

SERXWEBÛN

JI SERXWEBÛN Û AZADIYÊ BI RÛMETTIR TIŞTEK NÎNE

Sal: 31 / Hejmar 364 / Nîsan 2012

AKP hükümetinin tasfiye ve teslim alma çabalarına karşı

MÜCADELEYİ YÜKSELTELİM

TEHDİTLE ÇÖZÜM OLMAZ

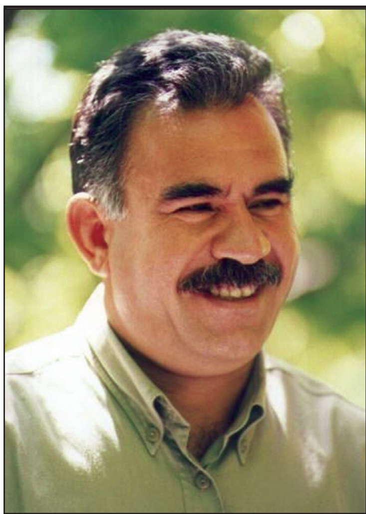
● Binlerce siyasi tutuklunun olduğu yerde hangi ateşkes olabilir? Hala her gün onlarca insan tutuklanmaktadır. Bu, AKP'nin Kürt sorununda bir çözüm politikası olmadığının açık ifadesidir. Bir toplumun iradesi kırarak o toplumun sorunları çözülebilir mi? Kürdistan'da politik insan bırakılmayacak, Kürt demokratik siyaseti bu tutuklamalarla çökertilemeye çalışılacak, ama ateşkes beklenecek! Bu tür yaklaşımlar Kürt halkıyla demokratik siyasi güçlerle dalga geçmektir. Bu kadar tutuklama tehdit ve şantajdır. Tehdit ve şantajın olduğu yerde ne tartışma olur ne görüşme olur. Ancak tehdit ve şantaj yapana karşı mücadele edilir. Binlerce insanı tutuklayarak rehin alacaksın, ondan sonra gel pazarlık yapalım diyeceksin! Bundan daha adi, alçakça bir tutum olabilir mi?

DİRENİŞE DEVAM

● Önder Apo'ya siyaset yapma imkanı, çözüm için inisiyatif verme, çözüm için çalışmasının önünü açma yaklaşımı içinde olunmayacak, Önder Apo'nun özgürlüğü için herhangi bir yaklaşım gösterilmeyecek, ama ateşkes olacak! Herhangi bir çözüm projesi olmayacak, ciddi adımlar atılmayacak, ama PKK ateşkes içinde olacak, direniş içinde olmayacak! Bu yaklaşımlar tamamen AKP hükümetinin tek taraflı dayatmalarıdır, beklentileridir. Bu, şöyle bir yaklaşımdır: biz Türk devletiyiz, egemeniz, güçlüyüz, o zaman Kürtlere ne dayatırsak bizim dediğimizi kabul etmelidir. Bu yaklaşım aşılmalıdır. Kürtler bugün özgürlük mücadelesi veren bir halktır. Demokrasi ve özgürlük iradesi vardır. Öyle şu, bu dayatmayla boyun eğecek karakterde bir halk ve hareket yoktur. sayfa 2'de

Kültürel soykırım kıskacında Kürtleri savunmak

KÜRT SORUNU VE DEMOKRATİK ULUS ÇÖZÜMÜ

ABDULLAH ÖCALAN

● Sadece PKK somutunda yaşanan son otuz yıllık mücadele Kürtler açısından varlık sorunu için verildi. Bu mücadele bir anlamda Kürtler var mı yok mu sorusunu netleştirme mücadelesiydi. Taraflardan biri intiharvari biçimde vardır derken, karşı taraf yoktur diyordu. Daha da ötesi ve utanılası olan, son otuz yıldan önceki altmış yılda da Kürt entelektüelliği açısından temel meselenin Kürtlerin varlığını kanıtlama uğraşı olmasıydı. Şüphesiz bir birey ve toplum için kendi varlığını tartışmak çok tehlikeli ve alçakça bir durumdur. Ki, bu da yaşam ve ölüm arasındaki ince bir çizgiye işaret eder. Tarihte hiçbir toplumsal varlık bu duruma düşürülmemiş veya çok az sayıda toplumsal varlık bu tür bir vahşete maruz kalmıştır. sayfa 14'te

İÇİNDEKİLER

AKP'nin mücadelesiz bırakma oyunları tutmayacaktır

Ortadoğu her zaman dünya dengeleri içinde önemli bir yer almıştır. Hatta Ortadoğu'ya dünya dengelerinin omurilik soğanı da denmektedir. Bu çerçevede Ortadoğu'daki gelişmelere bakıldığında bir yıl içinde çok önemli siyasal değişiklikler ortaya çıkmıştır. Özellikle Arap Baharı denen halk hareketlerinin ortaya çıkması ve Mısır'daki iktidar değişimiyle birlikte Ortadoğu'daki dengeler yeni bir biçime kavuşmaya doğru yol almaktadır. Arap Baharı'nın ABD'nin Irak'tan çekileceği yıla rastgelmesi açısından da ilginçtir. Bu hareketler ortaya çıkar çıkmaz ABD bu hareketleri manipüle ederek yararlanmaya çalışmıştır. Kuşkusuz bu hareketleri ortaya çıkaran ABD, Avrupa ya da başka bir dış güç değildir. Ortadoğu üzerinde yüz yıllık ulus devlet zihniyetinin, bunun getirdiği toplumsal baskıların, çelişkilerin, bunun yarattığı tepkilerin sonucu bu halk hareketleri ortaya çıkmıştır. Bu halk hareketleri bir yönüyle mevcut iktidarlara yönelik olduğu gibi, kapitalist modernitenin Ortadoğu'daki iki yüzyıllık uygulamalarının ortaya çıkardığı toplumsal ve siyasal sorunlara bir tepki olarak da görülmelidir.

SSCB'ye karşı Yeşil Kuşak Projesi

Mevcut iktidarların çoğu bilindiği gibi 20. yüzyıldaki soğuk savaş döneminde şekillenmişti. İki kutuplu dünya döneminde ister Sovyetlerin başını çektiği blok, isterse ABD'nin başını çektiği blok olsun her ikisi de kendi siyasal denetimlerindeki ülkelerin her türlü rejimini desteklemişlerdir. Bu rejimlerin diktatör olması ya da olamaması bu bloklar için çok önemli olmamıştır. Önemli olan söz konusu ülkelerin, devletlerin kendi blokları yanında yer almaları olmuştur. Bu da söz konusu iktidar bloklarının çoğu zaman otoriter, baskıcı, despot olmasına zemin sunmuştur. Soğuk savaşın dağılmasıyla birlikte 20. yüzyılda oluşan devletler uluslararası siyasi zeminlerini kaybetmişlerdir. Yine uluslararası sistemin uzantısı biçiminde oluşan iç dengeler açısından da bir zemin kaybı yaşanmıştır. Bir nevi eski iktidar blokları iki kutuplu dünyanın dağılmasıyla birlikte ayakları havada kalan rejimlere dönüşmüşlerdir. Ancak geçmiş dönemin imkanları, yarattıkları ilişkiler bir günde hemen olumsuz sonuçlar doğurmadığından bu eski yarattığı imkanlara, ilişkilere, güçlere dayanarak varlıklarını sürdürmeye çalışmışlardır.

Soğuk savaş döneminden kalan bu ülkelerin tümüne yakını mevcut uluslararası sistemde yaşanan değişikliklere ayak uyduramamışlardır. Özellikle de iki kutuplu dünyanın dağılması ve 21. yüzyılda tüketim toplumunun çok yoğun bir karakter kazanması sonrası sistemin ihtiyaçlarını karşılayamaz duruma düşmüşlerdir. Sistem artık eski iktidar bloklarını hem ekonomik hem de siyasi olarak kendi ihtiyacına cevap verir görmemiştir. Özellikle de siyasal olarak toplumu ayakta tutan, toplum üzerinde kendi meşruiyetini sağlayan karakterlerini kaybetmişlerdir. Bu durum doğrudan uluslararası sistemin bölgesel krizi haline gelmiştir. Sadece söz konusu iktidarlar sıkıntıya düşmemiş, bölgede ABD'nin başını çektiği uluslararası sistem de kriz içine girmiştir. Bu açıdan sistemi ayakta tutacak yeni işbirlikçi rejimlerin inşası önemli hale gelmiştir. İki yüzyıllık kapitalist modernitenin maketi, kopyası olarak yaratılmak istenen rejimlerin toplumda tutmadığı görülmüş; bu yönüyle Ortadoğu toplumlarında meşru kabul edilecek, uluslararası sistemin bölgede daha kolay yerleşmesini sağlayacak yeni işbirlikçi iktidar blokları tercih edilmiştir. İşte buna işbirlikçi siyasal islam diyoruz. Ancak sistem işbirlikçi siyasal islamla bölgede kendi varlığını sürdürebileceğini, uzun süre bölgede kalabileceğini, kendi ekonomik, siyasal, kültürel değerlerini bu işbirlikçi iktidarlar üzerinden zaman içinde bölgeye yerleştireceğini düşünerek yeni stratejisini işbirlikçi siyasal islama dayanan yeni bölge düzeni temelinde ele almıştır.

Zaten soğuk savaş döneminde Sovyetler Birliğine karşı Yeşil Kuşak projesi vardı. Bu Yeşil Kuşak ülkeleri yanında, yine Ortadoğu'da sol ve sosyalist güçleri frenlemek için ilişkilendiği islamcı güçler de vardı. İşte bütün bunları soğuk savaşın tasfiye olmasından sonra işbirlikçi siyasal islama dayalı kurmak istediği yeni bölge düzeni doğrultusunda değerlendirmiştir. Özcesi direnen Ortadoğu'nun bu işbirlikçi ılımlı islamla teslim alınması hedeflenmiştir.

Arap Baharı denilen halk hareketleri işbirlikçi siyasal islamı öne çıkarmak için uluslararası sisteme önemli bir fırsat sunmuştur. Siyasal islamcı akımları destekleyerek Tunus'ta, Mısır'da olduğu gibi etkin olmasını sağlamışlardır. Siyasal islamı sistemin işbirlikçi başat gücü haline getirmişlerdir. Tunus'ta ve Mısır'da olduğu gibi Libya'yı kısa süreli halk hareketleriyle devirемeyeceklerini bildiklerinden orayı da tamamen NATO'nun silahlı müdahalesiyle yıkmışlar ve sistemin bir parçası haline getirmişlerdir. Bu durum tabii ki Ortadoğu'da yepyeni bir siyasal ilişkiler düzenini ortaya çıkarmıştır. Kuşkusuz sistem kullanabileceği bu hareketlerle ilişkilenirken, onları teşvik ederken Yemen ve Bahreyn'de olduğu gibi kendi siyasal sisteminin

parçası olmayacak hareketleri de bastırmak için mevcut iktidar bloklarını desteklemiştir. Ya da bu iktidar bloklarını radikal biçimde yıkma değil de belirli düzeyde değişikliğe uğratarak kendisine bağlı işbirlikçiliğin hakimiyetini sağlayacak bir siyasal süreci esas almıştır.

AKP, ABD'nin bölge politikalarına tamamen angaje olmuştur

İşte böyle bir süreçte, özellikle Kürdistan özgürlük mücadelesini de ilgilendiren Türkiye'nin tutumunda önemli değişiklikler olmuştur. Türkiye daha yakın zamana kadar İran, Irak, Suriye ile anti Kürt ittifakı üzerinden Kürt özgürlük hareketini tasfiye etmek isterken, ABD'nin yeni Ortadoğu dengelerini ve düzenini kurma sürecinde Türkiye'ye daha fazla rol vermek istediği ve Türkiye'nin tutumunu netleştirmesini gerekli gördüğünden kısa süre içinde Türkiye eski İran, Irak, Suriye ittifaklarını bir tarafa bırakarak tamamen ABD'nin politikalarının taşeronu haline gelmiştir. Bir hafta önce Libya'da NATO'nun ne işi var derken, bir hafta sonra NATO'nun Libya'ya saldırı üslerinden biri olmuştur. Yine Suriye'deki siyasal kriz ortaya çıkınca Türkiye daha düne kadar kardeşim dediği, neredeyse "iki millet bir devlet" biçiminde ifade edilen Suriye ilişkileri tam bir düşmanlık çerçevesinde değişmeye başlamıştır.

Bu köklü tavır değişiklikleri Türkiye'nin iç politikasını da dış politikasını da etkilemiştir. Sadece Libya'ya ve Suriye karşıtı bir politika değişikliği olmamış, İran'la da, Irak'la da ciddi sorunlar yaşayan bir ülke haline gelmiştir. Bir zamanlar bölge ülkeleriyle sıfır sorun politikası izlenirken, bunu yere göğe sığdırmazlarken şimdi bütün ülkelerle sorunlu hale gelmişlerdir. Bu açıdan Türkiye'nin bir iki yıl önceki bölge politikası ve diplomasisi politikasında önemli değişiklikler ortaya çıkmıştır. Bu, bir yönüyle de Türkiye'nin tamamen ABD'nin bölge politikalarının güdümüne girmesini ifade etmektedir.

Eskiden de ABD'nin güdümündeydi, ama çok yönlü politika diyerek, farklı ülkelerle de ilişkilenerek kendilerine göre politik ve diplomatik hareket kabiliyetini arttırmayı düşünüyorlardı. ABD ile Avrupa'yla stratejik ilişki içinde olalım, ama diğer yandan da farklı ülkelerle ilişki kuralım biçiminde bir politika yürütüyorlardı. Şimdi bu politika bırakılmış durumdadır. Artık ABD böyle bir politikanın yürütülmesine fırsat vermemektedir. Bu nedenle ABD desteğiyle ayakta kalan AKP, ABD'nin bölge politikalarına tamamen angaje olmuştur. Çünkü eski iktidar blokları karşısında pozisyonunu güçlendirme konusunda da, Kürt özgürlük hareketine karşı yürüttüğü savaşta da tamamen dış güçlerin desteğini alarak ayakta kalmaktadır. Bugün eski darbelerin, eski iktidar bloklarındaki çeşitli generallerin yargılanmasından söz ediliyorsa bu ABD'nin desteği sonucudur. AKP, ABD'nin desteği sonucu kendini iktidara yerleştirmesinin, Türkiye'nin siyasal sisteminde etkili hale gelmesinin diyetini ödemektedir. Bu yönüyle AKP Ortadoğulu, Ortadoğu'nun kültürel, islami değerlerine sahip çıkan, bunu savunan bir güç değil, aksine kapitalist moderniteye Ortadoğu'yu tümden teslim etmenin ajan örgütü, ajan partisi, Türkiye açısından da ajan devleti haline gelmiştir. Böyle yeni bir siyasal durumdan söz etmek mümkündür. Bu politika Türkiye'yi ne kadar güçlendirmiştir, bu ayrı bir konudur.

Türkiye'nin İran, Irak ve Suriye'yle karşıt hale gelerek ABD politikalarıyla uyumlu hale gelmesi belki bazı imkanlar kendisine kazandırmış olabilir, ama yanı başındaki devletlerle, toplumlarla bu kadar sorunlu hale gelmesi AKP'nin bir ayağının da çok güçsüz olduğunun, güçsüzleştiğinin ifadesidir. Her ne kadar Arap sokağında Tayyip'in etkisi var, AKP'nin etkisi var denilse de bu da doğru değildir. Arap ülkeleri de, Arap egemenleri de Türkiye'ye karşı kuşkuludur. Türkiye'ye karşı kuşkuları dünden bugüne azalmamış, aksine daha da artmıştır. Türkiye'nin özellikle de yeni Osmanlıcılık yaklaşımının, o bölgeye hakim olmasının, özellikle de dış güçleri de arkasına alarak bu hakimiyetini kurmak istemesi karşısında Ortadoğu'nun tarihsel toplumsal değerlerinden beslenen kesimleri büyük bir tepkiye ittiği gibi Arap milliyetçiliğini, Arap egemenlerini ve çeşitli yurtsever kesimlerini de Türkiye'nin politikaları karşısında kuşkuya sevk etmiştir. Bu durum, en azından bölge düzeyinde AKP'nin bir sıkışıklık yaşadığını, bir zafiyet içine girdiğini ortaya koymaktadır.

Düne kadar İran, Irak ve Suriye ile Kürt özgürlük hareketini tasfiye etmek isterken, politikasını bunun üzerine kurmuşken, birden bu dengeleri değiştirecek düzeyde ABD'nin politikası doğrultusunda hareket edince Kürt özgürlük hareketine karşı yürüttüğü savaştaki bölgesel mevzilerini önemli oranda kaybetmiştir. Bunu rahatlıkla görmek gerekiyor. Bu zafiyetini şimdi ABD desteği alarak, özellikle Güneyli güçleri kullanarak dengelemeye çalışmaktadır. İran, Irak ve Suriye'de yaşadığı sıkışıklığı, buralardaki karşı karşıya gelmeyi şimdi Güney Kürdistanlı siyasal güçleri PKK'nin üzerine sürerek dengelemeye çalışmaktadır.

Evdeki hesap çarşıya uymayınca...

Diğer bir denge unsuru olarak ise yeni oluşacak Suriye'de etkin olmayı hesaplamaktadır. Türkiye'nin

yeni Suriye'de etkin olma konusunda çok hırslı olduğu görülmektedir. Suriye krizini 'bir iç sorun' olarak görmüştür. ABD'nin Irak'a müdahale süreci içerisinde etkin olamadığı gibi Suriye'de de etkin olamazsa bunun kendisine pahalıya patlayacağını düşünmektedir. Bu açıdan da erkenden Suriye ile karşı karşıya gelmiş, hatta Suriye'ye müdahale etme hazırlıkları yapmıştır. Türkiye bir yanılgıya düşerek burada biraz erken davranmıştır. Tunus'ta, Mısır ve Libya'daki durumun Suriye'de de gerçekleşeceğini düşünmüştür. Suriye'nin özgün konumunu ele alamamıştır. Bu nedenle de Suriye'de hemen özellikle de İhvan-ı Müslim'e angaje olmuş, İhvan-ı Müslim merkezli bir iktidar değişikliğini sağlamak için çok atak hareket etmiştir. İhvan-ı Müslim'in merkezinde yer aldığı bir Suriye gerçekleştirirse burayı tamamen kendi siyasi, ekonomik, sosyal, kültürel etkisi altına alacağını hesaplamıştır. Bir nevi Suriye'yi bütün Ortadoğu'yu etkileme, Ortadoğu'yu fethetme kapısı olarak görmüştür. Nasıl ki 1517'de Ridanye Savaşı'nı kazandıktan sonra Ortadoğu'nun kapıları Osmanlı'ya açılmışsa, Suriye'de kendi etkisindeki bir iktidar değişiminin de Ortadoğu kapılarının kendisine açılacağını düşünmüştür. Böylece yeni yetişen Türk burjuvazisi için hem Suriye'yi bir nevi yeni sömürge yapmak, kendi ekonomik hinterlandı haline getirmek, orayı bir nevi ekonomisinin beslendiği alanlardan birisi yapmak, diğer taraftan da Ortadoğu'daki ekonomik faaliyetlerinin üssü haline getirmek istemiştir. Suriye'yi bir nevi Arap dünyasına yönelik Türkiye üssü olarak görmek istemiştir. Hem ekonomik hem de siyasi olarak böyle bir hesap içindedir.

Ancak evdeki hesap çarşıya uymamıştır. Çünkü Suriye Libya değildir, Suriye Mısır ve Tunus değildir. Suriye'nin toplumsal yapısı çok çeşitli olduğu gibi Suriye'nin çevresindeki ülkeler de farklı etnik, dinsel ve toplumsal yapılara sahiptir. Lübnan'da hıristiyanlar, Dürziler önemli bir nüfustur. Lübnan'da yıllarca hıristiyan-müslüman çatışması olduğu bilinmektedir. Bu nedenle Lübnan'a sınır bir ülkede islam ağırlıklı bir iktidar Lübnan dengeleri için uygun görülmemektedir. Yine Suriye ile önemli bir sınırı olan İsrail açısından İhvan-ı Müslim merkezli tamamen siyasal islamın etkisindeki bir Suriye uygun görülmemektedir. Bu nedenle Suriye'de etkin olan Selefilerin gelişmesi istenmediği gibi, İhvan-ı Müslim'in de güçlü olması istenmemektedir. Her ne kadar Türkiye'de işbirlikçi islamın etkili olması istense de, Suriye üzerinde Türkiye'nin etkin olması ve burada oluşacak bir siyasal islamcı iktidar bloğuyla bütünleşmesi istenmemektedir. Suriye de siyasal islamcı bir iktidar bloğun etkisinde olursa bu durum Türkiye'de düşündükleri modernist işbirlikçi islamın giderek farklı yönelimlere girebileceği kaygısı taşımaktadırlar. Bu nedenle Suriye'nin iç yapısı ve çevresine uygun düşecek geniş yelpazede kozmopolit bir iktidar bloğuyla Türkiye'deki işbirlikçi siyasal islamın gelecekte rahatsız edici olumsuz yönelimler içine girmesinin önü barajlanmak istenmektedir.

Tüm bu gerekçelerle istedikleri geniş yelpazede kozmopolit iktidar bloğu oluşana kadar Suriye rejiminin kısa sürede düşmesi istenmemiştir. Daha doğrusu Tunus'tan, Mısır'dan, Libya'dan farklı bir yeni iktidar bloğunun ortaya çıkması sağlamak için Suriye rejimini düşürmeyi biraz zamana yaymışlardır. Çünkü hıristiyanlar yüzde on civarındadır. Kürtler yine yüzde on beş civarında önemli bir nüfusa sahiptir. Yine önemli bir Nusayri (Arap Alevi) nüfusu vardır. Dürziler ve İsmaililer de vardır. Bütün bunları da içine alan yeni bir iktidar bloğunu yaratmak için pazarlıklar yapılarak yeni dengelerin oluşturulması ayarlanmaya çalışılmaktadır. Kuşkusuz İhvan-ı Müslim ağırlıklı işbirlikçi siyasal islam da bu bloğun içine girecektir. Ancak başat ve ağırlıklı bir güç olmayacak biçimde yeni iktidar bloğunun içinde yer alması istenmektedir. Bu, Türkiye'nin hesaplarını altüst etmiştir. Suriye'deki iktidar bloklarının değişiminin uzun sürmesi Türkiye'nin ekonomisini sarstığı gibi, yeni Suriye'nin kozmopolit bir yapıya kavuşması, özellikle de Kürtlerin kazanım elde etmesi Türkiye'nin siyasal hesaplarını çok olumsuz etkileyecek bir durumdur. Bu açıdan mevcut durumda Türkiye Suriye'de bir tıkanıklığı yaşamaktadır. Türkiye'nin politikalarıyla Arap dünyasının, hatta Batı'nın politikaları örtüşmemektedir. Nitekim Arap dünyası ve Batı Annan Planı'nı desteklerken Türkiye sabote etmeye çalışmaktadır. Daha baştan Annan Planı'na karşı çıkmıştır. Her ne kadar karşı çıkmıyoruz, şans verilmesi gerekir dense de aslında sabote etmek için her yolu denemektedir. Ancak ister Annan Planı pratikleşsin, ister başarısız kalsın yeni kurulacak Suriye'nin Türkiye'nin istediği bir Suriye'nin olmayacağı daha şimdiden görülmektedir. Özellikle de Kürtlerin yeni Suriye'de statüsüz kalmasını sağlamak mümkün görünmemektedir.

Suriye'deki durumun nasıl şekilleneceği bölge politikalarını derinden etkileyecektir. Bunu rahatlıkla söylemek gerekmektedir. Şam'daki durum, yani Suriye'deki durum tarih içinde de bölge politikalarını önemli oranda etkilemiştir, Şimdi de bu karaktere haizdir. Şu söylenebilir: Geçmişte İran'ın etkisi vardı, önümüzdeki dönemde Suriye'de İran'ın etkili olmasını beklememek gerekir. Bu etki büyük oranda ortadan kırılacaktır. Lübnan'daki Hizbullah üzeri İran'ın yarattığı etkiler kırılacaktır. Ama bunu söylerken İran'ın eski ilişkilerinin tümden siyasal dengelerden dışlatalanacağını kastetmiyoruz. Hizbullah Lübnan siyasetinde yer alacak, aleviler Suriye'de etkilerini önceki gibi olmasa da sürdürmeye devam edeceklerdir. Ama bunlar artık eskisi gibi İran'ın etkisinde olan güçler pozisyonunda olmayacaktır. Bunu da şimdiden söylemek gerekmektedir.

Her ne kadar İran, Irak ekseni Suriye üzerinden Akdeniz'e kayacak denilse de bu gerçekçi değildir. Böyle bir İran, Irak, Suriye ekseni kurulamaz. Aksine Irak üzerindeki mücadele biraz daha artacaktır. Nitekim bu görülmektedir. Şiiler Irak'ta etkilidir. Kuşkusuz bundan sonra da Irak'ta etkili olmaya devam edecektir, ancak uluslararası güçler de Irak'ta şiilerle sünnilerin bir dengede olduğu bir siyasal sistem istemektedir. Şu andaki sistemdeki şii ağırlığının törpülenmesi için Irak'ta bir siyasal mücadele sürecektir. Bunu böyle söylemek gerekir. Suudi Arabistan da, Türkiye de bu yönlü Irak'la ilgilidirler. ABD Irak'ta böyle bir denge istemektedir. Çünkü böyle bir denge olmadığı müddetçe Irak'ta bir istikrar sağlanamayacağını herkes biliyor. İstikrarsızlığın bu düzeyde sürmesini istemiyor. Çünkü tarih içinde Suriye'de sünniler hep belirli düzeyde etkin olmuştur. Bu nedenle mevcut durumdaki gibi sünnileri çok sınırlamak Irak'ı sürekli istikrarsızlık içinde tutmaktır. Bu açıdan Irak'ta dengelerin yeniden oluşacağı yeni bir siyasal itiş kakış süreci yaşanacaktır.

Türkiye Kürtlerin hiçbir yerde statü kazanmasını istemiyor

Suriye üzerinde tabii ki Kürt halkıyla Türkiye arasında bir mücadele sürmektedir. Türkiye, Suriye'de Kürtlerin statü kazanmasını engellemeye çalışmaktadır. Mevcut durumda Önder Apo'ya bağlı Kürt halkının etkin olduğu görülmektedir. Çünkü Önder Apo 20 yıl orada çalışmıştır. Bunun Suriye ve Güneybatı Kürdistan'da derin etkileri olmuştur. Türk devleti bunu görmektedir. Bu nedenle orada Önder Apo etkisindeki Kürtlerin içinde yer aldığı bir Kürt siyasal statüsünün oluşmasını engellemek için çaba göstermektedir. Anlaşılıyor ki Türk devleti Güneybatı Kürdistan'da Kürt demokratik hareketini frenlemek için KDP ile belirli bir uzlaşma arayışı içindedir. Mesut Barzani'nin Türkiye'ye gidişinin en önemli nedenlerinden biri budur. Herhalde Türkiye Suriye'de artık Kürtlerin statüsüz kalamayacağını ve belirli haklar elde edeceğini gördüğünden bunu Güney Kürdistanlı güçlerle pazarlık yaparak, orada Türkiye'yi olumsuz etkilemeyen bir çözüm modelini sağlatmaya çalışmaktadır. Daha doğrusu bireysel haklara dayalı –kendine göre diyorlar ya anayasal vatandaşlığa dayalı– Kürtlerin kendi kendini yönetme hakkını tanımayan, anadilde eğitim hakkını tanımayan bir hukuki sistemi hakim kılmak istemektedirler. Bu açıdan KDP ile belirli pazarlık yaptıkları görülmektedir. Ancak KDP de oradaki Kürt halkının taleplerini dikkate almak zorundadır. Bu çerçeveden bakıldığında Türkiye'nin istekleriyle Güneybatı Kürdistan'daki halkın taleplerini uyuşturmak mümkün değildir. Ama Barzani'nin Türkiye'ye gidişinde bu yönlü tartışmalar yapıldığı görülmektedir. Bunun ne tür sonuçlar vereceğini yakın zamanda göreceğiz.

Son zamanlarda KDP'ye bağlı bazı güçlerin Suriye'nin dostları denen, Türkiye'nin de etkili olduğu muhalif güçler içinde yer alma konusunda bir eğilim göstermeleri büyük ihtimalle Türkiye'de Erdoğan ve Barzani görüşmesi sonucu ortaya çıkmış bir durum olabilir. Bu, KDP'nin Türkiye'nin isteği karşısında Kürtlerin Güneybatı Kürdistan'da kendi kendilerini yönetmelerini ifade eden demokratik özerk bir yönetim olmaları konusunda belirli bir taviz verildiğini göstermektedir. En azından oluşacak yeni Suriye'de Kürtler belirli düzeyde yer alacaksa, bu konuda PYD'nin etkisinin kırılması konusunda anlaştıklarını gösteren bir yansıma söz konusudur. Bu, Güneybatı Kürdistan'daki Kürt halkının demokratik iradesinin kırılması biçiminde kendini ortaya koyacaktır. Böyle bir uzlaşma varsa bu durum Suriye'nin gerçek anlamda demokratikleşmesini engelleyecek bir faktör olacaktır. Çünkü Kürtlerin demokratik bir toplum olarak, demokratik irade olarak yer almadığı bir Suriye demokratikleşemez. Belki eskiye göre değişim olabilir, ama bu demokratik bir Suriye olamaz. Bir zamanlar Saddam da Kürtlere bazı haklar tanımıştı, ama Irak demokratikleşmemişti. Yani Kürtlerin demokratik iradesinin, demokratik örgütlenmesinin hakim kılınmadığı, üstten tanınan bazı haklarla, dil ve kültür alanında kimi yumuşamalarla Kürt sorununun çözüleceğini sanmak Kürtlerin Suriye içinde etkisiz kılınmaları anlamına gelecektir. Çünkü PYD'nin iradesinin kırılması, ezilmesi bu anlama gelir. Kürtlerin demokratik iradesinin ve demokratik toplum karakterinin zayıflatılması, Kürtlerin Suriye içinde etkisiz ve iradesiz kalmalarıyla sonuçlanır. Türkiye'nin bu sonuçlara yol açacak bir politikayı KDP'ye önerdiği ya da dayattığı anlaşılmaktadır. KDP, KDP'ye bağlı oradaki gruplar buna yanaşacaklar mıdır, en önemlisi de Güneybatı Kürdistan'daki Kürt halkının demokratik iradesi, demokratik örgütlülüğü buna müsaade edecek midir, bunu göreceğiz. Eğer KDP Türkiye ile PYD'nin sınırlanması, ezilmesi konusunda bir anlaşma yapmışsa, bu Güneybatı Kürdistan'da Kürtler arası bir çatışmanın da önünü açmak anlamına gelir. Eğer KDP Türkiye ile böyle bir uzlaşma içine girdiyse, bu Türkiye'nin oyununa gelerek Kürtlerin zayıflayacağı bir konuma düşmüş olur. Böyle olur mu, olmaz mı bunu zaman içinde göreceğiz.

Türkiye son süreçte İran, Irak ve Suriye'de sorunlar yaşamasıyla birlikte Güney Kürdistan hükümetiyle daha yakın ilişkiler içinde olma, böylelikle bu ülkelerle yaşadığı sorunların ortaya çıkaracağı sıkıntıları giderme çabası içine girmiştir. Bunda sanırız ABD'nin de AKP hükümetiyle Güney Kürdistan hükümeti arasındaki ilişkilerin iyi olması isteğinin de önemli bir payı bulunmaktadır. ABD Türkiye'yi kullanmak istediğinden, yaşadığı sıkıntıları dikkate alarak Güney Kürdistan Türkiye ilişkilerini düzelterek bu sıkıntıları azaltmaya çalışmaktadır. Barzani'nin Türkiye'ye gelişi bir yönüyle bununla ilgilidir. Tabii sadece PKK değil, Güneybatı Kürdistan, yani Suriye, İran ve Irak politikaları konusunda ortak yanlar bulmaya çalışmışlardır. Suriye konusundaki yaklaşımların ne olduğunu belirttik.

Bu süreçte Türkiye esas olarak da Ortadoğu'da büyük bir çekişme içine girmişken Kürt özgürlük hareketini de etkisiz bırakmaya çalışmak istemektedir. İran, Irak ve Suriye'yle girdiği çekişme sürecinde Kürt özgürlük hareketinin yürüteceği mücadelenin AKP hükümetini, Türkiye'yi zorlayacağı açıktır. Türkiye ABD politikalarına taşeronluk yapmasının karşılığında Kürt özgürlük hareketinin tasfiyesi konusunda destek istemektedir. Barzani ile yapılan görüşmeler ve açıklamalar bunu açıkça ortaya

“Binlerce siyasi tutuklu varken, Kürt Halk Önderi üzerinde bu kadar tecrit uygulanırken, bir halkın önderine her türlü hakaret yapılırken Kürt sorununu çözecek herhangi bir projesi yokken kalkıp Kürt özgürlük hareketini direnişsiz bırakma, eylemsizlik durumuna sokma ancak bir tasfiye politikası olabilir. Bunun da Kürt özgürlük hareketi tarafından kabul edilmeyeceği açıktır”

koymuştur. Barzani’nin “silahlı mücadelenin zamanı geçmiştir, silah bırakılmalıdır” söyleminde bulunması, yine Erdoğan’ın “silah bırakırlarsa operasyon yapmayız” söylemleri AKP’yi sıkışıklıktan kurtarmanın söylemleri olmaktadır. Kürt özgürlük hareketine silah bırakma dayatması yapmaları ve bu temelde zorlamaları esas olarak Kürt özgürlük hareketini eylemsiz ve mücadelesiz bırakma hedeflidir. Çünkü PKK’nin silah bırakmayacağını bildikleri için bu dayatmalar sonucu Kürt özgürlük hareketini hiçbir karşılığı olmayan bir ateşkese razı etmeyi hedeflemektedirler. AKP Kürt özgürlük hareketinin direnişinin olmadığı bir ateşkes sürecini sağlatabilirse bunu kendisi için bir avantaj olarak görmektedir. Zaten AKP’nin politikası karşıt güçleri oyalamak, fırsatını bulduğunda da ezip geçmektir. Geçmiş dönemdeki görüşmelere de böyle yaklaşmıştır. Görüşmeleri bir siyasal çözüm için değerlendirmeyi amaçlamamıştır. Yine Kürt özgürlük hareketinin tek taraflı ateşkeslerini bir siyasal çözüm için fırsat olarak değerlendirmemiştir. Aksine oyalama, zaman kazanma olarak ele almış ve bu ortamda kendi iktidarını pekiştirmeyi düşünmüştür. Özellikle her seçim öncesi ateşkes istemesi bunun somut ifadesidir. Kürt özgürlük hareketi de belki devleti ve toplumu çözüme hazırlarız diye böyle bir yaklaşım içine girmiştir. Ama sonuçta AKP hükümeti bu yönlü bir adım atmamıştır.

Hile ve oyunlarla Kürt halkının direnişi engellenmeye çalışılıyor

Zor duruma düşen AKP hükümeti yine Kürt özgürlük hareketini eylemesiz, mücadelesiz bırakarak kendi politikalarını rahatlıkla yürütmek istemektedir. Hem Kürt özgürlük hareketini tasfiye etmek istemekte, bu konudaki politikasını yürütmekte, hem de bunun engelsiz olmasını istemektedir. Bu kadar kurnaz, kendini akıllı, el alemi aptal sanan bir yaklaşım içindedir. Bu nedenle de Barzani üzerinden, başka güçler üzerinden çeşitli yöntemlerle baskı kurarak Kürt özgürlük hareketini eylemsiz tutmaya çalışmaktadır; direniş pozisyonundan çıkarmaya çalışmaktadır. Tabii bunu çözüm için bir adım atma, bunu bir çözüm için değerlendirme olarak istemiyor. Bir çözüm için böyle bir anlayış içinde olsaydı geçmişte sonuç alabilirdi. Bu nedenle Türk devletinin ister KDP üzerinden olsun, ister başka güçler üzerinden olsun Kürt özgürlük hareketini eylemsiz, etkisiz bırakma politikalarının sonuç vermesi mümkün değildir.

Binlerce siyasi tutuklu varken, Kürt Halk Önderi üzerinde bu kadar tecrit uygulanırken, bir halkın önderine her türlü hakaret yapılırken Kürt sorununu çözecek herhangi bir projesi yokken kalkıp Kürt özgürlük hareketini direnişsiz bırakma, eylemsizlik durumuna sokma ancak bir tasfiye politikası olabilir. Bunun da Kürt özgürlük hareketi tarafından kabul edilmeyeceği açıktır. AKP hükümetinin bir çözüm anlayışı yoktur. Tamamen oyalama, zaman kazanma, tasfiye etme politikası izlemektedir. Kendisine göre eğer Kürt özgürlük hareketi üzerinde baskı kurarsa, askeri ve siyasi operasyonları sürdürürse Kürt özgürlük hareketi sıkışacak ve yine AKP’nin oyalama ve tasfiye etme politikalarını daha kolay yürütecekleri bir pozisyona sokulacaktır. Gelinen aşamada artık bunun Kürt özgürlük hareketinden beklenmesi mümkün değildir. Kürt özgürlük hareketi bunu geçmişte toplumu ve devleti bir çözüme hazırlamak için denedi. Artık hiçbir karşılığı olmayan ateşkeslerin anlamı olmayacağı gibi, Kürt özgürlük hareketinin böyle ateşkesler içine girmeyeceğini de herkesin görmesi gerekir.

Binlerce siyasi tutuklunun olduğu yerde hangi ateşkes olabilir? Hala her gün onlarca insan tutuklanmaktadır. Bu, AKP’nin Kürt sorununda bir çözüm politikası olmadığının açık ifadesidir. Bir toplumun iradesi kırarak o toplumun sorunları çözülebilir mi? Kürdistan’da politik insan bırakılmayacak, Kürt demokratik siyaseti bu tutuklamalarla çökertilemeye çalışılacak, ama ateşkes beklenecek! Bu tür yaklaşımlar Kürt halkıyla demokratik siyasi güçlerle dalga geçmektir. Bu tutuklamaların sürdürüldüğü ortamda demokratik siyasetin açıkça bu tutuklamalar sürdüğü müddetçe bizim sizinle konuşacak bir şeyimiz olamaz demesi gerekir. Bu kadar tutuklama tehdit ve şantajdır. Tehdit ve şantajın olduğu yerde ne tartışma olur ne görüşme olur. Ancak tehdit ve şantaj yapana karşı mücadele edilir. Binlerce insanı tutuklayarak rehin alacaksın, ondan sonra gel pazarlık yapalım diyeceksin! Bundan daha adi, alçakça bir tutum olabilir mi? Bu nedenle AKP hükümetinin çağrısının hiçbir anlamı yoktur.

Binlerce siyasi tutuklu olacak, ama ateşkes olacak! Önder Apo’ya siyaset yapma imkanı, çözüm için inisiyatif verme, çözüm için çalışmasının önünü açma yaklaşımı içinde olunmayacak, Önder Apo’nun özgürlüğü için herhangi bir yaklaşım gösterilmeyecek, ama ateşkes olacak! Herhangi bir çözüm projesi olmayacak, bu konuda ciddi adımlar atılmayacak, ama Kürt özgürlük hareketi ateşkes içinde olacak, direniş içinde olmayacak! Bu yaklaşımlar tamamen AKP hükümetinin tek taraflı dayatmalarıdır, beklentileridir. Bu, şöyle bir yaklaşımdır: biz Türk devletiyiz, egemeniz, güçlüyüz, o zaman Kürtlere ne dayatırsak bizim dediğimizi kabul etmelidir. Bu yaklaşım aşılmalıdır. Kürtler bugün özgürlük mücadelesi veren bir halktır. Demokrasi ve özgürlük iradesi vardır. Öyle şu, bu dayatmayla boyun eğecek karakterde bir halk ve hareket yoktur. Türk devletinin Kürtler üzerinde ipotek koyduğu, Kürtleri yöneteceği, yönlendireceği bir halk olarak görmesini artık bırakması gerekiyor. Kürtler Türkiye içinde demokrasi ve özgürlükler içinde yaşamak istemektedir. Ama Kürtlerin iradesini tanımayan, kırmaya çalışan, egemenlikçi, despotik yaklaşımlar aşılmadan Kürt sorununun çözülmesi mümkün değildir. Bunlar aşılmadan Kürt halkının direnişinin durdurulması da mümkün değildir.

2012 yılının direniş startını açlık grevcileri vermiş

Şu açıktır: AKP hükümeti sıkışmıştır. Askeri saldırılar olabilir; gerilla kayıp verebilir; siyasi saldırılarla önüne gelen herkesi tutuklayabilir. Zaten bunu hiçbir faşist ülkede görülmeyecek düzeyde yapmaktadır. 12 Eylül döneminde bile bu düzeyde siyasi soykırım operasyonları yoktu; hukuk terörü bu düzeyde uygulanmıyordu. Tamam, tutuklamalar vardı, idamlar vardı, ama bunlar daha çok örgüt üyeleriydi, örgüt sempatizanlarıydı. Şimdi öyle değil. Örgütle alakası olmayan, örgütle hiçbir ilişkisi olmayan, ama demokratik siyaset içinde mücadele eden insanları bizzat KCK ile ilişkilendirerek, illegal faaliyet yürüttüğü iddia edilerek tutuklamaktadırlar. Bu, açıktan açığa halk üzerinde estirilen bir terördür. Halkın iradesi kırılacak ki örgüt de, PKK de, KCK de kendisine taban bulamayan, halk desteğinden yoksun bir duruma düşsün. Bu, bütün faşist diktatörlerin kullandığı yöntemdir. Ancak gelinen aşamada bunun artık sonuç vermesi mümkün değildir. AKP belki böyle saldırılar yapabilir. Ama şu anda sıkışmış durumda olan, zayıf durumda olan AKP’dir. Bölgede sıkışmıştır. Bölgede dayanabileceği bir ülke kalmamıştır. Avrupa ve ABD’nin desteği olmazsa bölgede yalnızlaşan bir güç durumundadır. İçeride de artık sıkışmıştır. Bu faşist karakteri, antidemokratik karakteri, artık toplumdan, çeşitli güçlerden tepki almaya başlamıştır. AKP’nin otoriter, baskıcı yüzü görülmeye başlanmıştır.

AKP’nin bu düzeyde teşhir olmasında bu süreçte Önder Apo’ya yönelik tecride ve saldırılara karşı gerçekleştirilen açlık grevlerinin de önemli bir etkisi olmuştur. Türkiye cezaevlerinde başlayan ve Avrupa’da bir kısım Kürt siyasetçisinin ve demokratının yürüttüğü açlık grevleri AKP’nin politikalarına karşı ciddi bir duruşu ifade etmiş ve 2012 yılının bir mücadele yılı haline gelmesinde öncü rolü oynamışlardır. Açlık grevleri Kürt halkının AKP’nin Önderlik üzerinde uyguladığı baskıya, askeri operasyonlara ve siyasi soykırım tutuklamalarına Kürt halkının gösterdiği büyük tepkinin dışa vurumu olmuştur. Açlık grevcileri halkın öfkesinin temsilcileri olarak fedaice bir duruş göstermişler ve halkın AKP’nin tasfiye politikasına karşı 2012’de yürüteceği mücadelenin tetikleyicisi olmuşlardır. Açlık grevcileri halkın öfkesini ve tepkisini ortaya koyarak AKP’nin politikalarının başarılı olamayacağını ve bu politikaya karşı direnileceğini tüm dünyaya ilan etmişlerdir. Zaten açlık grevlerinin olduğu süreçte özellikle Avrupa’daki halkımız birçok eylem türüyle Önder Apo üzerindeki tecridi protesto etmiş ve Kürt halkını tecride karşı mücadeleye sevk eden bir duruş içinde olmuştur. Cezaevleri ve Avrupa’daki halkımız bir daha mücadelenin en zorlu döneminde Özgürlük hareketinin direnen güçleri olarak mücadelenin doğrultusunu göstermişlerdir. AKP’nin en fazla ezdik ve tasfiye ettik dediği dönemde bu fedai duruşların ortaya çıkması AKP’nin politikalarının sonuç almayacağını bir daha göstermiştir. Avrupa’daki halkımızın duruşu gerçekten de bu dönemde de çok önemli siyasal sonuçlar doğuran karakterde olmuştur. Zindandaki tutsaklar da Önder Apo ve Kürt özgürlük hareketi üzerindeki tasfiye politikalarına fedaice cevap vereceklerini göstermişlerdir. Herhalde Önder Apo’nun uyarısı olmasaydı zindanlarda birçok şehadet yaşanabilirdi. Tüm bu gerçekler Kürt toplumunun büyük bir mücadele dinamizmine sahip olduğunu bir daha göstermiştir. 2012 yılının direniş startını açlık grevcileri vermiş, bu temelde 15 Şubat, 8 Mart, Newroz ve 4 Nisan’da halkın mücadeleci duruşu AKP’nin bütün tasfiye politikalarını boşa çıkaran sonuçlar ortaya çıkarmıştır. Nitekim Newroz’da milyonların ayağa kalkışı bunun kanıtıdır. 4 Nisan’da halkın Önder Apo’ya büyük sahiplenişini gördüklerinden Amara’ya gidişi yasaklamışlardır. Bu yasaklama bile başlı başına AKP’nin Kürt halkının özgürlük mücadelesi karşısında başarısız olduğunun açık ifadesidir. Dolayısıyla AKP’nin aylardır sürdürdüğü ‘PKK’yi şöyle zayıflattık, KCK’yi şöyle etkisizleştirdik!’ yönlü propagandanın bir psikolojik savaş söyleminden ibaret olduğu bir daha ortaya çıkmıştır.

AKP, Kürt özgürlük mücadelesi karşısında başarısızdır. Bütün askeri ve siyasi soykırım operasyonlarına rağmen sonuç almamış, aksine halkın AKP’ye karşı öfkesi daha da artmıştır. Bu açıdan içeride ve dışarıda sıkışan AKP, çeşitli baskılarla Kürt özgürlük hareketinin iradesini ve direnişini kırmaya çalışmaktadır. Barzani üzerinden bu direnişi kırmaya çalışması, ABD üzerinden bu direnişi kırmaya çalışması, BDP üzerinde baskı kurarak bu direnişi kırmaya çalışması, hiçbir adım atmamışken Kürt halkının direnişini bıraktırmak için çaba göstermesi, AKP’nin sıkışıklığını göstermektedir. AKP’nin konumu öyle kabadayılık yaptığı gibi değildir. “Siyasetle müzakere, terörle mücadele” diyor, ondan sonra “silahı bırakırlarsa operasyon yapmayız” diyor. Bunlar tamamen kendine nefes aldırma söylemi ve taktiğidir. Bu söylemlerle acaba Kürt toplumunu gevşetebilir miyim, Kürt özgürlük hareketini gevşetebilir miyim, Kürt halkını mücadelesiz bırakarak kendi projelerimi, kendi tasfiye politikalarımı yürütebilir miyim yaklaşımı içindedir. Bunun için de çok yönlü çaba göstermektedir. Yeniden, tekrar oyalama yol ve yöntemlerini birçok kanaldan uygulamaya çalışmaktadır. Ancak bunda başarılı olmayacağı açıktır.

Barzani’nin Türkiye görüşmeleri yaptığı süreçte sık sık dile getirilen Kürt kongresi yapılacak, bu kongrede de PKK’ye silah bırak dayatması yapılacak, böylelikle Türkiye Kürt sorunundan kurtulacak yönlü değerlendirmeler ve beklentiler boş hayallerdir. Hiçbir pratik değeri yoktur. Bir Kürt kongresinin toplanmasını en fazla da Kürt özgürlük hareketi, PKK, KCK istemektedir. Kürt ulusal kongresini gündemde tutan KDP ya da YNK olmamıştır, PKK olmuştur. Bu açıdan gerçekleşecek bir ulusal kongre öyle PKK’ye silah bıraktırma platformu olamaz. Öyle bir kongre gerçekleştirilemez. Şunu herkes bilmeli ki PKK’nin iradesinin yansımadığı bir kongrenin zaten meşruiyeti yoktur. Bir Kürt kongresinin en önemli bileşeni Kürt özgürlük hareketidir, PKK’dir. KDP, YNK ya da başka bir güç kendine yakın bazı örgütleri toplayıp PKK hakkında karar alamaz. Bunu bir kongre olarak kamuoyuna sunamaz. Kaldı ki bir kongre yapıldığında bırakalım PKK’ye silah bırakma dayatmasının yapılması, böyle bir kararının alınması, aksine bütün Kürtlerin Ortadoğu’da sömürgeciliğe karşı mücadelesinde dayanışma kararı alınır. Bu nedenle bu

“AKP, Kürt özgürlük mücadelesi karşısında başarısızdır. Bütün askeri ve siyasi soykırım operasyonlarına rağmen sonuç almamış, aksine halkın AKP’ye karşı öfkesi daha da artmıştır. Bu açıdan içeride ve dışarıda sıkışan AKP, çeşitli baskılarla Kürt özgürlük hareketinin iradesini ve direnişini kırmaya çalışmaktadır”

kongreye Türk devletinin ve Türk basının işlediği bir misyon verilemez. Böyle bir misyonu olamaz, böyle bir kongre toplanamaz. Eğer bunu Türk devleti ve Türk basını anlamıyorsa o zaman Kürt sorunundan ve PKK gerçeğinden hiçbir şey anlamamış demektir. Zaten Kürt sorunu da şimdiye kadar bu tür yaklaşımlarla çözümsüz kalmıştır.

Bir Kürt kongresinin toplanmasını tabii ki PKK, KCK isteyecektir. Kürtler arası birlik ve dayanışmanın olması, bütün parçalardaki Kürtlerin özgürlük mücadelesinin başarıya ulaştırılması için böyle bir kongre toplanmasını isteyecektir. Bu kongreden kesinlikle birlik, dayanışma ve Kürdistan'ın parçalarındaki mücadeleyi başarıya ulaştırma kararlılığı ve iradesi ortaya çıkacaktır. Kongrenin esas gündemi bu olacaktır.

Ulusal kongre çatıştırmaz birleştirir

Kongrenin gündemi, ortaya çıkmış tarihi fırsatların değerlendirilmesi için Kürtlerin birliğini ve dayanışmasını güçlendirmek olacaktır. Özü buna dayalıdır. Kürtler arası parçalanma yapacak, Kürtleri birbirine düşürecek bir kongre olabilir mi? Bu kongrenin amacına terstir. Bu kongreyi şimdiye kadar siyasi güçlerden daha fazla da Kürt halkı istemektedir. Kürt halkı, Kürt siyasi güçleri arasında birliği, dayanışmayı ve birbirlerini güçlendirmeyi istemektedir. Yoksa Kürt halkı, Kürtler arası parçalanmışlığın yaşandığı, kavga ve çekişmenin olduğu bir kongreyi ulusal kongre olarak kabul etmez. Bırakalım siyasi güçleri, siyasetin gereği böyle bir kongrenin meşru olmasını, Kürt halkı bile böyle bir kongreyi tanımaz. Bu bakımdan ulusal kongre olacak, PKK'ye silah bırakma dayatması yapılacak söylemleri ham hayaldir. Bu bakımdan Barzani'nin gerekirse baskıyı da, iknayı da, kongreyi de PKK'nin silah bırakması için dayatırız yaklaşımları da gerçekçi değildir. Bunlar tamamen kamuoyuna söylenmiş sözlerdir; söylemek zorunda kaldığı sözlerdir. Sorulan sorular karşısında bunlar dile getirilmiştir. Yoksa bu söylemlerin pratikleşmesi söz konusu olamaz. Zaten KCK yönetimi açıklama yaparak oradaki görüşmelerin PKK için, KCK için hiçbir bağlayıcılığı olmadığını açıkça ilan etmiştir. Barzani'den sonra Erdoğan'ın "silah bıraksınlar operasyon olmaz" söylemini de Kürt özgürlük hareketini tasfiye etmenin bir ilanı olarak değerlendirmişlerdir. Teslim olmazsanız silahlı güçlerimizle üzerine gider ezeriz anlayışıyla silah bırakırlarsa operasyon olmaz anlayışı aynıdır.

Bu yönüyle Türk basınının, Türk devletinin Barzani'nin Türkiye görüşmelerinde yansıttığı hava doğru değildir. Tam bir psikolojik savaş harekatı yapılmıştır. Bu hava ile Kürt özgürlük hareketi üzerinde baskı yaratmak amaçlanmıştır. Böylelikle hem KDP, güneyli güçler üzerinde hem de PKK üzerinde baskı kurmaya çalışılmıştır. Yine "silah bırakırlarsa operasyon olmaz" sözü KDP'nin "silahlı mücadelenin zamanı geçmiştir" sözüne destek vermek için söylenmiştir. KDP üzeri silah bıraktırma olmasa bile PKK'yi ateşkese zorlama politikasının farklı biçimde ifade edilmesi olmaktadır. Bunlar tek taraflı değerlendirmelerdir. Erdoğan-Barzani konuşmuş, şöyle olacakmış, böyle politika yürütülecekmiş, bunların hepsi PKK karşısında, KCK karşısında hiçbir değeri olmayan değerlendirmelerdir. Çünkü PKK, KCK herhangi bir örgüt, herhangi bir devlet istedi diye istenileni yapacak bir hareket değildir. Kürt halkının özgürlük ve demokrasi çıkarları neyi gerektiriyorsa öyle hareket etmektedir. Bugün gelinen aşamada özgürlük ve demokrasinin sağlanması direnişi gerektirmektedir. AKP'nin politikaları ve yaklaşımları dikkate alındığında direnişten başka hiçbir yaklaşımın bu politikayı geriletme şansı yoktur. Ne Barzani'nin açıklamaları ne de AKP'nin açıklamaları çözüm için bir adım ifade ediyor, bir çözüm politikasının parçası olarak dile gelen açıklamalardır.

Mesut Barzani Şerafettin Elçi'ye, ateşkes olursa kongre olur demiş. Bunlar da hiçbir pratik değeri olmayan sözlerdir. Böyle bir kongre şartı olamaz. Ateşkes olacak, ondan sonra kongre olacakmış! Böyle düşünenlerin bir kongreye niyeti olmadığı anlaşılır. Kürt özgürlük hareketi direnişi bırakmadığı takdirde kongreye yanaşmayacakları görülüyor. Bugüne kadar kongre ABD ne der, Türkiye ne der, İran ne der, bu nedenle yapılmamıştır. Bu nedenle PKK'nin katıldığı bir kongrenin yapılmasından kaçınılmıştır. Şimdi de PKK direnişi bırakmadan kongre olmaz denilmesi aslında geçmişte kongre yapmama zihniyetinin farklı bir ifadesidir.

Hiçbir Kürt örgütü istediği gibi hareket edemez

Barzani'nin Türkiye'de yaptığı görüşmelerden çıkan sonuç, Türk devleti hala Kürt sorununun çözümsüzlüğünü Kürtler arasındaki gerilim ve çatışmaya dayandırmaktadır. Türkiye, KDP'nin ve Barzani'nin PKK'ye direnişi bıraktıramayacağını, bu konuda sonuç alamayacağını bilmektedir, ama Türk devleti esas olarak bu tür baskılarla Kürtler arası bir gerilim ve çatışma yaratmayı amaçlamaktadır. Böyle bir gerilimin yaratılması bile onlar için Kürt özgürlük hareketine karşı tasfiye politikasının pratikleşmesinde önemli bir zemin olacaktır. Bu nedenle de bu yönlü dayatmaları sık sık yapmaktadırlar. Ama şu da açıktır; ister PKK olsun, ister KDP olsun herhangi bir siyasi gücün artık geçmişte olduğu gibi istediği gibi hareket etme şansı yoktur. Bugün bir Kürt uluslaşması vardır, bir Kürt demokratik kamuoyu vardır, Kürt halkının bir iradesi vardır, talepleri vardır. Hiçbir Kürt örgütü bu beklentileri ve talepleri dikkate almadan, bunların tersine bir politika ve yaklaşım içerisinde olamaz. Geçmişte olduğu gibi bir örgüt şöyle istedi diye karar alacağı ve pratikleştireceği bir dönemden söz edilemez. Zaten böyle olduğu için Mesut Barzani görüşme sonrası Irak'ta açıklama yapmak zorunda kalmıştır. Çünkü Barzani ile Türkiye yetkilileri arasındaki görüşmeler çok kötü yansıtılmıştır. Bu görüşmelerin yansıtılması bütün Kürt halkını incitmiştir. Sadece Kuzey Kürdistan'daki Kürt halkını değil, Güney Kürdistan'daki Kürt halkı da, Güneybatı'daki, Doğu Kürdistan'daki, bütün dünyadaki Kürtler de görüşmelerin yansıtılış biçiminden çok rahatsız olmuşlardır. Çünkü bu tür yansıtmalarla Kürtler aşağılanmış, Kürtler iradesiz bir halk olarak gösterilmiştir. Bu görüşmeler sonucu PKK birileri karar aldığında hiçbir iradesi olmayan hemen uyan bir örgüt olarak yansıtılmıştır. Yine KDP Türkiye dayattı diye hemen işbirlikçilik yapan hiçbir iradesi olmayan bir güç olarak gösterilmiştir. Bir bütün olarak Kürtler iradesiz, Türk devletinin baskıları karşısında her şeye boyun eğecek bir toplum olarak ele alınmıştır. Bu tabii ki Kürtler için incitici olmuştur. En başta da KDP ve Barzani'yi küçük düşürmüşlerdir. Bu nedenle PKK'yle savaşma durumlarının söz konusu olmayacağını, kendi politik düşüncelerini dile getirdiğini, PKK kabul etse de, etmese de bir savaş durumunun, çatışma durumunun ortaya çıkmayacağını söylemek zorunda kalmıştır. Bunları söylemek zorundadır da. Çünkü Türk devletinin yansıttığı gibi bir değerlendirmenin, bir havanın ortada kalması düşünülemez. Buna bir izahat getirilmesi gerekiyordu ve nitekim Sayın Mesut Barzani izahat getirerek Türk basınının yansıttıklarının doğru olmadığını, gerçekçi olmadığını, saptırma olduğunu söylemiştir.

Kuşkusuz KDP üzerinde ABD'nin baskısı vardır, Türkiye'nin baskısı vardır. KDP üzerinden Kürt özgürlük hareketi üzerinde baskı yürütülmeye çalışılmaktadır. Ancak Kürt özgürlük hareketinin de Kürt halkının da bugün örgütlü bir iradesi vardır. Bu güçler karşısında direnme gücü de, potansiyeli de, imkanları da bulunmaktadır. Bu görüşmeler bir daha göstermiştir ki sömürgeci güçlerle, yani Kürtleri egemenliği altında tutan güçlerle görüşmeler yaparken çok dikkatli olmak gerekmektedir. Bu tür görüşmelerin herhangi bir parçanın özgürlük mücadelesine zarar verici olmaması gerekmektedir. Kürtler arası, Kürtleri ilgilendiren sorunların doğrudan Kürt örgütleri, Kürt siyasi güçleri arasında tartışılması gerekir. Kürtlerle ilgili konuların değerlendirilme yeri Kürtler arası ilişkilerdir, Kürt siyasi güçlerinin bir araya geldiği platformlardır. Bu tür tartışmaların yeri, hatta bunların ifade ediliş yeri Türkiye değildir. Türkiye'nin merkezinde kalkıp *"silahlı mücadelenin zamanı geçti"* demek bile doğru değildir, çok yanlış bir şeydir. KDP'nin düşüncesi öyle olsa bile bunu Türkiye'de dillendirmesi çok yanlıştır. Bu açıdan bu görüşmeler önemli bir tecrübe olmalıdır. Çünkü bu son görüşmeler gerçekten de Kürt halkı açısından incitici ve kabul edilmez olmuştur. Özcesi çok saygısızca bir yaklaşım gösterilmiştir. Bu yönüyle hem Türk devletinin hem Türkiye'deki basının Kürtlere bir daha böyle yaklaşmayacağı bir yaklaşım içinde olmak gerekir.

Kuşkusuz çeşitli devletlerle, güçlerle görüşmeler olabilir. Bu görüşmeler Kürt sorununun çözümüne yardımcı olmalarını ve onları teşvik etme temelinde olabilir. Bu yönüyle Türkiye'yle de, ABD'yle de, Rusya ve Çin'le de, herkesle de olabilir. Kürt sorununun çözümü için pozitif bir rol oynamaları herkesten beklenir. Bu ayrı bir konudur, ama Kürt özgürlük hareketinin herhangi bir parçadaki mücadelesinin tasfiyesini çağrıştıran konuların bu tür yerlerde konuşulmasının, tartışılmasının, değerlendirmesinin doğru olmadığı bu görüşmeyle net bir biçimde ortaya çıkmıştır.

Bu görüşmeden sonra BDP'nin de bir Amerika ziyareti olmuştur. Bu tabii ki Kürt demokratik hareketinin Kürt sorununa bakışının doğrudan ABD'ye iletilmesi açısından olumludur. Çünkü ABD ve diğer ülkeler Türkiye'nin veyahut başka siyasi güçlerin bilgilendirmesi dahilinde hareket etmektedirler. Bu nedenle BDP heyeti ABD'ye gitmiş, düşüncelerini doğrudan aktarmıştır. Kuşkusuz ABD'nin Kürt politikası bugünden yarına hemen değişmeyecektir. Herhalde ABD de PKK'nin politikaları konusunda, PKK'nin direnişçi tutumunun etkisizleştirilmesi konusunda BDP'ye telkinlerde bulunmuştur. BDP'ye hiçbir adımın atılmadığı bu ortamda tek taraflı ateşkes talepleri gündeme gelmiştir. Bir yönüyle de Türkiye-KDP görüşmelerinde ortaya çıkan eğilim BDP'ye de Amerika'da yansıtılmış olabilir. Ancak BDP Kürt sorununda Türkiye'nin tutumunu iyi bildiğinden, Kürt sorununda yaşanan gerçeklere bizzat tanık olduklarından, Kürt sorununun demokratik çözümü için neler yapılması gerektiğini ABD yetkililerine anlattıklarını düşünüyoruz. Kuşkusuz ABD'nin bütün dünyada olduğu gibi çeşitli güçler üzerinde baskı ve yönlendirme yaparak onları kendi çizgisine getirme çabaları olmuştur. Ama bu çabaların Kürdistan'da BDP üzerinde sonuç vermesi düşünülemez. Çünkü Kürt özgürlük hareketinin mücadelesi 1-2 günlük mücadele değildir. Onlarca yıllık yürütülen mücadele içinde öyle bir tecrübe kazanılmıştır ki, Kürt halkının özgürlüğünün çıkarına olmayan hiçbir yaklaşımın hiçbir tutumun içine girilmesi söz konusu olamaz. Bu yönüyle BDP'nin ABD'ye gitmesi Kürt demokratik hareketinin Kürt sorununun çözümü konusunda tutumunu anlatması açısından olumlu olmuştur. ABD'nin Türkiye'nin istekleri doğrultusunda söylediği sözlerin ise söylenmesi gereken diplomatik sözler olarak kalacağı açıktır. ABD yetkililerinin ve çevrelerinin kuşkusuz o tür sözleri söylemeleri de zaten önceden bilinen bir durumdu. BDP görüşmelerini böyle değerlendirmek gerekiyor.

BDP görüşmelerinin şöyle bir anlamı da var: Geçmişte ABD resmi, gayrı resmi Kuzey Kürtlerini dikkate almazdı. Şu anda bizzat Kuzey Kürtleri ile ilgilenmesi de, yaklaşımları ne olursa olsun, yeni bir durumu ifade etmektedir. Yani Kürt özgürlük hareketinin, Kürt demokratik hareketinin Kürt siyaseti içerisinde bir etkisinin var olduğunun kabul edilmesi anlamına gelmektedir. Nasıl ki Erdoğan her gün "PKK'yi şöyle tasfiye edeceğiz, böyle ezeceğiz, ne İmralı'yı ne PKK'yi muhatap alırız" diye açıklamalar yapıyor, ama sonra kalkıyor "silah bırakırlarsa operasyon yapmayız" diyerek PKK'yi muhatap alıyorsa, Amerika da ne derse desin bu görüşmelerle PKK'nin Kürt sorunundaki etkisini kabul etmiş olmaktadır.

Bir daha belirtelim Erdoğan'ın söylemleri başlı başına Kürt sorununda muhatabın PKK olduğunu ortaya koymaktadır. Türkiye'de Kürt sorununu gündeme getirenin, Kürt sorunu konusundaki tüm gelişmelerde PKK'nin, Kürt özgürlük hare-

"Barzani'nin Türkiye'de yaptığı görüşmelerden çıkan sonuç, Türk devleti hala Kürt sorununun çözümsüzlüğünü Kürtler arasındaki gerilim ve çatışmaya dayandırmaktadır. Türkiye, KDP'nin ve Barzani'nin PKK'ye direnişi bıraktıramayacağını, bu konuda sonuç alamayacağını bilmektedir, ama Türk devleti esas olarak bu tür baskılarla Kürtler arası bir gerilim ve çatışma yaratmayı amaçlamaktadır"

"Kürtleri egemenliği altında tutan güçlerle görüşmeler yaparken çok dikkatli olmak gerekmektedir. Bu tür görüşmelerin herhangi bir parçanın özgürlük mücadelesine zarar verici olmaması gerekmektedir. Kürtleri ilgilendiren sorunların doğrudan Kürt örgütleri, Kürt siyasi güçleri arasında tartışılması gerekir. Kürtlerle ilgili konuların değerlendirilme yeri Kürt siyasi güçlerinin bir araya geldiği platformlardır"

ketinin damgasının olduğunun kabul edilmesidir. Erdoğan'ın son açıklamalarının bu anlama geldiğini birçok çevre ifade etmiştir. Kılıçdaroğlu bile "PKK'yle görüşme yapılıyor" diye değerlendirmiştir. Yine Erdoğan'ın bu söylemlerine Mümtazer Türköne "PKK'yle görüşmeler yapılıyor, görüşmeler belli bir noktaya gelmiş, bunun sonucu Erdoğan böyle açıklama yapıyor" biçiminde bir izahat yapmaktadır. Tabii ki böyle bir şey yoktur. Görüşme de yok, görüşme nedeniyle bu tür sözler de söylenmiş değildir. Ama bu tür sözlerin söylenmesi Kürt sorununda kimin muhatap olduğunu bir daha ortaya koymuştur. Bu vesileyle bir hususu bir daha belirtelim ki, Kürt özgürlük hareketi sorumluları defalarca herhangi bir görüşme olmadığını açıkça ifade etmişlerdir. Dolayısıyla gizli görüşmeler oluyor, Erdoğan bunun sonucu bu tür açıklamalar yapıyor söylemleri gerçeği ifade etmiyor. Tamamen psikolojik savaş söylemleridir. Bu tür söylemlerle Kürt halkının, Kürt demokrasi güçlerinin, AKP'nin baskıcı, antidemokratik ve tasfiyeci politikalarına karşı gösterdiği direnişi gevşetmek istiyorlar. Kürt halkın beklenti içine bırakmayı hedefliyorlar. Bunun doğru olmadığını bir daha belirtiyoruz. Mevcut durumda Türkiye'de AKP'nin politikalarında değişiklik yapacak tek yol ve yöntemin kararlılıkla mücadele olduğunu bir kez daha belirtmek istiyoruz.

AKP geçmişle hesaplaşmıyor yine takkiye yapıyor

AKP'nin Kürt özgürlük hareketinin ve demokrasi güçlerinin yürüttüğü mücadele karşısında kendine demokrat kendine müslüman karakteri açığa çıkmıştır. Şimdiye kadar kendisinin demokratik bir güç olduğu ve Kürt sorununun çözümünü, ancak kendisinin gerçekleştirebileceği algısı yaratarak iktidar olmuştur. AKP'nin en önemli sermayesi ve propaganda gücü bu kendine müslüman kendine demokrat karakteriydi. Ancak siyasal islamın devlet içine alınmasıyla birlikte klasik iktidar bloklarının politikalarını kendi müktesebatı yaparak yeni koşullarda sürdürmeyi üstlenmiştir. Bu durum giderek AKP'nin güç kaynaklarının zayıflamasını beraberinde getirmiştir. AKP hükümeti bu durumu görerek kendine demokrat kendine müslüman imajını tazelemek için psikolojik savaş hamleleri yapmaya başlamıştır. Son zamanlarda İlker Başbuğ'un tutuklanması, 12 Eylül yargılamasının başlatılması, 28 Şubat'la ilgili tutuklamaların yapılması tamamen yıpranan yüzünü yenilemeye ve imaj tazelemeye yöneliktir. Açıkça görüldüğü gibi AKP bu yargılamalarla geçmiş zihniyetlerle hesaplaşmıyor. Tamamen sembolik bazı isimler üzerinden yargılama yaparak giderek statüko sahibi olan ve antidemokratikleşen yüzünü gizlemeyi hedefliyor. 12 Eylül'ün generallerini yargılıyoruz diyor, ancak 12 Eylül'ün kendisine açtığı iktidar yolunu ve kendisine sağladığı iktidar imkanlarını koruyor ve kullanıyor. 12 Eylül'ün iktidarı güçlendirme için gerçekleştirdiği kurumları sürdürdüğü gibi, bu kurumlara hakim olarak 1930'ların CHP'si gibi tek parti iktidarı oluyor. Şu anda AKP tam bir sivil diktatörlük olarak önündeki tüm engelleri temizlemeye çalışıyor. Bunu da bu tür yargılamaların örtüsü altında, demokrasi adına yapıyor.

Hiçbir dönemde olmadığı kadar yargı siyasallaşmıştır. O kadar siyasallaşmıştır ki, artık siyasal islamcı hiziplerin üzerinde mücadele verdiği bir alan haline gelmiştir. Yargı ilk defa bu düzeyde bir hukuk terörü olarak kullanılmaktadır. Bunu da toplumla dalga geçer gibi "yargı bağımsızdır" söylemiyle yapmaktadır. Önceleri yargı bağımsız değil diyen AKP'liler, şimdi yargının bağımsızlığından söz ederek toplum üzerinde uyguladıkları hukuk terörünü gizlemeye çalışmaktadırlar. İşte tüm bunları 12 Eylül, 28 Şubat yargılamaları, İlker Başbuğ gibi eski generalleri tutuklayarak yapmaktadır. Ama yargılama konusu olan bu darbelerin nedenlerini ve sonuçlarını ortaya koyan bir yaklaşım gösterilmemektedir. Zaten böyle bir köklü yargılama zihniyeti olsa siyasal islamın önünün 12 Eylül'de açıldığı, AKP iktidarının da 28 Şubat darbesinin sonucu olduğu görülecektir. Zaten şimdi bu darbelerin yargılanması şampiyonluğu yapan Fethullah Gülen cemaatinin tüm bu darbelerin destekçisi olduğu belgelerle kanıtlanmıştır. Dolayısıyla bu yargılamalar bir zihniyet değişimi yaratma ve bu temelde Türkiye'nin demokratikleşmesini sağlama amaçlı yapılmamaktadır. Tamamen eski iktidar blokları yerine yeni iktidar bloklarının kazandığı mevzileri sağlamlaştırma hareketi olmaktadır. Aslında son yıllarda Türkiye'de yapılan en büyük darbe, Türk Başbakanı Erdoğan'la eski Genelkurmay Başkanı Yaşar Büyükanıt'ın Dolmabahçe'de yaptıkları mutabakattır. Bu mutabakatla Erdoğan Kürt özgürlük hareketinin tasfiyesi konusunda siyasal islamı soruna kadar kullanacağı sözünü vermiş; bunun karşılığında da siyasal islamın devlet içine alınması kabul edilmiştir. Eşi türbanlı birinin cumhurbaşkanı yapılmasına onay verilmesi, siyasal islamın sistem içine alınmasının ilanı olarak görülmelidir. Dikkat edilirse Türkiye demokrasisine ve demokratik güçlerine yapılan bu büyük tarihsel darbeden söz edilmiyor. Dolmabahçe darbesi bir sır gibi mezara götürülmeye çalışılıyor. Demokrasilerde böyle sır olabilir mi? Bu ancak darbecilerin kendi suçlarını gizleme sırrıdır. 1982 Anayasası'nın darbeciler yargılanamaz biçimindeki yasa maddesiyle Dolmabahçe darbesindeki hedeflerin ve planlamaların gizlenmesi arasında ne fark vardır?

AKP darbeleri yargılamıyor. Demokrasi güçleri karşısında sıkışınca sahte demokrasi gösterilerine başvuruyor. Bu tür yargılamalarla görüntüyü kurtaracağını sanıyor. Kendini bu tür yargılamalarla kurtarmaya çalışması AKP gerçeğinin ne kadar zayıf olduğunu göstermektedir. Bu tür yargılamalar ve gösteri hamleleri yapmadığı takdirde mevcut iktidarını koruyamayacağı korkusuna kapılmıştır. Bu nedenle bu tür yargılamaları gündeme getirerek devlet içindeki gücünü korumaya çalışmaktadır. Ancak Türkiye'de demokrasi güçleri artık bu tür psikolojik savaş numaralarını yutmuyor. Darbelerle hesaplaşıyorsan darbelerin kurumlarını ve yasalarını ortadan kaldır diyor. AKP bunu yapmaya yanaşmıyor. Çünkü bunu yapmaya kalkıştığında Türkiye'nin gerçek demokratikleşme yolu açılacak, bu da demagoji ve devlet imkanlarıyla ayakta kalan AKP iktidarının sorunun başlangıcı olacaktır. Özcesi bu yargılamalar üzerinden yapılan büyük propaganda hareketi AKP'nin zayıflığının işaretidir.

Türkiye bölgede ve içeride sıkışmıştır. Pozisyonu öyle güçlü değildir. AKP hükümeti zaten siyasal İslamın devlet içine almasıyla birlikte geçmişte politika gereği, toplumu etkileme gereği söylediği demokratik söylemleri de bir tarafa bırakmıştır. Zaman zaman bu tür söylemleri söylemeye devam etse de artık pratikte inandırıcılığı kalmamıştır. Bu açıdan artık Türkiye'de demokrasinin gerçekleşmesi için Kürt halkına ve demokrasi güçlerine düşen görev, ortak bir demokrasi hareketi yaratarak Türkiye'nin demokratikleşmesi ve Kürt sorununun demokratik çözümü mücadelesini yükseltmektir. Halkların Demokratik Kongresi bunun için en önemli zemindir. Türkiye'ye demokrasi getirecek güç, başta Kürt halkı ve sol-demokratik güçler olmak üzere tüm demokrasi güçlerinin, etnik ve dinsel topluluklarının, emekçilerin, kadınların, gençlerin AKP hükümetine karşı gerçek bir demokrasi mücadelesi yürütmesidir. Türkiye ancak böyle demokratikleşebilir, Kürdistan böyle özgürleşebilir. Artık tek tek herhangi bir siyasi gücün mevcut durumda demokrasi mücadelesini yükseltebilmesi ve Türkiye'nin demokratikleşmesinde etkide bulunması mümkün değildir. Gelinen aşamada yeni bir iktidar bloğu ortaya çıkmıştır. Bu iktidar bloğu kendine göre taze bir güçtür. İdeolojik ve siyasal olarak yeni argümanlarla varlığını sürdürmektedir. Her ne kadar bu yeni argümanlar Türkiye halkının karşısında inandırıcılığını yitirmiş olsa da içeriden ve dışarıdan aldığı destekle demokrasi güçlerine karşı bir direniş sürdürmektedir. Halkın demokratik taleplerine ve özlemlerine karşı bir direniş yürütmektedir. Bu statükonun sahibi yeni güç kendine göre bir anayasa yapıp, yeni Türkiye'yi yarattım diyecektir.

AKP halkların modeli olamaz

Yeni Türkiye'nin yaratılması tamamen Kürt halkının ve demokrasi güçlerinin elindedir. Bunun için de birlik ve ortak mücadele çok çok önemlidir. Gelinen aşamada birliğe gelmeyen, ortak mücadele etmeyen tüm hareketler AKP iktidarının kalıcılaşmasına, güçlenmesine hizmet edecektir. Bu gerçeğin görülmesi gerekmektedir. Pratikte AKP hükümetinin her gücü nasıl ezdiği görülmektedir. Fırsatçıdır. Hedeflerini adım adım düşürmektedir. Bir nevi Bismark politikası izlemektedir. Tüm muhaliflerine birden yönelme yerine adım adım yönelmektedir. İşte en son aydın ve sanatçı kesimi düşürme hamlesi yapmıştır. Bir muhafazakar sanat kavramı ortaya çıkarılmıştır. Özgür ve demokratik sanatı, sanatçıyı tasfiye etmek için saldırıya geçilmiştir. İstanbul Belediyesi'ndeki muhafazakar sanat adı altında yeni sanat anlayışının ortaya konulması bu anlama gelmektedir. İstanbul bilindiği gibi Türkiye'de sanatın, düşünmenin, düşüncenin merkezidir. Bu yönüyle geçmişten beri belediyeyle sanatçılar ve aydınlar arasında belirli bir ilişki olmuştur. Belediyenin sanat faaliyetlerini teşvik etme yönlü imkanları vardır. Şimdi Belediye bu imkanlarını kullanarak aydın ve sanatçıları teslim almaya çalışmaktadır. 2 yıl önce bunu yapmazdı, 3 yıl önce yapmazdı. Çünkü kendisine karşı olanları çoğaltmak istemiyordu. Bir bir düşürmek istiyordu. Şimdi sıra kültür ve sanata gelmiştir. Bu açıdan tüm demokrasi güçleri, sol güçler, sosyalist güçler bu gerçeği iyi görmelidir. AKP'ye karşı büyük mücadele veren Kürt özgürlük hareketinin yanında yer alınması tarihi bir sorumluluk haline gelmiştir. Halkların Demokratik Kongresi bunun için bir platformdur. Bunun içinde bütün güçler vardır. Kürt halkıyla Türkiyeli demokrasi güçlerinin birleşmesi burada gerçekleşmektedir. Bu, AKP hükümetini yenilgiye uğratacak tek güçtür. Nitekim son zamanlarda Halkların Demokratik Kongresi'ni hedef almalarının nedeni budur. Eğer bu gerçekleşirse AKP mevcut zihniyetiyle iktidarda kalamaz. Halkların Demokratik Kongresi'nin içinin dolması, bütün demokrasi güçlerini kapsaması demek, AKP'nin sonunun başlangıcı demektir. Bu nedenle Kürt halkıyla Türkiye demokrasi güçlerinin birliği istenmiyor.

Bu gerçekler dikkate alındığında çeşitli sol demokrat güçlerin birliğe mesafeli davranması anlaşılır değildir. Hala Halkların Demokratik Kongresi'nin dışında kalan sol demokrat güçler vardır. Ya da bakacağız, göreceğiz yaklaşımı içindedirler. Bunlar kesinlikle AKP hükümetine hizmet eden yaklaşımlardır. Bunları böyle belirtmek istiyoruz. Örneğin, ÖDP Halkların Demokratik Kongresi'ne karşı olmadığını ve dostluk içinde olacağını söylemektedir. Ama tutumuyla Halkların Demokratik Kongresi'nin güçlenmesini, etkili hale gelmesini engelleyen bir konuma düşmektedir. Bu da tamamen AKP'nin işine yaramaktadır. Artık ÖDP ve diğer sol demokrat güçler tarafından bunun görülmesi gerekiyor. Bu vesileyle ÖDP'lilere bir daha sesleniyoruz: Bu yaklaşımlarını bırakmalıdırlar. Sol demokratik güçlerin ortak tutum takınmalarındaki yetersizlikleri nedeniyle AKP bu noktaya gelmiş, güçlenmiş, Türkiye AKP'ye teslim edilmiştir. On yıldır, yirmi yıldır yürütülen bu sorumsuz politika Türkiye'de bir demokrasi hareketinin ortaya çıkmasını engellemektedir. Artık bunun bırakılması gerekmektedir. Halkların Demokratik Kongresi etrafında bütün güçler toplanırsa, bunu bir üst çatı olarak görüp bunun etrafında mücadele yürütürlerse, AKP kısa sürede sarsıntı yaşar ve telaşa düşer. Ama mevcut politikalarla olmaz. Dünyada işçi hareketi gelişiyor, sol hareketler gelişiyor, ABD'de böyle oluyor, Latin Amerika'da şöyle oluyor, Türkiye'de de böyle olacak, geleceği böyle kazanacağız biçimindeki pratik değeri olmayan söylemlerin zamanı geçmiştir. Bu açıdan önümüzdeki dönemde tutarlı demokrat olmanın, tutarlı sosyalist olmanın, demokrasi güçlerinin birliğinin tutarlı savunucusu olmanın ve AKP'ye karşı yürütülen mücadelenin başarılı yürütülmesinin yolu böyle bir çatı altında ortak mücadele yürütmekten geçmektedir. Şu da bilinmelidir ki, Kürt sorununun demokratik çözümünü sağlamak Türkiye'nin demokratikleşmesini sağlamaktır. Bunu esas almadan Türkiye'nin demokratikleşeceğini düşünmek, sosyalizmin gelişeceğini sanmak da büyük bir yanılgıdır.

Kürt sorununun çözümünde doğru bir yaklaşım benimsemeden Türkiye'nin demokratikleşmesini kimse beklememelidir. Bu nedenle Kürt halkının özgürlük ve demokrasi mücadelesi, aynı zamanda Türkiye'deki sol demokratların, demokrasi güçlerinin, sosyalistlerin de özgürlük ve demokrasi mücadelesidir. Onların mücadelelerinin en temel bileşenidir. Hatta onların hedeflerinin, amaçlarının ruhunu ortaya çıkaran en temel mücadeledir. Kürt halkı ve Kürt özgürlük hareketi yürüttüğü mücadele ile bu doğrultuda ne kadar etkin ve samimi olduğunu göstermiştir.

Bu yönüyle önümüzdeki dönem gerçekten Türkiye'de bir demokrasi hareketinin gerçekleştirilmesi gereken bir dönemdir. Seçimlerdeki blok ve daha sonra ortaya çıkan Halkların Demokratik Kongresi'nin daha da genişletilerek daha da etkin kılınarak mücadele edilen bir platform haline getirilmesi gerekmektedir. Bu gerçekleştirilirse hem Türkiye'nin demokratikleşmesinde hem de Ortadoğu'nun yeniden şekillenmesinde Türkiye'deki demokrasi güçlerinin çok etkin bir rolü olacağını düşünüyoruz. Eğer Türkiye'nin demokratikleşmesi yönünde etkin olunursa, bu sadece Türkiye'nin demokratikleşmesi olmayacaktır, tüm Ortadoğu'nun demokratikleşmesi olacaktır. Tüm Ortadoğu'nun demokratikleşmesinde Türkiye'nin model haline gelmesi gerçekleşecektir.

AKP halkların modeli olamaz. Baskıcı ve sömürgeci zihniyetle, yeni Osmanlıcı yaklaşımlarla bölgeye model olunabilir mi? Bölgeye model ancak halkların özgürlüğünün ve demokrasinin gerçekleştiği demokratik bir Türkiye ile olunabilir. O zaman Türkiye gerçekten bütün Ortadoğu'da etkin olan bir güç haline gelir. Ama demokratik karakteriyle etkin bir güç haline gelir. Bu da özgürlüğün ve demokrasinin tüm Ortadoğu'ya yayılması ve Ortadoğu'nun dünyada özgürlüğün ve demokrasinin merkezi haline gelmesiyle sonuçlanır. 1 Mayıs'ın kutlandığı bu günlerde tüm demokrasi güçlerinin bu duyguyla hareket etmeleri 2012'nin özgürlük ve demokrasi güçleri açısından başarıyla dolu bir yıl haline gelmesini sağlatır.

Komünal demokratik değerlerin taşıyıcısı olarak DİRENİŞÇİ ALEVİLİK GERÇEĞİ -I-

"Büyük bir kesim, ana soy ağacına bağlı kalarak yarattığı demokratik-komünal değerleri tüm egemen baskılara rağmen önemli oranda koruyarak insanlığın özgürlük umutlarını hep diri tutmuş, demokratik uygarlığa sürekli bir aşı rolü oynamıştır. Toplumun belli bir kısmı da ana gövdeden koparak, devletçi sistemin anaerkil sistemden çalarak erkek aklın analitik gücüyle başkalaşıma uğrattığı maddi-sanal değerlerin sahte cazibesi içinde erimiş, işbirlikçileşmiştir"

Tarihi bulgular Kürtlerin ve eski Ortadoğu toplumlarının toplumsallığın gelişmesinde ve neolitik sistemin kuruluşundaki başat rollerini doğruluyor. Kürtler ve diğer Ortadoğu halkları neolitiği çok derinliğine yaşayan bir toplumsal kesimi oluşturuyor. Bu açıdan kökleri tarihin derinliklerine uzanan Ortadoğu halkları komünal yaşam biçimi olan neolitik kültürü çok güçlü bir biçimde özümsemişlerdir.

Neolitik kültürü derinliğine özümseme, kaynağını toplumun yaratım gücünden alır. Bir toplum özgücüne dayanarak ne kadar çok değer yaratırsa, o değerleri özümseme de bir o kadar güçlü gelişir. Yaşamın veya tarihin değişmez bir yasası gibi her insan veya toplum, yarattıkları kadardır. Bir toplumun varlığına değer kazandıran, o toplumun tarih boyu yarattıklarıdır. Yarattıkları yaratıcıyı her zaman biçimlendiriyor, yaratım anında ona varlık, anlam kazandırıyor. Yaratım ne kadar derinliğine gerçekleştirilirse biçimlenme de bir o kadar derinliğine yaşanıyor.

Yaklaşık 6000-7000 yıllık bir süreci alan neolitik kültür yaratımı Kürtlerde komünal değerlere bağlı çok katı ve ilkeli bir yaşam çizgisi oluşturuyor. Büyük bir emek, acı ve yaşam sevinciyle-sevgisiyle yaratılan bu değerler, toplumsal bir gen olarak taşına taşına günümüze kadar getiriliyor. Zamandan zamana aktarılan bu değerler, insanlığın üzerinde yükseldiği soy ağacının ana gövdesini oluşturuyor.

Alevilik, devletçi-iktidarcı uygarlık karşısında direnen gerçekliktir

Özgürlük, eşitlik, adalet değerleri, toplumsallığı geliştiren, insanı insan, toplumu toplum yapan öz yaşam değerleridir. Bu değerlerin oluşumunda Ortadoğu'nun en eski halklarından olan Kürtlerin rolü belirleyicidir. Devletçi-iktidarcı sistemin gelişimiyle birlikte komünal yaşam sistemi büyük bir darbe alsa da bu sistemin inşacı toplumları ataerkil sistem karşısında büyük direnişler sergileyerek, bu değerleri korumuş ve geleceğe aktarmışlardır. Tarihsel gelişim ise sürekli çatallı olmuş, devletçi-iktidarcı uygarlık ile neolitik sisteme dayanan demokratik uygarlık arasında çelişki ve çatışmalar derinleşerek sürmüştür. Zira çelişki ve çatışmanın yoğunluğu oranında bir etkileşim de yeni sentezler oluşturarak, tarih yaratma serüvenine devam etmiştir. Çatışmanın yoğunluğu içinde hangi uygarlığın etkinlik düzeyi yüksek olmuşsa diğerini etkileme düzeyi de bir o kadar güçlü olmuştur. Bu karşılıklı savaş, kavga ve direniş, zamanın ruhunu biçimlendirerek, tarihi yürüyüşünü sürdürmüştür. Demokratik uygarlığın bir sapması olan devletçi-iktidarcı uygarlık güç biriktirme üzerinden sömürü sistemini derinleştirdikçe demokratik uygarlığın çok güçlü bir direnişi ile karşı karşıya gelmiştir. Bu direnç ve direniş çeşitli zamanlarda devletçi uygarlığı da yumuşatmış ve reforme etmiştir. Devletçi-iktidarcı uygarlıktan etkilendiği oranda ise demokratik uygarlık değerlerinde aşınmalar meydana gelmiştir. Yaşanan her bir değer aşımı, ana gövdeden birer sapma, uzaklaşma olarak yaşamı anlam kaybına uğratmıştır. Karşıtına benzeşen her olgu, özüne ihanet ederek ana çelişkiden uzaklaşmış, tali çelişkilerle örülü bir yaşam sistemi oluşturmuştur.

İnsanlığın ana soy damarlarından biri olan Kürtlerin de tarihsel süreç içerisindeki gelişimleri ana çelişki ile tali çelişkilerin çatıştığı eksende bir seyir izlemiştir. Büyük bir kesim ana soy ağacına bağlı kalarak yarattığı demokratik-komünal değerleri tüm egemen baskılara rağmen önemli oranda koruyarak insanlığın özgürlük umutlarını hep diri tutmuş, demokratik uygarlığa sürekli bir aşı rolü oynamıştır. Toplumun belli bir kısmı da ana gövdeden koparak, devletçi sistemin anaerkil sistemden çalarak erkek aklın analitik gücüyle başkalaşıma uğrattığı, maddi-sanal değerlerin sahte cazibesi içinde erimiş, işbirlikçileşmiştir.

Öz değerlere bağlı kalarak direnen büyük toplum kesimleri, devletçi-iktidarcı uygarlığın baskıları ve şiddeti yoğunlaştıkça, varlığını sürdürmek için, içinde bulundukları dönemin siyasal-sosyal realitesini dikkate alarak ve etkilendiği oranda da esas alarak, yeni bir kültür ve inanç harmanlamasına gitmiştir. Önemli oranda özünü korumakla birlikte farklı bir forma da kavuşmuşlardır. Ataerkil devletçi sistemin acımasızlığı karşısında var olmak için direnen toplum, biçim değişikliğine, adeta denizde boğulmak üzere olan birinin yılana sarılması gibi sarılmıştır. Yani ya kaba bir direnişe geçip kırılıp yok olacaklar ya da elbise değiştirip varlıklarını koruyacaklar. Genellikle yaşanan ise ikinci seçenek olmuştur. Etkileşimin de yol açtığı esneme kabiliyeti, toplumun yaşam tutkusu ile birleşince doğal değişim ve gelişim diyalektiği özü hem korumuş ve hem de özden çok sayıda sapma ortaya çıkarmıştır.

Bu diyalektiksel gelişimi daha özel bir konuya indirgeyerek, Alevi gerçeği ile bağlantılı bir çerçeve çizmeye çalışırsak; göreceğiz ki alevilik de bu diyalektiksel döngünün bir parçasıdır. Alevilik, devletçi-iktidarcı uygarlık karşısında direnen toplum gerçeğidir. Dolayısıyla sistemle bütünleşmeyen, uzağında kalan, sürekli çelişki ve çatışma halinde olan bir toplumsal gerçekliktir. Bu olguyla bağlantılı olarak şunu rahatlıkla söyleyebiliriz; islamiyetin ortaya çıkışı ve iktidarlaşmasıyla birlikte direnen toplum yapısı alevilik ismini alsa da, öncesinde de bu direniş geleneği daha güçlü bir biçimde mevcuttur. Çeşitli inanç-kültür biçimlerinde bunu görmek mümkündür. Özellikle insanlık tarihinde ilk çıkışları itibariyle büyük bir ahlak devrimi anlamına gelen inanç biçimlerinde direniş geleneği çok güçlüdür. Tarihte tüm inanç biçimleri birbirinden çok büyük oranda etkilenmişlerdir. Toplum yeni yaratımlarla ve mevcut birikimin senteze uğratılmasıyla sürekli yol aldığı için zamanın her diliminde sayısızca birikimi yaşadığı ana aktarıp, oradan da aldıklarıyla yoluna devam etmeyi sürdürmüştür.

Zerdüşt iradeli insan ile toplumsal özgürleşmeyi ve kurtuluşu amaçlıyor

Alevi toplumu da henüz alevilik ismini almadan önce de tarihin başlangıcından bugüne kadar farklı kültür ve inançlardan beslenerek zamanımıza kadar gelmiştir. Alevilerin inanç ve kültürlerine baktığımızda toplumsallaşmadan bugüne yaşanan her tarihsel gelişmeden bir kalıntı, bir iz görmek mümkündür. Aleviliğe bu konuda en büyük etkiyi belki de zerdüşt inancı ve felsefesi yapmıştır. Derinlikli bakıldığında alevilikle zerdüştlik arasında birçok ortak noktaya rastlanır. Zerdüştlükte devletçi-iktidarcı uygarlığın insan iradesini eriterek köleleştirdiği toplum gerçeğine karşı büyük bir öfke vardır. Bu açıdan Zerdüşt, iradeli-özgür insan gerçeğini çok fazla önemsiyor. Zerdüşt iradeli insan ile toplumsal özgürleşmeyi ve kurtuluşu amaçlıyor. Zerdüşt'ün felsefesi, tanrı-kralların zulmü altında iradesizleştirilerek kullaştırılan, değersizleştirilen ve hayvanlık sınırlarında seyreden insana, insan onurunun düşüşüne bir başkaldırı ve müdahaledir.

Bu anlamda zerdüşt inancında insana değer, insan iradesine saygı çok temel bir yaşam anlayışıdır. Benzer bir insan yaklaşımı alevilikte de vardır. "Benim kabem insandır. Her ne arar isen kendinde ara. Tanrı insanda tecelli eder. Kendi özünü bilmek tanrıyı bilmektir. Yetmiş iki milleti bir gör" sözleriyle somutlaşan bu yaklaşım, insanı, tüm var oluşların en değerli varlığı olarak görür. "İbadet ederken yüzünü başka bir insanın yüzüne çevir, onda tanrıyı, tanrıda kendini göreceksin" denilir. Tanrının insanda varlık bulması anlamına da gelen bu yaklaşım, kaynağını tanrıça inanç kültünden aldığı kadar, bu inancın yoğun etkisinde olan, ancak dönemi itibariyle özgünleşen zerdüştlükteki tanrı inancından da alır.

Alevilikte de hakim olan bu inanca göre hiçbir şey yoktan var edilmemiştir. Başlangıçta tanrı vardır ve evrendeki tüm varlıkları tanrı kendi gövdesinden yaratmıştır. Evrende görünen-görünmeyen her bir varlık-canlı, tanrıdan bir parçadır. Tanrı, önce güneşi, havayı, suyu ve toprağı kendinden bir parça olarak yaratmıştır. Sonra bütün hepsinin toplamı olarak da insanı yaratmıştır. İnsan yaratılan her şeyin bir toplamı olarak tanrının en değerli parçasıdır. Her varlık tanrıdan bir parça olmasından kaynaklı tanrının tüm özellik ve niteliklerini içinde taşır. Tüm oluşumların toplamı olan insan ise tanrının tüm niteliklerini, yeteneklerini bünyesinde taşır. İnsanda temsilini bulan tanrı olduğu gibi, tanrıda ifadesini bulan da insandır. Bu açıdan tanrı, insanın dışında bir olgu değildir. Tanrı, insanın içinde olup, insanın kendisidir.

Aleviliğin yoğun etkisinde kaldığı Zerdüşt'ün Mazda inancında tanrı, her şeyi kendisinden yaratandır. Mazda sözcüğünün etimolojik anlamı da bu gerçeğe daha iyi açıklık getiriyor. Kürtçenin Kirmancki lehçesinde Maz ya da Ma: biz, da; verdi anlamına geliyor. Yani 'tanrı', 'bizi veren' anlamındadır. Kürtçenin Kurmanci lehçesinde ise Mazda anlamında kullanılan Ezda da, Ez: biz, da; verdi anlamına gelmektedir. Xweda kavramlaşmasında da aynı anlam kendisini tekrar etmektedir. Xwe: kendi, da; verdi'dir. Burada da yine tanrı, 'bizi veren' anlamına gelmektedir. Bu örneklerden anlaşılması gereken, tanrının insanı başka bir şeyden yaratmayıp kendisinden bir parça olarak yarattığı inancıdır. Bu bakış açısına göre tanrı, hiçbir şeyi yoktan var etmiyor, kendisi vardır ve her şeyi kendisinden bir parça olarak ve kendisinden vererek yaratıyor. Bu durumda parça, bütünün tüm niteliklerini

içinde taşımış oluyor. İnsanda ise bu durum en üst düzeyde anlam buluyor. Çünkü insan oluşumlar içinde en son oluşum olduğu için tüm oluşumların toplamı ve en gelişmişyetkin hali gibi ortaya çıkıyor. Doğadan çıkan ve doğanın en gelişmiş üst hali de diyebileceğimiz bu insan, evrenin tüm oluşum potansiyelini içinde taşır haldedir. Evren bir makrokozmoz ise insan da evrenin tüm oluşum halini bünyesinde barındıran bir mikrokozmozdur. Yani; evrenin bütün oluşum enerjilerini içinde barındıran cisimleşmiş bir tanrıdır. Bu noktada alevi inancındaki 'tanrı insandadır' felsefesi, bu biçimde açıklık kazanmış oluyor.

Ahura Mazda tanrı-kral devletine başkaldıran toplum gerçeğidir

"Tanrıdan geldin, tanrıya döneceksin ve tanrıyla yeniden varolacaksın" anlamına da gelen bu yaklaşım, insan ile iyi tanrısı Ahura Mazda'nın birbirini varediş hikayesini özetler niteliktedir. İnsan tanrıyla ve tanrı da insanla kendisini var ettiği için insan en değerli varlık olup sınırsız bir yaratım gücüne sahiptir. İnsan evrendeki oluşum aşamasının son halkası olarak kabul edildiği için, bütün yaratımların en yücesi ve en mükemmeli olarak görülmektedir. Doğa insanda en yüce haline ve bilincine varmıştır. İnsan var oluşun sınırsız bilgi ve birikimine sahiptir. İnsan, adeta evrenin yoğunlaşmış bilinci gibidir. İnsan kendisindeki bu gücün farkına vardığı an, içindeki tanrıya da ulaşmış oluyor. Tüm oluşum evrelerinin bilgi ve tecrübelerine sahip olan insan, içindeki sınırsız enerji potansiyelini; yani içindeki evreni keşfettiği an 'ene-l hak' yani 'Ben tanrıyım' demektedir. Tıpkı Hallac-ı Mansur'un, Nesimi'nin 'Tanrı benim' dedikleri gibi. Zerdüşt inancında dile gelen ve alevilerde de sıkça kullanılan 'kendini tanı' deyimi bu gerçeklikte ifadesini buluyor. Bir nevi, Her şey var oldu tek bir noktadan/nokta da gizlidir esrarı Yezdan, mısraları bu felsefeyi en iyi anlatan mısralar olmaktadır.

Zerdüşt inancındaki tanrı inancı ve insan yaklaşımı, alevilikteki tanrı-insan inancıyla birebir örtüşüyor. Zerdüşt inancında iyi tanrı Ahura Mazda ışıkla, güneşle, ateşle özdeşleştirilmiştir. Kötü tanrı Ehriman ise karanlık, kötülük ve zulümle bütünleştirilmiştir. Topluma zulmeden karanlık tanrısı; Ehriman'dır. Ona karşı savaşan ise ışık tanrısı Ahura Mazda'dır. Bu inancı o dönemin somut gerçekliğine uyarlarsak; Ehriman, topluma zulmeden tanrı-kral devletidir. Ahura Mazda ise tanrıkral devletine başkaldıran toplum gerçeğidir. Zerdüşt, bu inançla direnişçi toplum geleneğini yeniden diriltmiş ve toplumu tanrı-krallar karşısında ayağa kaldırmıştır. Alevi toplumunun devletçi-iktidarcı sistem karşıtlığı ve muhalifliği bu inanç olgusunun sosyal olarak dile gelerek yaşamsal bir form kazanmasıdır.

Kadına yaklaşımda da çok ciddi bir benzerlik söz konusudur. Zerdüşt felsefesinde kadın ile erkek arkadaştır. Her ikisi birbirine saygılı ve eşit yaklaşmalıdır. Kadın iradesine saygıyı ifade eden bu felsefe alevilerde de etkili bir yaklaşımdır. Alevilerde yaşam içerisinde kadının aktivitesi erkeğe yakın bir noktadadır. Birçok çalışmada ortak yer almaktalar ve ibadetleri de ortaktır.

Zerdüştlükte olduğu gibi alevilerde de güneş, ateş, hava, su toprak kutsaldır. Yaşamı oluşturan bu temel sırlar, inancın temel yapı taşlarını oluştururlar. Güneş yaşama hayat veren güçtür. Alevilerde güneş, bir nevi tanrı veya tanrının ruhu gibi görülür, kabul edilir. Güneş kendisinden bir parça olan oluşumlara ışınlarıyla etkide bulunur ve içlerine nüfuz ederek, her varlıkta kendisini var eder. Böylelikle her varlık güneşi içinde taşır. Nüfusunun yaklaşık yüzde 98'i Kürt alevilerden olan Dersim'de yaşlılar güneş doğarken ve batarken yüzünü güneşe dönüp dua ederler. Genellikle sabah duaları güneş ışınlarının dağların doruklarına ve ağaç dallarına vurduğu anlarda yapılır. Batarken de güneş ışıklarının silinmeye yüz tuttuğu zamanda duaya durulur. Benzer bir yaklaşım ateşe karşı da gösterilir. Ateş de kutsaldır. Güneş gibi aydınlığı, sıcaklığı, arınmayı, yüceliği temsil eden ateş, adeta güneşin yeryüzündeki tezahürüdür. Alevilerde ateşe çöp atılmaz, kirletilmez, suyla söndürülmez. Ateşin yakıldığı ocakta ateşin sürekli canlı tutulmasına büyük özen gösterilir. Gün boyu ocaktan ateş eksik olmaz. Yatma anı geldiğinde ise önceden ateşe konularak hazırlanan kalın meşe odunu bol külün içine gömülerek sönmesi engellenir ve sabaha bırakılır. Şafakla birlikte bu ateş parçasından yararlanılarak ateş ocakta gürleştirilir. Tüm ihtiyaçlar bu ateşle karşılanır. Yatma anı geldiğinde aynı eylem kendisini tekrar eder, durur. Bu ocaklar tıpkı Zerdüşt'ün ateş tapınakları gibidir.

Yaşamın fışkırdığı kaynak olan toprak kutsanan dördüncü ana sırdır

Alevilerde ateş suçlu ile suçsuzu birbirinden ayırt eden temel bir güç olarak görülür. İnsanlar çıplak ayakla ateşin üzerinden geçerek tanrı nezdinde suçlu olup olmadıklarını anlamaya çalışırlar. Burada adeta ateş, suçsuzu bulup kutsayan, suçluyu bulup yargılayan bir yargıç durumundadır. Bir kişi suçsuzluğunu ispat etmek istediğinde şu sözü hep kullanır; ben o kadar günahsızım ki ateşe atsalar yanmam. Alevilerin en ağır beddualarından biri de ateşle ilgilidir. Birine çok fazla kızdıklarında 'Ocağın sönsün!' derler. Ocakta ateşin yanmaması demek, her şeyin bitmesi demektir. Ocak yaşamın varlığına işarettir. Cemlerde veya herhangi bir kutsal yerin ziyaretinde, ateşi temsilen mum yakılır. Alevi dedeleri tanrıyla bütünleştiklerinin, sırra erdiklerinin kanıtı olarak kendilerini ateşte sınarlar. Çıplak ayakla közün üzerinde yürür, ateşi eline alıp bekletirler. Dillerini ateşe sürerler. Yine güneşten ışığını alarak geceyi aydınlatan ay kutsanmış, Hz. Ali'nin eşi Hz. Fatma ile özdeş kılınmıştır. Tıpkı güneşe karşı olduğu gibi aya karşı da dua edilir.

Aynı biçimde hava da kutsaldır. İnsan, evrendeki enerjiyi nefes yolu ile alır. İnsan ve diğer tüm canlılar nefes almadan yaşayamazlar. Nefes temel varoluş koşullarından biridir. Nefes olarak anlam yüklenen havanın temizliğine önem verilir, kirletilmez. Dini rütiellerde söylenen deyişlere nefes adı verilir.

Alevilerde birçok su kaynağı kutsaldır. Her yörenin Alevi insanları, yılın belli günlerinde bu su kaynaklarını ziyaret edip dini ritüeller düzenleyerek, küsleri barıştırır, dostlukları pekiştirirler. Adaklar adar, dileklerde bulunurlar. Bu su kaynakları hiçbir biçimde kirletilmez, her zaman temiz tutulur, temiz tutarak kendilerinin de kutsandıklarına inanırlar. Bu açıdan her ziyaret öncesi ve sonrası mistik bir hava içerisinde su kaynaklarının çevresi baştan sona temizlenir. Bu inancın kökenini, yazılı tarih öncesine ve mitolojik döneme kadar götürmek yanlış olmaz. Çünkü büyük su kaynakları yaşam alanlarının açıldığı, toplumsallaşmanın geliştiği ilk yaşam yerleridir. Mezopotamya'da Dicle-Fırat, Mısır'da Nil, Hindistan'da Ganj böyle bir anlama sahiptir. Bu nehirler iklimi ılımanlaştırıp karları-buzları çabuk eritip coğrafyayı barınmaya, korunmaya, bol tahıla ve ürüne açtığı için kutsallaştırılmıştır. Ayrıca bu su kaynakları birçok yerden geçerek geldikleri için, içinde taşıdıkları zengin minerallerle hem toprağı oldukça beslemiş ve hem de bazı hastalıklara ilaç gibi gelmişlerdir. Alevilerde de kutsanan su kaynaklarının benzer yararları vardır.

Peygamberlerin yoğunlaştıkları yerler kutsal kabul edilmiş

Yaşamın fışkırdığı kaynak olan toprak, kutsanan dördüncü ana sırdır. Yaşamın sürdürülmesinde toprağın sunduğu ürünlerin büyük bir önemi vardır. Bu anlamda buğday ve çeşitli ağaçlar başta olmak üzere birçok bitki kutsanmıştır. Aynı yaklaşım geyik gibi çeşitli hayvanlara karşı da geliştirilmiştir. Geyik, baykuş, tavşan kutsal-tabu kabul edilerek avlanması yasaklanmıştır.

Aleviler genellikle devletçi-iktidarcı sistemin dışında kalıp komünaliteyi esas alarak, doğayla dostluk temelinde bir yaşam sürmüşlerdir. Yaşam alanı olarak devletin kolay kolay ulaşamayacağı, dağlık, ormanlık yerleri seçmişlerdir. Dağlar bu komünal topluluklar için en ideal doğal savunma işlevi görmüştür. Dağlarda kurulan yaşam doğal olarak doğayla bir içiçeliği ve dostane bir ilişkiyi-empatiyi geliştirmiştir. Yaşamlarını sürdürmek için doğanın kendilerine sunduğu birçok nimeti kutsayarak korumaya almışlar ve aynı zamanda doğaya minnettarlıklarını bu biçimde bir ifadeye de kavuşturmuşlardır. Bu etik yaklaşımın bir ürünü olmalı ki, bir ana gibi bu toplulukları bağrına basan ve düşmandan koruyan yüksek dağları birer inanç merkezleri haline getirmişlerdir. Bu dağların dorukları arınma ve tanrıyla bütünleşme yerleri olarak görülmüştür. Devletçi-iktidarcı uygarlıktan uzaklığı ve özgürlüğü ifade eden bu dağ dorukları, özgürlükle tanrıyı özdeşleştirmenin, özgür insanla tanrı birliğini sağlanmanın kutsal mekanları haline gelmişlerdir. Tarihte birçok peygamber, yeni bir ideoloji ile topluma giderken, bu ideolojinin şekillenmesini dağlarda derin yoğunlaşmalar yaşayarak sağlamışlardır. Adına tanrının emri denilen ayetlerin hepsi bu büyük halk önderlerinin dağlarda sağladıkları yoğunlaşmaların ürünüdür. Toplumun acılarına ve sorunlarına duyarlı bu insanlar, günlerce her şeyden kendilerini yalıtarak, dağların özgürleştirici havasını soluyup, toplumun çektiği acılar üzerine düşünüp kafa patlatmış, toplumu içinde bulunduğu köle durumdan kurtarmak için beyin ve yüreklerini ayaklandırmışlardır. Toplumu yaşadığı derin kölelikten uyandırıp ayağa kaldırarak devletçi-iktidarcı sisteme savaş açmışlardır. Ruhsal dinginliği ve özgür düşünce gücünü yakalayarak sağladıkları bu yoğunlaşmalar ve ulaştıkları çözüm projeleri, tanrı emri adıyla topluma taşırılmış, aydınlanan bilinçlerle tarihin seyrini değiştirmişler, sürekli toplumsal direnci ve özgürlük umutlarını canlı tutmuşlar, komünal değerlerin yaşatılmasında mihenk taşı değerinde rol oynamışlardır. Zerdüşt'ün Ahura Mazda'sı ve Ehriman'ı, bu dağlarda sağladığı derin yoğunlaşmaların bir ürünü olarak şekillenmiştir. Musa'nın On Emri-Tevrat'ı, İsa'nın İncil'i, Muhammed'in Kuran'ı benzer büyük yoğunlaşmaların ürünleridir. Yüksek düşünce ve duygu gücünün ortaya çıkardığı bu toplumsal projeler, acılar içinde kıvranan topluma umut ışığı ve taze bir nefes olmuş, çağlara damgasını vurmuştur. Birçok yerde Peygamberlerin yoğunlaştıkları bu yerler, toplum tarafından kutsal yerler olarak kabul edilmiş ve her biri birer kutsal ziyaret haline getirilmiştir.

Horasan, aleviler tarafından çok önemsenen ve değer verilen yerlerden biridir. Bunun temel bir sebebi de Zerdüşt'ün devrim niteliğindeki yoğunlaşmaları burada yaşadığına olan inançtır. Ki, bu yoğunlaşmaların bir sonucu olarak ortaya çıkan mücadele perspektifi tanrı-krallar çağının sonunu getirmiştir. Diğer yandan Zerdüşt'ün birçok ateş tapınağının burada bulunması da Horasan'a ayrı bir anlam yüklemiştir. Horasan, anlamını bu tarihsel gerçeklikten almış olmalı ki 'xor' eski dilde 'tanrı','san' ise 'kalkmak-uçmak' anlamına gelmektedir. Horasan'daki yerel halk dilinde ise 'xor' tanrı, 'san' ise 'yer' anlamına gelmektedir. Yani 'tanrının kalktığı yer' ve ya 'tanrının yeri' gibi bir anlam taşımaktadır. Bazı alevilerin biz "Horasan kökenliyiz" demelerinin bir nedeni bu gerçeklik olabilir. Kuşkusuz alevileri ısrarlı bir biçimde Horasan'a dayandırmak isteyen yaklaşımlar da vardır. Çeşitli politik hesaplar sonucu gelişen bu tür yaklaşımları, yeri geldiğinde değerlendireceğiz.

Cemlerde topluma, insana ve yaşama ilişkin tüm sorunlar tartışılır

Zerdüştlükte temel eğitim yerleri ateş tapınakları iken aleviler de ise ocaklardır. Ocaklar ismini ateşin yandığı kutsal ocaklardan almaktadır. Zaten inanç eğitiminin verildiği Alevi ocakları da kutsaldır. Alevi insanına alevilik öğretisi bu ocaklarda verilmektedir. Burada inanç insanlarına, inancın tüm sırları öğretilmektedir. Alevilerde 'sır', sıradan

her insanın bilebileceği bir şey değildir. Sır bilen insan; ermiş, yüksek mertebeye ulaşmış insandır. Sırrı bilmenin şartı, sırrı saklamayı da bilmektir. İnanç bu biçimde gizemli ve çekici kılınarak, insanların ruhsal arınma çıtası yükseltilir. İrade ve kişilikte sıçrama yaratılır. Sırları alacak düzeye gelen insan, kendisini en üst düzeyde terbiye etmiş insandır. Bu açıdan bu ocaklarda eğitim görenlerin dışında kimse sırları bilmez, sırlar kimseye verilmez, aktarılmaz. En yetenekli ve gelişkin insanlar bu ocaklara alınarak eğitimden geçirilir.

Alevi inancının özünü koruyup sürdürmesinde bu ocakların çok önemli bir yeri vardır. Alevilikteki devlet dışı komünal yaşam sistemi ve demokratik-direnişçi öz, bu ocaklar yoluyla korunmaktadır. Devlet bu gerçeği çok iyi bildiği için aleviliği yozlaştırmada bu ocakları dağıtmayı temel bir hedef haline getirmiştir. Özellikle cumhuriyetin kuruluşuyla birlikte tüm alevi ocaklarını ve cemevlerini resmi bir yasa çıkarmasa da fiili olarak uyguladığı şiddetli baskılarla yasaklamıştır. Alevi inanç eğitiminin ortadan kaldırılmasıyla alevi öğretisinin aleviler tarafından öğrenilmesinin önüne geçmiştir. Ocakların etkisini yitirmesi, babadan-oğula geçen pirlik ve dedelik olgusunu ön plana çıkarmış ve bu olgu süreç içinde kurumsallaşmıştır. Ciddi bir inanç eğitimine dayanmayan kulaktan dolma sözlerle-mitlerle alevi inancında aşınma ve yozlaşma yaratılmıştır. Temel moral değerlerinden soyutlanmış bir inançla, alevilik teslim alınmaya çalışılmıştır.

Diğer yandan cemevleri, alevi kültürünün korunmasında ve kendini yaşatmasında, komünaliteye dayanan toplumsallığın sürdürülmesinde çok önemli bir yere sahiptir. Alevilikteki cem olayı islami inancın etkisinden ziyade anaerkil inanç ritüellerine daha yakındır. Cem, anaerkil inanç ritüellerinde olduğu gibi oldukça mistik bir havada yapılır. Söz ve eylem birliğinin en güzel bir biçimde kendisini ifade ediş halidir. Cem, insan ile tanrı birliğini ifade ettiği kadar kadın-erkek eşitliğinin de eylemli dile geliş biçimidir. Yaşamın her iki cinsin eşitliği ile canlılık, güzellik kazanabileceğinin, varlığını sürdürebileceğinin ifadesidir. Semah ise, bu anlayışın somutlaşmasıdır.

Cemlerde topluma, insana ve yaşama ilişkin tüm sorunlar tartışılır, ortak çözümlere gidilir. Topluluıkça ulaşılan sonuçlardan, herkes sorumludur. Cemin her üyesi toplumun çıkarını ve güvenliğini sağlamakla yükümlüdür. Sorumluluk üstlenme yaşına gelen her topluluk üyesi söz verir. Söz vermenin adı, ikrardır. Olgunluk yaşına gelen her can, yani insan dara çekilir. Dara çekilme iki durumda yapılır. Biri olgunlaşmanın ve sorumluluk üstlenmenin gereği olarak bireyin topluluk önüne çıkarak onay alma ve söz verme halidir. Diğeri ise topluluk üyesi herhangi bir insanın, topluluğun çıkarını tehlikeye düşürecek davranışlarda bulunması durumunda, topluluğun karşısına çıkarak yargılanması durumudur. Dara çekilenlere toplumun yaşam kuralları ve ahlaki değer yargıları anlatılır, hatırlatılır. Bireyin önüne toplumla birlikte yaşamanın hangi şartlarla mümkün olabileceği belirtilir ve bireyden-candan tutum belirlemesi istenir. Bireyin-canın tutumu, sözüdür. Toplulukça yeterli görüldüğü taktirde sıralanan sorumlulukları üstlenerek, gerekli kurallara uyarak tekrardan topluluğa kabul edilir. Bu bir nevi bireyin-canın topluma karşı sadakat yeminidir, toplumla sözleşmesidir.

Alevi inancına göre yaratılan yaratanın görünen halidir

İkrarda bulunan kişi, olgun insan aşamasına gelmiş bulunmaktadır. Alevilerdeki bu tören biçimini anaerkil etkilerin hakim olduğu topluluklardaki gençlerin çeşitli sınavlardan geçerek, isim almayı hak etmesine benzetmek de mümkündür. Anaerkil topluluklarda her bir sınav, bir bakıma bireyin öz irade sınavı olup, topluluğa güven vermeyi amaçlar. Bu sınavı başarılı vermeyen genç, olgun ve güvenilir sayılmaz. Belki saygıda çok kusur edilmez, ancak çok büyük sorumluluklar da kendisine verilmez. Alevilerdeki tümden böyle olmasa da dara çekilme ve ikrar, biraz bu kültürün izlerini taşımaktadır. Bir nevi bir irade ve güven oluşturma sınavı olmaktadır. Ağır suç işleyenlere verilen cezalar da oldukça ağırdır. Birey, topluluğun çıkarını tehlikeye düşürür ve güvenliğini çok ciddi anlamda riske atarsa, 'düşkün' ilan edilerek topluluktan tecrit edilir, topluluğun dışına atılır. Cemler, tarihin her döneminde egemen sisteme karşı birer muhalefet odağı gibi bir rol de oynamışlardır. Tarihte adeta ezilenlerin muhalefet meclisleri olarak yer almışlardır.

Semahlar ise insanın tanrıyla bütünleşmesi, tanrıdan gelip tanrıya dönme inancının eylemsel halidir. Dünyanın, gezegenlerin ve yıldızların güneşin çevresinde dönmesi gibi kadın-erkek birlikte çember oluşturarak kendi ekseninde ve bir çember ekseninde dönerler. Kendi ekseninde dönüş tanrının kendi içinde oluşuna olan inançtan kaynaklıdır. 'Tanrı insandadır' inancının bir nevi eylemsel ifadesidir. Buna kendi iradesini tanrı iradesiyle, tanrı iradesini kendi iradesiyle birleştirmenin ve ruhsal yüceliğe ulaşarak tanrıda erimesinin eylemsel biçimi de diyebiliriz. Çember yaşamın hareketini, canlılığını, evrimini, sürekli değişim ve dönüşüm halinde olan doğal yaşam döngüsünü ifade etmektedir.

Yukarıda da değerlendirdiğimiz gibi, alevilik inancında insan tanrıdan bağımsız bir varlık değildir. Tanrının bir parçasıdır. Tanrı doğayı ve tüm oluşumların toplamı olarak insanı kendisinden yaratmıştır. Bu açıdan insan yaşarken de tanrısal özellik ve niteliklerini açığa çıkararak tanrıyı kendisinde var edebilir, tanrısallaşabilir. Felsefenin bir yanı bu iken diğer yanı ise ölerek tekrar özüne dönme inancıdır. Alevi inancına göre yaratılan, yaratanın görünen halidir. Doğa ve insan, görünen tanrıdır. İnsan ne kadar kötülüklerden, çirkinliklerden uzak durur, yüreğini ve beynini temiz tutarsa, anlayışlı ve hoşgörülü olursa, bir o kadar tanrısal özünü de ortaya çıkarabilir.

Dikkat edersek; Zerdüşt'ün de aleviliğin de dayandığı tanrı anlayışı tanrıça inanç çağının, animizmin izlerini taşıyor. Tanrı, kendisinden yaratan ve yarattığında var olandır. Bilinmez ve görünmez değildir. Kendisinden bir parça olarak yarattığı insana dost ve onunla birliktedir. İyiliksever ve hoşgörülüdür. Nasıl ki ana tanrıça hem yaşamın yaratıcısı, toplumun yaşamını idame ettirici gücü ve hem de yaşamın içinde insanlarla birlikte yaşamı paylaşan bir olgu ise, alevilerin tanrısı da buna yakın bir sınırda seyrediyor. Bu inanç felsefesinin en güçlü ve etkili bir biçimde kendisini ifade ettiği cemler ve semahlar toplumsal dayanışmayı güçlendiriyor, toplumsal değer yargıları pekiştiriyor, komünal kültürün özümsenmesinde, kişilik eğitiminin sağlanmasında, yaşamın anlam gücünün artmasında çok temel bir rol oynuyor.

Alevilerde yazılı hukuk yoktur. Toplumun hukuku, ahlaki değer yargılarıdır. Devletçi-iktidarcı tarih boyunca sürekli bir biçimde baskı ve tehdit altında yaşayan aleviler, kendi içinde barış, kardeşlik ve dayanışmayı esas almışlardır. Bireycilikten, düşmanlıktan kaçınmaya çalışmışlar, bu tür şeylerin toplumun yaşamını tehlikeye düşüreceğine inanmışlardır. Bu açıdan toplumu dış tehdit ve tehlikelerden korumak için iç huzura, barışa, dayanışmaya çok önem vermişlerdir. Toplum üyelerini de toplumsal çıkarları gözeterek, toplum yaşamını garantiye alma temelinde eğitmişlerdir. Geliştirdikleri ve birbirine dayattıkları her bir kural bir bakıma nefsin terbiyesini içermiştir. Nefsini terbiye etmeyen bireyin kötü yola sapacağından, her türlü kötülüğü yapacağından korkmuşlar, bu tür durumların önüne geçmek için bir ahlak sistemi oluşturmuşlardır. Cemevleri ve cem törenleri bu ahlaki örgüyü oluşturma ve bireylere-canlara özümsetme yerleridir. Cemler topluma karşı sorumlu, iradeli bireyleri yetiştirme yeri gibi ele alınmıştır. İkrarını vererek toplumla sözleşmesini yenileyen birey-can toplumsal ahlakı da kazanmış demektir. Zorla ve baskıyla değil de, bireyin iradesi esas alınarak ikrara gidildiği için, kendi çapında özgür bir ahlakı da ifade etmektedir. Bir bakıma alevilikteki tanrısal inanç, somut bir olgu olan toplumsal ahlakın soyutta kendisini ifade ediş biçimidir. Tanrı, toplumsal ahlakı oluşturmak ve sürekli yaşamsal kılmak için toplumun geliştirdiği mükemmellik seviyesinde seyreden soyut düşüncelerdir. Diğer bir ifadeyle toplum bilincinin ulaştığı son sınırın son noktasındaki üst bir düşünce biçimidir. Bu gerçeklikten yola çıkarsak, şunu rahatlıkla söyleyebiliriz; tanrı aslında özgür ahlakın kendisidir. Tanrı, ahlakın oluşumuna yol açan temel düşünce sistemiyse, yine kaynağını toplumun somut maddi ve manevi ihtiyaçlarından, topluluğun yaşam karşısındaki güçsüzlüğünden, korkularından, arzularından, hayal ve özlemlerinden alıyorsa - ki öyledir- o halde tanrı, oluşan insanın kendisidir. İnsanın kendi bilincinin sınırıdır, bilincin sınır noktasıdır. Bu bilincin yaşam bulmuş hali ahlaktır. Toplum barış ve özgürlük içinde yaşamak için soyutta tanrıyı, somutta ise ahlakı oluşturmuştur. Özlemini duyduğu yaşam biçimini 'tanrı böyle buyurdu' diyerek, düşünce gücünü tanrısal sıfatlara büründürüp ahlakı yaratmıştır. Bu anlamda toplumun tanrısı ahlakıdır ve bir toplumun ahlakı o toplumun tanrı niteliklerini ortaya koyar demek yanlış değildir. İnsan-toplum bilincinin en üst sınırını ifade eden tanrı olgusu, alevilikte de en somut biçimini ahlakta bulur.

Alevilikte huzur, mutluluk, barış içinde yaşamanın adı, tanrıya ulaşma ve tanrı gerçeğinde erime olmaktadır. Bunun diğer bir adı ise özgür ahlaka ulaşmadır, ahlaklı olmaktır. Ahlaklı olmak için her şeyden önce nefs terbiyesinden geçmek gerekiyor. Nefs terbiyesinin üç temel ilkesi vardır. Bu ilkeler aynı zamanda özgür ahlakın da özünü oluşturur. Bu ilkeler temelinde kendisini terbiye eden insancan, tanrıyı kendisinde, kendisini tanrıda var edebilme gücüne ulaşmış insandır. Yani tüm beşeri zaaflardan kendisini arındırmış, iradeli, özgür, topluma en faydalı noktaya gelmiş insan kendisindeki tanrıyı açığa çıkarmış insandır. Bu insan-can, insanlar arasına ayrım koymaz. Her insana, halka ve topluma eşit yaklaşır, hoşgörür ve varlığına saygı duyar.

Alevilerde ahlakın temelini kadın oluşturur

Nefs terbiyesini sağlayan ilkeler insanın eline, diline, beline hakim olmasıdır. Eline hakim olmakla kastedilen şey; insanın hırsızlık yapmaması, hak etmediği şeyi yememesidir. Diline hakim olmakla kastedilen şey; insanın yalan söylememesi, kimseye iftira etmemesi, gereksiz yere konuşup kimseyi rahatsız edip kırmamasıdır. Beline hakim olmakla kastedilen şey ise insanın güdülerini terbiye etmesi, karşı cinsi rahatsız edecek, onu aşağılayacak davranışlardan kaçınması, cinsel istismara yol açacak davranışlar içine girmemesi, özel ilişkisi dışında herkesi kardeş görmesi, eşine sadık yaşamasıdır.

Alevilerde kültürün ve ahlakın temelini kadın oluşturmaktadır.

"Semahlar ise insanın tanrıyla bütünleşmesi, tanrıdan gelip tanrıya dönme inancının eylemsel halidir. Dünyanın, gezegenlerin ve yıldızların güneşin çevresinde dönmesi gibi kadın-erkek birlikte çember oluşturarak kendi ekseninde ve bir çember ekseninde dönerler. Kendi ekseninde dönüş tanrının kendi içinde oluşuna olan inançtan kaynaklıdır. 'Tanrı insandadır' inancının bir nevi eylemsel ifadesidir"

Ataerkil tarihin yaratımı olan toplumsal cinsiyetçiliğin etkileri olsa da genel toplumsal gerçekliğe vurulduğunda alevilerde kadın ile erkek arasında belli bir ahenk ve uyumdan bahsedilebilir. Alevi inancına göre tanrı, kadın ile erkeği kendisinden bir parça olarak eşit yaratmıştır. Bu açıdan kadına yaklaşım daha eşitlikçi ve adildir. Baskının ve zorun sınırlı olması, kadının biraz daha serbest ve bağımsız bir biçimde yetişebilmesine katkı sunmaktadır. Alevilerde genelde evlilikler tek eşlidir, çok eşli evlilikler oldukça nadirdir. İslamiyet inancındaki çok eşli evlilik kültürüne alevilerde pek rastlanmaz. Bu yönlü gelişen evliliklerin temel nedeni de ya çocuk sahibi olmamaktan kaynaklıdır ya da çocukların sadece erkek veya kız olmasıdır.

Kadına yaklaşım, bir toplumun gelişkinlik ve özgürlük düzeyini yansıtmakla birlikte, o toplumun ahlakını da ortaya koyar. Toplumsal düşüşte ve yükselişte kadın olgusu ve kadına yaklaşım belirleyici bir faktördür. Kadın erkekle ne kadar eşit ve özgür bir statüde ise, o toplumun özgürlük düzeyi de bir o kadar yüksektir. Toplumsal özgürleşmenin kadın özgürlüğüyle birebir bağlantısının olduğu her geçen gün daha fazla açığa çıkan ve varlığını oldukça yakıcı hissettiren bir olgudur. Toplumsal köleleşmenin kaynağında kadının köleleştirilmesinin, sömürgeleştirilmesinin olduğu kesindir. Alevi toplumunu bu gerçeklik ekseninde değerlendirdiğimizde ilk göze çarpan yan, kadın ile erkek arasında belli bir anlayış, saygı ve eşitlik düzeyinin olduğudur. Ancak bu özgür ve eşit bir ilişki anlamına gelmemektedir. Devletçi-cinsiyetçi sistem kültüründen önemli düzeyde bir etkilenme de söz konusudur.

Aleviliğin, Ali yandaşlığı olarak dayandırıldığı islamiyet gerçeğini tanımak-anlamak önemlidir. İslamiyet bölümünde bu konu kapsamlı açılsa da konumuzla bağlantılı olduğundan kısaca değinmekte yarar vardır.

Kendi döneminin en büyük devrimsel hamlesi olan islamiyet, Ortadoğu toplumları açısından yeni bir tarihsel süreç ve yeni bir tarihi aşamadır. İslamiyet özünü koruduğu sürece toplumun komünal, ahlaki ve politik değerlerini sahiplenmiş, yeni bir ahlaki ve politik sistem kurmaya çalışmıştır. Ancak özünü korumadığı nokta da ise ortaçağ Avrupası'nı da geride bırakan lanetli bir realite haline gelmekten de geri durmamıştır. İslamiyet açısından Kerbela trajedisi, özü koruma çabasının ulaştığı son duraktır. Sonrası büyük bir yozlaşma ve toplumsal çürümedir. Emevilerle başlayan sapma, Abbasi iktidarıyla devam etmiş, Türklerin Anadolu'yu işgaliyle birlikte yükselen siyasal islamla en doruk noktasına ulaşmıştır. İslamiyet tarihinde Kerbela bir tarihsel aşamadan başka bir tarihsel aşamaya geçiş evresidir. Kerbela katliamına kadar islamiyet, Ortadoğu toplumuna yeni ve demokratik bir yaşam kapısı açmıştır. Zira bu kapı Kerbela trajedisiyle birlikte kapanmıştır. Kerbela sonrası süreç, siyaset aracı haline gelerek, insani ve demokratik özünden uzaklaşan islamın, toplumun başında Demoklesin kılıcı gibi sallanmasıyla geçmiştir. Siyasallaştırılarak devşirilen İslam, iktidarın temel silahı haline getirilmiştir. İktidarlaşan islam, dinden dinciliği doğurmuştur. Dinin iktidara yedirilmesiyle şekillendirilen dincilik, yeni bir egemen ideoloji olarak toplumu kasıp kavurmuştur. Din adına korkunç derecede katliamlı ve kanlı bir süreç başlatılmıştır.

"Kadına yaklaşım, bir toplumun gelişkinlik ve özgürlük düzeyini yansıtmakla birlikte, o toplumun ahlakını da ortaya koyar. Toplumsal düşüşte ve yükselişte kadın olgusu ve kadına yaklaşım belirleyici bir faktördür. Kadın erkekle ne kadar eşit ve özgür bir statüde ise, o toplumun özgürlük düzeyi de bir o kadar yüksektir. "

Hz Muhammed'in devleti temel çözüm aracı hatta amacı olarak görmesi, ideolojisini bir devlet ideolojisi olarak şekillendirmesi, islamiyetteki bozulmanın, özden uzaklaşmanın esas nedenidir. Devlet kurma temelinde yürütülen her mücadele her ne kadar güzel duygular ve niyetlerle hareket edilse de yozlaşma kapılarını hep açık tutacaktır. İslamiyet devriminin başına gelen de, iktidar hastalığının yol açtığı trajik sondur.

Devlet her zaman iktidarı gerekli kılar. İktidar ise güçlenmek için savaşı, haksız kazancı, gaspı ve sömürüyü şart kılar. İslamiyet de bozulma ve sapma noktasında çatallı bir gelişim seyri izliyor. İktidarlaşan ve iktidar gücünü arttırmak için her türlü yolu-yöntemi kullanan güç ile özü koruma mücadelesi veren güç, çatalın iki farklı ucunu oluşturuyor. Bir bakıma bu, devletleşen güç ile devlet sistemi karşısında direnen gücün mücadelesidir. Yani devletçi uygarlık ile demokratik uygarlık değerlerinin çatışmasıdır. İktidarlaşan islam gericileşip dincileştikçe ve toplumun karşısına siyasi islam olarak çıktıkça, direnen güç ise; devlet ve iktidar gerçeğinden uzak kalıp, dinin özgürlük, eşitlik, adalet, esaslı kültürel, ahlaki yanını sahiplenerek, komünaliteye dayalı yeni bir kültür oluşturuyor. Bunun adı da kültürel islam oluyor. Ehl-i Beyt ve onu destekleyenler kültürel islamı hakim kılmanın mücadelesini veriyorlar. Hz. Ali-Hz. Fatma ve soyundan gelenlerin verdiği bu mücadele, kültürel islamı korumaya, yaşatmaya dayalı bir mücadeledir.

Hz. Ali islam ideolojisinin bir fedaisi ve en tutarlı militanıdır

İslamiyet çıktığı süreç itibariyle ilerici bir karakter taşımaktadır. Tek tanrılı din ideolojisinde bir doruktur. Önder Apo islamiyeti önemli bir tarihsel-toplumsal gelişme olarak değerlendirmekte ve aleviliği de kökleri islamiyet öncesi komünal-demokratik değerlere dayanan, ancak islamiyetin de belli düzeyde kültürel-felsefi-ahlaki değerlerini sahiplenen, ahlaki ve politik bir toplumsal gerçeklik olarak tanımlamaktadır.

Önder Apo'nun özellikle Hz. Muhammed sonrası yaşanan iktidar çatışması içinde aleviliği oturttuğu çerçeve, genel hatlarıyla şu biçimdedir: "Bu konuda bazı sonuçlar çıkarılmak istenirse; özellikle islamiyetin çıkışı bir devrimdir. İçerisinde doğuşundan itibaren bazı sapmalar çıkmıştır ve bu günümüze kadar sürmüştür. İslamiyet ilk aşamasında, Arap yayılmacılığının ilk dönemlerinde feodal uygarlığın gelişmesinde ilerletici bir role sahiptir. Feodal uygarlığın gelişmesinde evrensel bir hizmet görmüştür. İslamiyet yayılıp genişledikçe, her kavim kendi durumuna uyarlamak istemiştir. Bu, ezilen kavimleri İmam Ali yandaşlığına doğru götürmüştür. Halk toplulukları içinde feodalleşenler, yani ezenler ise islamın daha çok resmi-sağ yorumu olan sünni ideolojik çerçevesini esas almaktadırlar. Sınıfsal ve ulusal kavgalar, bu nedenle tarih boyunca önemli oranda İmam Ali yandaşları ile sünni çelişkisi görünümüne bürünmüştür. Ama özünde Türkmen, Türk boy beyleri çelişkisinde görüldüğü gibi, tamamen sınıfsal ve ulusal temellerden kaynaklanan bir çatışma söz konusudur. Görüntüsü ise ideolojik çerçevede dinsel ve mezhepseldir. İslamiyet, bütün bunların ışığında, daha doğuşundan itibaren bir ayrılığı da yaşar. Hala etkisini günümüze kadar getiren ayrılıkçı kesimler, islamiyetin erkenden devletleşmesini isteyen kesimler, güç ve otorite haline gelmesini isteyen kesimler, onun ideolojik özüne, eşitlikçi özüne bağlı kalmak isteyenler arasındaki ayrılıktır. Bu, aynı zamanda islamiyette kendini fazla dönüşüme uğratmadan, kabilenin çıkarlarını bir tarafa itmeden, bilakis islamın yarattığı büyük olanaklar içinde, bu olanakları ele geçirerek, eski mal-mülklerini ve otoritelerini yüz kat artırma, yani kapsamlı bir biçimde geliştirmede rol almak isteyenlerle; İslamın devrimci özüne inanan, onun bütün insanlığı kurtarması gerektiğine, adilliğine bütünüyle bağlı olan, dürüst özünü temsil edenlerin çelişki veya ayrılığıdır. Sınıfsal özü bu olan bir çatışma oluyor. Eski toplumun kalıntılarıyla, o kalıntıları islam maskesi altında sürdürmek isteyenlerle; islamın gerçek devrimci özüne bağlı kalmak isteyenler arasındaki bir çatışmadır. Bu çatışma yaşandı ve hem de çok şiddetli bir biçimde, islamiyetin çıkış yıllarında oldu. Daha Hz. Muhammed vefat etmeden bu çatışma başlamıştır. Çatışmalarda, bu çatışmaların başını çekenler vardır. O zamanki Emevi sülalesi, eski toplumun egemenlerini temsil etmede, islamiyeti maske olarak kullanımda daha çok onun sağcı yorumunu esas almada ve çok kariyeristçe, çok komplocu bir tarzda, yalan, fitneyi erkenden İslam'a sokmaktaydılar. Bu temelde, bu çok önemli devletleşmede öncülüğü ele alanların bu konuda uyanıklığı, iktidarın nimetlerini iyi görüyorlar. İktidarın nimetlerini hemen toparlıyorlar, dolayısıyla palazlanıyor, güçleniyorlar. Kuvvet ve güç sahibi oluyorlar.

Bunların sağ yorumuyla beraber, daha sonraları bu, Sünnilik mezhebi olarak geliştirilerek, buna ideolojik kılıf giydiriyorlar. Böylesine bir kesim ortaya çıkarken, öte yandan peygamberin yakınlarından olan ve tamamen militanca islama hizmet etmiş, bu konuda büyük özveri ve cesaret göstermiş, aynı zamanda çok bilinçli ve islamın eşitlikçi özüne inanmış, mal ve mülke fazla göz dikmeyen, otoriteyle başı dönmeyen kesim vardır. Bu kesim, daha çok İmam Ali'nin başını çektiği kesimdir. Bu akım daha sonra karşımıza çeşitli mezhepler biçiminde çıkar. Alevilik diyebileceğimiz mezhepler biçiminde gelişir. Hz. Ali'nin tutumundan yana olma şeklinde bir bölünme gelişir aleviliğin islamiyet ile ilişkisini daha fazla anlaşılır kılmak için Hz. Ali kişiliğini biraz daha yakından görme ihtiyacı açığa çıkmaktadır. Hz. Ali, islam ideolojisinin bir fedaisi ve en tutarlı militanıdır. Yanında büyüdüğü Hz. Muhammed'e ve geliştirdiği ideolojiye çok bağlıdır. İslam ideolojisinin en dürüst, ilkeli, fedakar ve yiğit bir militanıdır. Hz. Ali islamiyeti kabul etmeyen, islamiyete düşman birçok kabile ile yiğitçe bir savaş yürütür. Toplum içinde adaletli, yardımsever, ezilenlerden, yoksullardan yana bir duruşa sahiptir. Hz. Muhammedin büyük sevgisini ve güvenini kazanan bir kişiliktir. Hz. Ali'ye ilişkin Hz. Muhammed'in "Ben kimin mevlasıysam Ali de onun mevlasıdır" gibi çok övgü dolu sözleri vardır. Hz. Muhammed adeta halkın Hz. Ali'ye sevgisini ve güvenini geliştirmek için özel çaba harcıyor gibidir. Öyle ki, ortamda "Hz. Muhammed, Ali'yi yerine hazırlıyor" türünden söylentiler de dolaşmaktadır. Hz. Ali ve destekçilerinin başarılı olmayışlarını Önder Apo şu çarpıcı sözlerle ifade etmektedir. "Hz. Ali yanlıları, ideolojik saflığa ve arılığa bağlı, kimseye fazla mal ve mülk dağıtmadıkları, özellikle imanla islamın militan özüyle yaşamak istedikleri için yaman ve etkili savaşırlar, fakat hakim olamazlar." Önder Apo'nun da dikkat çektiği gibi çok büyük bir cesaretle savaşmalarına rağmen başarılı olamıyorlar. Başarılı olamamalarının temel nedenlerinden biri dürüst, iyi niyetli olmalarına rağmen politikleşme düzeylerinin çok zayıf olmasıdır. Hz. Ali şahsında apolitik duruş çok baskın bir özelliktir. Hz. Ali islamiyet'in iktidarcı yüzüne oldukça mesafeli ve uzaktır. İşin militanlığına daha yatkın bir kişiliği vardır. Hz. Muhammed öldükten sonra ciddi bir iktidar iradesi ortaya koyama-

masında bu kişilik yapılanmasının payını görmek mümkün. Hz. Ali, islamiyeti iktidar olmak, etkinlik sahalarını daha fazla yaymak için kabul eden Emeviler karşısında oldukça güçsüz bir pozisyondadır.

Hz. Ali savaş tutkunu değildir

Sıffin Savaşı'nda Muaviye'nin oyununa gelerek de tümden bir etkisizleşmeyi yaşamıştır.

İslamiyet içinde büyük bir parçalanmaya, iktidarlaşmaya ve siyasi islamın atılım yapmasına yol açan Sıffin Savaşı, yakından incelemeyi gerektiren bir savaştır. Yenilmekte olan Muaviye, hakem oyunu ile Hz. Ali'yi ateşkese çekmiş, anlaşma masasına oturtmuştur. Halbuki Muaviye savaşı kaybetmek üzeredir. Muaviye, Ali'nin zayıf noktalarını çok iyi bildiği için ona göre bir oyun planlamıştır. Silahların ucuna Kuran'ı takarak Ali'nin ordularını karşılamış ve "Aynı inanca mensup insanların birbirini öldürmesi günahtır" diyerek diyalog talebinde bulunmuştur. Bu söylem ve eylem karşısında Hz. Ali yumuşamış, anlaşmayı kabul etmiştir. Her iki taraftan da temsilciler belirlenerek bunlara halife seçme yetkisi verilmiştir. Muaviye'nin etkisinde ve yönlendirmesinde olan bu hakemler kurulu, Hz. Ali'nin ve Muaviye'nin de halifelikten çekilmesi kararını almış, yeni bir halifenin belirlenmesi yaklaşımına gitmişlerdir. Bu kararı her iki tarafın hakemleri halkın karşısına çıkarak açıklayacaklardır. Ancak Muaviye'nin hakem atadığı kişi, açıklamayı önce yapmayarak önceliği Hz. Ali'nin hakem olarak atadığı kişiye vermiştir. Hz. Ali'nin hakem atadığı kişi Hz. Ali'nin halifelikten alındığını belirtince, Muaviye'nin hakem atadığı kişi alınan karara uymayarak, çıkıp Muaviye'yi halife ilan etmiştir. Bu durum çok büyük bir karmaşaya ve kaosa yol açmıştır. Hz. Ali'nin ordusu içinde Ali'ye tepkiler yoğunlaşmış, Hz. Ali'nin teslimiyetçi bir çizgi izlediğini ve oportünist yaklaştığını söyleyerek iki bine yakın kişi ordudan ayrılmıştır. Ayrılan kopan bu gruba Arapça'da 'Ayrılıkçılar' anlamına gelen 'Hariciler' adı verilmiştir. Hariciler, Muaviye ve Ali'ye karşı savaşma kararı almışlardır. Zaten ilerleyen süreçlerde Hz. Ali'nin arkadan hançerlenmesi, Hariciler eliyle yapılmıştır.

Bu olaydan da yola çıkarak, Hz. Ali'nin kişiliğini analiz ettiğimizde şöyle bir durumla karşılarız. Hz. Ali çok iktidar yanlısı biri değildir. Olsaydı, Muaviye'nin kaybetmek üzere olduğu bir savaşı sonlandırıp anlaşmaya oturmazdı. Hz. Ali için öncelikli olan iktidar gücünü eline geçirmek değil, barışa, kardeşliğe, eşitliğe ve adalete dayanan islam devriminin özünü korumaktır. Devrimin militanlığını yaparken yüksek bir hoşgörü ve dürüstlük örneği sergilemiştir. Fakat Muaviye gerçeğini ve savaş anlayışını taktiğini çözemeyerek de büyük bir öngörüsüzlük ve gaflet örneği sergilemiştir. Bu durum Hz. Ali'yi telafisi zor bir yenilgiyle karşı karşıya getirmiştir. İslam tarihine objektif bakıldığında Hz. Ali'nin bazılarının iddia ettiği gibi büyük bir savaş tutkunu olmadığını görmek mümkündür. Savaş düşkünü biri olsaydı, kazanmak üzere olduğu bir savaşı anlaşmayı kabul ederek durdurmazdı.

Sıffin savaşı ve sonuçları Hz. Ali'ye ve islam dünyasına çok pahalıya patlamıştır. Savaş sonrası Muaviye iktidarını pekiştirmiştir. Toplum üzerinde baskı ve zulüm artmıştır. İslam orduları arasında ciddi parçalanmalar yaşanmış ve çeşitli mezhep ve partiler ortaya çıkmıştır. Bu süreç islamiyet içerisinde yoğun mezhepleşmelerin yaşandığı bir süreçtir. İktidarlaşan ve siyasallaşan islam, gericileşerek sünnilik mezhebi biçiminde bir zulüm sistemine dönüşmüştür. Emevilerle birlikte özünden saptırılan islam dini, iktidarın temel argümanı haline getirilerek, dincilik olarak yeni bir ideolojik form kazanmış ve devletin sömürücü niteliğini derinleştirmiştir. İslam dininin iktidarlaşarak dinci bir karakter kazanması, toplumsal kanserleşmeye yol açan milliyetçiliğin de zeminlerini döşemiştir. Dincilik ideolojisiyle, din artık toplumu bir arada tutan, dayanışma ruhunu geliştiren, barış, kardeşlik, adalet ve eşitliği esas alan bir olgu olmaktan çıkmış, baskıcı ve katliamcı bir iktidar silahına dönüşmüştür. Muaviye ve oğlu Yezid, dinci ideolojinin mimarlarıdır.

İmam Ali taraftarlığı savaş militanlığıdır

İslamiyet tarihinde parçalanmanın çok derin yaşandığı bu süreçlerde Hz. Ali'ye haksızlık yapıldığını söyleyerek, Ali'nin ve genel olarak Ehl-i Beyt'in hak mücadelesini veren kesim; şialar olarak adlandırılmıştır. Hz. Ali taraftarları olarak bilinen Şialar, muhalif bir parti örgütlemesine gitmişlerdir. Şia partisinin Muaviye çizgisine karşı mücadelesi bir iktidar mücadelesidir. İktidarı Emevi sülalesinin elinden alarak, Ehl-i Beyt soyuna devretme mücadelesidir. İslamiyet devriminin demokratik özüne dayanan kültürel İslam, şialar tarafından İran'a uyarlanmıştır. Tarihin sonraki aşamalarında bir ideoloji haline gelen şiilik, zerdüşt inancının yoğun etkilerini yaşayan İran'da çok erkenden kabul görmüş ve resmi bir ideoloji haline gelmiştir. Zerdüşt inancıyla, kültürel islamın uygunluk taşıması ve Emevilerin İran'a uyguladığı baskı ve zulüm, şiilik mezhebinin bu coğrafyada yer bulmasına, yayılmasına ve resmi bir ideoloji haline gelmesine yol açmıştır.

Önder Apo, o dönemin siyasal gerçeğini dikkate alarak şialığa ilişkin şu önemli değerlendirmeyi yapmıştır. "Bu konuda İran şiiliğinin istisnai bir durumu veya önemli bir yeri vardır. Şiilik nedir? Daha çok İslam'ın İran çerçevesi içinde, İran'da egemen olan uzun bir devlet geleneğinin, uygarlığı önemli oranda geliştirmiş bulunan Sasani İmparatorluğu'nun yıkılış sürecinde, İran kavimlerinin başında Fars kabilesinin ve diğer İranlı kavimlerin çıkarlarına uyarlanmış islam olması özelliğidir. Şiilik, uzun süre Sasaniler tarafından Bizans İmparatorluğuna karşı savaşmada da etkili olmuştur. Aslında kendi dinleri vardır. Zerdüştlük halen etkilidir ve biraz da milli özelliği ağır basan bir dindir. Sasani İmparatorluğu, İranlı kavimlerin bir imparatorluğudur. İslamiyet'le çatışmıştır. İslamiyet'te İran kavimleriyle uzun süre savaşım içinde kalmıştır. İslamı geliştiren Emevi sülalesi, sünnidir. Bunların İran'a saldırısı, İran'ın o görkemli imparatorluğunu yıkmıştır. İmparatorluğun yıkılması ile birlikte, bunlar çok büyük baskılara ve katliamlara tanık olmuşlardır. Bu durum, İranlıların neden şiiliği seçtiği, aleviliği benimsediklerini ortaya koyar. Baskı ve katliam o zaman Emevi sülalesi tarafından, İmam Ali ve çevresine de geliştirilmiştir. Aynı zulüm Hz. Hüseyin daha Kabe'deyken yapılmıştır. Kellesi tepside Emevi Camisi'ne getirilip sunulmuştur. İmam Ali'nin oğlu İmam Hüseyin de, diğer aile efradı Emeviler'in o zamanki Sultanı Yezid'in katliamıyla, acımasızlığıyla karşı karşıyadır.

Öte yandan, İranlıların karşısında Emevi sülalesinin saldırıları da söz konusudur. Bu durumda kimi tercih edecekler? Elbette kendileri gibi mazlum bir durumda olan İmam Ali taraftarlarını, hem de ustalık derecesinde kabul edeceklerdir. Bilindiği gibi şiilik, en yaman İmam Ali taraftarlığı, savaşçı militanlığıdır. Bunun son derece anlaşılır bir nedeni vardır. Kendileri için çok hayati olan bir çok değerin yıkılmasında vahşi davranan Emeviler, -ki o zaman Emevi sülalesinin komutanları gerçekten çok vahşidirler- Roma İmparatorları'nın vahşetini bile geride bırakan uygulamalarda bulunmuşlardır. Müslüman ve Arap kavminden olmalarına rağmen, İmam Ali taraftarlarına, Hz. Hüseyin'e yaptıklarını göz önüne getirirsek, onlara karşı bu kadar zulüm yaptıklarına göre, diğer kavimlere elbette çok daha acımasız davranacaklardır. Bu durum şiiliği ortaya çıkarır. Şii militanlığının bir direnme mezhebi olarak şekillenmesine yol açar. O günden bugüne kadar da savaşırlar.

Bu savaşım sürecinde Ebu Müslüm Horasani ve Abbasi İmparatorluğu'nun kurulması ortaya çıkar. Abbasi İmparatorluğu'nun kurulması, Emevi sülalesinin dağılmasına yol açar. Tam İrani değil, ama İraniler'in de güçlü payı vardır. Görülüyor ki, şii islamın, İmam Ali yandaşlığının en militan kesimidir. Yıkılan Sasani İmparatorluğu nedeniyle de, biraz İrani özelliklere bürünür. İrani; yani Fars veya diğer İrani kavimlerin uğradığı katliamlara karşı bir tepki özelliği taşır. Kendini sürekli savunmada bulur. Bu anlamda belli bir haklılık yönü de vardır. Zulme ve haksızlığa karşıdır. Sürekli savaşım içindedir, dolayısıyla militancadır. İran çok güçlü bir uygarlık birikimini temsil ettiği için Arap aristokrasisi altında kolay boyun eğmiyor, dolayısıyla islamı hemen kendi rengine şia biçiminde bir reformdan veya bir dönüşümden geçiriyor. Kendisi için en yakın bulduğu Ali yandaşlığıdır, onu esas alıyor."

İslamiyet içerisinde yaşanan parçalanmada Muaviye ve Hz Ali'ye karşı en etkili mücadele yürüten bir kesim de; Arapça'da "kopanlar, ayrılanlar" anlamına gelen Haricilerdir. Hariciler, Hz Ali'nin Sıffin Savaşındaki uzlaşmacı tutumunu teslimiyetçi olarak değerlendirmiş, Muaviye ve Ehl-i Beyt ailesine mesafeli durarak, iktidar odaklarına karşı mücadele vermiş ve islamiyeti esas olarak kendilerinin savunduğunu ileri sürmüşlerdir. Süreçle hariciler içinde de bir parçalanma yaşanmıştır. Haricilerin içinden rafizi olarak anılan bir grup çıkmıştır. Adına rafizi denilen bu kesim islamiyetten önceki inanç ve kültürel düzenin savunuculuğunu yaparak, komünal kabile yaşamını kurmanın mücadelesini vermiştir. İslam düşmanı olarak tanımlanan bu mezhep ile sosyal ilişkiler kesilmiştir. Evlilikler yasaklanmıştır. Ölüleri dahi müslüman mezarlığına gömülmemiştir. Hatta rafızilerin öldürülmesini meşrulaştırmak için uydurma ayet ve sureler çıkarılmıştır. Çok sayıda rafizi katledilmiştir. Adım adım islamiyetin özü boşaltılarak, islamiyetteki hoşgörü anlayışı tersine çevrilmiş ve en büyük hoşgörüsüzlük örnekleri sergilenmiştir.

Rafiziğin, anaerkil kültürün etkilerini taşıyan iktidarlaşan islamı benimsemeyen bir kesim olduğu düşünülebilir. Bazı yazarların iddialarına göre aleviler esas olarak, rafizilerdir. Bazıları ise aleviliği, haricilikten koparak değişik mezhep ve inançların da etkisinde kalarak, harmanlanmış bir mezhepsel oluşum olarak değerlendirirler.

Ölüleri dahi müslüman mezarlığına gömülmemiştir

Alevi kavramının Hz. Ali döneminde veya o dönemlerde kullanılan bir kavram olmadığı söyleniyor. Eski dönemler açısından en yoğun kullanıldığı süreç, Osmanlı süreci olsa da yine de daha çok ön planda olan Kızılbaş kavramıdır. 1800'li yıllarda yaşayan Ahmed Cevdet adında bir tarihçi Kısas-ı Enbiya kitabında şia ve alevi sözcüğünü kullanmıştır. Demek ki yazılı kaynaklarda fazla kullanılmamakla birlikte, yaşamda yaygın kullanılan bir kavram niteliğindedir. Bazı yazar ve tarihçiler, aleviliği şiilerle bağlantılı ele alıp, şiileri de kapsayan bir mezhep olarak tanımlamışlardır. Aleviler konusunda çok çeşitli görüş ve değerlendirmeler olsa da, gerçeğe daha yakın değerlendirmeler, aleviliği salt islamiyet ile sınırlı ele almanın ve Hz. Ali'ye dayandırmanın yeterli bir açıklama-tanımlama olamayacağı görüşüdür. Demokratik uygarlık değerlerini ve direniş kültürünü önemli oranda yaşayan, zerdüşti felsefeden yoğun etkilenen, islamiyetin demokratik ve komünal değerlerini sahiplenen ve bunları Hz. Ali, Hz. Fatma, Hz. Hasan, Hz. Hüseyin ve devamı on iki imamlar şahsında somutlaştıran önemli bir toplum kesiminin inanç ve yaşam tercihlerinin kavramlaştırılması olarak tanımlamak daha doğrudur. Emeviler tarafından büyük bir baskı gören, katliama uğrayan bu kesim, aslında Ehl-i Beyt'i bir nevi can güvenlikleri ve yaşamlarını garantiye almak için maske-örtü olarak kullanmışlardır. Aleviler, islam dinini iktidar aracına dönüştürüp dincilik yaparak nüfuzlarını genişletmeye çalışan Emevi aristokratlarına karşı, ezilen, haksızlığa uğrayan Ehl-i Beyt'i, kendi kültürlerini ve inançlarını yaşatmada bir dayanak noktası yapmışlardır.

Aleviliğin etimolojik kökenlerine ilişkin çok çeşitli tartışmalar vardır. Günümüzde aleviliğin sözlük anlamı üzerinde yürütülen çok sayıda tartışmadan bazılarına yer vermek, konunun anlaşılması açısından büyük önem taşımaktadır. Bazıları aleviliğin Farsça ve Kürtçe'de "alaw" olan "ateşin alevi" kavramından türetildiğini ileri sürüyor. Bundan yola çıkarak alevilik; 'Ateşe tapanlar anlamına geliyor' diyorlar. Alevilikte ateşin kutsal görülmesi, zerdüştlükte olduğu gibi ocaklardaki ateşin söndürülmemesi vb inanç mitleri, bu görüş sahiplerinin kanılarını dayandırdığı olgulardır. Hatta bu kişiler çok sayıda ateş tapınaklarının bulunduğu Horasan'ın alevilerce bir nevi kutsanmasının arka planını da buna dayandırıyorlar.

Aleviliğin etimolojik kökenlerine ilişkin Faik Bulut'un şu vurguları dikkat çekicidir: "Eski zerdüşt-mazda dilinde ateşin bir adı da "arr" idi. Arrawi (ateşperest) sözcüğünün sonradan bozularak, Ali'yle bağdaştırma döneminde "alevi"ye dönüştürüp dönüştürülmediği meselesi de yeterince irdelenmemiştir. Yine daha da gerilere giderek "eski Sümer metinlerinde geçen ateş ruhunun adı "Al" veya "Al"dir. Ateşe tapanların, Araplar arasında "ateş ruhunu benimseyenler" anlamına gelmek üzere "Alaui/Alawi kullanıldığını bunun da Türkler arasında "Al+cı" veya " Al+avcı" şeklinde dile getirilip, Alevici/Alevi biçiminde dönüştürülmediği ne malum?"

Faik Bulut, eski Farsça ve Kürtçe'de ateşin alevine "alaw" denildiğini, aleviliğin de "alaw"dan yani ateşe tapanlardan gelmiş olabileceğini belirtiyor. Aslına bakılırsa getirilen görüşlerin belli bir mantık çerçevesi vardır. İslamiyet'in çıkış süreçlerinde hakim dil Arapça ve Farsça'dır. Arapça'da Hz. Ali yandaşlığına şia deniliyor. 'Taraf'ın Arapça dildeki karşılığı aleviliği çağrıştıran bir kavram değil, doğrudan şia'dır. Hatta Muaviye'nin veya Osman'ın yandaşlarına da Muaviye şiası veya Osman şiası denilmektedir. Tıpkı Ali şiası denildiği gibi... Alevilik salt bir Ali taraftarlığı olmuş olsaydı, şialık varken ayrıca Ali taraftarlığı olarakki anlamı onu karşılamıyor- alevi tanımlanmasına ne gerek vardı?

Avrupa sahamız her zamankinden daha güçlü rolünü oynayacaktır!

Öncelikle, Fransa'nın Strasburg kentinde, 52 günlük açlık grevini kararlılıkla sürdürüp, başarıyla tamamlayan direnişçi yoldaşlarımızı ve bu süreçte yer alıp, rol oynayan tüm dostları saygıyla selamlıyor ve kutluyoruz.

Önderlik eksenli direniş, Kürdistan halkını topyekun özgürlüğüne bir kez daha kilitlemiştir. Bu bağlamda, 2012 yılı Newrozu'nun dönemin mücadele taktiği için görkemli ve güçlü bir başlangıç oluşturduğu açığa çıkmıştır. Hareket ve halk olarak "Edî Bese; An Azadî An Azadî" dediğimiz, mücadelenin bu önemli sürecine Avrupa'daki halkımızın ve yurtsever tüm Kürdistanlıların katılımı gerçekten değerli olmuştur.

Avrupa'daki halkımız, Önderliğine, özgürlüğüne ve topraklarına olan özlem, bağlılık ve sadakatini her zaman ve her fırsatta direnerek ortaya koymuştur. Kürtler ve Kürdistanlılar, kapitalist modernitenin özünden boşaltan, bitirici gerçekliği ve her türlü baskı ve tehditlerine rağmen özünden hiçbir şey yitirmeyip, baskı ve tehditlere karşı direnerek, soylu bir mücadele örneğini sergilemiştir. Özellikle uluslararası komplodan günümüze kadar, halkımız neredeyse her gün bir eylem ve etkinlik içinde olmuş ve hep direnmiştir.

Yeni bir ivme yeni bir hamle

4. stratejik dönem ve "Edî Bese; An Azadî An Azadî" dediğimiz bu süreçte halkımızın gösterdiği direniş ve Önderliğimizi sahiplenme eylemlilikleri daha da görkemli olmuştur. Ronahî ve Berîvan yoldaşların sarsılmaz bir iradeyle gerçekleştirdikleri eylem ve şehadetleri, Avrupa'daki halkımızın irade ve kararlılığının bir göstergesi olmaktadır. Aynı irade ve kararlılık bugün daha kapsamlı ve örgütlü bir biçimde devam etmektedir.

Özellikle İsviçre'den Strasburg'a gerçekleştirilen uzun yürüyüş son derece anlamlı olmuştur. Şiddetli kış koşullarına, eksi 20'lere varan aşırı soğuklara ve oldukça uzun olmasına rağmen başarıyla tamamlanan bu yürüyüşün sadece halkımız ve mücadelemiz tarihinde değil, Avrupa tarihinde de bir ilk olduğu kesindir. Yürüyüşün anlamı ve değeri de bir o kadar büyük olmuştur. Özgürlük yürüyüşünü gerçekleştirenler, yaptıkları eylemle sınırlı kalmayıp, aynı zamanda Önderliğimizin özgürlük inisiyatifini örgütlemiş ve bu örgütlemede bizzat yer almışlardır.

15 yurtsever devrimci yoldaşın kararlılıkla sürdürdüğü 52 günlük açlık grevinin başarıyla tamamlanmış olmasının Avrupa'daki mücadelemize yeni bir ivme ve hamle kazandıracağı tartışmasızdır. Bu süreçte on binler ve hatta yüz binler ayağa kalkmıştır. Avrupa'nın hemen hemen her yerinde kitle eylemlilikleri gelişmiştir. Özgürlük mücadelemize sempatiyle bakan Kürdistan halkının dostları yeni hamleyle birlikte mücadelemize daha büyük bir ilgi gösterip, destek sunarlarken, Avrupa devletleri ise Kürt halkının özgürlüğüne ve önderliğine olan bağlılığına, baskı ve zulüm ne olursa olsun Kürt halkının asla boyun eğmeyeceğine ve mücadelesini mutlaka zaferle taçlandırma kararlılığına bir kez daha tanık olmuşlardır.

Kürdistan özgürlük mücadelesi yepyeni bir sürece girmiştir. 8 Mart ve Newroz startıyla birlikte devrimci halk savaşının, serhildan ve gerilla ayağı önümüzdeki süreçte artarak ve güçlenerek gelişecektir. AKP devletinin, Kürt halkının iradesini yok sayan, Önderliğimizi zulüm altında tutarak hareketimizin tasfiyesini amaçlayan tutumu açık bir savaş ilanı olmaktadır. Zaten AKP devleti, kış boyunca saldırı ve operasyonlarından hız kesmeyip, sürekli ve yaygın bir yönelim içerisinde olmuştur.

Gelinen noktada hareket ve halk olarak devrimci halk savaşı taktiğini olanca gücümüzle ve tüm yaratıcı yeteneklerimizle, ısrarla ve kararlılıkla sürdürmekten başka bir seçenek yoktur. Süreç kritiktir. Kürdistan ve Türkiye'deki gelişmelerle birlikte, bölgedeki gelişmeler 2012 yılını kader tayin edici, tarihi bir yıl olarak önümüze koymaktadır. Neresinden bakarsak bakalım, Türk devleti ve AKP hükümeti Kürt sorununun çözümünü şiddetle dayattığı görülmektedir.

TC sömürgeciliğinin, Suriye'ye bir an evvel müdahale etme ve savaşı tırmandırarak erken sonuç alma isteği bundan kaynaklanmaktadır. Bu, aslında Türk sömürgeciliğinin, mücadelemiz karşısındaki çözümsüzlük ve çaresizliğinin de bir sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır. Çözümsüzlük ve çaresizlik, AKP devletini daha da saldırganlaştırmakta ve bölge üzerinde emperyal emellerini ve işgal heveslerini artırmaktadır.

Rojava Kürdistan da özerkliği ilan etme noktasına geldi

Türk sömürgeciliği, sadece Kuzey Kürdistan'da değil, Kürdistan'ın hangi parçasında, hatta dünyanın neresinde olursa olsun, Kürtlerin özgür iradesine dayalı hiçbir hukuk ve statüyü kabul etmemektedir. Rojava Kürdistan'da, şu anda halkımızın kendi sistemi olan Demokratik Özerkliği'ni inşa ederek, ilan etme noktasına gelmiş olması TC devletini adeta çılgına döndürmüştür. Halkımızın, Rojava Kürdistan'da, Demokratik Özerklik statüsünü kazanmasıyla Türk sömürgeciliğinin ne denli zorlanacağı açıktır. AKP devleti, her türlü bağımlılık ilişkilerinden uzak, halkımızın kendi özgür iradesine dayalı, Demokratik Özerklik statüsünü engellemek için sabırsızlıkla Suriye'ye müdahale etme arzusundadır. Bunun için Amerika'ya vermediği taviz, kabul etmediği dayatma yoktur.

Ortadoğu'da mevcut dengeler ve eskiye dayanan statükolar ciddi biçimde zorlanmakta, genel ve köklü bir değişime zorlamaktadır. Bu durum beraberinde gerek bölgesel, gerekse uluslararası düzeyde yeni güç dengelerini ve ittifakları getirmektedir. Özgürlük hareketi olarak bütün bu gelişmelerden yararlanıp, nefes borularımızı çoğaltarak, önümüzdeki süreçte halkımızın mutlaka kendi Demokratik Özerklik statüsü ve hukukunu kazanma kararlılığında olduğumuzu belirtmek durumundayız. Bundandır ki, hareket ve halk olarak bu tarihi süreçte ortaya çıkan tarihi fırsatları mutlaka zaferle sonuçlandıracak bir mücadele tarzını geliştirmek zorundayız. Burada mücadelemizin temel bir ayağı olan Avrupa sahasının çok önemli bir yere sahip olduğunu tekrar da olsa belirtmek yanlış olmayacaktır.

Avrupa'daki mücadelemizin büyük tecrübe ve derslerle dolu olduğu bilinmektedir. Hiçbir hareketin sahip olmadığı avantajları olan bir hareketiz. Avrupa'da nicelik olarak milyonları bulan küçümsenmeyecek bir halk potansiyelimiz bulunmaktadır. Yüzleri bulan birçok sivil, siyasi ve toplumsal kurumlar söz konusudur. Bir devrime yetecek kadar kadro gücümüz vardır. Mücadele ve direniş potansiyelimiz ise muazzam düzeydedir. Son açlık grevleri, uzun yürüyüş ve diğer eylemlilikler ortaya koydu ki, Avrupa'daki kitlemiz örgütlenmeye açık ve mücadeleye seferber olmaya hazırdır. Açığa çıkarılmayan potansiyelimiz, örgütlendirilemeyen ve eyleme geçirilemeyen yüz binlerimiz vardır. Önderliğimizin esaret koşullarında, zulüm altında gösterdiği direniş ve halkımızın tüm düşmanlarının yoğun saldırılarına rağmen, hareketimizin fedai ruhla geliştirdiği mücadelenin Avrupa'daki kitlemiz için her gün yeni bir sinerji, moral ve manevi güç kaynağı olduğu kesindir.

> "Avrupa'daki mücadelemizin büyük tecrübe ve derslerle dolu olduğu bilinmektedir. Hiçbir hareketin sahip olmadığı avantajları olan bir hareketiz. Avrupa'da nicelik olarak milyonları bulan küçümsenmeyecek bir halk potansiyelimiz bulunmaktadır. Yüzleri bulan birçok sivil, siyasi ve toplumsal kurumlar söz konusudur. Bir devrime yetecek kadar kadro gücümüz vardır"

Sorun öncü kadro

Açık yüreklilikle belirtmek gerekirki, Avrupa'daki örgütlülük düzeyimiz ne genel mücadelemizin yükselen düzeyine ne de Avrupa kitlemizin direniş ve örgütlenme potansiyeline denk düşen bir yeterliliktedir. Avrupa'da olumlu ve başarılı bir biçimde gelişen son eylemlilik süreci ve açlık grevi hamlesi şunu göstermiştir: Bir taraftan muazzam bir kitle, eylem gücü ve henüz ortaya çıkartılamayan potansiyel, diğer yandan bunu karşılayacak yeterlilikte olmayan bir örgütsel durum söz konusudur. Az bir örgütlenme ile bile nelerin başarıldığı ortaya çıkmıştır. Demek ki sorun, örgütlenme ve öncü kadronun rolünü oynayabilme sorunudur. Avrupa'da şüphesiz bir doğrultu yakalanmıştır. Doğru minvalde ivme kazanan bir mücadele gelişmektedir. Fakat belirttiğimiz gibi bu halen hem yetersiz hem de daha fazlası kesinlikle mümkündür. Bu nedenle örgüt ve kadromuzun ulaşılan düzeyi doğru görmesi, ancak asla bir doyuma ulaşmadan, atalete girmemesi gerekmektedir. Aksine yetersizliklerini ve olması gerekenleri görüp, kendisini çok daha güçlü bir biçimde örgütleyerek ve her kadro ve kurumumuz mutlaka rollerini oynayarak, dönemin ruhuna uygun daha büyük hedefler önüne koyup, daha büyük başarmalıdır. Ortaya çıkan bir moral ve yüksek motivasyon vardır. Bu, örgütlemede bir nitelik kazanma ve büyümeye, eylemlilikte daha büyük bir açılım ve sürekliliğe, diplomaside daha derli-toplu ve sonuç alan bir tarza dönüştürülmezse, 4. Stratejik döneme denk düşen bir mücadelenin geliştirilemeyeceği açıktır.

Avrupa örgütümüz, denilebilir ki, uzun yıllardan sonra ilk kez böyle bir düzey ve olanak kazanmıştır. Tüm örgüt birimlerimiz, kadro ve kurumlarımız bunu iyi görmeli ve gerçekten büyük bir fırsat olarak değerlendirip, hakkını verebilmelidir. Yoksa eskiyi aşmayan bir tekrarın kaçınılmaz olacağı bilinmelidir. Her zaman belirtildiği gibi içinden geçtiğimiz süreç son derece yakıcı ve önemli gelişmelere yol açabilecek bir süreçtir. Eski tarz, eski örgütsel durum ve kavrayış düzeyiyle, yeni

sürecin karşılanamayacağı ortadadır. Rutin tekrarlardan arınmak artık bir zorunluluktur. Tüm kadroların ve kurumların, yine genel olarak Avrupa örgütümüzün bu temelde kendisini yenileyerek, PKK'nin yaratıcı-devrimci özelliklerini kendisinde gerçekleştirip, rolünü oynaması ertelenemez bir görev olmaktadır. Hareketimizin yönetiminin genel örgütsel durumumuzla ve kadro duruşuyla ilgili geliştirdiği kapsamlı talimat ve çözümlemeler okunmuştur. Kendisini yenilemeyen kadro, bırakalım rolünü oynaması, sorun olarak örgütün karşısına çıkmaktadır. Hedeflerini netleştirmeyen ve gerçekleştiremeyen örgüt dönemin ruhuna uygun görev ve sorumluluklarını yerine getirmekten çok, yine sorun olarak örgütün karşısına çıkmaktadır. Büyümekten çekinen, hamlesel gelişmeyi önüne koymayan, var olanla yetinen örgüt ve kadronun hareketi geriye çekmekten başka bir rol oynamadığı bir kez daha görülmüştür. Zafer ruhu zayıflayan, hamlenin devrimci halk savaşı çizgisine girmeyen, anlamayan ya da ikna olmayan her kim ve neresi olursa olsun, örgütü sadece zorlamıştır. Örgütü zorlamak, sadece ortaya çıkan sonuçlarla değil, esasen düşünsel, yaşamsal düzeyde ve geliştirilen tarzda olmaktadır.

İdeolojik mücadelenin neredeyse dondurulması, doğru temelde cins mücadelesinin verilmemesi, kadro ölçülerinde ortaya çıkan aşınma, örgütsel denetim zayıflığı ve eleştiri-özeleştiri mekanizmasının yeterince işletilmemesi ister-istemez örgütte ve kadroda bir aşınma, çizgi dışına çıkma, örgütsel muğlaklık, yaşam ve mücadele tarzında gevşeklik ve liberalize olmaya yol açmaktadır. Bütün bu pratik sonuçlar aslında kaynağını ideolojik yetersizlikten ve çizgiye tam girememekten almakta, yani liberalizmden beslenmektedir. Kadrolarda görülen uzlaşmacı, idareci ve dengeci zihniyet ve pratik biraz da bundan ileri gelmektedir. Bu konuda Avrupa örgütümüzde ortaya çıkan yetersizlikler bilinmektedir. Açıktır ki, ideolojik mücadelenin sürekliliği, örgütsel denetim, disiplin ve eleştiri-özeleştiri mekanizması özellikle bu süreçte geliştirilmeli, kadro ölçüleri yükseltilerek örgütsel nitelik güçlendirilmelidir. Kendiliğindencilik, tekrar ve rutin çalışmadan kurtulmamak kadar tehlikeli bir şey yoktur. Hiçbir kadro ve örgütümüz kendisini var olan durumla kesinlikle sınırlandırmamalı, başta kendisinde zafer ruhunu gerçekleştirerek, Avrupa'da gerçekten yeni bir hamle başlatmalıdır.

Gençliğin hedefi net olmalı

Avrupa'daki gençlik potansiyelimizin büyüklüğü ortadadır. Gençliğin öncü olma ve mücadeledeki dinamizmi yaşamadığı ve hamlesel büyümeyi önüne koymadığı bir yerde toplumu örgütleyip, harekete geçirmek mümkün değildir. Gerçek bu iken Avrupa gençlik örgütümüzün tüm emek ve çabalarına rağmen ulaşması gereken düzeyden oldukça geri bir noktada kaldığı görülmektedir. Halbuki gençlik, en çok bu dönemde örgütlenmeli, yine en çok bu dönemde öncü olma rolünü oynayabilmelidir. Gençlik potansiyeli yüksek olduğu halde gençlik örgütümüz halen yetersiz ve zayıf kalmaktaysa bunun bir nedeni olmalıdır. Görülen odur ki, gençlik kadrosu sahip olduğu dinamizm, enerji ve kararlılık düzeyini ideolojik derinlik ve doğru politik perspektifle birleştirip, rolünü oynamakta yetersiz kalmaktadır. Hedefsiz, stratejisiz, plansız, günlük, rastgele ve kendiliğindenci olmaktan kurtulup, hedefleri net, planları somut, dönem perspektifi açık bir düzey yakalamak zorundadır. Gençlik yönetimimiz, yürüyüş ve mitinglerin yarısını teşkil eden Avrupalı gençliğimize "ey gençlik! Biz sürekli doğru söyleyip, doğru yapmamıza rağmen, sizler neden katılım gerçekleştirmemekte, örgütlenmemekte ve harekete geçmemektesiniz" diyemez. Böyle bir potansiyel varsa, bunu doğru değerlendirip, harekete geçirerek, örgütleyecek olan gençlik yönetim kadrolarıdır. Kendilerini çoğaltamıyorlarsa ve büyüyemiyorlarsa sorun kendileridir. O takdirde, ideolojik-politik düzeylerine, çalışma tarzlarına ve kapasitelerine bakmak durumundadırlar. Nerede, nasıl bir yanlış varsa, düzeltecek olan kendileridir. Nerede nasıl bir yetersizlik varsa, giderecek olan kendileridir. Aksi takdirde, büyümeye inanan ve büyük hedefleri başaran değil, şikayet ve serzenişte bulunan bir duruma düşülür ki, bunun da gençlik gerçekliğiyle örtüşen bir yanı olamaz.

Bütün bu belirttiklerimiz, Avrupa gençlik örgütümüzün son bir-iki yıl içerisinde daha başarılı bir pratik sergilemediği anlamına gelmez kesinlikle. Aksine belirtmek istediğimiz, ulaşılan düzey olumlu olsa da bu yetersizdir ve gençlik örgütümüz daha iyi ve daha fazlasını başarabilecek ve gerçekleştirebilecek durumdadır. Dolayısıyla, gençlik hareketi, tarihsel öncü olma rolünü bir kez daha gözden geçirip, sürece başarılı bir biçimde cevap olma kararlılığı kadar, bunun yaratıcı pratiğini de ortaya koymalıdır.

Kadın örgütümüz potansiyeli açığa çıkartmıyor

Aynı durum kadın hareketi açısından da geçerlidir. Mücadelenin hangi alanında olursa-olsun, kadın temsiliyeti yoksa ya da var olduğu halde rolünü oynamayıp, yetersiz kalıyorsa, orada ne doğru bir yaşam ne başarılı bir mücadele pratiğinden söz etmek mümkündür. Kadının özgürlük duruşu, toplumun, hatta genel mücadelemizin düzeyinin de göstergesidir. Kadın hareketi ne kadar örgütlü ve gelişmişse, genel hareketin örgütlülük ve gelişme düzeyi de odur. Bu anlamda kadın mücadelenin en dinamik ve öncü rolünü oynayan konumundadır. Avrupa'nın hiçbir eylemliliği, etkinliği, yürüyüş vs yoktur ki, kadın içinde yer almamış olsun. Tam tersine Kürdistan'lı kadınlar, mücadeleye en kararlı ve sadakatle katılan, büyük bir çoğunluğu ifade etmektedirler. Kapitalist moderniteye karşı Kürt ve Kürdistani değerleri yaşatmaya çalışan halen kadınlar olmaktadır. Şüphesiz kapitalist modernitenin genç Kürt kadınları üzerindeki etkisi büyüktür. Fakat kadın özgürlük ideolojisiyle örgütlenmeyecek ve harekete geçirilmeyecek Kürt kadınının olduğunu da sanmıyoruz. Önderlik gerçeği ve özgürlük mücadelemiz en çok kadını etkilemekte, bundadır ki, önderliğe daha büyük bağlanan ve daha sadakatle özgürlük mücadelesine katılan da Kürdistan kadınları olmaktadır. Gerçek bu iken var olan potansiyelin hak ettiği kadar örgütlendiği kesinlikle söylenemez. Yani kadın örgütlenmesi konusunda ciddi yetersizliklerimizin olduğu bir gerçekliktir. Kadın örgütümüz, var olan potansiyeli bir türlü açığa çıkartamamakta, açığa çıkarılan potansiyeli de yeterince örgütleyememektedir. Avrupa kadın hareketi ne kadrosal olarak nicelik anlamda büyümekte ne de tüm çabasına rağmen sürece cevap olabilmektedir. Tekrara, büyümemeye ve daha ileri düzeyde bir nitelik kazanmamaya neden olan yetersizlikleri görüp, bunlardan mutlaka kurtulmak gerekmektedir. Kadın özgürlük ideolojisi, örgütsel karşılığını bulmak durumundadır. Genelde ideolojik mücadele, özelde doğru temelde cins mücadelesi sadece kadının sorunu olmamakla birlikte, kadın hareketinin bu konudaki öncü olma misyonu da tartışmasızdır. Genel hareketle koordineli ve ortaklaşa bir çalışma tarzını sergilemek, tüm gücümüzü ve olanaklarımızı merkezleştirerek harekete geçirmek kesinlikle kadın hareketinin özgünlüğüyle çelişmemektedir. Kadın hareketi rahatlıkla hem özgünlüğünü koruyabilir, daha iradi ve inisiyatifli çalışabilir hem de genel hareketle daha çok ortaklaşarak rolünü oynayabilir. Kuşkusuz genel hareketin de bu perspektifle hareket etmesi hem bir doğru hem de bir zorunluluktur. Özetle; içinde olduğumuz süreç kadın hareketinin her zamankinden daha fazla rolünü oynaması gereken bir süreç olmaktadır. Yoksa genel olarak ciddi bir biçimde zorlanacağımız ortadadır. Bu bilinç ve sorumlulukla kadın hareketinin de hamlesel bir çıkış gerçekleştireceğine inanıyoruz.

Halk meclisleri örgütlendirilmeli

Özgür toplum alanının halen yeterli örgütlülük düzeyinden uzak bir pratik sahibi olduğu kesindir. Oysa halkımızın, en yaygın ve en geniş örgütlenme alanı özgür toplum alanı olmaktadır. Burada özellikle meclislerin önemi ortaya çıkmaktadır. Halkımızın olduğu her yerde örgütlü ve özgür iradesinin ortaya çıkarılması ve halkımızın bu temelde karar ve inisiyatif sahibi olarak kendisini yönetir hale gelmesi son derece önemlidir. Hiçbir kitle topluluğumuz örgütsüz, meclissiz, komünsüz kalmamalıdır. En küçük bir topluluk bile olsa kesinlikle örgütlendirilmelidir. Halkımız artık kendisini yönetebilecek bir bilinç, kültür ve olgunluğa ulaşmıştır. Yeter ki, paradigmamız daha iyi kavratılsın, sistem oturtulsun ve öncü kadro gerçekten demokratik bir perspektifle yaklaşsın…

Halk kendisini yönetmesini bilecektir. Meclislerin demokratik bir nitelik kazanması şarttır. İhtiyaç olan her türlü komisyonlarını kurarak, kitleler içerisinde bir ağ gibi örgütlenip hem kitlelerin ihtiyaçlarına cevap verme hem de halkın kendisini yönetme durumu gelişmelidir. Halk meclislerinin örgütlü olduğu bir yerde kesinlikle bilinen çalışmada, eylemlilikte, katılımda yüksek düzeyde olacaktır. Tersi durumda kadronun koşuşturması gündeme gelir ki, kadronun da her şeye yetmeyeceği açıktır. Bu nedenle özgür toplum alanının örgütlendirilmesi gerekmektedir.

Kurumlarımız yoğun tartışma, bilinçlenme ve örgütlenme alanları olmalıdır. Heyecanı az, motivasyonu yetersiz, hedefleri belirsiz, çalışma tarzına kavuşmayan kurumlar elbette bir aşınma ve erozyon yaşayacaktır. Bu nedenle tüm kurumlarımız özgünlüklerine uygun perspektif sahibi olmalı, kısa ve orta vadeli hedeflerini belirlemeli, çalışma tarzını netleştirmeli ve gerçekten rollerini oynayabilmelidirler. İnanç örgütlerinden tutalım, şehit ailelerinin örgütlenmesine kadar hiçbir özgür toplum alanı boşlukta kalmamalı, kendiliğindenciliğe düşmemeli, disiplinsiz ve denetimsiz olmamalı, kuruluş amaçlarına uygun, hedeflerini başarıyla gerçekleştirmelidirler.

Kürdistan diplomasisinin önü açılmıştır. Hegemonik dünya gerçekliği her ne kadar özel konseptlerle üzerimize gelip, hareketimizi kuşatma, boğma ve tasfiyeyi amaçlasalar da, yeni olanak ve fırsatların da o ölçüde ortaya çıktığı ve arttığı kesindir. Özgürlük hareketinin etkileme gücü, halkımızın ayakta oluşu ve genel olarak kesintisiz bir biçimde sürmekte olan mücadele, diplomasimize büyük olanaklar sunmaktadır. Son açlık grevi eylemliliklerinde bile bu görülmüştür. Ulaşabileceğimiz, ilişki ve dostluk geliştirebileceğimiz birçok kişi, sivil toplum örgütü, şahsiyet ve kesimler vardır. Yönümüzü ağırlıklı olarak bunlara çevirmek ve belli bir perspektifle, doğru bir planlama temelinde gerçekten sonuç alıcı bir çalışma tarzıyla yüklenmek en çok bugün gereklidir. Küçük şeyler asla tatmin edici olmamalıdır. Zira Kürdistan sorunu büyük bir sorun, mücadelemizin etkileri de büyüktür. Her zaman büyük kazanmayı önümüze koymalı ve mutlaka bunun tarzına ulaşarak, görmediğimiz, mücadelenin hizmetine sunmadığımız hiçbir ilişki ve imkan olmamalıdır. Önceliklerine ve önemine göre, kimden ne kadar istifade edip, mücadelenin hizmetine sokacaksak, onu yapmalıyız. Gece-gündüz yoğunlaşıp, hangi zamana hangi başarıları sığdırabiliriz diye kafa yormalıyız.

Tekrarlamaya gerek yok ki, Avrupa sahamız rolünü en iyi oynayabileceği bir düzey yakalamıştır. Örgüt ve kadrolarımız var olan durumu büyük bir avantaj olarak görüp, hamlesel düzeyde sürece yüklenirlerse tarihi rolünü yerine getirmiş olacaktır.

Mücadelemizin tüm merkez sahaları kesin zafer ruhuyla sürece yüklenip, sonuç aldıkları kadar Önderliğimizin özgürlüğüyle birlikte, halkımız özgürlüğüne kavuşacak ve Kürdistan halkı tarihinde belki de ilk kez hak ettiği onurlu statüsünü ve hukukunu kazanacaktır.

Kültürel soykırım kıskacında Kürtleri savunmak

KÜRT SORUNU VE DEMOKRATİK ULUS ÇÖZÜMÜ

● KCK Önderi Abdullah Öcalan değerlendiriyor

Kürt gerçeği

Varlık ve bilinç felsefenin en temel sorunudur. Varlık kavramının kendisi halen en çok merak konusu olan felsefi kavramların başında gelmektedir. Bunun yanı başındaki ikiz kavram ise zamandır. İkisi birbirinden ayrılamaz. Varlık ne kadar zamansız olarak düşünülemezse, zaman da varlık olmadan olmayandır. Zaman tamamen varlıkla ilgilidir. İkisi arasındaki ilişki en çok oluş kavramıyla bağlantılıdır. Varlık ve zaman mutlaka oluşla gerçekleştirilir. Zaman varlıkta oluşa zorlar. Daha doğrusu, varlığın sürmesi oluşla mümkündür. Oluş halindeki varlıktan bahsettiğimizde zaman doğmuş demektir. Oluş varsa, bir yerde iki farklı çiçek mevcutsa, orada varlık ve zaman var demektir. Oluşun olmaması hem varlığın hem de zamanın yok olduğu anlamına gelir. Oluş varlığın farklılaşma, formlaşma halidir. Oluşum halinde olmayan varlık, olmayan varlıktır, olmayan zamandır.

Oluşma, farklılaşma hali potansiyel haldeki bilinçtir. Farklılaşma belki de bilince giden yücelişin ilk adımıdır. Varlık zamanla oluşup farklılaştı mı, bilince ilk adımını atıyor demektir. Ne kadar oluşum, form, biçim (hepsi aynı anlamdadır) varsa o kadar bilinç var demektir. Evrensel anlamda bilinç farklılık, kategorik olarak bilinç ise farklılaşmadaki tüm bilinçlerin genel evrensel halidir. Fakat formlardaki sonsuzluk bilinç hallerinin de sonsuzluğu anlamına gelir. Ne kadar farklı form varsa, o kadar farklı bilinç vardır. Hegel'deki bilinç (tin) kavramı formdan önce gelir. Daha doğrusu formsuz, biçimsiz bilinç söz konusudur. Hegel, formu fiziki doğadan başlatıp devlete kadar yükseltir. Bilinç formlar yoluyla kendiliğinden (formsuz) halden kendisi için bilinç haline gelmek ister. Fiziki, biyolojik ve toplumsal formlarla bilinç kendisini hem kanıtlar hem de tanır. İnsandaki bilinç kendi farkına varmaya başlayan bilinçtir. Felsefi bilinç bilincin en gelişkin hali olup, kendi farkına varmış tin (bilinç) olarak ilk haline döner; ama kendini fark etmiş olarak, yani mutlak tin olarak. Buna varlık ve zamanın macerası da diyebiliriz. Doğu toplumlarında daha çok dinsel inanışlarla, tasavvufla varılan bu düşünce tarzına Batı toplumu bilim ve felsefe yoluyla varmıştır.

Konumuz açısından önemli olan, oluş-varlık-bilinç arasındaki ilişkiye açıklık getirmek ve anlam kazandırmaktır. Söz konusu Kürtler olunca varlık, oluş ve bilinç kavramları hayli aydınlatıcı olacaktır. Kürtleri varlık, oluş ve bilinç halinde tanıtlamaya çalışmak, konunun köklü kavranmasının temelidir. Yakın döneme kadar belki de çoğu toplum ve devlet kesimi açısından Kürtlerin varlığı tartışmalı bir konuydu. Kürtlerin varlığını kanıtlamak için belki de kapitalist modernite bağlamında son iki yüzyılda hiçbir toplumsal varlığın yaşamadığı şiddette, içerik ve biçimde baskılar, inkarlar ve imhalar yaşandı. Kültürel ve fiziki soykırımlar uygulandı. Ana mekanlarında (Kürdistan) gerek fiziki parçalama, gerekse kültürel (zihnen) parçalama ve yok sayma için her tür zor ve ideolojik araç devreye sokuldu. Denilebilir ki, kapitalist modernitenin soykırıma varana dek uygulanmayan hiçbir baskı ve talan mekanizması kalmadı. Kürtlük bu açıdan benzeri olmayan bir olgudur. Yahudiler yaşadıkları soykırım için 'benzeri olmayan,' 'biricik' kavramını özenle korurlar. Kürtler için sadece uğradıkları soykırım açısından değil, varlık olmaktan çıkaran diğer tüm uygulamalar nedeniyle 'biricik halk' veya 'toplumsal varlık' tabirini kullanmak yerinde olacaktır.

Sadece PKK somutunda yaşanan son otuz yıllık mücadele Kürtler açısından varlık sorunu için verildi. Bu mücadele bir anlamda Kürtler var mı yok mu sorusunu netleştirme mücadelesiydi. Taraflardan biri intiharvari biçimde vardır derken, karşı taraf yoktur diyordu. Daha da ötesi ve utanılası olan, son otuz yıldan önceki altmış yılda da Kürt entelektüelliği açısından temel meselenin Kürtlerin varlığını kanıtlama uğraşı olmasıydı. Şüphesiz bir birey ve toplum için kendi varlığını tartışmak çok tehlikeli ve alçakça bir durumdur. Ki, bu da yaşam ve ölüm arasındaki ince bir çizgiye işaret eder. Tarihte hiçbir toplumsal varlık bu duruma düşürülmemiş veya çok az sayıda toplumsal varlık bu tür bir vahşete maruz kalmıştır. Kürtler kadar hiçbir toplumsal varlık kendiliklerinden utanır ve inkarı kabul eder hale getirilmemiş veya çok az sayıda toplumsal varlık böylesi bir aşağılanmayı yaşamıştır.

Kürt olmak demek, öz vatanı olmayan, hiç para etmeyen, parasız kalmakla özdeş olan, yoğunca işsiz kalan, her ücrete çalışan, sürekli yaşam kavgası veren, kültürel ihtiyacını unutan, maddi ihtiyaçlarının temini için korkunç çabalayan, NAN'ın (ekmeğin) anayurdunda (neolitik tarım devriminin anayurdu) NAN'sız kalan topluluk kalıntısı benzeri bir şey olmak demektir.

İlk asimilasyon okuluna başlarken yaşadığım trajediyi anlattım. Anadilimin yerine başka dilden eğitim veren ilkokulun altındaki tehdidi hisseder gibiydim. O çocuk halimle dilimden vazgeçirilmem varlığımdan vazgeçirilmem oluyordu. Varlığımdan (Kürtlük oluyor) vazgeçecek miydim, vazgeçirilecek miydim? Kürt olgusu veya Kürt sorunu benim için böyle başlamıştı. Uzun yıllar hiçbir yanıtı olmayan, beni derin bir huzursuzluk içinde bırakan bir varlık veya sorun... Yaşadığım dil kaybının altında derin bir varlık kaybı vardı. Kaybettiğim nelerdi? Cevabı çok zor bir soruydu bu. Kürt savunulması zor, sorunlu bir varlık olup çıkmıştı. Yaşadığım bir varlık değil, tükeniş titreşimleriydi; cevabı verilmiş bilinçler değil, giderek büyüyen ve çıldırtan sorunlar yumağıydı.

1975'lerin başında M. Hayri Durmuş'a, sanki beni ezim ezim ezdiren sorunlar yumağına cevap bulmuş gibi hitap ediyordum. Sorunun cevapları taslak halinde yazıldı, sözüm açıldı. Açık ki cevabım ancak hayal meyal fark edilen, kendini bir gölge, bir iz gibi hissettiren bir varlığa ilişkin sözel ideaydı. Dünyaya sınıfsal ve ulusal kurtuluş penceresinden bakmayı cevap sanmıştım. Fazlasıyla idealist cevaplar geliştiriyordum. Ne de olsa yeni hakikatin şablonu reel sosyalizmdi. Onun alfabesini bilmek gerisini getirecekti. Şüphesiz bu yaklaşım alaturka liberalizmin, faşizmin köreltici ve inkarcı etkilerine karşı bir panzehirdi. Hakikate vardırmasa da, zehirlenmeyi önleyebilirdi. Bunun kültürel soykırıma karşı varlık savaşına katkısı olacaktı.

Genel olarak toplumsal mücadelenin hakikat arayışıyla ilişkisi vardır. Herhangi bir toplumsal sorunu çözmeye çalışan bir mücadele, toplumsal hakikati ifade etmeksizin başarılı olamaz. Toplumsal hakikatin göreceliği son derece fazla olan kategorik özellikleri vardır. Mekan ve zamana bağlılığı sıkıdır. Hakikat açısından değerlendirildiğinde, PKK olayı tasfiyenin eşiğindeki Kürt varlığını sadece kanıtlamakla kalmadı, önemli oranda var kıldı. Klasik anlamda zaten ulusal kurtuluş hareketi olamazdı. Ne dayandığı varlık durumu, ne de taşıdığı bilinç buna elveriyordu. PKK eylem olarak Kürtleri var kıldı. 20. yüzyıldaki Kürtlük, kurtarılmadan önce var kılınması gereken bir Kürtlüktü. Başarılan şey varoluştu. Bir şey eğer varlık sorununu yaşıyorsa, öncelikle yapılması gereken onu kurtarmak değil, var kılmaktır. Kürtlerin durumu önceliği tamı tamına varoluşa vermeyi gerektiriyordu. Kurtuluş, özgürlük ve eşitlik gibi kavramlar ancak varoluşsal sorununu çözmüş varlıklar için anlam ifade eder. PKK eylemliliğinin kurtuluşçu yönünden çok, var kılıcı yönü büyük önem taşır. Yapı ve bilinç olarak taşıdığı tüm kusurlara rağmen, PKK'nin Kürt varoluşunda hayati bir rol oynadığı kesindir. Şu soru önemlidir: PKK eylemliliği olmadan Kürt varlığı mevcut halini alır mıydı? Buna evet demek zordur.

Kürt sorununu ve çözüm yollarını tartışmadan önce varlık sorunu konusunda aydınlanmak şarttır. Aydınlanmak, ilgili varlık konusunda hakikatle tanışmaktır. Hakikat ise, uğruna büyük mücadele verilmeksizin varılacak bir hedef değildir. Hakikat gerçek olmayıp, gerçeğin bilince varmış halidir. Hakikatsiz gerçek, uyuyan gerçekliktir. Uyuyan gerçekliğin sorunu yoktur. Hakikat uykudaki gerçekliğin uyandırılmış halidir. Kürtlere ilişkin uyku hali o denli derin ve ölüme yakındı ki, hakikati uğruna savaşın çok karmaşık ve zorlu geçeceği açıktı. Otuz beş yıl önceki halimden sonra Kürt halkının hakikatine yönelmek (İmralı Cezaevi'nin tüm ağır koşullarına rağmen, tutku ve heyecanımdan hiçbir şey kaybetmediğim gibi) Kürtlerin uygarlığın şafak vaktindeki aydınlatıcı rollerinden daha anlamlı bir bahara ışık tutar gibidir. Bunun romantik bir bakış olduğunun farkındayım. Romantik bakış herhalde ironik bakışın umut vaat etmeyen hakikat küllerinden çok daha taze hakikat filizlerine bir davet, bir çağrıdır. Kürt gerçeği ve sorununa ilişkin hakikatler, özgürlük umutlarının ilk defa gerçekleştiğine tanıklık etmektedir.

> "Sadece PKK somutunda yaşanan son otuz yıllık mücadele Kürtler açısından varlık sorunu için verildi. Bu mücadele bir anlamda Kürtler var mı yok mu sorusunu netleştirme mücadelesiydi. Taraflardan biri intiharvari biçimde vardır derken, karşı taraf yoktur diyordu. Daha da ötesi ve utanılası olan, son otuz yıldan önceki altmış yılda da Kürt entelektüelliği açısından temel meselenin Kürtlerin varlığını kanıtlama uğraşı olmasıydı"

A- Kürt gerçeğinin tarihsel oluşumu

Kürt gerçeğine tarihsel yolculuk savunmalarımın daha önceki kısımlarında (ciltlerde) yapılmıştı. Tekrardan ziyade, önemli kavşaklardaki olgusallığına ilişkin çözümlemeler yapmak daha aydınlatıcı olacaktır. Kürtlük tarihte hep sabit duran bir gerçeklik değildir. Her toplumsal olgu gibi dönüşüm geçirerek varoluşunu geliştirir. Şimdiki haldeki dönüşüm çok daha kapsamlı ve hızlıdır. Günümüzde Kürt olgusu çok yönlü bir açıklanma süreci yaşamaktadır. Sanatsal ifade tarzı geleneksel olarak en çok başvurulan bir ifade tarzıdır. Kürtlük bu yönüyle kendisini biraz da müzik yoluyla tanıtlamaya çalışmaktadır. Müzik Kürt hakikatinin en önemli ifade tarzıdır. Kanıtlı bilimsel tarzda da önemli gelişme vardır. Tarihsel ve sosyolojik kavramlarla Kürtlük değişik yöntemlerle izah edilmeye, kanıtlanmaya çalışılmaktadır. Akademisyenlerin uğraşısı daha çok bu yönlüdür. İdeolojik temelli yaklaşımlar daha fazla kurtuluşçu idealler taşımalarının yanı sıra, hakikat olarak ifadelenmeye de önemli katkılarda bulunuyorlar.

Şüphesiz her ideolojinin sınıfsal karakteri kendine göre bir hakikat payı taşır. Her model tek başına hakikatleri açıklamaya çalışsa da, gerçeğin ancak kısmen temsilini ifade eder. Toplumsal olgunun kendisi buna zorlar. Tıpkı üç renkli bir tabloyu içlerinden abartılan bir renkle açıklamanın yetmemesi gibi. Tarihsel toplumun izahında tek modelli yaklaşımların gerçeği temsili hep eksik ve yanılgılı olacaktır. Toplumun kar-

maşık anlam ve biçim düzeyleri de buna eklenince, doğruluk paylarını temsil eden tüm yöntemlerin bütünleşmiş kullanımı önem taşır.

Çağımızda bilimsel yöntemin ağır basması, diğer yöntemlerin hakikati ifade edemeyecekleri biçimindeki yargıları ön plana çıkarmıştır. Fakat yaşanan bilimsel kaos, dayandığı yöntemlerin yetersizliğini bütünüyle açığa çıkartmıştır. Bilimsel yöntemin kendisi hakikatin kavranması önünde ciddi engel oluşturmaktadır. Bilimsel yöntemin Batı uygarlık sistemindeki hegemonik iktidar ve ideolojiyle bağı gittikçe açığa çıkmaktadır. Hakikate ilişkin tekil ve evrensel yaklaşımları birlikte kullanmak, varlığın gerçekleşme doğasının bir gereğidir.

1- Varlık, varoluş olarak Kürtler

Geçerli tarih yöntemleriyle Kürtlerin varlığını tespit etmek ve tanımlamak birçok zorluk içermektedir. Yaşadıkları coğrafya ve tarih varoluşlarını şiddetle etkilemiş, kendilerini marjinal kalmaya zorlamıştır. Son araştırmalar bugünkü insanların atası sayılan Homo Sapienslerin yaklaşık son üç yüz bin yıllık tarihlerinde yükselişe geçip hakim tür haline gelişlerinin Verimli Hilal'de (Kürtlerin çoğunlukta yaşadıkları bugünkü Kürdistan'ın merkezinde yer aldığı coğrafyada) yoğunlaştığını, gerçekleştiğini göstermektedir. İnsan türünün tespit edilen üç milyon yılı aşkın tarihlerindeki Homo Sapiens aşaması simgesel dilin doğuşuna denk gelmektedir. Simgesel dilin gelişimiyle öne geçen Homo Sapiens devrimi, Verimli Hilal'deki tarihe daha köklü yaklaşımı gerektirmektedir. Bu durum gen araştırmalarıyla da kanıtlanmaktadır. son buzul döneminin yirmi bin yıl öncesinde sona ermesiyle buzulların geriye çekilmesi ***Neolitik Tarım Devrimi***'ni mümkün kılmıştır. Coğrafyanın bitki ve hayvan zenginliğiyle Homo Sapiens'in düşünce gücü birleşince, insanlık tarihinin en köklü devrimi olan ***'tarım köy toplumu'***na geçiş Verimli Hilal'de büyük gelişmelere yol açmıştır.

Tarım ve Köy Devrimi ile dil ve düşüncede yaşanan sıçrama, o döneme dek eşi görülmemiş bir toplumsal biçimlenişe yol açtı. Hakim dil kültür grubu olan Hint-Avrupa (bu unvan yanlış olarak verilmiştir; Aryen dil kültür grubu demek daha doğrudur) toplulukları oluştu. Bugünkü Kürtlerin kökenini Hint-Avrupa topluluklarının kök hücresi olarak tanımlamak mümkündür. Kürt dili ve kültürü üzerindeki araştırmalar bu gerçekliği ortaya çıkarmaktadır. Hem yaşam coğrafyası hem de tarihi bu gerçekliği daha da doğrulamaktadır. Son araştırmaların ürünü olan Urfa'daki Göbeklitepe kalıntıları, on iki bin yıl öncesine kadar giden en eski kabile ve din merkezliği, mevcut kültürün gücünü kanıtlayan önemli birer örnektir. Dünyanın hiçbir yerinde böylesine eski bir örneğe rastlanmamıştır.

Din ve kabilenin halen etkili olan gücü değerlendirilirken, arkasındaki tarih ve coğrafyanın belirleyici konumda olduğu açıktır. Bir toplum tarih ve coğrafyanın ne kadar uzun süreli ve derinliğine etkisi altında kalmışsa, o toplumun otoktonluğu, yerelliği de o denli güçlü ve kalıcı olur. Güçlü ve kalıcı etkiler toplumun daha sonraki tarihini tutucu da kılar. Kürtlerin otantik, yerel olma özellikleri halen gözlemlenebiliyorsa, bu gerçekliğin temelinde hep güçlü ve kalıcı etkilenmelerin yattığından bahsetmek gerekir. Şüphesiz neolitik dönemde henüz halklaşma olgusu oluşmamıştır. Kabile toplumunun doğuşuna tanık oluyoruz. Klan toplumuna

"Kürtlerin kendi varlıklarını halen kültürel karakterleriyle korumaları, dayandıkları tarihsel kültürün gücünden ileri gelir. Kültürel yaşamı uygarlık yaşamına tercih etmeleri basit bir gericilik veya ilkellikle izah edilemez. Yaşadıkları kültür bir kent, sınıf ve devlet kültürü değildir; kendi içinde otoriterleşmeye, sınıflaşmaya yer vermeyen ve kabile demokrasisinde ısrar eden bir kültürdür"

göre kabile büyük bir devrimsel gelişmedir. Neolitik devrime kabile devrimi demek de mümkündür. Kabile toplumunda dil kültür farklılaşması, göçmenlik yerleşiklik ilişkileri gelişmeye başlamıştır. Göbeklitepe'deki dinsel merkez kendi döneminde binlerce yıl göçmenlik ve yerleşikliği iç içe yaşayan kabilelerin Kabe'si durumundadır. Özelde Urfa'da, genelde Kürtlerde din duygusunun halen güçlü olmasında bu gerçekliğin payı küçümsenemez. Sümer şehir uygarlığından binlerce yıl önce oluşmuş ve binlerce yıl sürmüş güçlü bir kültürün varlığıyla tanışmaktayız. Dikilitaşlarda ilk harf ve hiyeroglif öncesi yazı örnekleriyle karşılaşmaktayız. On iki bin yıl öncesinde o taşları yontmak ve simgesel dili hiyeroglif benzeri yazıya dönüştürmek, tarihsel değeri büyük bir aşamadır.

Kürt gerçekliği büyük tarihsel aşamanın bir ürünüdür

Sümer ve Mısır şehir toplumu kendiliğinden doğmadı. Bu örneklerin de kanıtladığı gibi, kaynağını kesinlikle Yukarı Mezopotamya'daki kültürden almaktadır. İbrahim peygamberin muhtemelen üç bin yedi yüz yıl önce yaptığı Mısır'a yönelik seferi, Verimli Hilal'deki tarihsel diyalektiğin nasıl geliştiğine dair çok önemli diğer bir kanıttır. Mısır ve Sümer uygarlığını doğuran kültür, Toros-Zagros dağ kavisindeki bu kültürdür. Önemli olan, toplumsal tarihte etkileri halen süren çok büyük bir kültür aşamasının varlığıdır. Bu kültürel merkezin izleri Kürtlerde halen yoğun biçimde yaşanıyor ve bu halk halen bu coğrafyanın en eski yerleşik halkı olarak varlığını sürdürüyorsa, Kürt gerçekliğinin oluşumunu bu kültüre dayandırmak kaçınılmazdır. Yaklaşık sekiz bin yıl önce kabile toplumu Toros-Zagros coğrafyasında belirginleşmeye başlamıştır. Bu öylesine otantik bir kültürdür ki, sanki kendini bir yandan ilk büyük Kabe'siyle, diğer yandan ilk evrensel müzik kültürü, davulu, zurnası ve kavalıyla ilan eder gibidir. Zurna ve kaval bu kültürün sanatsal ifadesidir. Din merkezi onun düşünsel ifadesidir.

Kürt gerçekliği hem bu büyük tarihsel aşamanın bir ürünüdür, hem de bu kültürde çakılı kalmanın güçlü belirtilerini taşımaktadır. Bir kültürel kabileler halkı olarak kalmaktaki ısrarı salt uygarlık güçlerine karşı savunma durumunda kalmasıyla izah edilemez. Kültürün kendisi çok derin köklere sahip olmazsa, ya kendisi bizzat uygarlaşır ya da oluşumuna yataklık ettiği uygarlıklar içinde erir. Bu biçimde eriyen binlerce kabile toplumuna tanıklık etmekteyiz. Kürtler bu yönüyle örneği olmayan bir halk topluluğudur. Sosyolojik bir hakikat olarak bir toplum tarihsel bir devrimi köklü olarak yaşamışsa, o toplumun kendi içinde ikinci büyük ve farklı bir devrime önderlik etmesi zordur. Yaşadığı öz devrimin kendi zihniyet ve kurumsal dünyasını tamamıyla işgal etmesi bunda rol oynar. Başka bir devrim başka bir zihniyet ve kurumsallık gerektirir. Bu devrim de ancak güçlü kültür merkezine nazaran çevre teşkil eden ikincil kültürler içinde mümkündür. Bütün tarihsel veriler sadece üç yüz bin yıllık Homo Sapiens devriminin değil, yaklaşık on dört bin yıllık tarım devriminin de yerleşik Kürt kültüründe kalıcı etkiler oluşturduğunu göstermektedir. Genetik haritalar hem Homo Sapiens türün, hem de tarım devriminin bu kültür merkezinden çevresine ve dünyaya yayıldığını kanıtlamaktadır.

Uygarlık aşamasına geçişte bu coğrafyanın sadece kültürel temel oluşturma bakımından değil, uygarlığın içeriği ve biçimlenişinin geliştirilmesinde de rolü belirleyicidir. İlk tarihsel uygarlıklar olan Sümer ve Mısır uygarlıklarının üzerinde yükseldiği coğrafyanın, Aşağı Mezopotamya ve Aşağı Nil'in (Nil Vadisi) çok önceden gelişmiş bir kültürel temeli yoktur. Koşulları klan toplumunun yaşamasına bile elvermemektedir. Beş bin yıl önce gelişme gösteren bu uygarlıklar, bütün zihinsel ve kurumsal temelini binlerce yıllık görkemli bir yaşamı olan bu kültüre borçludur: Tıpkı Avrupa uygarlığının islam ve Çin uygarlığına, Amerika uygarlığının Avrupa uygarlığına dayanması gibi. Tarih ve sosyoloji biliminin halen en zayıf yanı, kültür ve uygarlık arasındaki ilişkinin teorik ve pratik yönlerini yeterince çözümleyememesidir. Bunda Yukarı Mezopotamya ile Aşağı Mezopotamya ve Nil vadisindeki kültürel ve uygarlıksal geçişlerin çözümlenmemesi önemli rol oynar. Tarih ve sosyoloji sadece analitik yöntemlerle bilimselleştirilemez. Tarihte nasıl olmuşsa öyle anlaşılmadıkça tarih, toplum nasıl ise öyle kavranmadıkça sosyoloji bilimselleştirilemez.

Kürtlerin kendi varlıklarını halen kültürel karakterleriyle korumaları, dayandıkları tarihsel kültürün gücünden ileri gelir. Kültürel yaşamı uygarlık yaşamına tercih etmeleri basit bir gericilik veya ilkellikle izah edilemez. Yaşadıkları kültür bir kent, sınıf ve devlet kültürü değildir; kendi içinde otoriterleşmeye, sınıflaşmaya yer vermeyen ve kabile demokrasisinde ısrar eden bir kültürdür. Kürtlerin kolay zapturapt altına alınamamaları bu kültürel demokrasileriyle ilgilidir.

Kentli, sınıflı ve devletli bir toplum yaşamının erdem değil düşüş olduğunu çok sonradan kavrayacaktım. Şüphesiz Rankeci (Tarihçi Leopold von Ranke, 1795-1886) ulus anlayışı da ulusal sorun kavrayışımızı etkilemede başat rol oynamıştır. Herhangi tikel bir toplumu düşünürken devletli, sınıflı ve ulusal olmasını gerçekliğinin asli özelliklerinden saymaktayız. Bu özellikleri kapsamayan toplumları toplumdan saymamak gibi idealist tutumlara sıkça düşülmektedir. Batılı devlet ulusçu düşüncenin temel bir özelliğine evrensel özellikler atfediyoruz. Tarih ve toplum imgelemimizi Batı merkezli ideolojik hegemonyanın bu devletçi ve ulusçu kalıplarından kurtarmadıkça, bilimsel bir anlayış geliştirmek güçtür. Devletli ulus olmak için tarihsel ve toplumsal zihniyetimizi aşırı zorluyoruz. Her toplum için bir tarih inşa etmek adeta ulus ve devlet olma koşuluna bağlanmaktadır. Eğer tarihte 'saygın' (artık her neyse) bir ulus ve devlet özelliğine sahip değilsek, toplum sayılma şansımızı kaybedecekmişiz gibi bir duyguya kapılıyoruz. Kesinlikle kapitalist modernitenin sömürü ve tahakküm zihniyetinin temel unsurları olarak gelişen bu ulusçu ve devletçi zihniyet, tarih ve toplum bilimindeki yetersizliğin, çarpıklığın ve körlüğün altındaki temel etkendir. Tarih ve toplum bilimlerinde ufku karartan, kapitalist hegemonyanın sömürücü ve ideolojik aygıtlarıdır.

Dolayısıyla insanlık tarihinin ve toplumsal kültürün en büyük aşamasını belirlemeye çalışırken, bugünden o döneme ulusçu ve devletçi bir anlayışla yaklaşmıyoruz. Kürtlüğe ilişkin kalıplar oluşturmuyoruz. Evrensel tarihin ve toplumun peşindeyiz. Çok iyi bilmek gerekir ki, evrensel tarih ve toplum anlayışına bağlı kalmadıkça, herhangi bir tikel topluluğu tarihte ve toplumdaki gelişmelerin neresine bağlayıp oturtacağımızı da kestiremeyiz. Yapacağımız tikel tarih ve toplum çalışmaları evrensel tarih ve toplumdan kopuk ele alındığı için sübjektif yargılar olmaktan öteye gitmez. Batı uygarlığı merkezli düşüncenin savunucuları neden evrensel tarih ve toplumsal gelişmeden kaçınmakta, kendilerini azami olarak Greko-Romen tarih ve toplum anlayışıyla sınırlamaktadır? Açık ki, bunda ideolojik ve maddi hegemonik çıkarları belirleyici olmuştur.

Kabileyi çağdışı toplumsal olgu saymak yanlıştır

Fakat şu temel yanılgıya da düşmüyoruz: 'Şimdi'yi yaşayan bir toplum, ne kadar devletsiz olursa olsun, ulus nitelikleri ne kadar az gelişmiş olursa olsun, kesinlikle evrensel tarihin ve toplumun bir parçası olmaktan kurtulamaz. Yanılgı birçok toplumun evrensel tarih ve toplumdan kopuk olarak incelenebileceğine ilişkindir. Antibilimsel ve her tür önyargıya açık olan bu zihniyetle tarih ve toplum anlaşılamaz. Kaldı ki, bütünsellik salt toplumsal doğanın değil, fiziksel, kimyasal ve biyolojik doğanın da temel bir özelliğidir.

Kürtlere ilişkin tüm ayrıksı ve marjinal düşüncelerin bu tip bir sübjektif önyargıya dayandığını özenle belirtmek gerekir. Günümüzde ne kadar evrensel tarih ve toplumun dışında bırakılmış olurlarsa olsunlar, Kürtler tersine olarak klan toplumunun aşılmasından itibaren başlayan ve uygar toplumun (kentli, sınıflı ve devletli toplum) gelişmesine kadar süren evrensel tarihin ve toplumun tüm evrelerinde başat rol oynayan kabile toplumunun temsilcisidir. Kabile kültürünün inşa edilmesinde ve sürdürülmesindeki başat unsurdur. Kabileyi çağdışı ve dönemi kapanmış bir toplumsal olgu saymak yanlıştır. İnsanlığın temel formu kabiledir ve hiçbir zaman aşılmaz. Biçim ve içerik değiştirebilir, ama toplumsal olgudan tamamen dışlanması mümkün değildir. Toplumsal olgudaki klan ve ulus formları kabile formu kadar evrensellik ve tarihsellik taşımaz. Şüphesiz klan ve ulus formları da evrensel özellik taşır, ama kabileninki kadar etkili değildir. Toplumsal inşanın temel formu kabiledir. Kapitalizmde bile kabilenin aşılması surada kalsın, bütün önde gelen kapitalist tekeller ve holdingler son tahlilde birer kabile örgütüdür. Belki tarihi oluşturan tarımsal toplumun, göçebeliğin kabileleri değildir, olamazlar da; kriz, çöküş toplumunun kentli kabileleridir: Hiyerarşik, devletçi, sömürgen kabileler.

Yazılı tarihten itibaren Sümer uygar toplumuyla ilişkilerinde Kürtlerin prototipine sıkça rastlamaktayız. Sümerler, dayandıkları ana kaynaklar olmaları itibariyle Kuzey ve Doğu'daki dağlık bölge halkına halen de anlam ifade eden ***Kurti***, Batı'daki kabile halklarına ise ***Amoriter*** genellemesiyle karşılık verirlerdi. Kurti kelimesinin sözcük anlamı 'dağlı halk' demek oluyor. Kürt deyince günümüzde de dağlılık temel bir özellik olarak çağrışım yapmaktadır. Aslında Sümer döneminin Kurtileriyle günümüz Kürtleri arasında belki de 'u' harfi üzerindeki iki nokta farkı kadar bir fark vardır. Binlerce yıllık kabile kültürlü Kürtler, halen ağır basan kabile Kürtleridir. Şehirlisi, ovalısı, sınıf ayrışması yaşayanı, devlet işbirlikçisi, devlet karşıtı olanı bolca vardır. Ama ana gövde Kürtlük, soyunu güçlü yaşayan Kürtlük, geleneksel kabile özellikleri ağır basan Kürtlüktür, ana kabilesel Kürtlüktür. Şehirli, egemen sınıflı

ve devletli Kürt, çoğunlukla ve geleneksel olarak Kürtlükten kopmuş, asimilasyona yatmış geçiş Kürtlüğünü ifade eder. Gılgameş Destanı'ndaki ilk şehirli işbirlikçi Kurti olan Enkidu, belki de tüm şehirli, sınıflı ve iktidar işbirlikçisi Kurtilerin ilk atasıdır. Destandaki Humbaba, Dağ Kurtisi'dir. Enkidu ihanet ettiği Humbaba'yı öldürmesi için Gılgameş'e adeta yalvarır. Günümüzdeki işbirlikçi Kürti'yi ne de yaman çağrıştırıyor! Demek ki ikisi arasındaki fark 'u' harfi üzerindeki noktalar kadar olabilir derken pek de haksız sayılmayız.

Mekan ve zaman ancak var oluşla mümkündür

Toplumsal değişimi, diğer bir deyişle tarihsel toplumu düşünürken bazı köklü yanılgılara düşmemek önem taşır. Bu köklü yanılgılardan en önemlisi, toplumsal gelişimi veya tarihi 'düz ilerlemeci' paradigmatik görüşle değerlendirmektir. Aydınlanma çağında hegemonik ideolojik çizgi haline gelen bu felsefi zihniyet, her tür değişimi ezelden ebede düz bir çizgi halinde ele alır. Dün dündür, bugün bugündür! İkisi arasında sanki hiçbir bağ veya ayrılık yokmuş gibi yorumlar. Diyalektik gelişimin yanlış bir yorumudur bu. Bu paradigmanın zıddı değişimi kabul etmeyen, 'döngüsel', kendini sürekli tekrarlama anlayışıdır. Değişim denen olguyu sürekli tekrarlamadan ibaret sayar. Birbirine son derece zıt görünen bu felsefi anlayışlar özünde idealisttirler. Her ikisi de liberal ideolojinin iki değişik versiyonudur. Birincisinin sonsuz ilerlemeciliğiyle ikincisinin sonsuz tekrarlamacılığı özünde değişimi inkar etmekte buluşur.

Felsefenin ve dinlerin, hatta mitolojinin bu en eski meselesi çıkmazla sonuçlanır. İroniktir, mekan zaman ilişkisini kavrayamamışlardır. Varlıkla zaman arasındaki ilişkinin oluş, yani değişim olarak tezahürünü anlayamamışlardır. Anlayamamak, bu zihniyetleri kaçınılmaz olarak ilerlemecilik ve döngücülük biçimine zorlar. Bu noktada diyalektik felsefenin getirdiği en önemli yenilik evrensel gelişimin özüne ilişkindir. Mekan ve zaman ancak varoluşla mümkündür. Değişim, varlık (mekan) ile zamanın mevcudiyetinin doğal bir sonucudur. Varlık ve zamanın olması için değişim şarttır. Değişim varlık ve zamanın kanıtıdır. Değişim kavramının içeriğini çözümlemek daha da önemlidir. Değişimin olabilmesi için değişmeyen bir şeyin olması gerekir. Değişim değişmeyene göredir. Değişmeyen ise hep aynı kalandır. Değişmeyen asli varlıktır, öz olarak varlıktır, Varoluşun kaynaklandığı ve baki kalan özdür. Belki burada mistik bir tanrısal kavrama yaklaştığımız söylenebilir. Fakat bu tür felsefi bir çıkarım zorunludur ve bilime de ters değildir. Kaldı ki varoluşa, mekan ve zamana dair insan bilinci tam kavrama yeteneğindedir demek metafiziktir. İnsanın mutlakı kavrama yeteneği kuşkuludur.

Dolayısıyla tarih ve toplum biliminde değişimi ne inkar etmek ne de abartmak çok önemli bir husustur. Kültürel toplum uygar toplumdan daha kalıcı olup, toplumun aslını, varlığını oluşturur. Kültürel olarak güçlü oluşmuş bir toplumun varlığı kalıcılıkta şanslıdır. Uygarlıklar ve devletler hızlı ve çoklu bir değişime tabi oldukları halde, kültürler çok sınırlı bir değişime şans tanırlar. Hiç değişme olmaz demek yanlıştır. Fakat hep değişen kültürlerden, hızlı değişen kültürel değerlerden bahsetmek de ilki, yani hiç değişmez diyen anlayışlar kadar yanlıştır. Modernitenin her şeyi bir ana sıkıştırmasıyla yol açtığını sandığı müthiş değişim temposu, özünde değişmemeyi ifade eder. Kendini tekrar eden anlık yaşamlarla son sürat değişimler aslında mümkün değildir. Bir yanıltma ideolojisi inşa edilmiştir. Liberalizmin damgasını taşıyan bu ideolojik yanılsamalar tarih ve toplum algısını, bilincini çarpıtma amaçlıdır.

Kürt olgusu ve tarihi üzerinde dururken, bu temel yöntemsel yaklaşımları göz önünde bulundurmak gerekir. Ulusal ve devletsel tarihlerle Kürt gerçeğini kavramaya çalışmak aşırı zorlamadır. Bu yönlü denemeler zoraki tarihler olup, olgusal gelişmelerle pek ilgili değildir. Mitoloji ve destanlar kadar bile gerçekleri yansıtmaz. Kültürel tarih yöntemi olgusal gerçekliğe daha yakındır. Kültürel tarih uygarlık ve modernite süreçlerini de kapsamına alır. Fakat uygarlık ve modernite kültürü kültürün evrensel tarihini kapsamına almaz. Uygarlık ve modernite döneminin temel kategorileri olan devlet ve ulus, kültürel tarihin ancak bir bölümü olabilir. Kültürel evrenselliği kapsayacak yetenekten yoksundur. Kürtlerin uygarlık ve ulus tarihlerinde pek yer bulmaması, tarihsiz oldukları anlamına gelmez. Kültürel tarih bağlamında yaklaştığımızda, Kürtlerin binlerce yıllık başat bir tarihe sahip olduklarını görürüz. Bu kültürün temel niteliği kabile ve aşiret formlarını güçlü yaşaması, tarım ve hayvancılık ekonomisinde devrimsel bir rol oynamasıdır. Verimli Hilal kültürü insanlık tarihinde ne kadar rol oynamışsa, Kürtlerin halkların kültürel tarihindeki rolleri de ona denktir. Tarihte mezolitik ve neolitik dönemlerin (MÖ 15000-3000) merkez kültürüdür. Çin'den ve Hint'ten Avrupa'ya kadar tüm neolitik toplum kültürlerini beslemiştir. Kültürel yayılmanın izlerini hem genetik hem de etimolojik yöntemlerle bu alanlarda tespit edebilmekteyiz. Yaklaşık ve tespit edilebildiği kadarıyla Verimli Hilal merkezli on iki bin yıllık bir kültürel önderlik söz konusudur. İnsanlık tarihinde hiçbir kültürün bu denli uzun ve kapsamlı, güneş gibi aydınlatıcı, ısıtıcı ve besleyici bir rol oynadığına tanık değiliz. Varsa da, rolleri sınırlı ve yüzeyseldir.

MÖ 3000'lerde başladığı tespit edilebilen Sümer uygarlığı ile Mısır, Hint ve Çin uygarlıklarını Verimli Hilal'deki köklerinden yoksun düşünmek mümkün değildir. Sadece temel uygarlıkların oluşumunda değil, binlerce yıl sürdürülmelerinde de Verimli Hilal kültürünün ana kaynak rolü oynadığı tartışmasızdır. Bilindiği üzere, uygarlık kültürleri ancak neolitik kültürün verimli ortamında gelişebilirler. Kendi başlarına sıfırdan başlayan inşa yetenekleri yoktur. Verimli Hilal'deki Mezopotamya neolitiği neredeyse tek başına ilkçağ uygarlığına (MÖ 3000 - MS 500) beşiklik etmiştir. Mezopotamya merkezli uygarlık da dünya uygarlıklarının belli başlı olanlarına MÖ 3.000'den MÖ 300 yıllarına dek merkezlik yapmıştır. ABD'nin daha yüz yılı bile bulmamış hegemonyasıyla karşılaştırırsak, aralarındaki muazzam farkı daha iyi kavramış oluruz.

Sistematik olarak anti uygarlık demokratikliktir

Kürt neolitiğinin bu tarihsel rolü önemlidir. Merkezi uygarlık sisteminin (beş bin yıllık bir sistem) Mezopotamya kökenliliği ve üç bin yıllık merkezi önderliğinde yaşanması, neolitik kültürün öneminin daha iyi kavranmasını mümkün kılar. Kültürleri ve uygarlıkları halkların adıyla belirlemek abartma olabilir, dolayısıyla doğru bir yöntem olmayabilir. Fakat en azından prototip aşamasındaki rollerinden bahsetmek doğrudur. Tarihi sadece tanınmış bazı imparatorluklar ve hanedanlıklarla tanımış olmamız gerçeğin ifadesi için yeterli değildir. Yine tanınmış bazı kavimlerle tanımlamak da çok yetersizdir. Hele tanınmış modernite uluslarını tarihin taşıyıcı gücü olarak tanımlamak, tarihte en büyük tahrifatın yapılması anlamına gelir. Tikel-evrensel bağını kurmayan, daha çok ideolojik hegemonyalardan miras kalan bu tarihsel zeminler aşıldığında, daha doğru bir insancıl toplumsal tarihle karşılaşırız. Tarihsiz bırakılan halklar ve emekçilerin tarihini ancak bu yöntemle inşa edebiliriz.

Kültürel tarihle demokrasi ilişkisi sosyolojide pek işlenmeyen bir konudur. Asıl demokratik kriter uygar olmakla değil, uygarlık karşıtlığıyla bağlantılıdır. Bir toplumun uygarlık güçlerine karşı gösterdiği direnç en önemli demokratik kriterdir. Liberalizm ise bunun tersini iddia eder. Demokrasi için uygarlaşmayı şart koşar. Uygarlaşmamış kültürlerin özünde güçlü bir demokratik gelenek vardır. Devlet formunun antitezi olarak var olan yönetimler demokratiktir ve bu özelliğiyle güçlü bir demokratik gelenek oluştururlar. Kent surlarının gerisinde sınıflaşmaya karşı direnen ve günümüze kadar devam eden kabile ve aşiret toplulukları, dinsel ve mezhepsel cemaatler, devletsiz halklar ve uluslar demokrasinin güçleridir. Sistematik olarak anti uygarlık demokratikliktir. Marksizmin ve liberal ideolojilerin demokrasiyi kent, sınıf ve devlet bağlamında kavramlaştırmaları ve kurumlaştırmaları büyük bir çarpıtmadır. Kent, sınıf ve devlet kapsamına alınan demokratik sistem iğdiş edilmiş, demokratik kültürün içeriği boşaltılmış, hakim kent ve sınıfın devlet egemenliği altına alınarak boşa çıkarılmıştır. Uygarlık esas olarak demokratik kültürün zıddı olarak gelişen bir sistemdir.

Kürt kültürünün uygarlıklar karşısındaki konumunu değerlendirirken, yukarıda tanımlamaya çalıştığımız diyalektik bağı hep göz önünde tutmak gerekir. Sümer uygarlık kültürüne karşı Kurtilerin hep direniş halinde olduklarını gözlemlemekteyiz. Bunu özellikle Dağ Tanrıçası'nın (Ninhursag) söz konusu edilen mitolojik anlatılarından izlemek mümkündür. Gılgameş Destanı özünde Sümer uygarlaşmasına karşı direnen Kurtilerin özgürlük ve varlıklarını koruma mücadelesini ifade eder. Uygarlığın Kurtilerin içine sızması sadece direnişle karşılaşmaz; kendi zihniyet ve kurumsal temellerini de atar. Uygarlık kültürü genelde olduğu gibi pazar etrafında kentlerin kuruluşuyla neolitik toplumu etkisi altına alır. Somut olarak MÖ 4300'lerden itibaren Aşağı Mezopotamya kökenli El Ubeyd kültürünün Yukarı Mezopotamya kültürünü etkilediğini tespit edebilmekteyiz. El Ubeyd kültürü, güçlü hanedanlar etrafında oluşan hiyerarşik toplumla daha önceki kabile kültüründen ayrışır.

Daha eşitlikçi kabile kültürüyle sınıflaşmaya başlayan hiyerarşik kültür arasındaki ilişki ve çelişkiler Hurrilerin oluşumunda önemli rol oynar. Hurriler de tıpkı Kurtiler gibi aynı kökenden (Sümercede 'Kur' ve 'Ur' kelimeleri 'Dağ' ve 'Tepe' olarak kavranabilir) gelmektedir. Toros-Zagros sistemindeki dağ ve tepeliklerde yoğunlaşan toplum, adları her iki kelimeden türetilen aynı toplulukları ifade etmektedir. Kabileyle iç içe gelişen hanedan kültürü, Kürtlerin geleneksel kültürünün önemli bir parçası haline gelir.

"Aydınlanma çağında hegemonik ideolojik çizgi haline gelen bu felsefi zihniyet, her tür değişimi ezelden ebede düz bir çizgi halinde ele alır. Dün dündür, bugün bugündür! İkisi arasında sanki hiçbir bağ veya ayrılık yokmuş gibi yorumlar. Diyalektik gelişimin yanlış bir yorumudur bu. Bu paradigmanın zıddı değişimi kabul etmeyen, 'döngüsel', kendini sürekli tekrarlama anlayışıdır"

MÖ 2000'lerden itibaren ***Hurrilerin*** (Kurti) uygarlık yolunda önemli adımlar attıkları ve Gudea Hanedanlığı'yla Sümer kentleri üzerinde (MÖ 2150-2050) hakimiyet kurdukları tespit edilebilmektedir. MÖ 1600'lerden itibaren de İç Anadolu'da ***Hititler*** ve Yukarı Mezopotamya'da ***Mitanniler*** adıyla iki komşu ve akraba imparatorluk tesis ettikleri görülür. Hitit ve Mitanni kültürü, Sümer kültürünün etkisindeki Hurrilerin tarihe geçen en önemli ve güçlü uygarlaşma örneğidir. Her iki gücün özellikle dönemin Sümer kültürü üzerine kurulan Semitik kökenli Babil ve Asur güçlerine karşı birleştikleri, MÖ 1596'da Babil kentini işgal ettikleri görülmektedir. MÖ 1500-1200'lerde, Ortadoğu'nun en etkili uygarlık güçleri olarak, Mısır uygarlığı üzerinde de etkili olabilmişlerdir. Meşhur ***Nefertiti*** (Mısır'a gelin giden Mitannili prenses) kimliği, bu etkinin ne denli güçlü olduğunu kanıtlamaktadır. Asurluların MÖ 1200'lerde yükselen gücü karşısında Hurrilerin uygarlık gücü olarak dağıldıkları, döndükleri eski kabile kültürünü uzun süre yaşadıkları anlaşılmaktadır. ***Nairi Konfederasyonu*** (MÖ 1200-850; Nairi Asurcada nehir, su halkı anlamına gelmektedir) adıyla gevşek kabile birlikleri halinde yaşadıkları tespit edilebilmektedir. Bu dönemlerde imparatorluk gibi güç merkezileşmelerinin öncesinde ve sonrasında sıkça gevşek konfederasyonların kurulduğuna tanık olunmaktadır.

Urartu Krallığı demircilik sanatıyla öne çıkmıştır

Ünlü Urartu Krallığı (MÖ 850-600), geleneksel Aşağı ve Yukarı Mezopotamya kültürleri arasındaki ilişki ve çelişkilerden doğan diğer önemli bir örnektir. Uygarlıkta özellikle demircilik sanatıyla öne çıkmaktadır. Muhtemelen Hurri kökenliliği de bulunan ve bugünkü Ermenilerin o dönemdeki temsilleri olan kültürel öğelerin sentezinden oluşan ***Urartu*** kültürü, merkezi uygarlık sisteminin güçlü bir halkasını teşkil eder. Dönemin hegemonik gücü olan Asur İmparatorluğu'na karşı koyabilen, ayakta kalan ve zaman zaman Asurluları gerileten tek güçtür. Kürt ve Ermeni kültürü başta olmak üzere, bölgenin tüm kültürel zihniyet ve yapılanmalarında güçlü bir etkiye sahiptir. Zagroslar'dan Asur'a karşı yaklaşık üç yüz yıllık bir direnmeden sonra MÖ 612'de Asur'un başkenti Ninova'yı yakıp yıkan ***Med Konfederasyonu*** (Med, Asurluların Hurrilere taktığı bir ad olsa gerek) bir imparatorluğa dönüşür. Kısa süren imparatorluk döneminin ardından, hanedan entrikaları sonucunda MÖ 550'lerde Fars Akhamenit soyundan kralların eline geçen bu imparatorluğun en etkili kültürünü yine Med kültürü oluşturmaktadır. Özellikle askeri sanatta böyledir. Pers İmparatorluğu adıyla Ege denizinden Hindistan içlerine, Mısır'dan bugünkü Türkmenistan'a kadar uzanan tek cihanşümul güç haline gelir. Merkezi uygarlık sisteminin en güçlü halkalarından biridir. MÖ 330'da İskender'in eline geçinceye kadar iki yüz elli yıl boyunca dünyanın tek hegemonik gücü olmuş, uygarlık kültüründe derin izler bırakmıştır. Roma uygarlığını doğuran özünde Med-Pers uygarlığıdır. İskender'in fethinden sonra aracı halka olarak kurulan krallıklar, giderek ***Sasaniler*** (Perslerin devamı; MS 216-650) ve ***Roma*** (MÖ 500 - MS 500) arasındaki çatışmaların yedek güçleri haline gelirler. Antikçağın son iki büyük gücü olan Sasaniler ve Romalıların birbirlerini tamamen yenemeyip yorgun düşmeleri islami fethin yolunu açmıştır. Arap yarımadasındaki

çok güçlü kabile kültürünü islamik kültür adıyla birleştirme hünerini gösteren Hz. Muhammed'le birlikte tarihin yeni bir kültürel çağı başlar.

Yaklaşık dört bin yıl süren ilkçağ uygarlık kültürünün tüm önemli olayları Yukarı Mezopotamya ve yakın çevresinde cereyan etmiştir. Proto Kürt kültürü bu ikinci uzun dönemde olumlu veya olumsuz birçok gelişmeyi yaşamıştır. Hurriler, Mitanniler ve Hititlerin ilk iki bin yılda evrensel çapta etkiye yol açtıkları rahatlıkla belirtilebilir. Grek ve Roma kültürünün oluşumunda ve Batı kültürünün ortaya çıkışında esas belirleyici halka, Hurri-Mitanni-Hitit kültürüdür. Hem kendi öz yaratımlarını hem de Sümer kültür mirasını Batı'ya, Greko-Romenlere taşırarak, merkezi uygarlık sisteminin kesintisiz sürmesinde altın halka rolünü oynamışlardır. Bu altın halkanın rolünü belirlemeden tarihin akışını izah etmek mümkün değildir. On iki bin yıllık neolitik kültür ve iki bin yıllık uygarlık kültürü tarafından beslenmeseydi, herhalde bugüne damgasını vuran bir insanlık kültüründen bahsedemezdik.

"Neolitik dönemde ve ilkçağlarda çok güçlü yaşanmış bir Proto Kürt kültürel olgusundan bahsetmek gerekir. Birer tarihsel olgu olan toplumsal gerçeklikler bu çağlarda kendilerini tam farklılaştırıp kimlik kazanmış halk veya kavim gerçeklikleri biçiminde sunamazlardı. Henüz bu aşamaya gelinmemiştir. Halk veya kavimsellik açısından neolitik dönem ve ilkçağların görünümü kabile, aşiret ve hanedan birlikleri biçimindedir"

Kentli egemenler Kürt varlığına olumsuzdurlar

Uygar toplumun ilk iki bin yılında Proto Kürtlerin uygarlıkla ilişkileri çok yoğun olmuştur. İki yönlü bir ilişki tüm gelişmelere damgasını vurmuştur. İlk yönüyle uygarlık kültürünün baskıcı ve sömürücü kent, sınıf ve devlet unsurlarıyla hep çatışmalı gelişmeler yaşamışlardır. Bazen sömürü ve baskının merkezlerini istila etmeye kadar varan hamleler (Babil'in fethi, Ninova'nın yıkılışı) yaparken, güçleri yetmeyince de çoğu zaman dağların fethedilmez doruklarına çekilerek (Zagroslar'ın güney eteklerinden Dersim'e kadar benzer lehçeleri konuşan Zaza kültürü bu gelişmelerle yakından bağlantılıdır) varlıklarını korumaya, bağımsız ve özgür yaşamdan vazgeçmemeye özen göstermişlerdir. Bu kültürün izleri bugün bile oldukça etkilidir. Dağ Kürt'ü denilen kesim esas olarak bu hat üzerinde yaklaşık beş bin yıl boyunca yaşayan Hurri kökenli kabilelerdir. Hurrice bazı kelimelerin kökeniyle Zazaca'nın birçok kelimesinin çakışması bu gerçekliği yeterince izah etmektedir. İkinci yönü uygarlık kültürüyle geliştirilen ilişkileri olumlu değerlendirip benimseme ve özümseme temelinde olmuştur. Kürt kültüründe uygarlığın bu yansımaları kentli, sınıflı ve devletli zihniyet ve kurumların oluşması biçiminde olmuştur. Birçok örnekte karşılaştığımız "yenemiyorsan benzeş ve öyle yen" kuralı burada bir kez daha karşımıza çıkmaktadır. Guti, Mitanni, Hitit, Urartu, Med, Pers ve Sasani örnekleri, kendilerine saldıran uygarlık güçlerine karşı kendilerini bizzat uygarlık olarak inşa edip benzeşerek yenmeyi ve ayakta kalmayı ifade etmektedir.

Proto Kürtler açısından islamiyete kadar gelen iki bin yıllık ikinci uygarlık aşaması kendi kentlerini inşa ettikleri, egemen sınıflarının oluştuğu ve devletlerini kurdukları dönemdir. Daha çok dağ eteklerinde ve ovalık alanlarda oluşan bu kültürün karma bir özelliği hakimdir: Benzeşmeye çalıştıkları uygarlıkların dil ve kültürlerini yaşayan yönetici aristokrasi ile alt sınıfları oluşturan ve kendi öz dil ve kültürlerini yaşayan kesimler. Kürt coğrafyasının ağır etkisi altında oluşan bu kültürün ikili karakteri çok az değişerek günümüze kadar varlığını sürdürecektir. Gerek dağ ve ova kültürü biçimindeki 'ikili ayrışma,' gerekse ova-kent kültüründeki sınıfsal ikili ayrışma temel karakteristik özelliklerdir. Üst tabaka yabancı, işgalci ve fetihçi sömürgenlere karşı hep muazzam bir uyum gücü gösterip kendi öz kabile-halk kültürünü işe yaramaz saymış, ikinci plana atıp iç ilişkilerinde çok sınırlı ölçüde kullanmakla yetinmiştir. İçinde rol oynadığı veya bizzat kurduğu uygarlıklara kendi dil ve kültürünü egemen kılmak için çaba göstermemiş veya çok az göstermiştir. Gutilerden Eyyubilere kadar bu hep böyledir. Kentli ve devletli bu egemen zümre, belki de hiçbir toplumda olmadığı kadar geleneksel Kürt kültürel varlığına karşı olumsuz rol oynamıştır. Yabancı dil ve kültürler içinde erimenin doğurduğu yüksek sınıfsal ve ailesel çıkarlar şüphesiz bu olumsuzlukta belirleyici olmuştur. Kendi içine kapanan Dağ Kürti'nin ve alt tabakanın çoğunlukla değişmeyen kabile ve aile kültürü binlerce yıl varlığını ancak içine kapanarak erimeden günümüze kadar taşıyabilmiştir. Bu iki kültürel kesim arasında dağlar kadar bir uçurumun oluşması, gerçek Kürtlük-sahte Kürtlük biçiminde köklü bir ayrışmaya yol açmıştır. Kapitalist modernite döneminde neden güçlü bir milliyetçi Kürt burjuvazisinin oluşmadığının kökeninde bu tarihsel gerçeklik yatar.

Neolitik dönemde ve ilkçağlarda çok güçlü yaşanmış bir Proto Kürt kültürel olgusundan bahsetmek gerekir. Birer tarihsel olgu olan toplumsal gerçeklikler bu çağlarda kendilerini tam farklılaştırıp kimlik kazanmış halk veya kavim gerçeklikleri biçiminde sunamazlardı. Henüz bu aşamaya gelinmemiştir. Halk veya kavimsellik açısından neolitik dönem ve ilkçağların görünümü kabile, aşiret ve hanedan birlikleri biçimindedir. Dinsel ve mezhepsel birlikler bile henüz tam anlamıyla oluşmamışlardır. Kabile, aşiret ve hanedan bilinç biçimleri bu dönemin en gelişmiş toplumsal bilinç biçimleridir. Neolitik çağ kabilenin görkemlilik çağıdır. Her kabile bir totemle temsil edilir. Totem kabilenin kimliğidir. Urfa'da Göbeklitepe'deki tapınak muhtemelen en güçlü kabilenin din-tanrı merkezidir; yörenin en güçlü kabilelerinin ortak dini merkezidir. Dikilitaşlardaki hiyeroglif benzeri işaretler her bir kabilenin soy kütüğü olarak da okunabilir. Piramit, ziggurat ve Kabe'nin, yani ilkçağın temel iki uygarlığı olan Mısır ve Sümer uygarlıklarıyla ortaçağın islam uygarlığının din merkezlerinin, tanrı evlerinin ilk örneği, prototipidir. Bu nedenle tarihsel önemi büyüktür. Hz. İbrahim'in Urfa'dan çıkış yapması ve üç tek tanrılı dine atalık etmesi tesadüfi veya rastgele bir olgu değildir. Tespit edilebildiği kadarıyla en az on iki bin yıllık geçmişi olan Urfa yöresindeki dinsel merkez kültürünün bir sonucudur. Sadece Göbeklitepe'deki tapınak sistemi belki de o çağın tespit edilebildiği kadarıyla üç bin yıllık dinsel Kabe'si rolünü oynamıştır. Harran'ın da benzer rolünden bahsedilebilir. Muhtemelen henüz keşfedilmemiş birçok merkez vardır. Siverek'te Nevala Çori'deki tapınak kültürü de on bir bin yıl öncesine kadar gidebilmektedir.

Neolitik dönem kabilelerinin her birisinin genellikle bir hayvanı kendilerine totem seçtiklerini biliyoruz. Totem kabilenin bir nevi soyadı, kimliğidir derken, kabile bilincinin bir nevi ilk biçimlerini de tanımış oluyoruz. Nasıl bugünkü ulus devletler bayraklarıyla kendilerini temsil edip kimliklendiriyorlarsa, kabile birliklerinin totemleri de aynı anlamı ifade etmektedir. Nasıl BM'deki bayrak sayısı kadar ulus devlet temsil ediliyorsa, dinsel tapınak merkezlerindeki totemlerle de dönemin güçlü ve nam salmış kabileleri temsil edilmektedir. Aralarındaki fark özde değil hacimleriyle ilgilidir. Totemin belli bir tabu, tapınma özelliği taşıdığını biliyoruz. Toteme tapınma kabilenin kendini kutsallaştırma, yüceltme, böylelikle uzun vadeli güvenceli bir yaşama kavuşturma arzusunu ifade etmektedir. Ölüm sonrası yaşam inancı atalara duyulan büyük bağlılığın sonucudur. Varlıkları onlarla özdeştir. Atalarına saygıları ve bağlılıkları, kendilerini ölüm sonrasındaki bir sonsuz yaşam inancına götürmektedir. Daha sonraki tek tanrılı dinler bu kabile inancının, din ve tanrı anlayışının gelişmiş biçimidir.

Urfa yöresindeki neolitik dönem ve uygarlık çağlarının kabile kültürünü çözümlemek, yaklaşık on beş bin yıllık bir tarihi bulunan bu kültürün neden bu denli direngen ve kalıcı olduğunu ortaya koyabilecektir. Halen çok güçlü olan dinsel duygular ile aile ve namus anlayışlarının kökeninde de bu en eski kabile kültürünün kolay silinmez izleri bulunmaktadır. Namus ve kan davasının halen çok güçlü olan varlığı da yine bu kültürel toplum gerçeğinin bir sonucudur. Toplumsal kimliğe kazınmış yasalar kolay kolay silinmez ve etkisini yitirmez.

Uygarlaşma hep ilerleme ve üstün yaşam biçimi sayılmıştır

Kabilenin kültürel varlığının doğurduğu duygu ve düşünce dünyası asla küçümsenemez. Halen insanlığı ayakta tutan bilinç bu kültürel varlığın derin izlerini taşımaktadır. Sanat, bilgi, felsefe, din ve mitolojiyle dile getirilen, duyumsanan belli başlı tüm bilinç biçimlerinin kaynağında kabile kültürü vardır. Kabile kültürünü dile, duyguya getirmeyen hiçbir mitoloji, din, felsefe ve sanat ekolü yoktur. Mitolojik, dinsel, felsefi ve sanatsal farklılıkları derinliğine araştırdığımızda, her bir farklılığın temelinde kabilesel varlığı görürüz. Daha sonraki kavim ve ulus bilinçleri, çoklu kabile birliklerine dayalı olarak geliştirilen kabile bilinçlerinin türevleridir. Örneğin tarihte en çok karşımıza çıkan ibrahimi dinlerin, bu dinlerin mezhepleri ve tarikatlarının, en son dinsel milliyetçilik olarak uluslaşmalarının temelinde ***İbrani Kabilesi*** (Hz. İbrahim'in kabilesi) yatmaktadır. Bu dinler, mezhepler ve uluslar ortaya çıkmadan önce, gerçekliklerinin potansiyel gücü İbrani kabilesinin Verimli Hilal ve Mısır uygarlıkları arasındaki dolaşımından kaynaklanır. İbrahimi devrimin temelinde, Urfa yöresindeki tapınak merkezinde biriktirilen kabile totemleri olan put tanrıları kırıp, yerine daha kavramsal bir kabile inancını yerleştirmesi yatmaktadır. ***İsevi*** din bunu yoksullaşmış kabileler ve köle döküntüleri adına dönüştürmüştür. ***Hz. Muhammed'in*** başardığı din olan islamiyet ise, aynı şeyi Bizanslılar ve Sasaniler arasında sıkışan ve başta Arap kabile dünyası olmak üzere benzer yaşamları olan diğer kabileler dünyası için gerçekleştirmiştir. Yoksullaşmış kabileler ve sığınacak vicdan arayan köleler yığını olmadan hıristiyanlığı, yoksul Arap kabileleri olmadan da islamın çıkışını düşünemeyiz.

Hıristiyan cemaati ve islami ümmet, kabileler ve kabilelerden kopmuş avare insanlarla işsiz köleler ve kaçak askerlerin ortak inanç temelinde oluşturdukları yeni bilinç toplumlarıdır. Burada kabileyi aşan, sınıf temeli gelişmiş bulunan yeni bir toplum ve onun yeni inançları söz konusudur. Fakat bu yeni toplum koşullarında da kabile çok az değişikliğe tabi kıldığı varlığını güçlü bir biçimde sürdürmektedir. Söz konusu olan, krize girmiş kabile toplumunun yeni bir ideolojik ve toplumsal yapılanma temelinde dönüşümüdür; kabilenin kendi öz birimi içinde bulamadığı çözümü, dışarıda kabile demokrasisinin inkarı temelinde vücut bulan şehir, sınıf ve devlet kültürünün gelişimi içinde bulmaya çalışmasıdır.

Kabile çağında sayıları artan ve hacimleri büyüyen kabilelerin krize girmeleri söz konusudur. Kriz döneminde iki anlayış belirir: Birincisi, yoksul kabile tabanı bölünerek ve özgürlüğünde ısrar ederek yaşamak isterken, kabile hiyerarşisi hakim hanedan olarak kabilenin yoksullaştırılmış tabanından kopup, genellikle uygarlık dini dediğimiz ideolojik çıkışlarla kendini yeni devlet toplumu olarak örgütler. Eski kabile kültürü uygarlık kültürüne yenik düşmüştür. Bu dönüşümle iç içe olan gelişme kentleşme, sınıflaşma ve devletleşmedir. Uygarlığın kabile kültür krizine bulduğu temel çözüm budur. Tarihte çokça tartışılan ve marksistlerin çokça paylaştığı düşünce, bu dönüşümün ileriye doğru atılan dev bir adım olduğudur. Uygarlaşma hep ilerleme ve üstün yaşam biçimi sayılmıştır. Marks ve Engels bu dönüşüme tarihsel materyalizm perspektifiyle yasal bir zorunluluk atfetmişler, tarihin ileriye yönelik dev bir adımı olarak değerlendirmişlerdir.

Ben bu anlayışı eleştiriyorum. Kabile toplumunda yaşanan, krizin zorunlu bir aşaması olarak değerlendirilemez. Yaşanan şey hiyerarşik unsurların sınıfsal tercihidir. Kabile demokrasisi, özgürlüğü ve eşitliğinin geriletilmesi pahasına sağlanan bir değişim (gelişme diyemiyorum) olduğu için, göreli olarak muazzam bir gerileme, insanlık için bir düşüş adımıdır. Tarih hep egemen zümrelerin ideolojik bakışlarıyla kodlaştırıldığından, bu değişime zorunlu, ilerletici, hatta devrimci gelişme diyoruz! Doğrusu, bunun zorunlu olmayan ya da zorunluluğu bulunmayan gerici, düşürücü ve devrim karşıtı bir adım olduğudur. Tarihin anlatılmayan diğer yüzü olan, kendi hiyerarşik hanedancı elitlerinin ihanetine karşı hep mücadele eden, kabilenin demokratik, özgür ve eşitlikçi yapısında ve bilincinde ısrar eden kültür ilerleme ve gelişmeyi temsil eden asıl güçtür. Tarihin bu kültür tarafından bilimsel olarak sistematik biçimde ifade edilmemesi bir eksiklik olabilir. Ama bu gerçeklik böylesi bir tarihin mevcut olmadığını göstermez; tersine yazılmadığını, yazılsa bile bastırıldığını ve propagandasının güçlü yapılmadığını gösterir. Egemen zümrenin, ideolojik tekeller ve sömürü tekellerinin geliştirdikleri uygarlık krize çözüm olmamış; kendini hep toplumun sırtında kanser uru gibi büyüten kentleşme, sınıflaşma ve iktidarlaşmayla günümüze doğru en büyük kriz kaynağına dönüştürmüştür. İnsanlık eğer yaşayacaksa, tarihsel kriz toplumuna karşı kabile çağındaki demokratik, özgür ve eşitlikçi kültürü uygarlık boyunca kazanılan zihinsel ve kurumsal gelişmeler temelinde yeniden yaşamsal kılarak bunu başaracaktır.

Proto Kürtlerin neolitik kültür ve antikçağ kültüründen kalan en değerli mirası olan kültürel varlığı demokratik modernite bilinciyle bütünleştiğinde, günümüz Ortadoğu krizinden çıkışla tarihine ve kimliğine uygun bir gelişmenin sahibi olabilecektir.

Sürecek

BİR BARBARLIK EYLEMİ: SOYKIRIM-I-

Ne büyük şeyler yarattınız ey insanlar! Nükleer silahlar, dağlarla yarışan çöpler, ölüm çukurları, ceset yığınları, gözyaşları… Ve soykırımlar… Büyük silahlar, büyük ölümler, büyük soykırımlar… Büyük sorunlar, büyük çöpler, büyük hastalıklar… Büyük ölümler, büyük mezarlar, büyük çıkmazlar… Ve bizlere bıraktığınız bu büyük mirasların en büyüğü ise: ***Soykırım!***

"Bir insanın öldürülmesi bir trajediyken, bir milyon insanın öldürülmesi bir istatistiktir" sözünü söyleten zihniyeti kesinlikle kabullenmemenin bir ifadesi olma arzusunda bu satırlar. Soykırımın bir trajedi ya da istatistiki bir durumdan öte bir şey olduğunu ifade etmenin bir biçimidir. Kürdistanlı bir birey olarak kendi gerçeğimi anlamanın bir çabasıdır. Tarihte bir arada yaşadığımız halkların unutulmaya yüz tutmuş hatıralarını öğrenmeye, silinmeye başlamış izlerini okumaya yönelik bir adımdır. Bugün dahi yaşadığımız; soykırım artığı uygulamaların kaynağını çözmeye çalışmanın bir biçimidir.

Özel suç terimidir soykırım

Nedir soykırım? İnsanların öldürme, yok etme eylemi öyle çoğalıp çeşitlenmiş ki, her birine farklı adlar koymak anlaşılır kılıyor niteliğini. Her ölmek, ölmektir de diyebiliriz. Ölümün biçimi kadar ne için olduğunun önemi, halkların, insan gruplarının, toplulukları ya da farklı bir arada bulunuşların varlığı açısından büyük önem kazanmaktadır. Soykırım sadece öldürmek, toplu öldürmek değildir. Özel suç terimidir soykırım. Fiziksel ve zihinsel iğdişleştirme problemini güncel bir yakınlıkta yaşıyorsak Mezopotamya ve Anadolu halkları olarak, bu durum soykırımdan geçirildiğimizin kanıtıdır. Güncelin resmine içerden bakıldığında, bölgemizin yaşadığı acının, tarihin farklı kesitleri içinde azalıp yok olmadığı, tam tersine farklı formlarla sürdüğü görülüyor. Soykırımın yaratmaya çalıştığı tablonun görünen kısmı, her şeyin tıkır tıkır işlediğine dair bir algıyı herkesin zihnine yerleştirmektir. Normal olduğunu sanmak, hiçbir sorun yokmuş gibi yaşamak, hiçbir sorun olmadığına inanmak tam da soykırımın sonucudur.

Uyanış gerektiren durumumuz soykırımın sonucudur.

Bölge gerçeğine baktığımızda soykırımlarda üç kesimin var olduğunu görmekteyiz: Failler, kurbanlar ve seyirciler. Aslında bu kategoriye biraz dikkatli ve birkaç saniyeden daha uzun baktığımızda görmekteyiz ki; tüm insanlık bu kategoriler dahilindedir. Ya faildir ya kurbandır. Her ikisi değilse de hiçbir insan kendini kurtaramamakta, seyirci konumunda soykırım karşısında dilsizleşmektedir. Bu anlamda hiç kimse normal olmama tufanından kurtulamamıştır. Ve hiç kimse kendini bu kategoriler dışında görmenin nafile çabasına girişmemelidir.

Yaşadığımız coğrafyanın müslüman ağırlığından kaynaklı, en fazla 'gavur-kafir' söylemi kullanılarak soykırımlar gerçekleştirildiği için, kavram dile geldiğinde Ermeniler, Yahudiler, Rumlar geliyor akıllara. Bu gerçeği yadsımıyoruz. Ama bir taraftan da Türkiye siyasi sınırları içinde hukuki ve idari olarak değiştirilen ama halk toplulukları nezdinde hala eski, gerçek isimleriyle anılan Ermeni, Asuri ya da başka halkların dillerinden isimlerin yanı sıra, 'gavur-kafir'-'kefer-küffar' ya da bu kökenden gelen başka sözcüklerle başlayan yerleşim merkezlerinin ya da coğrafik yerlerin isimlerine baktığımızda bu isimlerden yola çıkarak dahi bir soykırım haritası çıkarabileceğimizi görürüz. Anadolu ve Mezopotamya'da yaşayan halkların uğradığı soykırımları bilmek, yaşadıkları acıyı, kültürlerini ve yaşayış tarzlarını bilmek, kendini bilmek derecesinde önem arz etmektedir.

Kendini bilmenin temelinde de direkt olarak kendi halkının, ait olduğu toplumsallığın ne'liğini bilmek vardır. Bunun yanında Kürdistan halkının yaşadığı soykırımları, üzeri örtülen, lokal formlarla uygulanan ve öldürme kadar başka yöntemlerin de ölümden ölüm beğen dedirten tarzda uygulandığını bilmek, özgür yaşamanın ve yaşadığı zamana anlam katmanın temel şartlarından biridir.

Bu anlamı yaratmanın bir çabası olarak soykırım kavramının ortaya çıkışından uluslararası hukuk alanında resmileşmesine kadar birçok konuyu ele almak önem taşımaktadır. Öncelikli olan, tabii ki hukuktan ziyade toplumu oluşturan ve onun özgürlük sanatı anlamına gelen ahlak olduğundan, bu pencereden bakmaya çalışmak kendini bilmenin vicdani şartı olmaktadır. Hukuksal alanın insanlıktan ziyade hukuku oluşturan devlet iktidarlarına kazandırma eğiliminde olduğu bir gerçektir.

Soykırım bir erkeklik eylemi

Bunun dışında soykırım gibi utanç verici bir gerçeği bilmek ve karşısında gerekenleri yapmak açısından ahlaki yükümlülükler devreye girmektedir ki devlet yapılanmalarının bu yönlü bir duyarlılıkları olduğu düşünülemez. Çünkü devlet, ahlakın tüketilmesiyle, ahlaki duyarlılıkların öldürülmesiyle yükselmektedir. Ahlakı öldürerek doğan boşlukta kendini büyütmektedir. Hiyerarşinin ortaya çıkışından itibaren, insanlığın tüm biriktirilmiş değerleri karşısında büyük saldırılar gerçekleştirilmesine rağmen ahlaki değerlerin tümden yok edilemediği, bu değerlerin ve birikimlerin toplumu bir arada tutan temel yapıştırıcı güç mahiyetinde varlığını hala koruduğu bilinmektedir. Bu süreçlerde geliştirilen ata erk başatlığına rağmen toplumun direnen kesimlerindeki komünal yaşam özellikleri belli oranda korunmuştur. Kapitalist modernitenin başlangıcıyla birlikte bu süreç, tüm dünya tarihinin toplamındakinden kat kat fazla bir yıpranmayla karşı karşıya gelmiştir. İki yüz yıllık bir tarihi olan kapitalist modernite aşamasının ata erk kültürün zirvede bir uygulaması olduğu, erkeklik eylemlerinin toplumun tüm tabakalarına, tüm alanlarına ve tüm ayrıntılarına sızdırıldığı ve toplumun bir enkaz haline getirilmek istendiği bir gerçektir. Ve bu gerçek kendi egemenliğini erkeksizleştirerek ve toplumları kadınsılaştırarak kendini var kılmaktadır.

Soykırım bir erkeklik eylemi. Öyle olmalı. Yoksa soykırım olmaz. Olamaz. Ata erk'in kendini gerçekleştirmesinin en kötü formlarından biri. Bundan olmalı ki soykırım uygulanan halkın, topluluğun ya da grubun üyelerine tecavüz edilmekte, tek tek tecavüzler yanında toplu tecavüz uygulamaları görülmekte, aşağılamanın ilk biçimleri olan tacizler yaygın olarak ortaya çıkmaktadır. Tarihte de kadına uygulanan kırım yönteminin kadının düşürülüşü ardından bir bütün toplum üyelerine uygulanması ve nihayetinde toplumun "karılaştırılması" soykırımın çıkış zihniyeti hakkında bilgiler vermektedir. Soykırım uygulamalarının kadın soyu üzerinden gerçekleştirildikten ve hegemonyanın temel bir yöntemi olarak benimsendikten sonra yaygınlaştırıldığı gerçeği de son yüzyıllarda gerçekleşen soykırımlardaki tecavüzler hakkında bilgi vermektedir.

Bir insanı öldürmek, hatta öldürmeye teşebbüs etmek suç sayılıp karşılığı ceza olarak belirleniyorsa, binleri öldürmek neden suç sayılıp cezalandırılmaz? Ölüm listelerini açıklayan, ölümler gerçekleştirildikten yıllar sonra ölümün eşiğine gelmişken, bunun itirafını yapan ve temiz bir vicdanla cennette kendine bir yer kapma hevesine kapılanların vicdanlarından söz edilebilir mi?

Binlerce-yüz binlerce insanın ölümüne karar verenler için neden uygulanmaz hukukun uluslararası ceza kısımları?..

Bir örgütlü plandır soykırım

Bu soruların cevaplarını oluşturmak için hala araştırıyoruz soykırımları. Bu araştırmalarımızda tarihin çeşitli zamanlarında gelişen katliamlara, sayıca çok fazla katliamın izlerine ve katliamlardan daha kanlı, daha korkunç isimlendirmeler gerekli kılan öldürmelere tanık oluyoruz. İnsanlık tanıktır bunlara. İnsanlar bu tarz eylemlere barbarlık eylemleri demişler öncesinde. Ad koymak zor olmuş. Çok zaman geçmiş ad koyana kadar, çok kırılmış insanlık. Öncesinde barbarlık eylemi demişler insanlar. Bu terim, 1933'de ceza hukuku ile ilgili olarak Madrid'de yapılan uluslararası bir konferansta önerilmiş, fakat o sırada kabul görmemiş. Yunan dilinde 'genos=ırk, soy' ile Latince 'caedere' kökeninden alınan 'cide=katletme, öldürme' sözcüklerinden oluşturulan 'genocide(jenosid) =soykırım' teriminin uluslararası planda kabul edilerek uluslararası hukuk kapsamına alınması Yahudi kökenli Polonyalı hukukçu Raphael Lemkin'in (1900- 1959) çabalarıyla mümkün olmuştur.

Soykırım kavramının tanımına ilişkin farklı yaklaşımlar ortaya konulsa da, ortaklaşılan noktalar vardır, ve bu noktalar evrensel tanımları oluşturmaktadır. Irk, din, canlı türü, sosyal durum ya da başka herhangi bir ayırıcı özellikleri ile diğerlerinden ayırt edilebilen bir topluluk veya topluluğa mensup bireylerin, yok edicilerin çıkarları doğrultusunda önemli sayıda ve düzenli biçimde yok edilmeleri kavramın genel bir tanımını oluşturmaktadır.

Bir ulusal kesimi yok etmek niyetiyle o gruba ait en temel hayati kaynaklarını yok etmeyi amaçlayan çeşitli hareketlerden oluşan örgütlü bir plandır soykırım. Bir ulus grubuna ait siyasi ve toplumsal kurumların, kültürün, dilin, ulusal hislerin, dinin ve ekonomik varlığın tahrip edilmesi ve bu gruplara dahil kişilerin bireysel güvenlik, özgürlük, sağlık, onur ve yaşamlarının yok edilmesi hedeflenerek soykırım gerçekleştirilir. Tarihte gerçekleştirilen soykırımlara baktığımızda, görünür sebeplerin dinsel ve etnik kökenle ilgili olduğunu anlamaktayız. Ama tarihsel gerçekler dinsel ve etnik gerekçelerin soykırım için sonuç alıcı birer gerekçe, soykırımı gerçekleştirenler için keskin bir şart oluşturduğunu söylemektedir. Faşist zihniyet etnik-dinsel gerekçeyi ön plana çıkarsa da, beslediği emperyalist zihniyetin kökeninde ekonomik sebeplerin de önemli bir rol oynadığı inkar edilememektedir. Avustralyalı yerli kabilelerin, Abori-

"Güncelin resmine içerden bakıldığında, bölgemizin yaşadığı acının, tarihin farklı kesitleri içinde azalıp yok olmadığı, tam tersine farklı formlarla sürdüğü görülüyor. Soykırımın yaratmaya çalıştığı tablonun görünen kısmı, herşeyin tıkır tıkır işlediğine dair bir algıyı herkesin zihnine yerleştirmektir. Normal olduğunu sanmak, hiçbir sorun yokmuş gibi yaşamak, hiçbir sorun olmadığına inanmak tam da soykırımın sonucudur"

jinlerin katledilmesi bunun için ilk örnek teşkil etse de Yahudi ve Ermeni soykırımlarında da bu sebeplerin varlığı inkar edilemez.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu 9 Aralık 1948 tarihinde soykırımın önlenmesi ve cezalandırılması sözleşmesini kabul etmiştir. Bu sözleşme 12 Ocak 1951 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir. Bu sözleşmeye göre bir eylemin soykırım olarak nitelendirilebilmesi belirli bir insan topluluğunun; milliyeti, ırkı, etnik kökeni veya dini dolayısıyla yok edilmesi niyetinin bulunması gerekir. Bu sözleşmenin Önleme ve cezalandırma görevini belirleyen 1. maddesi "Sözleşmeci Devletler, ister barış zamanında isterse savaş zamanında işlensin, önlemeyi ve cezalandırmayı taahhüt ettikleri soykırımın uluslararası hukuka göre bir suç olduğunu teyit eder" şeklindedir.

Soykırımı oluşturan eylemler açıklamasıyla verilen madde 2 şöyledir:

"Bu sözleşme bakımından, ulusal, etnik, ırksal ya da dinsel bir grubu, kısmen ya da tamamen ortadan kaldırmak amacıyla işlenen aşağıdaki fiillerden herhangi biri, soykırım suçunu oluşturur:

1-Grup üyelerini öldürmek;

2-Grup üyelerine ciddi fiziki veya zihinsel zarar vermek;

3-Grup üyelerini bilerek tamamen ya da kısmen fiziksel yok oluşa götürecek yaşam şartlarına tabi tutmak;

4-Gruptaki doğumları kasıtlı olarak engellemek;

5-Grubun çocuklarını zorla başka bir gruba transfer etmek".

İnsanlık suçları, savaş suçları ve saldırganlık suçlarının da yargılandığı Uluslararası Ceza Mahkemelerinin ilk görevi, tüm toplumları ilgilendiren en ciddi suç olan soykırım suçunu yargılamaya ilişkin olarak belirlenmiştir. Kavramın uluslararası hukuk minvalinde meşruiyet kazanmasına öncülük edenlerin yaklaşımına milletin tüm üyelerinin kitlesel kırımlarla yok edildiği durumlar hariç, bir milletin anında yok edilmesi anlamına gelmek zorunda değil. Hazırlanan çeşitli raporlar vardır ve bunlardan 1996'da Soykırım Gözlem Örgütü'ne sunulan bir raporda soykırımın aşamaları sekiz başlık altında belirtilerek soykırımların öngörülebildiği ve bundan dolayı da gereken önlemler alınarak engellenebileceği vurgulanmıştır. Bu aşamalara ilişkin belge okunurken, kanlı bir gerçeğin adım adım yaklaştığı duyumsaması oluşuyor. Engellenebilir oluşu bu duyumsamayı azalttıysa da tarihteki soykırımların açığa çıkmış olmaları, bir diğer ifadeyle engellenmemiş olmaları ve bu tanım kapsamına giren öldürmelerin hala sürüyor olması o duyumsamayı arttıran bir etken oldu.

Sınıflandırma adı verilen birinci aşamada insanlar 'bizler ve onlar' diye ayrılır, bölünür. Bu ilk aşamada bu tarz ayrımları aşacak evrensel kurumlar geliştirmek temel önlemdir.

İkinci aşama olan simgelemede yaratılan ayrımların nefretle birleşerek, simgelere dönüştürülerek, dışlanan topluluğun üyelerine dayatılır. Burada alınacak önlem de bu simgelerin ve bu tarz simgeleri içeren sözlerin hukuki olarak yasaklanmasıdır.

Biz-siz şeklinde kutuplaşan ayrım artık düşmanlık aşamasına gelmiştir

Üçüncü aşama dehümanizasyon olarak adlandırılmaktadır. İnsanlık dışılık anlamına gelen dehümanizasyon kavramıyla adlandırılan bu aşamada bir grup üyeleri, diğer grup üyelerinin insanlığını inkar eder ve aşağılanma anlamı içeren bir hayvan ya da bir eşya-nesne şeklinde adlandırır. Böcek isimleri aşağılamak, mide bulandırıcı olduğu vurgusu yapmak için dile gelir. Burada alınacak önlem de nefret söyleminin kullanımını kültürel olarak kabullenmemek, bu söylemleri teşvik edenlerin farklı birçok yönden engellenmesi ya da işlevsiz bırakılmasını sağlamak şeklinde belirtilebilir.

Dördüncü aşama olan örgütlenme aşaması, soykırımın her zaman örgütlü olduğuna işaret eder. Özel ordu birlikleri ya da milis güçleri şeklinde eğitilmiş kışkırtılmış örgütlü gruplar tarafından gerçekleştirilen soykırım karşısında alınacak önlem olarak, uluslararası örgütlerin bu örgütlü güç-devlet ya da kesime karşı yaptırım uygulaması şeklinde olabilir. Örneğin soykırımlara katılan hükümetlere ya da şahıslara karşı ambargo uygulaması bu anlamda alınabilecek bir önlem olacaktır.

Beşinci aşama olan kutuplaşma aşamasında birbirinden nefret eden gruplar ayrımları köklü ayrılıklara dönüştüren ve kutuplaştıran propagandalar yaparlar. Bu aşamada insan hakları gruplarına destek vermek, darbe olasılığını göz önünde bulundurarak önlemler almak ve çözüm yanlısı olan kişi ve kurumları korumak olmalıdır.

Hazırlık olarak belirlenen altıncı aşamada soykırım kurbanı olarak seçilen grup ya da kişiler etnik-dinsel vs. kimlikleriyle belirli kılınarak, ön plana çıkarılırlar. Teşhir süreci de diyebileceğimiz bu süreçler acil durum ilanı gerektiren tehlikeli dönemlerdir.

İmha aşaması olarak adlandırılan yedinci aşama, soykırımı gerçekleştirenlerin zihninde kodlanmış bir yok etme eylemidir. Artık katil, kurbanının insan olmadığına, kendisi gibi bir varlık olmadığına ve onun yok edilmesi gerektiğine kesinlikle inandırılmıştır. Bu aşama artık soykırım niyetinin harekete geçirilmiş halidir ve bunu engelleyebilecek tek şey de, harekete geçmiş güçtür. Bir diğer deyişle silahlı güç, uluslararası güvenlik birimleri ancak bu süreçleri durdurabilir ve soykırımı engelleyebilir. Bu aşama, bir arada yaşama koşullarının tümden tüketildiği zamanlara denk gelmektedir ve ardından da katliam yoksa sürgün yaşamları gündeme getirmektedir.

Sekizinci ve son aşama inkar aşamasıdır. Soykırımı gerçekleştirenlerin bunu bir suç olarak görmediklerinden işledikleri suçu inkar etmeleri sürecidir bu. Bu süreçlere verilecek tek cevap, ulusal/uluslararası mahkemelerce soykırımı tartışmak ve bir yaptırım yaratabilmektir. Çünkü artık alınacak bir önlem kalmamıştır ki soykırım önlensin. Yapılacak tek şey vardır o da gerçekleştirilen suçu ortaya çıkarıp suçlulara kabul ettirmek ve insanlık nezdinde bunu yargılamaktır.

Soykırım gibi insan zihnine sığmayan bir durumun insan eylemine sığması bazı önkoşulların varlığına bağlı olarak gelişmektedir. Öncelikle insan hayatına apayrı bir değer vermeyen bir milli kültür olmalıdır. Hakim kültürlerin başat güç olarak inşa etikleri kendi etnik homojenliklerini sağlamalarının en temel şartı, kendi milliyetini üstünlük vasıflarıyla yüklü bir algıya dönüştürmektir. Almanlardaki üstün ırk, Türklerdeki "Ne mutlu türküm diyene, Türk'ün Türk'ten başka dostu yok" vurgusu buna somut örnektir. Bu algı biçimleri sloganlara dönüştürülerek, günlük, anlık olarak kitlelere zerk edilir. Kendi üstünlüğüne, farklılığının bir ayrıcalık konusu olduğuna bunca inandırılan bir topluluk üyelerinin zihninde kendisi ve ötekiler diye bir ayrım oluşup keskinleşmekte ve bu ayrım giderek salt bir ayrım olmaktan çıkarak düşmanlığa dönüşmektedir. Biz-siz şeklinde kutuplaşan ayrım artık düşmanlık aşamasına gelmiştir ve önkoşullar amacına ulaşarak bir katliamın zeminini oluşturmuştur. Üstün olduğu varsayılan ve bu varsayıma inandırılan bir zihniyete sahip totaliter toplumlar soykırım hareketlerinin önkoşullarındandır. Bunun yanında ayrıştırarak ötekileştirdiği kesime bakış açısı küçümseme ve aşağılamayla başlayarak iğrenme, kendi varlığı karşısında tehlike olarak görme ve düşman algılama şeklinde artarak duygusal platformda yok etme isteminin aşamaları oluşturulmaktadır. "Gâvurlar", "kâfirler", "ilkeller", "yontulmamış barbarlar", "yozlaşmışlar", "dinsel sapkınlar", "aşağı ırk", "dağlılar" ya da "medeniyet görmemişler" türü vasıflandırmalar oluştuktan bir süre sonra bir hitap biçimine dönüşmeye başlar ve bu ayrımları derinleştiren bir etkene dönüşür. Toplumun algısında bir kişiye, kesime yönelik hitap biçimi doğru olmasa dahi bir süre sonra gerçeğin ta kendisiymiş gibi bir algıya dönüşür. Bununla birlikte soykırımı gerçekleştirmek için -yani soykırıma kalkışmak için- faillerin güçlü, merkezi bir otoriteye ve bürokratik örgütlenmeye olduğu gibi hastalıklı bireylere ve suçlulara da ihtiyacı vardır. Ayrıca faillerin kurbanlara yönelik bir karalama ve dehümanizasyon kampanyası yapması gerekir, bunlar genellikle yeni bir ideolojiye ve toplum modeline güven aşılamaya çalışan yeni devletler ya da yeni rejimlerdir.

Soykırım tikel boyutta ele alındığında, ruh bilimin kapsamına girerek önemli bir alan işgal etmektedir. Soykırım gerçekleştiren ya da gerçekleştirmeye yatkın ve eyleme geçmeye hazır ruh hali yaşanan örnekler itibariyle savaş, siyasal-kültürel-ekonomik kriz, sosyal düzensizlik koşullarında ortaya çıkmaktadır. Bu koşullar varlığın tümden tehlikeye girdiği algısı yaratarak, başka bir kesimin varlığına son vererek, kendi varlığını kurtarma anlayışına yönelmeyi anlatır. Telkinler şiddet kullanmayı kutsal saydığı zaman, şiddet kullanmamak cehenneme götüren bir eksiklik olarak algılanır. İran'da kadınların taşlanması olayında, taş atmayan erkeklerin kınanması, aşağılanması, eksik olduklarının hatta erkek olmadıklarının vurgulanması buna örnektir. Yine töre cinayeti durumlarında öldürmemenin namus kirlenmesinin sürmesi olarak dile gelmesi, bunu yapamayanların erkek olmadıklarına yönelik ithamlar, karşıdakinde aşağılandığı duygusu yaratmakta ve bu duygudan kurtulmak için öldürmeye yöneltmektedir. Bu örnekler aynı psikolojiyi anlatır. Soykırım gerçeğinde de aynı ruh hali birden fazla kişinin, ortak değerlere sahip birçok kişi üzerinde yaratılarak soykırım telkin edilir.

Soykırım zamanı normal olmayan bir zamandır

Ekonomik sebepler de önemli bir tetikleyici olmaktadır. Ermeni soykırımını tetikleyen önemli gerçeklerden biri; "Neden onlar bizden daha zengin" söyleminde ifade bulmaktadır. Normal bir zamanda bir insanı öldürmek ağır bir suç, büyük bir yanlışlık, hatta hiç akla getirilmemesi gereken bir durum-eylem iken, soykırım zamanlarında insanlardaki bu algı değişir. Normal bir zamanda komşu kızına tecavüz etmek normal olan hiç kimsenin aklına gelmezken, normal olmayan bir zamanda normal bir ruh halini yaşamayan biri için bu eylem kendini gerçekleştirmenin, yapması gerekeni yapmanın ve hak edileni vermenin bir biçimi olarak görülür. Çünkü soykırım zamanı normal olmayan bir zamandır. Normal olmayan zamanda ise normal ölçülerin dışına çıkılır. Ağır suç, ayıp, kötü sayılanlar soykırımı gerçekleştirenlerin nezdinde normalleşir. Öyle ki soykırımın önkoşullarının hazırlandığı zamanlarda bunu gerçekleştirmeyenlere hain gözüyle bakılmıştır-bakılmaktadır. Bu algı oluşturulduktan sonra soykırımı gerçekleştirmek için beklenen kıvılcımın çakması zor olmayacaktır.

Kabaca gözü dönmüşlük denilen bu duruma aslında beyni ve yüreği dönmüşlük demek daha yerinde olacaktır. Soykırım gerçeğinde katledilen kişi-kişilerin bir şey yaptıkları falan yoktur. Önemli olan, bir şey olduklarıdır. Kişiye ne yaptığı değil, ne olduğu sorulur böyle zamanlarda. Ne'likleri denilen etnik, dinsel özellikler saldırıların gerekçesi olmakta, dışlanmak, horlanmak ya da birçok kötü muameleye tabi tutulmakla birlikte soykırım tehdidi oluşturmakta ve bir zaman sonra, zaman normal olmayan bir nitelik kazandığında, soykırım gerçekleşmektedir.

Soykırımın tikel gerçeği genel hatlarıyla böyle olurken evrensel boyutu farklı bir önem kazanmaktadır. Soykırım bir tek kişi tarafından gerçekleştirilmemektedir. Kitlesel bir durum olduğundan toplumbilim kapsamına girmektedir. Toplumsal ilişkilerin kutuplaştırılması, yaşam algılarının hakim sistem içinde homojenleşmesi ve bu zeminin sürekli kışkırtılmaya hazır tutularak, tüm zamanlarda soykırım öncesi dönemin yaşatılması durumları bilinmektedir. Soykırımı gerçekleştirenlerin zihniyetinde yok edilmeye en elverişli biçimde yeniden tanımlanan "ötekileştirilmiş" kesim kendi tanımlarıyla yaşamalarına rağmen egemenlerin tanımlarıyla yaşamdan koparılırlar.

Soykırım, bir devlet icraatıdır

Toplumbilim araştırmalarında kolektifler imhası olarak adlandırılan (toplu katliam) soykırım, önemli yorumlara tabi tutulmuştur. Bu çerçevede sosyoloji, jenosidi genel olarak etnik, ekonomik, feodal veya ulusal bir kolektif çatışma dinamiği olarak açımlamaktadır. Adına toplumbilim diyen bir yöntemin bu açımlamaları elbette ki soykırımı açıklamaya yetmemektedir. Karşılıklı farklılıkları ortaya koymak, kesinlikle sorunu açıklamaya yetmemektedir. Homojenleştirme uygulayan kesimlerin ırkçı, milliyetçi, dinci tekçileştirme durumları tarih önünde mahkum edilerek, bir izah geliştirilmek zorundadır. Farklılıkları ortaya koyup soykırım gerekçeleri diye sıralamaktan çok farklılıklara tahammül edemeyen, homojenleşme hastası tek tip rejimler karşısında bu bilim dalının bir tavır geliştirmesi şarttır.

Devletin gereksizliğini en çok kanıtlayan, gerçek soykırım gerçeğidir. Çünkü soykırım, bir devlet icraatıdır. Devlette kurumlaşan iktidarlar açıkça ya da gizli bir şekilde toplulukları istismar ederek kendi sistemini inşa etmektedir ve bu istismarlardan biri de soykırımı gerçekleştirecek kitleler yaratmaktır. Devletin en önemli bir program maddesi de her an katliam yapmaya hazır kitleler yaratmaktır. Yedekte tuttuğu bu kullanmalık güçler, sivil faşist güçler olmaktadır. Yok etme amacı, resmi politikanın ürünü olarak sürekli yedekte tutulan ve bazı zamanlarda (normal olmayan zaman-soykırım zamanı) gündeme getirilen bir gerçekliktir. Bu anlamıyla soykırım bir devlet suçudur. Kişiler boyutunda uygulayıcıları olmak ve yargılanmayı gerektirmekle birlikte özelde bir devlet suçudur ve bu minvalde ele alınmayı gerektirmektedir. Soykırım suçu işleyen esasta devletin diktatör rejimleridir. İstatistikî veriler yirminci yüzyılda devletlerin dünya genelinde milyonlarca insan katlettiklerini göstermektedir. Ve bu rakam, içinde bulunduğumuz yüzyıla da taşmış bulunmaktadır. Diktatör rejimlerin devlet sınırları içerisindeki herhangi öldürme eylemleri soykırım olarak nitelendirilmemektedir. Esasta soykırım olarak nitelendirilen katliamlar bir ırk, etnik köken, dinsel olarak farklı bir inanç grubuna yönelik olan katliamlar için dile gelmektedir.

Birleşmiş Milletler, Uluslar arası Soykırım Sözleşmesi'nin 3. maddesinde cezalandırılacak eylemler şöyle belirlenmiştir:

"Madde 3 [Cezalandırılacak eylemler]

Aşağıdaki eylemler cezalandırılır:

a) Soykırımda bulunmak;

b) Soykırımda bulunulması için işbirliği yapmak;

c) Soykırımda bulunulmasını doğrudan ve aleni surette kışkırtmak;

d) Soykırımda bulunmaya teşebbüs etmek;

e) Soykırıma iştirak etmek".

Bu eylemlerden her biri uluslararası hukuk tarafından cezalandırılacak suçlar olarak görülmektedir. Yine soykırım konusunda önemli bir boyut da katliamlardaki niyet boyutudur. Sistemli ve bilinçli-kasıtlı bir öldürme-yoketme niyetiyle gerçekleştirilen bir katliamdır soykırım. Niyet, plan ve uygulama şeklinde vücut bulan soykırım gerçeği, homojenleştirmenin en ağır yönüdür. Öldürenlerin öldürme eyleminin bilincinde olmaları, kimi öldüreceklerini bilerek öldürmeleri ve öldürme eyleminin sonuçlarını dahi katledenler olarak takip etmeleri (ölüleri yakma, kuyulara doldurma, fırınlara atma, asit kuyularına atma vs.) soykırımın niyetli-bilinçli ve planlı olduğunu göstermektedir. Katledilen topluluğun üyelerinin güç dengesindeki zayıf halka olmaları da dikkat çekicidir. Hakim gruba nazaran savunmasızdır soykırıma uğrayan grup. Sayıca daha azdır, bundan dolayı azınlık olarak adlandırılmaktadır. Tarihte mazlum sıfatıyla bilinen, mağdur durumlar yaşamış olan belirli etnik ve dinsel kesimler, yaşam alanlarındaki hakim kesimler tarafından kuşku, nefret ve aşağılanmayla karşı karşıya kalmış, soykırım hedefi olmuşlardır.

Soykırım kitlesel katliamları aşmaktadır. Bunun sebebi de bir halkı, etnik topluluğu, inanç kesimini yok etmeye yönelmektir. Öldürmek başta olmak üzere yok etme içeren tüm edimler, soykırımdır. Çünkü amaç; salt çok sayıda insan öldürmek değildir. Amaç; kimliği yok etmektir. Bundan dolayı katledilen kişiler kadar o kişinin mensubu olduğu topluluğun etnisite-inanç sembolleri de imha edilmekte, bu amaçla da türbeler, ziyaretgahlar, cemevleri, kilise, cami ya da havralar kadar kitaplar da yakılıp yıkılmaktadır.

Tarihin en kirli sayfalarından örnekler

Tarihin en kirli sayfalarından örnekler vermek istiyoruz. Ama biliyoruz ki, kirli de olsa bu tarihin sayfaları bizim. Bizi anlatıyor. Kirleten ya da kirlenen bizleriz. Ve kirli olanları sahiplenip temizleme çabasına yönelmedikçe, bu kirlilik büyüyor.

Gerçeğin tanımını en fazla görünmeyen, görünmek istenmeyen ve kabullenmemek için direniş gösterilen alanlar oluşturuyor egemenlerin tarihinde. Bu alanlara baktığımızda en fazla gördüğümüz şey, soykırım oluyor. En yakından tanıdığımız Türkiye tarihine, onun mirasını aldığı Osmanlı tarihine baktığımızda, en kabullenilmek istenmeyen şeylerden biri, Ermeni soykırımıdır. Oysa inkar ettikçe, kendi gerçeklerinin soykırımcılık olduğunu ispatlamaktan başka bir şey yapamamaktadırlar. Özgürlük ve hakikat mücadelelerinde egemen bir devlete bu soykırımı kabul ettirmek bir başarı olabilir ama hakikati oluşturacak tek şey değildir. Ne de olsa artık Önderliğimizin deyimiyle uyuyan bir gerçeklik değildir bu ölüm bilgisi. Uyanmış ve hakikate dönüşmüştür. Bir ülke tarihinin hakikati, bir halk tarihinin hakikati…

Soykırım gerçeğine baktığımızda dünya tarihinde buna dair birçok örnek görmekteyiz. Bu örnekleri incelemek, üzerinde yaşadığımız dünyada, çevremizde, yüzyılımızda ve devraldığımız tüm zamanlarda nelerin yaşandığını, bir daha yaşamamamız gereken nelerin var olduğunu ve bizlere nelerin miras bırakıldığını anlamak içindir. Egemen ulus bireyleri için de çok önemli olan bir konudur soykırımı çözümlemek. Bugün içinde bulunduğumuz etnik topluluğun, inanç grubunun ya da coğrafya insanlarının önceki bir zamanda yaptıklarından dolayı bizler suçluluk psikolojisi yaşıyorsak, o tarihleri anmak bizleri utandırıyorsa ve o zamanları silmek istiyorsak, bugün bizim sorumluluğumuzda olmayan o eski zamanların yetersizliklerini, yanlışlıklarını gidermek en temel görevimizdir.

Tikel olarak kendimiz suçlu olmayabiliriz. Suçluluk duymamızı gerektirecek en ufak bir neden dahi bulunmayabilir. Ama birlikte yaşadığımız halklarla, uluslarla, inanç gruplarıyla anlam, güven ve sevgi yaratan bir yaşam sürmek istiyorsak, bizim yarattığımız bugünde bir anlam dalgası olsun istiyorsak ve kendi yaşamlarımız güzellik, iyilik ve doğrulukla dolu olsun istiyorsak, tikel olarak sorumluluğumuzun bulunmadığı zamanların da eksikliklerini gidermeye yönelmek durumundayız. Bu durumun derin bir özgürlük, demokrasi, eşitlik ve bir arada yaşama bilincini gerektirdiği kesindir. Bir Kürdistanlı olarak iç içe yaşadığımız Ermeni halkının maruz kaldığı soykırımları bilmemek, dahası bugün coğrafyamızda silinmeye yüz tutmuş Ermeni izleri anlayamamak, bu topraklara "bizim" deyip, buralarda yaşayan tarihi duyumsayamamak bizim eksikliğimizdir, yarım oluşumuzdur. Bu duyumsamanın olmayışı bizim yarım kalan bilinçlerimizin de tanımıdır.

Bu yarımlıkları giderme adına da olsa, soykırımların tarihine, soykırım örneklerine bakmak yararlı olacaktır. Yalnız bu satırlarda, insan ömrünün sayılarla ölçülmeyeceğine inandığımdan istatistiki bilgilere pek fazla yer vermeyeceğim. Nerede, ne zaman, kaç yüz bin insan öldürüldüğünü belirtmek, rakamların büyüklüğünü ortaya çıkarmak gerekmiyor soykırımları anlamak ve birbirimize anlatmak için. Bundan dolayı, en fazla insanın katledildiği sıralamasıyla değil, tarih sıralamasıyla vermeye çalışalım.

Avustralya'da yüreğini yitirmemiş bir topluluk

Aborijin… Kökleri olmayanlar, köken dışında kalanlar… Bir hakaret içeren bu sıfat, İngilizlerin 18. yüzyıl sonlarında keşfederek işgal ettikleri Avustralya yerlilerine verdikleri addır Aborijin… Bu yerli kabileler, bugün tüm dünyada İngilizlerin verdiği adla tanınmaktadır.

Dünyanın en eski topluluklarından olan Aborijin yerli kabileleri, ne yazık ki insanlık tarihinde hak ettikleri öneme denk bir yaklaşımla karşılaşmamışlardır. Toprağı işlemeyen, hayvanları evcilleştirip beslemeyen bir topluluk olan Aborijinler, doğadan hayvan yumurtaları, meyveler, tohum ve kökler toplayarak yaşamlarını sürdürmüşlerdir. Ta ki Britanyalı işgalci denizciler gelene kadar…

Avustralya'da yaşayan Aborijin diye tanınan kabile insanlarıyla 'Bir Çift Yürek' adlı kitap vesilesiyle tanıştım. Bu tanışma anlamlıydı. Anlamlı oluşu onları tanımak kadar geç kalmışlığın, bilinmeyenlerin bir eleştirisi olmasındandı. Aborijinler Avustralya'da yaşayan ve kendi içinde çeşitli dillere ayrılan kabile tarzı yaşamın sürdürüldüğü yerel bir etnik topluluktur. Kendi kendine yeten yaşam tarzının doğal, egemenlik tarafından dokunulmamış bir örneğini oluşturan Aborijinler, İngilizlerin keşif gezilerine kadar bu özelliklerini korumuşlardır.

Kaptan Cook, 1770 yılında Büyük Britanya İmparatorluğu adına Avustralya'nın doğu kıyılarını işgal ettikten sonraki on yıl içinde kıtaya gelen İngiliz sömürgeciliğinin getirdiği hastalıklar, en büyük silahlarıydı. Kent yaşamındaki salgın hastalıkları buraya taşıyarak, bu hastalıklara karşı bağışıklığı olmayan kır insanlarının katledilmesinde ilk adımı atmış oldular. Bu yerliler arasında silahtan önce kentli mikrobu öldürücü rol oynamıştır. Bununla birlikte su kaynaklarına el koydukları gibi arazilere de yerleşerek, yerlileri bu topraklardan sürmeye başlamışlardır. Kentli İngilize göre Aborijinler göçmendi ve göçmenler herhangi bir yerde yaşayabilirdi. Bu anlayış yerli insanının, yaşamında tüm gereksinimlerini karşıladığı toprağıyla kendisi arasında kurdukları bağı göremeyecek kadar topraktan çoktan kopmuşlardı.

İngilizlerin gelişinden itibaren bu kabilelerin toplumsal yapısı ve ekonomisi yoğun saldırılara maruz kalır. Bu saldırılar kabilelerin yaşamını oluşturan temeli yok etmeye yöneliktir. Toprağa el koymak, toplum yapısını ve ev yasası anlamına gelen ekonomisini bozmak, toplumu yok etmekle özdeştir. Bundan dolayı Aborijinler üzerindeki İngiliz işgali, soykırım politikalarıyla paralel yürütülür. Çünkü başka türlü mümkün değildir. Kolonyal amaçlarla paralel gelişen soykırım, çeşitli aşamalarla sürdürülmüştür. İlk süreçlerde kıyı kesimlere gelip yerleşen İngiliz gruplar, tarım yaparak hayatlarını sürdürmeye başlamışlarsa da 19. yüzyılda Aborijinlerin yaşadıkları alanlarda altın madeni bulunduktan sonra bu yaşam tarzı değişmiştir. Altının bulunuşu, Aborijinlerin katledilmesinin temelini oluşturan temel kaynak haline gelmiştir. Bu süreç sürgünlerle başlamış, birçok komplo, faili meçhul, tecavüz, toplu kaçırma, rehin alma, kabile çocuklarını kaçırma şeklinde devam etmiştir. Bundan itibaren Aborijinler yerleşim alanlarından, kendi geçimlerini sağladıkları alanlardan çöl bölgelerine sürülmeye başlanır ve bu sürgünlerde on binlerce insan ölür.

Kapitalist modernitenin kendini varettiği 18-20. yüzyıllar arasında hastalıklar, sürgünler ve toplu katliamların ardından, Aborijin nüfusundan geriye yüzde 10 gibi bir oran kalmıştı. Bugün yerlilerden geriye kalanların hızla hıristiyanlığı benimsedikleri, çok az bir kısmının ise yerel inançlarını sürdürdükleri konusunda araştırma verileri vardır. Açlıkla, hastalıklarla, hırsızlık ya da yozluklarla yaşamak yerine, yeni buluşlara yönelen kent insanları tüm bunları kırlara da taşımışlardır. Aborijinlerin ne İngilizlerin silahlarıyla ne de hastalıklarıyla-mikroplarıyla savaşacak daha güçlü savaş araçları vardı. Bunlardan yoksun kır yaşamını sürdüren bu yerli topluluk, kolonyalizmin tüm saldırılarına maruz kalmış ve yokoluşa sürüklenmiştir.

Avustralyalı yerlilerin uğradığı soykırım, sürgün ve her türlü yaşamsal işkence, kentlere sürülmüş kesimlerin yaşam manzaralarında kendini göstermektedir. Kentlere sürülen yerli kabilelerin kentlerde işsizlik, hastalık, açlık ve yoksullukla karşı karşıya bırakılmaları hırsızlık ve diğer yozluklara yol açtığı ve suç oranını arttırdığı görülmüştür. Bu şekilde de soykırım sistemlerinin bir sonucu olarak hapishaneler kurulmuş ve hakim sistemin kendini icra etmesinin ve kurumsallaşmasının bir boyutu sağlanmıştır. Bununla birlikte polis gözetimi altında yaşanan intiharlar da büyük bir oranda kayıp oluşturmaktadır.

Aborijinlerin yaşadığı soykırım harekatında, İngilizler her şeyden önce dehümanizasyon yöntemi uygulamıştır. Kabile yaşamını barbar sayan gerçek barbarlar, Aborijinleri "haşarat, eşkiya, geri zekalı barbar" olarak görmeye ve bunu içselleştirmeye başlamışlardır. Deniz aşırı yolculuklar, keşifler, korsan gruplarla savaşlar ve benzer yaşam örnekleriyle savaşmayı bilen işgalci İngilizler karşısında direnmesiz, savunmasız olan kabile güçleri için, Aborijinlerin imhasıyla görevlendirilmiş özel jandarma birimleri oluşturuldu. Doğal ve sade yaşam süren Aborijinlere karşı bu uygulamalar yanında, yaşam alanları olan doğayı tahrip etme yöntemi de fazlasıyla uygulanmıştır.

Doğaya uygulanan şiddet de, o doğanın insanına uygulanan şiddetle doğru orantılı olarak artmaktaydı. Kabile güçlerini kaçırtmak amacıyla otlaklarının yakılması, kullandıkları derelerin zehirlenmesi, insanların aç-susuz bırakılması, kıtaya has ormanların ateşe verilerek yok edilmesi, kimi hayvan türlerinin fazla otlandıkları gerekçesiyle öldürülerek doğal faunanın bozulması gibi yöntemler uygulandı. Bu yöntemler Aborijinler alandan sürüldükten sonra da devam ettiğinden, bir bütün tarihsel toplumla birlikte doğayı yok etme amacı taşımaktaydı. Soykırım uygulamalarında görülen tarihi yok etme, henüz kitap yakamıyordu bu topraklarda. Çünkü onların kitapları yoktu. Aborijinlerin tarihi onları oluşturan topraklarda yazılıydı ve İngilizler o toprakları yakarak, o tarihi yok etmeye çalıştılar.

Soykırımların temel uygulamalarından olan öldürme, maddi değerlerini gasp etme, manevi değerlerini yok etme, tecavüz etme yöntemleri yanında asimilasyon yöntemi de fazlasıyla uygulandı. Sivilizasyon (medenileştirme-uygarlaştırma) adı altında sürdürülen bu yöntem Aborijinlerin İngilizleştirilmesi amacını taşımaktaydı. Bu konuda Avustralya devleti resmi kararlar çıkararak Aborijin çocukları zorla ailelerinden almakta, o çocukları yatılı okullarda ya da İngiliz ailelerinin yanında asimile etmekteydi. Kendi topraklarından koparılan ve kendi dilleri unutturulan çocuklardan daha iyi kim kanıtlayabilir ki soykırımları. Bu yöntemlerle Aborijin çocuklar İngilizce konuşmaya mecbur edildikçe, kendi anadillerini unutmaya başladılar. Anadilleriyle birlikte gelenek ve göreneklerini de unutan çocuklar bir halkın bir kuşağının tarihinden, kopması, kökeninden anlamına gelmekteydi. Nitekim yabancılaşma arttıkça soykırım amacı gerçekleştirilmiş oluyordu.

Tükenmiş, yok edilmiş ve kırıntı halinde kalanları da marjinal bir yaşama mecbur kılınmış bir Aborijin topluluğu, bu topluluktan geriye kalanların trajedisi Avustralya devletinin işlediği soykırım suçunu tanımlamaktadır.

Avustralya anayasası 1999 yılında değiştirilerek giriş bölümüne Avustralya'da İngilizlerin gelişinden önce yaşayanların yerli Avustralyalı oldukları beyan edilmiştir. Yine bu yerli kabilelerin uğradığı soykırımlar uzun süre kabul edilmemesine rağmen, Kevin Rudd hükümeti parlamentoda okunan bir önergeyle yaşananlardan dolayı özür dilemiştir. "Avustralya'da birbiri ardına gelen hükümetlerin, derin üzüntü, acı ve kayıplara neden olan yasaları ve politikaları nedeniyle, bu Avustralyalı vatandaşlarımızdan özür diliyoruz" ifadelerine yer verilen konuşmada, yerlilerden 'çalışmış nesil' olarak söz etmiştir.

"Devletin gereksizliğini en çok kanıtlayan, gerçek soykırım gerçeğidir. Çünkü soykırım, bir devlet icraatıdır. Devlette kurumlaşan iktidarlar açıkça ya da gizli bir şekilde toplulukları istismar ederek kendi sistemini inşa etmektedir ve bu istismarlardan biri de soykırımı gerçekleştirecek kitleler yaratmaktır. Devletin en önemli bir program maddesi de her an katliam yapmaya hazır kitleler yaratmaktır"

KÜRT HALKININ BİRLİĞİ ULUSAL KONGRE İLE PEKİŞECEKTİR

baştarafı 28'de

Yakın zamanda İran, Türkiye, Suriye birlikte hareket ettiler. Eski dengelerin yıkıldığı, yeni dengelerin oluşmaya başladığı süreçte Kürtlerin güç kazanmaması için, Ortadoğu'da güçlü bir halk, toplum haline gelmemeleri için birlikte hareket ettiler. Kürtlerin mücadelesini zayıflatmak istediler. Anti Kürt politikası izlediler. Kuşkusuz bu anti Kürt ittifakı Kürt halkının özgürlük mücadelesiyle, direnişiyle önemli oranda boşa çıkarıldı, başarısız kılındı. Türk devleti Kürt karşıtı ittifaktan sonuç alamadı. Nitekim bundan sonuç alamadığı için şimdi Kürt düşmanlığını, Kürtlerin statü kazanmasını engellemeyi başka politikalarla gerçekleştirmek istemektedir. Eğer, Türkiye İran'la sürtüşmeye girmiş, Irak'la sürtüşmeye girmiş, tümden Avrupa ve ABD'nin yanında yer almışsa, Libya müdahalesinin içine balıklama daldıysa, Suriye'ye müdahalede bu kadar istekliyse bütün bunların nedeni dış güçlerin desteğini alıp Kürt özgürlük hareketini bastırmak içindir. Türk devleti tüm politikalarını Kürtlerin 21. yüzyılda yine statüsüz kalmasını sağlamak için belirlemektedir. Türk devletinin dünkü sıfır sorun politikası, Kürt düşmanlığı üzerinde yarattığı politika da Kürtlerin hak kazanmasını engellemeye yönelikti; bütün bölge ülkelerini karşısına alma pahasına ABD'nin taşeronu haline gelmesi de Kürtlerin hak kazanmasını engellemeye yönelikti. Hatta bugün karşı karşıya düşmüş olsalar bile Türkiye, Suriye, İran, Irak Kürt sorunu söz konusu olduğunda yine birbirlerini gözetmektedirler. Gerçekler buyken, bu kadar Kürtlerin özgürlük mücadelesine karşı bir savaş durumu varken, Kürtlerin tabii ki bu duruma karşı doğru politika üretmeleri gerekir; bu saldırıları karşılamaları gerekir, bu saldırıları boşa çıkarmaları gerekir. Bunu da en başta birliklerini yaratmakla, ortak politika belirlemekle, ortak strateji belirlemekle, ortak taktik belirlemekle gerçekleştirebilirler. Aksi halde Kürtler yeni kurulacak siyasal dengelerde ya hiç yer almayacaklardır ya da çok zayıf bir biçimde yer alacaklardır. Bu nedenle de bölge devletleri, hatta uluslararası güçler Kürtlerin birliğini engellemeye çalışmaktadırlar. Çünkü birlik olmuş Kürtler sadece bölge ülkeleri karşısında değil, uluslararası güçler karşısında da iradeli bir siyasi güç haline geleceklerdir.

Ortadoğu'da birliğini sağlamış Kürtler uluslararası güçler tarafından dikkate alınması gereken bir güçtür. Bunun için Kürt düşmanları ve Kürtlerin parçalanmışlığından yararlanan güçler Kürtlerin birliğini engellemeye çalışıyorlar. Bunu sadece Türkiye, İran, Irak, Suriye yapmıyor, ABD de yapıyor, Avrupa da yapıyor. Bu durum karşısında tabii ki bir ulusal kongre ihtiyacı önemlidir. Bu nedenle Önder Apo birkaç yıldır sürekli ulusal kongre toplansın, Kürtler ortak politika ve ilkelerini belirlesinler, özgürlük ve demokrasi ilkelerini, ulusal varlığını ve özgürlüğünü koruma ilkelerini bir bütün olarak Ortadoğu'da, tek tek ülkelerde nasıl olacağını; yine bu ülkelerin hangi ortak kurumlarla pratikleştirileceği konusunu bir ulusal kongreyle belirlesinler demiştir. Dikkat edilirse ulusal kongre gündemini canlı tutan kesinlikle Önder Apo'dur, Kürt özgürlük hareketidir. Hatta Önder Apo bu konuda görüşme notlarında defalarca görüşlerini dile getirmiştir. Beş ilke, dört öneri sunarak ulusal kongrenin bu eksende gerçekleşmesinin ciddi sonuçları ortaya çıkaracağın söylemiştir. Bu konuda KDP'ye de, YNK'ye de bir bütün Kürt örgütlerine de çağrı yapmıştır. PKK'ye, BDP'ye, DTK'ya da çağrı yapmıştır. Kürtler arası birliğin üzerinde durulmasını, bunun önemli olduğunu ortaya koymuştur. Bundan kaçanın tarihi sorumlulukla karşı karşıya olduğunu söylemiştir. PKK de bunu sürekli gündemde tutmuştur. Daha önce de ulusal kongre ihtiyacı vardı, ama çeşitli güçler Türk devleti, İran, ABD, Avrupa ne der diyerek bugün Kürt halkının en büyük örgütü olan PKK ile bir ulusal kongreyi yapma cesareti ve iradesini ortaya koyamamışlardır. PKK'siz de kongre olamayacağına göre, şimdiye kadar gerçekleşememiştir. "Ulusal kongreyi toplarsak Türkiye, İran, Suriye nasıl tutum takınır, ABD ve Avrupa ne der" düşüncesiyle böyle bir ulusal kongre toplantısına gidilmemiştir. Ulusal kongreden söz edilmiştir, ama adım atılmamıştır.

Güney Kürdistan üzerinde çok tehlikeli oyunlar var

Kuşkusuz Kürt özgürlük hareketi de bu koşullarda tek taraflı bir kongre yapmayı doğru bulmamıştır. Çünkü bunun da bir anlamı yoktur. 1970-80'li yıllarda Talabani, YNK bunu çok dile getirdi, hatta böyle bir girişimde de bulundu, ama bütün örgütleri kapsayamadığı için sonuçsuz kaldı. Çünkü o zaman YNK KDP'yi böyle bir ulusal kongrenin dışında tutmak istiyordu. Kürt özgürlük hareketi de KDP'nin dışında tutulduğu bir kongreye sıcak bakmadı. Onu sadece KDP'yi bir dışlama kongresi olarak gördüğü için doğru bulmadı. Nitekim o dönemde yapılan girişimler bir ulusal kongre haline gelemedi. Çünkü ulusal kongre öyle olmaz. Bu nedenle PKK de diğer örgütlerin katılmadığı, gelmeyeceği bir kongrenin gerçek bir ulusal kongre olmayacağını bilerek ulusal kongreyi gündemde tuttu. Ama tek taraflı bir girişimde bulunmadı. Ancak bütün kongrelerinde, bütün konferanslarda, bütün toplantılarda böyle bir kongrenin toplanması ihtiyacını sürekli ortaya koydu. Bu, PKK'nin, KCK'nin tüm belgelerinde bulunmaktadır.

Gelinen aşamada Ortadoğu'da yıkılan dengelerin yerine yeni dengeler kurulmaya çalışılmaktadır. Giderek geçiş süreci tamamlanmakta, Ortadoğu yeni siyasal dengelerini bulacağı bir noktaya doğru gitmektedir. Bu durum kongreyi acil bir ihtiyaç haline getirmiştir. Öte yandan Kuzey Kürdistan'daki mücadele önemli bir noktaya gelmiştir. Kuzey Kürdistan'daki özgürlük mücadelesi sadece Kuzey Kürdistan'ı değil, bütün parçaları etkileyen bir özgürlük ve demokrasi mücadelesidir. Kuzey Kürdistan'daki özgürlük ve demokrasi mücadelesi başarıya ulaştığında bu sadece Kuzey Kürdistan'ın özgürlüğü ve demokratik yaşamı değil, bütün parçaların özgürlüğü ve demokratik yaşamı olacaktır. Hatta bütün Ortadoğu'da özgürlüğün ve demokrasinin gelişmesini sağlayacaktır. Bu açıdan ulusal birlik çerçevesinde Kuzey Kürdistan'daki mücadelenin başarıya götürülmesi açısından ulusal kongre çok önemlidir. Yine Güney Kürdistan'da bir federasyon vardır. Bu federasyon hala varlığını güvenceye almamıştır, hala tehlikededir. Irak'ta yaşanan sorunlar bilinmektedir. Tartışmalı bölgeler söz konusudur. Kürdistan'ın çok önemli bölgeleri federasyonun dışındadır. Yine Kürtlerin Irak siyaseti içindeki etkinliği giderek kırılmaya çalışılmaktadır. Bu da önemli bir siyasal sorundur.

Öte yandan Güney Kürdistan üzerinde Türkiye'nin, İran'ın, Irak'ın herkesin politikası vardır. Güney Kürdistan'daki siyasi güçlerin, halkın iradesi kırılmak istendiği gibi, neredeyse küçük bir Ermenistan gibi, küçük bir Kürdistan yaklaşımıyla bütün parçalardaki Kürt halkının özgürlük mücadelesi sınırlandırılmak istenmektedir. Küçük bir Kürdistan karşılığında bütün bir Kürdistan'ın feda edilmesi yaklaşımı dayatılmaktadır. Bu da Güney Kürdistan üzerinde oynanan çok tehlikeli bir oyundur, politikadır. Bugün Güneybatı Kürdistan'da Kürt halkı özgürlüğünü ve demokrasisini kazanmaya yaklaşmıştır. Suriye'deki siyasi krizden demokratik Suriye, özgür Kürdistan gerçeğinin çıkması ihtimali yüksektir. Güneybatı Kürdistan'ın statü kazanma imkanları ortaya çıkmıştır. Eğer Kürtler Güneybatı Kürdistan'da birlik sağlayabilirlerse, Güneybatı Kürdistan'da sağlanan birlik bütün parçalardaki siyasi güçler tarafından desteklenirse Güneybatı Kürdistan'da Kürtler kesinlikle siyasi statü kazanacaklardır. Özgürlüğünü ve demokrasisini, varlığını güvenceye alacaklardır. Güneybatı Kürdistan'da Kürt halkının varlığını güvenceye alması, özgürlüğünü sağlaması sadece Güneybatı Kürdistan'ı değil, bütün Kürdistan parçalarını olumlu etkileyecektir. Güneybatı Kürdistan'da oluşacak bir statü ve Kürtlerin kendi kendini yönetmesi bütün parçalardaki Kürt halkının statü kazanmasını engellemeye çalışan Türkiye'nin politikalarını iflas ettirecektir, boşa düşürecektir. Hatta Türkiye artık kendi Kürtlerini statüsüz bırakma stratejisinin çöktüğünü görerek Kürt sorununun çözümü için adım atmak zorunda kalacaktır. Bu nedenle bugün Türkiye Suriye'de Kürtlerin kazanım elde etmesini engellemeye çalışmaktadır. Çünkü burada Kürtlerin kazanım elde etmesini engellemeye çalışırsa o zaman çözümsüzlükte direnebilecektir. Kürt halkının özgürlük mücadelesine karşı yürüttüğü tasfiye politikasını sürdürme imkanı bulacaktır. Ama Güneybatı Kürdistan'da Kürtler bir siyasi statü kazanırsa, Kuzey Kürdistan'da yürüttüğü Kürt özgürlük hareketini tasfiye politikası önemli bir darbe alacaktır. Bu açıdan Güneybatı Kürdistan'da Kürtlerin kazanım elde etmesini engellemeye çalışmaktadır. Güneybatı Kürdistan'da Kürt örgütlerini karşı karşıya getirmeye çalışmaktadır. Kürtlerin parçalanmışlığından yararlanarak Kürtleri statüsüz bırakma ya da sınırlı kazanımlarla Suriye içinde yer almasını sağlamak istemektedir. Bu durum da bir ulusal kongrenin ne kadar ihtiyaç olduğunu, ortak politika ortaya koymanın ne kadar gerekli olduğunu göstermektedir. İşte bunu da sağlatacak olan bir ulusal kongredir. Bir ulusal kongrenin böyle güncel bir ihtiyacı karşılama rolü de bulunmaktadır.

"Türkiye Suriye'de Kürtlerin kazanım elde etmesini engellemeye çalışmaktadır. Çünkü başarılı olursa o zaman çözümsüzlükte direnebilecektir. Kürt halkının özgürlük mücadelesine karşı yürüttüğü tasfiye politikasını sürdürme imkanı bulacaktır. Ama Güneybatı Kürdistan'da Kürtler siyasi statü kazanırsa, Kuzey Kürdistan'da yürüttüğü Kürt özgürlük hareketini tasfiye politikası önemli bir darbe alacaktır"

Uusal kongreye doğru yaklaşım da çok önemlidir

Doğu Kürdistan'da da Kürt halkının özgürlük ve demokrasi özlemi çok güçlüdür. Mahabat Cumhuriyetinin kurulduğu bir parçadır. Önemli mücadeleler verilmiştir, ağır bedeller ödenmiştir. Bugün sadece Ortadoğu değil, aslında İran da değişim sancıları çekmektedir. İran da mutlaka değişecek, demokratikleşmek zorunda kalacaktır. Özelikle de Kürt halkının özgürlük ve demokrasi özlemi İran'ı zorlamaktadır. İran'ın mevcut rejimiyle halkların özgürlük ve demokrasi ihtiyacını karşılaması zordur. Özellikle de Kürtlerin özgürlük ve demokrasi ihtiyacını karşılayamamakta, bu da Kürtlerle mevcut sistem arasında gerilimi artırmaktadır. Doğu Kürdistan'daki bu durum da Kürt halkının birliğini, ortak politika belirlemesini önemli kılmaktadır. Bu bakımdan da ulusal kongre güncel olarak zorunlu hale gelmiştir. Kimsenin kaçamayacağı bir hedef durumundadır. Eğer böyle bir ortamda ulusal birlik olmayacaksa, böyle bir zamanda ulusal kongre gerçekleşmeyecekse ne zaman gerçekleşecektir? Bu açıdan da ulusal kongrenin tam da zamanı gelmiştir. Bu nedenle Önder Apo ve Kürt özgürlük hareketi ulusal kongreyi gündemde tutuyor, zorluyor. KDP'nin gündemine koyan da, YNK'nin gündemine koyan da, bütün Kürt örgütlerinin gündemine koyan da kesinlikle Kürt özgürlük ha-

reketi ve Önder Apo'dur. Yoksa diğer örgütlerin böyle bir ulusal kongreyi acil bir ihtiyaç olarak görme yaklaşımları yoktur.

Acil bir durum arz eden ulusal kongreye doğru yaklaşım da çok önemlidir. Ulusal kongrenin yapılması gelmiş kapıya dayanmıştır. Bu durumda kimin nasıl yaklaşacağı da önemli hale gelmiş bulunmaktadır. Son bir iki aydır ulusal kongre tartışmaları farklı bir mecrada yürütülmektedir. Sanki ulusal kongre bir partinin tekelindeymiş gibi KDP, Mesut Barzani ulusal kongre toplayacakmış, bu toplantıda PKK'ye silah bırakma dayatması yapacakmış! Bu tabii Kürt halkının gündemleştirdiği, gündemde tuttuğu ulusal kongre zihniyetinin, anlayışının yozlaştırılarak, çarpıtılarak ulusal kongre ihtiyacının, amacının, özleminin tersine bir ulusal kongre anlayışı, zihniyeti ve kavramının ortaya atılmasıdır. Ulusal kongre Kürtler arası birliğin, Kürt örgütleri arası birliğin güçlenmesini sağlayan bir platform olduğuna göre ulusal kongreyle bu tür yaklaşımları bir arada düşünmek mümkün değildir.

Bugün gündemde tutulan, özellikle Türk devletinin, Türk basınının dayattığı kongre Kürtler arası birliği, dayanışmayı değil de Kürtler arası parçalanmayı, birbiriyle kavga etmeyi yaratan bir ulusal kongre tartışmasıdır. Böyle olabilir mi? Ulusal kongre yapılacak, ama ulusal kongrede Kürtler parçalanacak, birbirlerine düşecekler! PKK'ye silah bıraktırma dayatması yapılacak, bu olmayınca da birbirlerine girecekler! Bir kere ulusal kongrenin böyle gündeme getirilmesi bile Kürt halkına saygısızlıktır, ulusal kongre özlemine saldırıdır. Ne var ki Kürt halkının onlarca yıldır yarattığı ulusal kongre özlemine, Kürt siyasilerinin sürekli teorik olarak önüne koyduğu ulusal kongre ihtiyacının tersine, ulusal kongreyi Kürtlerin birliğini ve dayanışmasını güçlendiren değil de, Kürtlerin parçalanmasını sağlayan bir kongreye dönüştürmeye çalışmak isteyenler bulunmaktadır. Bu çok tehlikeli bir dayatmadır. Bu dayatmayı kim yapıyorsa tehlikelidir. ABD mi yapıyor, tehlikelidir, Türkiye mi yapıyor tehlikelidir, Kürt düşmanı yaklaşımdır. Ulusal kongre ancak Kürtlerin birliğini güçlendiren, dayanışmasını güçlendiren, birbirlerine destek veren, birbirlerine yardımcı olan bir kavramdır, bir platformdur. Ulusal kongre gerçekleşecektir, gerçekleştiğinde de böyle olacaktır. Ulusal kongre gerçekleştiğinde ulusal kongreden Kürtlerin birliği, ortak politikası ve dayanışması çıkacaktır. Bir ulusal kongreden başka sonuçlar çıkacağını beklemek ulusal kongre anlayışına, mantığına, yaklaşımına terstir.

Türkiye'nin, ABD'nin isteği üzerine bir ulusal kongrenin olması da mümkün değildir. Bu açıdan özellikle de Türkiye basınında gündeme gelen Ulusal kongre olacak, kongrede Kürt örgütleri PKK'ye silah bırakma dayatması yapacak, bırakmazsa PKK'ye tavır alacaklar değerlendirmeleri tamamen gerçek dışı, Türkiye'nin isteğini yansıtan değerlendirmelerdir. Aslında bunlar bir nevi ulusal kongreyi sabote etme değerlendirmeleridir. Çünkü biliyorlar ki Kürtler arası birlik ihtiyacı gelişmiş; mutlaka bir kongre toplanacaktır. Bu kongre toplandığı zaman kendi aleyhlerine bir sonuç çıkmaması açısından, daha doğrusu kendi inkarcı politikalarını, Kürt özgürlük hareketi'ni tasfiye politikalarını zayıflatacak bir sonuç ortaya çıkmaması için şimdiden kongreye bir müdahale yapılmaktadır, bu yönlü baskı yapılmaktadır. Kongrenin tarihsel ve güncel ihtiyaçlar doğrultusunda çalışmasını, kararlar almasını ve sonuçlar çıkmasını engellemeye çalışmaktadırlar. Bu tartışmaları böyle anlamak gerekmektedir. 'Kongre' toplanacak, PKK'ye silah bıraktıracak tartışmaları aslında kongreye müdahale tartışmalarıdır; kongreyi engelleme tartışmalarıdır. Çünkü kim ne derse desin toplanacak bir ulusal kongre Türkiye istiyor diye, ABD istiyor diye PKK silah bıraksın, şu silah bıraksın, kararlar alacak bir kongre, bir platform olmayacaktır. Olması da mümkün değildir. Kuşkusuz zaman zaman ulusal kongreye böyle görevler yükleyen siyasi güçler olmaktadır. ABD, İran, Türkiye böyle isteyebilir, ama böyle olması mümkün değildir.

Türk devleti ulusal kongreyi tersine çevirmek istemektedir

2009'da da böyle bir tartışma vardı. Özelikle de AKP hükümeti, Fethullahçılar Güneyliler üzerinde baskı kurarak bir Kürt kongresi toplandığında PKK'ye silah bıraktırma çağrısı yaptırmak istiyorlardı. 2009 yerel seçimler öncesi bunun çalışmasını yürüttüler. Eğer 2009 yerel seçimlerinden Kürt özgürlük hareketi, Kürt demokratik hareketi başarısız çıksaydı böyle bir 'kongrenin' toplanma ihtimali vardı. Erbil'de Kürt sorununa endeksli Abant Platformu toplantısı yapılmıştır. Bu toplantıda düşünülen Kürt kongresinde Kürt sorunu nasıl çözülecek, bu çerçevede PKK'ye karşı nasıl tutum alınacak! Aslında bu tür bir durumun tartışması yapılmıştı. Tartışmalar esas olarak bunun içindi. Bir, bir buçuk ay sonra da seçim oldu. Eğer bu seçimde Kürt özgürlük hareketi başarısız olsaydı Abant Platformuna dayalı tartışmalar üzerinden güya bir Kürt kongresi yapılacak ve Kürt özgürlük hareketine silah bırak dayatması yapılacaktı. Ama Kürt demokratik hareketi seçimden güçlü çıkınca düşünülen böyle bir kongre gerçekleşmedi. Bugün de Kürt özgürlük hareketi güçlüdür, Kürt demokratik hareketi güçlüdür. Bu nedenle bu dayatma yapamazlar. Kürt özgürlük hareketi ezilirse, zayıflarsa o zaman KDP ve YNK'ye bu tür dayatmalar yapabilirler, boyun eğdirebilir. Ama Kürt özgürlük hareketi ayakta durduğu zaman ne böyle bir Kürt kongresi olabilir, ne anlamına ve içeriğine ters bir kongre yapılabilir ne de kongreden bu tür kararlar çıkar. Kendilerine göre yaptıkları bir toplantıdan bu tür kararlar çıkarsalar da hiçbir pratik değeri olamaz. Kürt özgürlük hareketinin güçlü olduğu dönemde KDP, YNK ya da herhangi bir Kürt örgütüne "Bir Kürt konferansı toplayın, PKK için şöyle kararlar alın" dayatması yapamazlar. Nitekim 2009'da Kürt özgürlük hareketinin gücünün kırılmadığı görülünce zaten böyle bir kongrenin gerçekleşmesi mümkün olmamıştır.

Türkiye'nin böyle arzuları vardır, bunu gündemde tutuyor. Çünkü Kürt özgürlük hareketi KDP'ye, YNK'ye böyle bir kongrenin yapılmasını dayatmakta ve gündemde tutmaktadır. Böyle bir kongre isteğine de hiçbir Kürt siyasi hareketinin hayır demesi mümkün değildir. Bu nedenle Kürt kongresinin gerçekleşme koşullarının oluştuğu ortamda Türk devleti bu kongreyi tersine çevirmek istemektedir.

Ama bu yaklaşımların başarılı olması mümkün değildir. Kongre olacaktır, ama bu kongre Türkiye basınının gündemde tuttuğu biçimde bir kongre olmayacaktır. Erdoğan'la, Gül'le görüşme yaptıktan sonra Mesut Barzani'nin Türkiye'de söylediği gibi PKK'ye silah bıraktırmak için ikna yolları, baskı yolları ya da kongre yolu denenecektir, bütün bu yollarla PKK'nin silah bırakması istenecektir biçimindeki yaklaşımların da pratik bir değeri yoktur. Eğer Mesut Barzani böyle söylemişse, kongreyi de bu konuda bir araç olarak kullanacağız demişse, bu kesinlikle çok yanlış ve talihsiz bir değerlendirmedir. Bir Kürt siyasi önderinin yapmaması gereken değerlendirmedir. Bir kongrenin bu biçimde kullanılacağı söylenebilir mi? Ankara'da bunun söylenmesi çok talihsiz ve Kürt halkının özgürlük mücadelesi açısından çok incitici bir durumdur. İster söylenmiş olsun ister söylenmemiş olsun bir kongre böyle bir şeyin aracı haline getirilemez. Kongrenin böyle bir gündemi olamaz, olması da mümkün değildir. Bunun altını çizmek gerekir.

Kürt ulusal kongresinin toplanma tarihi yaklaşmıştır. Belki şu anda bir hazırlık komitesi kurulmuş değildir, ama bu konuda PKK ile KDP ve YNK arasında görüşmeler olduğunu biliyoruz. Yine BDP'li yetkililerin zaman zaman Güney Kürdistan'a giderek kongre konusunda tartışmalar yaptığını biliyoruz. Dolayısıyla bir kongrenin toplanması gündem konusudur. Kuşkusuz bir kongre herhangi bir parti toplantısı değildir. Herhangi bir siyasi gücün bir çağrı yaparak diğer siyasi güçleri topladığı bir platform değildir. Kuşkusuz bir kongre olacaksa bunu en başta da bütün Kürdistan'da etkili olan siyasi partilerin, güçlerin ortak tartışmayla belirleyeceği bir hazırlık komitesi, yine bütün bu siyasi güçlerin içinde yer aldığı hazırlık komitesinin yaptığı tartışmalarla oluşacak bir gündem, bir toplanma tarihi olacaktır. Böyle bir hazırlık komitesinin mutlaka gerçekleşmesi gerekiyor. Çünkü bir ulusal kongrenin hazırlanması farklı bir şeydir. Çok titiz bir çalışma yapılması gerekir. Küçük büyük bütün örgütlerin iradesini yansıtacak bir yaklaşım içinde olmak gerekir. Kuşkusuz gücü olan örgütler esas olarak halkı temsil etmektedir. Halkı temsil etmesi onun siyasi ve örgütsel gücüyle bağlantılıdır. Bu nitelikteki güçler tabii ki ulusal kongrenin gerçekleşmesinde etkili olacaklardır. Ama diğer küçük örgütlerin de dışlanmaması gerekmektedir.

"Sanki ulusal kongre bir partinin tekelindeymiş gibi KDP, Mesut Barzani ulusal kongre toplayacakmış, bu toplantıda PKK'ye silah bırakma dayatması yapacakmış! Bu tabii Kürt halkının gündemleştirdiği, gündemde tuttuğu ulusal kongre zihniyetinin, anlayışının yozlaştırılarak, çarpıtılarak ulusal kongre ihtiyacının, amacının, özleminin tersine bir ulusal kongre anlayışı, zihniyeti ve kavramının ortaya atılmasıdır"

"Kürt özgürlük hareketinin güçlü olduğu dönemde KDP, YNK ya da herhangi bir Kürt örgütüne "Bir Kürt konferansı toplayın, PKK için şöyle kararlar alın" dayatması yapamazlar. Nitekim 2009'da Kürt özgürlük hareketinin gücünün kırılmadığı görülünce zaten böyle bir kongrenin gerçekleşmesi mümkün olmamıştır"

Öte yandan böyle bir kongrenin gündemi de önemlidir. Gündemin mevcut acil siyasal ihtiyaçları da gözeten, tartışan bir çerçevede olması gerekir. Çünkü bu gündem maddeleriyle dünya ve bölge durumunun değerlendirilmesi, tek tek parçaların durumunun değerlendirilmesi ve buralardaki yürütülen özgürlük mücadelesinin başarıya ulaşması için hangi dayanışmanın yapılması ve bunları pratikleştirecek hangi kurumların ve araçların ortaya çıkarılması gerektiği gözetilerek bir gündem hazırlanması gerekmektedir. Yine sayısı ne kadar olacaktır, hangi bileşenler ne kadar katılacaktır? Bunların da çok iyi tartışılarak demokratik temelde gerçekleşmesi gerekmektedir. Yoksa herhangi bir örgütün kendine göre 'bu gelsin, şu gelsin' demesiyle bir ulusal kongre olmaz. Ulusal kongre aynı zamanda ulusun siyasi iradesini, eğilimlerini yansıtan bir bileşimle gerçekleşmek zorundadır. Ulusal kongreye Kuzey Kürdistan'dan delegeler katılacaktır. Kuşkusuz başka siyasi eğilimlerin de delegeleri olacaktır, ama ağırlıklı olarak PKK'nin, KCK'nin delegeleri olacaktır. Güneybatı Kürdistan'dan da her siyasi örgütün gücüne göre delegeler gelecektir. Yine Avrupa için, Rusya için bu geçerlidir. Güneyde KDP var, YNK var, Goran var, islami güçler var, PÇDK var herkesin siyasi gücüne göre delegelerinin, bileşenlerin olması gerekir. Bir ulusal kongreye ancak böyle yaklaşıldığı takdirde meşruiyet kazanabilir, ulusal kongre olma sıfatını hak edebilir. Yoksa bütün parçalardaki siyasi güçlerin temsilini, adaletini sağlamayan herhangi bir durumda kongre olmayacağı açıktır.

Öte yandan zamanlaması ve yeri de önemlidir. Hazırlık komitesinin katılacak misafirlerin tespitine kadar çok titiz bir çalışma yapması gerekirki kongre başarılı olsun. Kongrenin başarısı hazırlığıyla bağlantılıdır. Hazırlık komitesinin bütün belirtilen bu konularda çok titiz bir çalışma yürütmesi gerekir. Kongrenin başarısının belki de yarısı bu hazırlığın yapılmasına bağlıdır. Bu konuda belirli görüşmeler olsa da bir ulusal kongreyi gerçekleştirecek bir hazırlık düzeyinin var olduğunu belirtmek mümkün değildir. Ama bir irade ortaya çıkmıştır. KCK de, KDP de, YNK de, bütün Kürt örgütleri de böyle bir kongrenin ihtiyaç olduğu konusunda hemfikirdirler.

Peki, bu ulusal kongre hangi amaçlarla toplanacaktır, hangi hedefleri gerçekleştirecektir, bunun da çerçevesinin bugünden belirli yönleriyle tespit edilmesi gerekmektedir. Kongreye giden bileşenlerin kongreye ne için gittiğini çok iyi tespit etmeleri, bu konuda hazırlıklı olmaları da önemlidir.

Kürtlerin ortak bir politikada buluşması zorunludur

"Kürt sorunu bölgede her zaman çatışma, savaş ve gerilimler ortaya çıkarmıştır. Sömürgeci güçler, despotik güçler bırakalım Kürt halkının örgütlenmesine, örgütleri temelinde siyasal, kültürel, sosyal çalışmalar yapmasına; Kürt halkının varlığının kabul edilmesine ve bu temelde yaşamını sürdürmesine bile tahammül etmemişlerdir. Tüm politikalar Kürt halkının varlığını ortadan kaldırmaya yönelik olmuştur"

Kürt sorunu bölgede her zaman çatışma, savaş ve gerilimler ortaya çıkarmıştır. Sömürgeci güçler, despotik güçler bırakalım Kürt halkının örgütlenmesine, örgütleri temelinde siyasal, kültürel, sosyal çalışmalar yapmasına; Kürt halkının varlığının kabul edilmesine ve bu temelde yaşamını sürdürmesine bile tahammül etmemişlerdir. Tüm politikalar Kürt halkının varlığını ortadan kaldırmaya yönelik olmuştur. Bunun karşısında da Kürtler eksik, yetersiz direnmişlerdir. Ancak bu direnişler Kürt halkının ulusal varlığını ve özgürlüğünü güvenceye almış değildir. Güney Kürdistan'da bir federasyon kurulsa da, oradaki Kürtlerin ulusal haklarının tümüyle güvenceye alındığı söylenemez. Bu nedenle gerilim sürmektedir. Nitekim orduda görevlendirmeler konusu ve seçim kurulu üyelikleri sorun olmaktadır. Irak ile ciddi sorunlar yaşanmaktadır. İran'da baskı rejimi vardır. Bu nedenle İran politikalarına karşı Kürt halkının silahlı silahsız direnişleri sürekli gündemdedir. Türkiye ise son otuz kırk yıldır tamamen bir çatışma ve savaş ortamındadır. Kürt halkı birkaç kuşak yürütülen kirli savaş ortamında büyümüştür. Barış ve demokratik çözüm çabaları yürütülse de bunlardan bir sonuç çıkmamıştır. Sömürgeci güçlerin Kürt halkının ulusal varlığını ortadan kaldırma konusundaki zihniyetleri ve politikaları değişmediğinden Kürt halkı üzerindeki kültürel soykırım, fiziki soykırım açık ve gizli bir biçimde sürdürülmektedir. Bu nedenle çatışma ve gerilim sürdüğü gibi çatışma ve gerilim etkenleri savaşın daha uzun sürmesini sağlayacak niteliktedir. Güneybatı Kürdistan'da devlet çözülmeye doğru giderken çatışmalar olmaktadır. Muhalif güçlerle devlet arasında çatışmalar yaşanmaktadır. Yine devletle Güneybatı Kürdistan halkı ve siyasi örgütler arasında gerilimler olmaktadır. Tüm bunlar Kürtlerin ortak bir politika belirlemesini gerektirmektedir. Özellikle de hangi temel haklar için savaşılacağı, mücadele edileceği, hangi hakların tanındığı takdirde barış yapılacağı konularının netleştirilmesi gerekmektedir.

Savaş ve barış konularında farklı görüşler olmaktadır. Bu görüşler örgütlere ve parçalara göre de değişmektedir. Bir parçada savaş ve barış ilkesi farklı algılanmakta, başka bir parçada farklı algılanmaktadır. Kuşkusuz her parçanın, her ülkenin kendine göre koşulları vardır. Bunlar tabii ki dikkate alınır, ama Kürt halkının hangi hakları tanındığı zaman barışın yapılabileceği, hangi haklar tanınmadığı zaman silahlı mücadelenin gerekli, meşru olduğu ve bütün Kürt örgütleri ve Kürt halkı tarafından gerekli ve meşru görüleceğinin ortaya konulması gerekmektedir. Çünkü Kürt sorunu hala çözülememiştir. Bu nedenle savaş etkenleri devam etmektedir. Çatışmalar sürmektedir. Kürt halkı hakları temelinde barış ve huzur içinde yaşayamıyor. Sömürgeci ülkelerin politikaları Kürt halkının bırakalım huzurunu, varlığını tehdit ediyor. Özellikle varlığı tehdit edilen bir halkın nerede direneceği, nerede barış yapacağı bunun çerçevesinin belirlenmesi gerekmektedir. Bu yönüyle hem ulusal kongre böyle bir çerçeve belirler, bu çerçevede tabii ki bütün parçalardaki mücadele için bir moral değer olur. Barışın sağlanması açısından da ulusal kongrenin yaklaşımı etkili olur. Direnişin sürdürülmesinin de bu çerçevede önemli sonuçları olur. Böyle bir ilkenin ulusal kongrede belirlenmesi önemlidir. Çünkü savaş ve barışın bir ulusal politika temelinde olması lazım. Savaş ciddi ve önemli bir olaydır. Bütün parçaların ve bütün Kürt halkının desteğini gerektirir. Karşısında çok zalim güçler vardır. Bu zalim güçler karşısında Kürtler ortak politika yürütmeden direnişlerini geliştirip, başarıya ulaştırmaları da zordur.

Diğer taraftan barış önemlidir, bütün mücadelenin amacı barıştır. Ulusal varlığını barış ve özgürlük içinde sürdürmektedir. Eğer barış koşulları varsa barışın yapılması gerekiyor. Barış etrafında bütün Kürt halkının birleşmesi gerekiyor. Barış mücadelesine de destek verilmesi gerekiyor. Sadece savaş değil, barış politikasının da bir sonuç alması için ulusal bir perspektife ihtiyaç vardır. Bunlar çok önemlidir. Yine Kürtler arası birlik nasıl olacak? Hangi ilkeler temelinde Kürtler birlik olacak? Birbirleriyle ilişkilerde hangi ilkeleri gözetecekler, dikkat edecekler? Bunlar çok önemlidir. Kürt toplumunun birliğinin temel ilkelerinin belirlenmesi lazım ve bu çerçevede de birliğin güçlenmesi gerekiyor. Birlik sadece "kongre yaptık" diyerek güçlenmez. Kongre birliğin ilkelerini, ölçülerini ortaya koyarsa bu temelde dört parçada birlik olur, her parçada kendi içinde birlik sağlanır. Bunun da önemle üzerinde durulması gerekmektedir. Bu konuda bütün örgütleri bağlayıcı politikalar ve yaklaşımların tespit edilmesi gerekmektedir.

Öte yandan demokratik çözüm esas alındığına göre veya demokratik siyasal ortamda Kürt halkının varlığının güvencesinin sağlanması hedef olacağına göre o zaman Kürt sorunu çözüldüğünde hangi demokratik kriterler uygulanacaktır? Hem mevcut egemen ülkeler açısından demokratik kriterlerin ne olacağı hem de Kürt toplumunun kendini demokratik toplum olarak örgütleyerek, demokratik sisteme kavuşması açısından hangi ilkelerin esas alınması gerektiği bu demokratik ilke içerisine konulabilir. Demokrasi aynı zamanda her türlü sorunun çözümü demektir. Bu bakımdan hem mevcut Kürtler üzerinde egemenlik sürdüren ülkelerin demokratikleşmesi açısından ilkelerin tespiti, hem de Kürtlerin hangi sistem içinde demokratik bir yaşama kavuşacağının tespit edilmesi önemlidir. Öte yandan Kürtler kültürel soykırıma uğrayan bir halktır. Varlığı tehdit altındadır. Ulusal varlığı yok etme tehdidinin ortadan kalkacağı, varlığını, özgür ve demokratik bir ortamda yürüteceği kültürel ilkelerin ortaya konulması lazım. Dil, kültür konularının netleşmesi lazım. Kürtlerin varlığını ne korur, ne ortadan kaldırır, hangi ortamda Kürtler yok olur, hangi ortamda Kürtler varlığını sürdürebilir, bunların tespit edilmesi gerekir.

Demokratik temelde örgütlenmek Kürtlerin güç olmasını ifade ediyor

Görüldüğü gibi Türkiye 'TRT 6 açtım, kurs açtım, bu sorunu önemli oranda çözdüm,' diyor. Neden bunu söylüyor? Kürtlerin kültürel varlığını koruma ilkesi yeterince netleşmediği için mevcut ülkeler kültürel gelişim açısından her türlü hakkı kullanırken, sıra Kürtlere geldiğinde kültürel soykırımın sürmesi, kültürel erimenin zaman içerisinde gerçekleşmesi için Kürt halkının dil ve kültür haklarında sınırlama yapmaktadırlar. Bunların net ortaya konulması gerekir. Sadece Kürtler açısından değil, birçok etnik ve dinsel topluluk var. Bu farklı kimlikler, kültürler nasıl yaşayacak, birbirlerini nasıl güçlendirecekler, onların varlığına tahammül edilerek nasıl yaşanacak? Küçük olsun, büyük olsun kültürler nasıl bir ortamda varlıklarını geliştirecekler, güçlendirecekler ve yok olmaktan kurtulacaklar? Bunların da kültürel haklarının güvenceye alınması gerekir. 'Tüm farklılıklar zenginliktir deniliyor. Ama bunların sadece söylemde değil, pratikte nasıl olacağının da ortaya konulması gerekir ki, bütün bu toplumlar Kürtlerle kardeşlik içerisinde ve demokrasi mücadelesinde ortak davransınlar ve karşılıklı ön yargı ve kaygılar tümden ortadan kalksın. Tarihten kaynaklanan kaygılar var. Bunları gidermek, Kürt coğrafyasında Kürtlere aittir. Nasıl ki Kürtler kendi üzerindeki kültürel soykırım konusundaki tüm kaygılarının giderilmesi için hassaslarsa aynı şey etnik ve dinsel topluluklar için de geçerlidir. Hatta en önemli konudur. Bu konuda demokratik ve özgürlükçü olamayanlar hiçbir konuda demokratik ve özgürlükçü olamazlar. Bu açıdan hem Kürt halkının sömürgeci, inkarcı güçlere karşı kültürel varlığını nasıl koruyacağı, kültürel ilkeleri yanında Kürtlerle birlikte yaşayan halkların kendi kültürlerini nasıl koruyacakları konusundaki kültürel ilkenin de açık ve net ortaya konulması gerekmektedir.

Demokrasi söz konusu olduğunda kesinlikle demokratik siyaset çok önemlidir. Hem Kürtler arası ilişkilerde hem Kürt toplumunun demokratik örgütlenmesinde, Kürtlerin demokratik bir toplum haline gelmesinde hem de mevcut ülkelerle ilişkilerde demokratik siyaset ilkesinin hakim olması çok önemlidir. Demokratik siyaset ilkesinin hakim olmadığı yerde sorunların çözümü kesinlikle köklü olmaz, derinleşmez, yeni sorunlar ortaya çıkarır. Demokratik siyaset ilkesi ise her türlü sorunu çözme kapasitesine sahiptir. Demokratik siyaset ilkesinin uygulandığı yerde hiçbir sorun çözümsüz kalmaz. Bu açıdan demokratik siyasetin, demokratik siyaset ilkelerinin kesinlikle hakim kılınması gerekir. Ulusal kongrenin bunu çok iyi bir şekilde ortaya koyması gerekir. Çünkü Kürtler kendilerini demokratikleştirdikleri oranda bütün bölge ülkelerini demokratikleştirebilirler. Bölge ülkeleri demokratikleşirse bütün Ortadoğu demokratikleşir. Bu açıdan demokratik siyaset ilkesi Kürt toplumunun kendisini demokratik temelde örgütlemesini ifade ediyor. Demokratik temelde örgütlenmek demek Kürtlerin güç olmasını ifade ediyor. Demokratik toplum örgütlenmesini yaşamayan uluslar, topluluklar güç olamaz ve sorunlara çözüm bulamazlar.

Demokratik siyaset ilkesi Kürt toplumunun güç olmasını da sağlayan bir ilkedir. Kendisini demokratik toplum haline getirdiğinde bu, sözkonusu ilişkide olduğu komşu halkların da demokratikleşmesine ivme kazandırması, onların demokrasiye duyarlı hale gelmesini sağlar ve kendisinden başlayarak, komşu halkları, komşu halklardan da başlayarak bütün Ortadoğu'nun demokratikleşmesinin sağlanmasında büyük rol oynar. Bu da sadece Ortadoğu'nun değil, dünyanın demokratik alanda gelişimini, demokrasinin derinleşmesini, demokrasinin hakim olmasını sağlamada çok önemli bir rol oynar. Bu açıdan demokratik siyaset ilkesinin yaşamın her alanında uygulanmasını sağlayacak ilkelerin ulusal kongre tarafından tespit edilmesi Kürtlerin Ortadoğu'da örnek ve demokratik bir toplum haline gelmesi açısından çok önemlidir. Bunun da ulusal kongrenin gündeminde olması ve tartışılması çok gerekmektedir.

Kürtlerin kültürel soykırıma uğramasında iki temel kırım önemli rol oynamıştır. Bir toplum ancak toplumsal karakterini koruyorsa savunma mekanizması ve gücü vardır. Savunma gücü toplumsallıktan ileri gelir. Toplumsallığını kaybetmiş, dağılmış halklar topluluklar savunma gücünü kaybederler. Bugün Ortadoğu'da Kürtlerin toplumsal yapısı dağıtılmaya çalışılmaktadır. Türkiye'de Kürt halkının toplumsal yapısı dağıtılarak, savunmasız bir ulus haline getirilmektedir. Öte yandan kapitalist modernitenin bizzat kendisi toplumları dağıtıp savunmasız hale getirmektedir. Kürtler bu iki saldırıyla da karşı karşıyadır. Hem kapitalist modernitenin toplumu dağıtma saldırısıyla hem de sömürgeci güçlerin Kürtleri bir toplum olmaktan çıkarıp güçsüz bırakarak, üzerlerinde her türlü politikayı uygulaması saldırısıyla karşı karşıyadır. Bugün Kürdistan'da büyük bir toplum kırım vardır. Bu toplum kırım kadın şahsında gerçekleştirilmektedir, gençlik şahsında gerçekleştirilmektedir. Toplumda bireyin topluma karşı sorumluluğunun ortadan kaldırılmasıyla gerçekleştirilmektedir; bireylerin birbirlerine karşı toplumsal sorumluluklarını yerine getirmemesiyle gerçekleşmektedir. Bu açıdan Kürdistan'da toplum yaşam nasıl olacak toplumsal bileşenlerin varlığını güçlendirmesinde hangi ilkeler esas alınacak, bunlar da çok önemlidir.

Toplumun savunulması kimliğinin, kültürünün savunulmasıdır

Kadının varlığı toplumsallığın temelidir. Kadının özgür yaşamı nasıl korunacak, kadının toplumsallık karakteri nasıl korunacak, kadının toplumdaki etkinliği nasıl sağlanacak, kadın toplumun nasıl çimentosu olacak? Bütün bunların da genel toplumsal ilkeyle birlikte ele alınması gerekir. Yine gençlik çok önemli bir etkendir. Kürtler büyük oranda genç olduğuna göre gençliğe yaklaşım çok önemlidir. Topluma karşı sorumluluğunu yerine getirmesi, kendini örgütlü kılması, toplumda dinamizmi sağlamasında rolünü oynaması, toplumdaki her türlü değişime dönüşüme öncülük edecek karakterinin korunması açısından kadın kadar gençlikle ilgili de politikaların netleşmesi gerekmektedir. Kadın ve gençlik konusunda doğru politika izleyen topluluklar güçlenir, ayakta kalır, her türlü tehdide karşı kendini koruyabilir. Ama kadın ve gençlik konusunda politikası olmayanlar kapitalist modernitenin, sömürgeciliğin politikaları karşısında

bu yönlü savunmasız olanlar kesinlikle kaybetmeye mahkumdur. Bu bakımdan Kürtlerin direniş gücünün, varlığını koruma gücünün sağlanması açısından sosyal ilkenin de tespit edilmesi çok önemlidir.

Sosyal politikalar sorununun çözülmesi gerekir. Sosyal politikaları herhangi bir kesim için alınan karar olarak düşünmemek lazım. Sadece bir kesimin varlığını değil, toplumun varlığını ilgilendirmiyor. Bu bakımdan toplumsal konularda toplumsal bileşenlerin kendi sorunlarını çözme biçimleri, toplumun önemli bir bileşeni olarak toplum içinde yer almalarının sağlanması çok önemlidir. Toplumun savunulması aynı zamanda Kürt halkının ulusal varlığının savunulmasıdır; kimliğinin, kültürünün savunulmasıdır. Ama Kürtler bir ulusal topluluk olarak dağıtılıyor, savruluyor, savunmasız hale getiriliyor. Bu konuda da birçok tartışmanın yapılıp, kararların alınması gerekmektedir.

Belki de en önemli konulardan biri de ekonomik ilkedir. Kürtler bir yönüyle de ekonomik soykırıma uğratılarak, teslim alınmaktadırlar. Karın doyurmaya, fiziki varlığını sürdürmeye mahkum edilmektedirler. Bu yönlü çeşitli güçlere muhtaç edilmektedirler. Ele avuca bakar hale getirilmektedirler. Bu bilinçli bir biçimde yapılmaktadır. Kürtler aç, susuz, yoksul hale getirilerek, ekonomik soykırıma uğratılarak, bırakalım kültürel varlığını, kimlik, dil kültürel varlığını, fiziki varlığını bile yaşatamaz halde tutulmaktadır. Bu açıdan ekonomik soykırıma karşı tutum çok önemlidir. Kürdistan coğrafyası insanlığı ilk doyuran, besleyen coğrafyayken şimdi Kürtler Ortadoğu'nun ve dünyanın yoksul halkı konumundadırlar. Bu çok büyük bir çelişkidir. Bu ekonomik soykırımın geldiği düzeyi göstermektedir. Ekonomik soykırım, toplumsal kırımdır; ulusal soykırımdır, kültürel soykırımdır. Bu açıdan ekonomi politikası olmayan, ekonomi ilkesi olmayan kendi ekonomik yaşamı, faaliyeti olmayan, bunu örgütlememiş toplumlar sömürülmeye, baskı altına alınmaya ve yok edilmeye mahkum topluluklardır. Kürtler coğrafyasıyla her bakımdan yeraltı ve yerüstü kaynaklarıyla zenginse o zaman dört parçadaki Kürtlerin birbirlerini tamamlaması, beslemesi açısından ekonomik ilkenin tespit edilmesi gerekir. Kürtler hangi ekonomik ilke temelinde ekonomik kırımı durdurabilirler, ekonomi alanında toplumsallıklarını, varlıklarını güçlendirecek bir ekonomik politika izleyebilirler, bunların tespit edilmesi de çok önemlidir.

Ekonomi toplumun en temel faaliyetidir. Hatta ekonomi toplumun en demokratik faaliyetidir. Ama bugün ekonomi tamamen toplumun elinden alınmıştır. Ekonomi bireylerin eline geçmiş toplum, bireylerin mahkumu haline getirilmiştir. Bu kesinlikle bir toplumsal varlığın ulusal varlığını sürdürmesinde en büyük tehlikedir. Bu açıdan bunun da tartışılması gerekmektedir. Çünkü günümüzde kapitalist modernite, endüstriyalizm sanki tek ekonomik modelmiş, kapitalizm dışında, endüstriyalizm dışında başka ekonomik model yokmuş, insanlar birilerinin fabrikası oldu, birilerinin sömürüldüğü, birilerinin de çalıştırıldığı bir sisteme mahkummuş gibi bir dogmatizm içindedir. Böyle bir dogmatizm dayatılmaktadır. Halbuki tarih içinde ekonomi topluma aitken, bugün topluma ait ekonomi tu kaka edilmiştir. Toplumsal ekonomi sanki kötü bir şeymiş gibi bir algı yaratılmıştır. Halbuki tarih böyle demiyor. Özellikle Kürtlerin tarihi araştırılırsa ekonominin ne kadar toplumsal olduğu görülür. Aşiretler kendi varlıklarını nasıl korumuşlar, Kürtler aşiret formu içinde kendi varlıklarını nasıl korumuşlar? Ekonomik faaliyet toplumsallık içerisinde sürdüğü için Kürtler her türlü baskı ve zulme rağmen kendi toplumsallıklarını, değerlerini ve kültürlerini bugüne kadar sürdürmüşlerdir. Bu açıdan hem kapitalist modernitenin toplumu dağıtarak ortadan kaldırma saldırılarına hem de sömürgeci güçlerin Kürtlerin elindeki bütün ekonomik imkanlara el koyarak Kürtleri her şeye muhtaç hale getirmesinin önüne geçmek gerekmektedir. Kürtlere hiçbir ekonomik faaliyet bırakılmamıştır. Kürtler neden hep kaçakçılık yapmış, yaşamlarını feda ederek, elini kolunu kaybederek, karnını doyurmaya çalışmıştır? Sınır boylarında birçoğunun eli ayağı yoktur. Sınır boylarında çatışmalarda kaçakçıdır diye öldürülmektedir. En son örnek olan Roboski ortadadır. Öğrenciler harçlık için, karın tokluğuna kaçakçılığa gitmişler, ama büyük bir katliamla karşılaşmışlardır. Bu tamamen sömürgeci güçlerin Kürtler üzerinde uyguladığı ekonomik politikanın sonucudur. Bu yönüyle Kürtler kendi ekonomik sistemlerini nasıl kuracaklar, ekonomik faaliyete nasıl sahip olacaklar, bunların da konuşulması gerekiyor. Belki Güney Kürdistan'da bu imkanlar belirli düzeyde ele geçirilmiştir, ama bunun da doğru değerlendirilmesi gerekiyor. Petrolün de öyle olması gerekiyor. Güney Kürdistan'da her türlü imkan var. Tarım da gelişir, endüstri de gelişir. Ama doğru bir ekonomik anlayışla Kürdistan'ı yeniden canlandıracak, ekonomik faaliyeti toplumun eline verecek bir yaklaşımın olması gerekmektedir. Yoksa bireylerin, belirli kesimlerin zenginleşmesi toplumsallığı yaratan bu coğrafyaya yakışır mı? Kürtler bu yoksulluğa layık mıdır? Bu bakımdan bu konuda da doğru bir politik ilkenin tespit edilmesi gerekir.

Ulusal kongre hak ve adalet ilkesiyle toplanacaktır

Kuşkusuz birçok ilke böyle tespit edilebilir. Bunlar kongrenin tartışacağı konulardır. İlla da şöyle olacak, böyle olacak, kesinlikle böyle olur demek mümkün değildir. Tartışmalar sonucu bu ilkelerin nasıl olması gerektiği netleşecektir. Sadece ilkeleri tespit etmekte de yeterli değildir bir de bu ilkelerin nasıl hayata geçirileceği nasıl yaşam bulacağı önemli olmaktadır. Mesela savaş ve barış ilkesi diyoruz; bunların tespit edilmesi gerekir, diyoruz; Kürtler yok olma tehdidiyle karşı karşıyadır, diyoruz; bir ulusal kongre olacaksa, birlik olacaksa, öz savunma güçlerinin nasıl birbirini destekleyeceği, öz savunma güçlerinin nasıl yönetileceği konusu da önemlidir. Bir ortak öz savunma kurumunun oluşması gerekmektedir. Sadece ilkelerin tespiti yetmez, bir de bu ilkelerin pratikleşmesi de önemli olmaktadır. Tabii ki bir özsavunma gücünün olması gerekmektedir, ama bu özsavunma güçleri nasıl birleştirilecek, bunları sağlayacak bir ortak mekanizmaya da ihtiyaç vardır. Yine Kürtler her parçada ayrı ayrı, kendine göre diplomasi yapıyorlar. Bazen bu diplomatik faaliyetler karşı karşıya geliyor; birbirlerinin çıkarına ters şeyler oluyor. Oysa Kürtlerin bütünlüklü diplomasi çalışması yapması gerekir. Herkes, her örgüt bazı diplomatik çalışmalar yapıyor, ama bu çalışmaların birbiriyle uyumlu olması, birbirlerini boşa çıkarmaması, güçlendirmesi gerekir. Bütün parçaları temsil edecek ortak kurumlara, elçiliklere, temsilciliklere ihtiyaç vardır. Bunun yaratılması gerekir. Ulusal kongrenin en temel hedeflerinden biri de bu olmalıdır. Çünkü Ortadoğu biraz da diplomasinin yoğunlaştığı bir yerdir.

Ortadoğu'da diplomatik faaliyetler çok önemlidir. Dünya dengeleri burada kuruluyor. Üçüncü dünya savaşı burada yürütülüyor. Bütün çatışmalar, gerilimler burada yaşanıyor. O zaman bu durum Kürtler açısından iyi bir diplomasi çalışmasının da yapılmasını gerektiriyor. Kurtlar sofrası olan Ortadoğu'da bir halkın varlığını sürdürmesi açısından böyle bir kongrenin yapılması ve ortak bir diplomasi faaliyetinin yürütülmesi gerekli olmaktadır. Tabii ki kongrede bu konular tartışılıp, nasıl olacağı netleştirilebilir. Yine ulusal konsey mi olur, kurul mu olur, daimi meclis mi olur bunların da oluşması gerekir. Pratik yönetimi yapacak, bunları koordine edecek, yönlendirecek, yine zaman zaman toplanan bir meclis sistemi ya da kongrede ortaya çıkan bir kurulun da mutlaka seçilmesi gerekir. Çünkü ilkeleri tespit ettikten sonra pratikleşmeyi sağlayacak kurumların oluşturulması da kongrenin üzerinde durması gereken temel konulardan biridir.

Böyle bir kongre tabii ki aynı zamanda sadece Kürt sorununun demokratik çözümünü değil, Ortadoğu'nun barışını da, demokratikleşmesini de hedeflemelidir. Yani bu kongre Kürtlerin bir araya gelip, herhangi bir halka, ülkeye düşmanlık yapması için yapılan bir kongre olmayacaktır. Kesinlikle böyle anlaşılmaması gerekir. Aksine bu kongrede ortaya çıkacak Kürt sorununun çözüm yaklaşımları İran'ı da, Türkiye'yi de, Suriye'yi de, Irak'ı da istikrar ve refaha kavuşturacak yaklaşımlar olacaktır. Kürt sorununun çözümü temelinde bölge sorunlarının çözümünü esas alacaktır.

Kürt sorununun çözümsüzlüğü kötülük tanrılarının Ortadoğu'ya verdiği bir ceza gibidir. Bu açıdan Kürt sorununun çözümü için yoğunlaşan bir kongreden hiç kimse rahatsız olmamalıdır. Bu kongre gerçekten hiçbir halka karşı değildir. Hiçbir halkın hakkında hukukunda gözü yoktur. Hatta Kürtlerin güçlerini diğer halklarla birleştirerek daha büyük bir enerji, sinerji ortaya çıkarmasını hedeflemektedir. Gerçekten de bu kongreye yaklaşım böyle olmalıdır. Hatta kongreye giderken bütün ülkeler, devletler Kürtlerin kendi demokratik haklarının tanınması açısından toplanacakları konusunda bilgilendirilebilirler. Kürtler zaten sınırları sorun yapmayacaktır. Egemen güçler sınırları sorun yapmazsa, Kürtler arasındaki ilişkilerin gelişmesine engel olmazlarsa Kürtler de sınırları sorun yapmadan, mevcut sınırlar içerisinde demokratik ve özgür yaşamlarını sürdürebilirler. Kürtlerin şimdiye kadarki yaklaşımları hep böyle olmuştur. Bu yönüyle bütün bölge ülkelerinin, Türkiye, İran, Irak, Suriyenin Kürtlerin bu birlik yaklaşımını sorunların çözüm yaklaşımı olarak görmeleri gerekir. Var olan sorunların çözümsüzlüklerini ortadan kaldırmayı hedeflemektedir.

Bu kongre hak ve adalet ilkesiyle toplanacaktır. Kesinlikle hiçbir güce düşmanlık yapmayacaktır. Kuşkusuz Kürtlerin haklarını tanımıyorsa, şovenistse, inkarcıysa, zamana yayılmış kültürel soykırımı dayatmak ya da baskı kurmak istiyorsa tabii ki Kürtler ona karşı tutum alacaklardır. Bu tutum kesinlikle halklara, ülkelere değildir; bu tutum Kürtlerin haklarını tanımayan despotik zihniyete ve yanlışlıklaradır; Ortadoğu'da sürdürülen yanlışlığın düzeltilmesine yöneliktir. Yanlışlıklar herkese zarar vermektedir. Bu bakımdan yanlışlıkların düzeltilmesi Kürt sorununun demokratik çözümü temelinde bütün ülkelerin çözümü anlamına gelmektedir. Kongreyi böyle anlamak gerekir. Kongrenin esası mevcut ülkelerle ve Ortadoğu'yla barış kongresidir. Çözüm isteğini de, barışın ilkelerini de net ortaya koyacaktır. Bunlara saygılı olunursa kesinlikle bu kongre Ortadoğu'da halklar arası güçlü barışın ve bütün Ortadoğu'nun demokratikleşmesinin güvencesi olacaktır. Kürtler kongreye böyle yaklaşmaktadırlar.

Bütün bu sorulara doğru cevap vermek doğru bir kongre ortaya çıkarmak için hazırlık gerekmektedir. Hazırlıklar önemlidir. Hazırlıkların yanında tartışmaların da demokratik siyaset ve demokratik ilkeler çerçevesinde gerçekleştirilmesi gerekir. Demokratik ilkeler çerçevesinde tartışmalar olursa, şu devlet bu devlet istedi diye herhangi bir dayatmayı yansıtacak yaklaşımlar içerisinde olunmazsa biz bir ulusal kongrenin Kürt'ün tarihini değiştireceğini, kara kaderine son vereceğini düşünüyoruz. Zaten Kürt halkı da kongreyi böyle anlamaktadır. Kürt siyasetçileri de yıllardır kongreyi böyle anlamışlardır. Neredeyse kongre Kürtlerin bütün sorunlarını mucizevi bir çözüm olarak görmüşlerdir. Kuşkusuz bir mucize olmayacaktır. Kongreden sonra da kimi sorunlar devam edebilir. Ama bu kongre belli bir doğrultuyu ortaya koyduktan sonra o sorunların zemini giderek azalacak, sorunların çözümü temelinde Kürt sorununun çözümü konusunda da bölgenin demokratikleşmesi konusunda da tarihi rolünü oynayacaktır.

Görüldüğü gibi kongrenin amacı da hedefi de nettir. Ulusal kongreye başka anlamlar yüklemek mümkün değildir. Ulusal kongre toplandığında zaten tarihsel ve güncel ihtiyaçlara uygun tartışmalar yapılacaktır. Bu nedenle de çeşitli güçlerin kongreden kendi bencil çıkarları için beklediği sonuçlar doğmayacaktır. Bırakalım çeşitli güçlerin Kürtleri birbirine düşürme veya parçalama amaçlarının sonuç alması, böyle bir kongre olduğunda Kürtler arası birlikte politikada ortaklaşacaktır. Kürtler ulusal kongrenin sonucunda çok güçlenmiş bir biçimde yeni bir siyasal mücadele, yeni bir ulusal tarih içine girmiş olacaklardır.

"Kürtler coğrafyasıyla her bakımdan yeraltı-yerüstü kaynaklarıyla zenginse o zaman dört parçadaki Kürtlerin birbirlerini tamamlaması, beslemesi açısından ekonomik ilkenin tespit edilmesi gerekir. Kürtler hangi ekonomik ilke temelinde ekonomik kırımı durdurabilirler, ekonomi alanında toplumsallıklarını, varlıklarını güçlendirecek bir ekonomik politika izleyebilirler, bunların tespit edilmesi de çok önemlidir"

Otuz beş gün yol gözledim

Avrupa'ya çıkalı uzun yıllar olmamıştı. Ama yine de örgüte katılır katılmaz ülkeye gelme önerisini yaptım. Arkadaşlar her ne kadar, "bir süre kaldıktan sonra gidersen daha iyi olur" deseler de bir an önce ülkeye ulaşmak için kendimi dayattım. Çünkü Avrupa her geçen gün insandan bir şeyler koparıp alıyor, biraz daha kendisine yabancılaştırıyordu. Öte yandan da Kürdistan dağlarının doruklarında ve vadilerinin kuytuluklarında yakılan ateşin sihri her Kürt gencini olduğu gibi, beni de kendisine çekiyordu. Avrupa'nın dondurucu ortamında o ateşin sıcaklığını derinden hissediyordum. O yüzden birkaç kere üst üste tarzda öneri yapınca, 2003 yılında ülkeye gönderildim.

Üç yıl kadar Güney'de kaldım. Ancak bu süre içerisinde Kuzey'deki sıcak savaş ortamına geçmek için sık sık öneri yaptım. Çünkü savaş orada sürüyordu. Bir de örgüt tarafından yeni bir hamle başlatılmıştı. Ben de Kürt Özgürlük Hareketi'nin bir gerillası olarak başlatılan hamlede yer almak istiyordum. Zira biz de savaşarak ülke için bir şeyler yapmaya gelmiştik. 2006 yılında arkadaşlar önerimi kabul ederek, Garzan eyaletine gideceğimi söylediler. Kanatlanıp uçacak gibi oldum. Çünkü hayallerim gerçek oluyordu. Zaten ülkeye gelirken kurduğum en büyük hayallerden biri, Kuzey Kürdistan'da gerilla olmaktı. Arkadaşların Garzan'a gideceğimi söylemeleriyle hayallerim gerçekleşecekti.

O zamanlar Kuzey'e geçecek güçlerin hepsi hazırlanmak için Behdinan'da toplanıyordu. Ben de Behdinan alanına geçtim. Birkaç günlük hazırlık sürecinden sonra peşlerine aldıkları güney rüzgarlarıyla Kuzey'e akacaktı bütün gruplar. Bu yıl peşine rüzgarı alıp akanların içinde ben de olacaktım. Yıllardır beklediğim uzun yürüyüşe çıkacaktım. Ama Garzan'ı hiç bilmiyordum. Oradaki düşman gerçeği dışında bildiğim hiçbir şey yoktu. Yolumuz kaç gün sürecek, nerelerden geçeceğiz, kaç günde ulaşacağız, orada bizi neler bekliyor gibi sorular, ilk andan itibaren kafamda dönmeye başladı.

Garzan'ı hiç tanımıyordum. Ama bilmediğim sadece Garzan değildi. Kuzey eyaletlerimizin, savaş sahalarımızın hiç birini bilmiyordum. O yüzden hangisi ve neresi olursa olsun benim için fark etmezdi. Ama yine de insanın beynine sorular hücum ediyordu.

Gerçi bizden önce binlerce arkadaşımızın kaldığı, binlercesinin büyük direnişler göstererek şehit düştüğünü orada kalan eski arkadaşlardan dinlemiştim. Zaten ülkeye geldiğim ilk günden itibaren eski arkadaşların daha önceki savaş yıllarına ilişkin anlattığı anıları can kulağıyla dinliyordum. Çünkü onlardan dinleyeceklerim, savaş belleğimi güçlendirecekti. Nerelerde, ne tür savaşlar yürütüldüğünü, arkadaşlarımızın nasıl direndiklerini bilmem gerekiyordu. Onların yaşam ve direniş deneyimlerinden dersler çıkarmam gerekiyordu. Beni bu dersler yürütecekti bu dersler büyütecekti. Bu dersler ülkede yürümenin kılavuzluğunu yapacaktı. Avrupa'dayken de eyaletlerimizin savaş pratiklerine ilişkin yazılıp çizilenlerin çoğunu okumuştum.

Bizden öncekilerin ayak izleri üzerinde yürüyeceğimiz kesindi. Onlara layık olmak dışında bir seçeneğimizin olmadığı da kesindi. Onların bıraktıkları yerden bayrağı taşımaya devam edecektik. Yolumuz ve yolculuğumuz bunun içindi.

Behdinan'a geçtikten birkaç gün sonra gruplar oluşturuldu. Her sahaya, sahalar içinde eyaletlere, eyaletler içindeki bölgelere gidecek arkadaşlar belirlendi. Yaklaşık bir ay kadar Zap çevresinde kaldık. Daha önce o eyalet ve sahalarda kalan arkadaşlar bizimle toplantılar yaparak, bilgi vererek, bizi hazırlamaya çalıştılar. Çıkacağımız uzun yolculuğa kendimizi fiziki ve psikolojik olarak hazırlamaya çalışıyorduk.

Mayıs ayının sonlarına doğru ilk gruplar yola çıkmaya başladı. Uzun süren ve birbirine başarı dilekleri ileten vedalaşmaların ardından arkadaşlar, gruplar halinde yola çıkıyorlardı. Haziran ortalarına doğru bizim grup da yola çıktı. Yaklaşık bir ay kadar zorlu geçen bir yürüyüşün ardından eyalete ulaştık. Eyalet içinde düzenlemelerimiz yapıldı. Birkaç arkadaşla birlikte Mutki bölgesine gittik. 2007 yılı bahar aylarına kadar o alanda kaldık. Bölgede kalırken önümüze konulan temel görev önce orada tutunmak, orada üslenmeyi sağlamaktı. Bunu başardıktan sonra artık eylem yapabilecektik. Aslında daha önce taburların hareket ettiği, büyük eylemlerin yapıldığı bir alandı. Ama '94 operasyonlarından sonra alan kısmen boşaltılmıştı. Düşmanın halka koruculuğu dayatması sonucu kimi koruculaşmış, etmeyenler de köyleri yakılarak, alandan çıkarılmıştı. Koruculuğu daha çok Kürdistan'da bir azınlık olarak kabul edilen ve Arapların Şexani aşiretinden geldikleri söylenen Şigo adındaki aşiret mensupları kabul etmiş ve bölgede azılı hale gelmişlerdi. Ancak arkadaşlar çok fazla üzerlerine gitmemişti. Çünkü Şigo'lar Kürdistan'da bir azınlık olarak kabul ediliyordu. Düşmanın politikalarından biri de, Kürdistan'daki azınlıkları Kürtlere düşman ettirmek olduğundan, arkadaşlar böyle bir politikanın boşa çıkması için üzerlerine fazla gitmemişlerdi. Ama ona rağmen fazlasıyla azgınlaşmışlardı. Geri çekilme sırasında oradan çekilmek istenen iki-üç grubun tasfiyesinde rol oynadıkları bize verilen bilgiler arasındaydı. O yüzden de çok duyarlı olmamız gereken bir bölgeydi. Hem hassas, hem önemli bir bölge olduğu için arkadaşlar önümüze ilk etapta yerleşme planı koymuşlardı. Yerleştikten sonra diğer aktiviteler kendiliğinden gelirdi.

Alana yerleşmeyi başarmış, 2007 yılına gelmiştik. Asıl hikaye de bundan sonra başlıyor. Aslında kaldığımız bir yıl içinde birbirinden güzel birçok hikaye yaşadık. Ama en önemlisi arkadaşlardan kopuk kaldığım, 35 gün boyunca arkadaşların yolunu gözlediğim andır. O yüzden hikaye bundan sonra başlıyor diyorum...

Hikaye diyorum ama gerçek. Zaten hikayeler de geçmişin gerçekleri değil midir? Gelecekte bizim yaşadığımız gerçekler de hikaye olmayacak mı? O yüzden hikaye diye başlıyorum ve hikayenin sonu diye de bitireceğim.

Mutki, arazi olarak çok güçlüdür. Görüp kalanlar Kürdistan'ın en güçlü arazilerinden birinin Mutki arazisi olduğunu söylerler. Tam gerilla için yapılmış bir arazidir denebilir. Gündüz dahi içine girmekten korkacak kadar gür ormanlara sahip bir yerdir. Ancak gittiğimizde o ormanlarının büyük bir bölümünün yakılmış, kesilmiş olduğunu gördük. Ona rağmen hala çok güzel ve gerillanın istediği biçimde hareket edebileceği bir araziydi. Alanın koruculaştırılması araziyi oldukça daraltmıştı. Ama yine de içinde rahatlıkla kalıp, üslenebildiğimiz bir araziydi. Mutki de kendi içinde birkaç alandan oluşuyordu. Biz, Xaçe Reş alanında kalıyorduk. Xaçe Reş alanı, ismini orada bulunan bir köyden alıyor. O köylerin hikayeleri de oldukça uzun. Çünkü hala bazılarının adları daha önce orada bulunan halklar tarafından konulmuş. Xaçe Reş, anlaşılacağı üzere 'Kara Haç' anlamına geliyor.

Biz düşmanın değil düşman bizim denetimimize girdi

Baharı geride bırakmak üzereydik. Üslenme yerlerimizi terketmiştik. Düşman ve halkın olduğu alanlarda hareket etmeye başlamıştık. Mevsime iyi bir giriş yapmak için alanda bir eylem yapmak istiyorduk. Ama eylem için önce keşif yapmak gerekir. O yüzden arkadaşlar benimle birlikte bir arkadaşı keşif yapmak için görevlendirdi.

Gittiğimiz yerde keşfimizi tamamlayıp geri dönüyorduk. Ancak meğer düşman görüntümüzü almış ve daha önce arkadaşları pusuya düşürdüğü yerde pusu atmış. Zaten alanda gündüz hareket etmiyorduk, her şeyi gece yapıyorduk. Alan, konumu itibariyle gerilla kurallarının tamamının yerine getirilmesini gerektiriyordu. Gerilla dendi mi gece hareket eden, gece eylem yapan, gece yol alan, gece göreve giden, gündüz ise dinlenen bir güç olarak anlaşılır.

Ay ışıklı bir geceydi. Ay, gökyüzünde yalnızlığıyla tepemizde bir tepsi gibi duruyordu. Düşmanın sürekli pusu attığı ama onun dışında da bilmediğimiz bir yoldan yürüyorduk. Arkadaşların pusuya düştüğü yere yaklaştığımızda bir değişiklik yapmak istedik. Yolun sağından, solundan ya da herhangi bir yerinden geçmeyi denemek istedik. Kendimizi aşağıya doğru bırakıp düşmanın her zaman pusu attığı yerin alt tarafından geçip gideceğimizi hesaplarken düşmanın arka tarafına gelecek şekilde yolun üstüne düştüğümüzü fark ettik. Düşmanın her zaman pusu attığı yere geldiğimizde onlar daha bizi fark etmeden, biz onları fark ettik. Biz düşmanın değil, düşman bizim denetimimize girdi. İlk önce 'fark ettirmeden geçebilir miyiz' diye düşündük. O yüzden, adımlarımızı kendimizin bile duyamayacağı şekilde atıyorduk. Kalbimizin sesini duyuyorduk. O kadar tedbirli gitmemize rağmen, düşmana fark ettirmeden gidemeyeceğimizi anladık. O halde yapmamız gereken pusudaki düşman bizi vurmadan, bizim onu vurmamızdı. Aramızda da çok uzak bir mesafe yoktu; ancak yüz metre kadar vardı.

Biz daha bunu düşünürken, düşmanın bizi fark etmesiyle, o an silahlarımızı ateşledik. Çünkü yapacak başka bir şey yoktu. Önce birkaç tarama yaptık. Aramızda, "silahlar da konuştuğuna göre bundan sonra ne yapabiliriz" gibisinden birkaç cümleden oluşan kısa bir konuşma geçti. Düşman bizi vurmadan biz onu vurmuştuk ama, onlar da gecikmeden bize cevap vermişti. Rastgele bulunduğumuz tarafı tarıyorlardı. Pusuya askerlerle birlikte korucular da gelmişti. O yüzden biraz daha cesaretli davranıyorlardı. Pusuya düştüğümüz yer çatışmaya uygun değildi. Zaten orada herhangi bir çatışmaya da giremezdik. Çünkü pusuya girmeden pusu atan gücü vurmuştuk. Yapmamız gereken; oradan bir an önce çıkmak kalıyordu. Pusuya düştüğümüz yer düzlükteydi. O nedenle oradan çıkmak zordu. Ancak bir şekilde çıkmamız gerekiyordu. Birkaç tarama daha yaptıktan sonra geldiğimiz yöne doğru geri döndük. Yanımdaki arkadaş yolun alt tarafına doğru kendini bıraktı. Ben de geldiğimiz araziden çıkmadan öyle devam ettim. Ay ışığı vardı. Bir de düşman ışıldak kullandığı için görüntümüzü iyice aldılar. Onun için hem benim hem de diğer arkadaşın gittiği yerleri yoğun ateş altına aldılar durmadan tarıyorlardı.

Mermilerden korunmak için zaman zaman yürüyor, zaman zaman eğiliyordum. Bir kez daha eğilmek isterken sendeleyip yere düştüm. Düşünce diz kapağım taşa çarptı. Ayağa kalkmak istedim, ama kalkamadım. Diz kapağım taşa çarpmasına rağmen her iki ayağım da tutmaz olmuştu. Birkaç defa kalkmayı denedim ama olmadı. Acaba yaralandım mı diye düşünmeye başladım. Ellerimle ayaklarımı, dizlerimi yokladım, ama kan yoktu. Yaralanmamıştım ama dizimde korkunç bir acı vardı. Ne yaptıysam da bir türlü ayağa kalkamadım. Oradan mutlaka uzaklaşmam gerekiyordu. "Bir şeyler yapmalıyım" diyordum kendi kendime. Sonunda çantamı çıkarıp bir yere sakladım. Ondan sonra sürünerek oradan uzaklaşmaya çalıştım.

Bütün bunları ay ışığı ve gökten düşen yağmur damlaları gibi üzerime yağan mermiler altında yapıyorum. Düşman sayımızın az olduğunu ve birbirimizden koptuğumuzu da anlamıştı. O yüzden de gittiğimiz yöne doğru tedbirli bir şekilde yavaş yavaş gelmeye başladı. Avcı kolu halinde dağılmış, bize doğru geliyorlardı. Her zaman olduğu gibi yine en önde korucular vardı. Norşin'in üst tarafında ve bulunduğumuz alana yakın olan Xapinok Karakolu'ndan onlara takviye de gelmişti. Düşman gelen takviyeye güvenerek ve bir de sayımızın az olduğunu bildiğinden, araziye dağılmış geliyordu.

Ben de oradan çıkmak için uğraşıyordum. Düşmanın orta yerinde kalmıştım. Ancak ne yaptıysam çok fazla uzaklaşamadım. Tahminen beş yüz metre kadar uzaklaştığımı sanıyorum. Ondan öte bir adım dahi atamıyordum. Çünkü ayaklarıma hükmedemiyordum. Hareket ettirmekte bile zorlanıyordum. Ertesi gün bulunduğum alana operasyon çıkacağını da biliyordum. O yüzden kendimi mutlaka bir biçimde sağlama almam gerekiyordu. Ama ne yaptıysam çıkamadım. Adım atacak güçte değildim. O yüzden orada saklanacak bir yer aramaya başladım. Bulunduğum yer, öyle büyük ağaçların olduğu bir orman değildi. Kesilmiş koca ağaçların yeşerip dal budak vermesiyle çalılıklardan oluşan bir yerdi. Düşmanın içine giremeyeceği, beni çok iyi koruyacağı bir orman değildi. Köyün de hemen üst tarafındaydım. Ama başka bir alternatifim yoktu. Bulduğum yerde sık bir çalılığın arasına girip saklandım. Bir yandan ayağımın acısıyla kıvranırken, öte yandan yarın araziye çıkacak düşmanı düşünerek, gündüz olmasını bekledim.

Silahımın emniyetini açıp, bombamın pimini düzelterek öylece sessizce bekledim

Sabahleyin, güneşin ışıkları yavaş yavaş bulunduğum alana düşmeye başladı. Telsiz ve dürbünümüz de diğer arkadaşta kaldığı için düşmanı ne dinleyebiliyor ne de gözetleyebiliyordum. İş gözlere düşmüştü. Gözlerimle etrafı kontrol edip, düşmanı takip edecektim. Kaldığım arazi zaten iyi değildi. Düş-

manın gelip beni bulması durumunda çatışmaktan başka bir seçeneğim de yoktu. Gireceğim çatışma da en fazla birkaç dakika sürebilirdi ancak. Yine de direnmekte kararlıydım. Diğer arkadaşlarıma layık olmak için direnecektim.

Düşmanı takip etmek için bütün yükün üzerlerine yüklendiği gözlerimi iyi açarak, düşmanın geliş hattını gözetlemeye başladım. Bir süre sonra pusuya girdiğimiz yerde askerlerin hareket etmeye başladığını gördüm. Kendi aralarında gittiğim ya da gidebileceğim yönleri tartıştıklarını duyabiliyordum.

Pusuya girdiğimiz yerden başlayıp araziyi taramaya başladılar. Silahımın emniyetini açıp, bombamın pimini düzelterek, öylece sessizce beklemeye başladım. Geldiklerinde onları önce silahlı vuracaktım. Ardından bombayla vurmaya devam edecektim. Zaten ondan sonra büyük bir ihtimalle vurulup düşecektim. Ama vurulmadan önce birkaç tanesini vurmam gerekir diyordum kendi kendime. Ayağımdaki ağrı şiddetleniyordu. Ama o an acıyı dinleyecek halde değildim. Arazide arama tarama yapan düşmanı düşünüyordum. Beni görmesi durumunda onu nasıl etkili bir şekilde vurabileceğimi hesaplıyordum. Öyle kolay bir şekilde beni vurmamalı diyordum kendi kendime. Gözüm, kulağım düşmandaydı.

Bir süre sesiz sedasız bekledim. Öğlen saatlerine kadar düşman bana doğru gelmedi. Sadece pusuya düştüğümüz yerde dolanıp durdu. İkindi vakti yine gelmedi. Akşam oldu, yine gelmedi. Şans benden yanaydı. Düşman her yeri arama taramadan geçirmesine rağmen benim bulunduğum yere gelmedi. "Acaba düşman neden buraya gelmedi" diye düşünmeden edemedim. Aslında cevabı kolay bir soruydu. Kaldığım yer köye ve karakola yakındı. Böyle açık bir yerde saklanacağımı da hesap etmemiş olmalılar. En azından ben böyle düşünüyordum.

Düşman gelmeyince, ayağımdaki acı adeta beni dürtercesine kendime dönmemi istiyor gibiydi. Dayanılacak gibi değildi. Kemik sızlıyordu ve beynime kadar vuruyordu. Bir de aşırı derecede şişmişti. Yapacağım tek bir şey vardı: O da bir biçimde arkadaşlara ulaşmak. Ama yürüyemiyordum. Ayrıca arkadaşları nasıl ve nerede bulacağımı da bilmiyordum. Çünkü öyle bir durumda arkadaşlar tedbir amacıyla bir süre kullandıkları noktalardan uzaklaşırlar. Ama öyle elim kolum bağlı da kalamazdım. Arkadaşları aramaya karar verdim. Tek bir adım dahi atacak durumda değildim. Hem açlıktan, hem susuzluktan hem de ağrıdan başım dönüyordu. Gün boyu hiçbir yememiş, içmemiş, düşman geldi gelecek gerginliğiyle öylece beklemiştim. Bunun ağırlığını daha yeni yeni yaşıyordum. Aramaya hemen üst tarafında olduğum köyden başlayacaktım. Aslında arkadaşların o gece o köye gelmeyeceklerini biliyordum. Ama yine de köye gitmeye karar verdim. Arkadaşları bulamasam bile bu çevrede olduğuma, düşmanın eline geçmediğime ve şehit düşmediğime dair haberlerinin olmasını istiyordum. Köye gitseydim bir biçimde bundan haberlerinin olacağını biliyordum. O köyde daha önceden gittiğim birkaç evi biliyordum. Bütün bunları düşünüp gitmeyi kararlaştırdım.

Ancak o gece hiçbir yere gidemedim. Adım atamıyordum. Bu acı, eziyet veren duygu, tekrar gerillaya ulaşabileceğim inancıyla yerini sevinç ve mutluluğa bırakıyordu. İki gün iki gece ilk saklandığım o yerden hareket edemedim. Hareket edebilseydim ilk geceden, hemen on dakika alt taraftaki köye gidecektim. İki günden sonra ayağımdaki şişlik biraz indi. Ağrısı da biraz dindiği için köye gitmek için yola çıktım. Ama zar zor ayakta duruyordum. İki günlük açlık ve susuzluğa bir de ayağımın hali eklenince, ayakta durmakta zorluk çekiyordum. Gerillada büyük bir zaafiyet olan sigarasızlık bende de kendisini göstermişti. Utanarak, sıkılarak biraz da zayıflığıma yenilerek; "Şimdi bir sigara olsaydı da içseydim" diyordum. Zar zor ayağa kalktım. Ama yürüyemiyordum. Silahımı baston gibi kullanarak adımlarımı atmaya başladım. On adımda bir oturup dinleniyordum. Çünkü gücüm ancak o kadarına yetiyordu. Zaten ilk üç dört adımda gözlerim karardı. Hemen dip tarafımdaki köy ışıklarını bile göremez olmuştum. Sonunda yaklaşık on dakika kadar uzakta olan köye ancak iki saatte ulaşabildim. Köy, üç gece önce yaşadığımız çatışmaya tanık olmuştu. Ama sonucu hakkında çok fazla bir şey bildiklerini sanmıyordum.

Tanıdığım evlerden birine girdim. Ev sahibi beni görünce, "üç gece önce buradaki çatışmada mı oldu?" diye sordu. Ben de "evet ama mermi falan almadım. Yere düşüp ayağımı kayaya çarptığım için öyle oldu" dedim. Arkadaşları sordum. Çatışmaya; yani pusuya girdiğimiz geceden bu yana kimsenin gelmediğini söyledi. "Üç gündür bir şey de yememişsindir o zaman" dedi. "Evet" dedim. Çünkü gerçekten de iki gündür hiçbir şey yememiştim. Çay, sigara, su bile içmemiştim. Ev sahibi eşine hemen bir şeyler hazırlamasını söyledi. Açlık çok önemli değildi. Çaysızlık zorlamıştı beni. O yüzden "Yemekten önce bir çay olsa, belki başımın ağrısı geçer" dedim. Yemekten önce çay getirdiler. Üç bardak üst üste içtim.

Baş ağrım biraz geçti gibi. Ama ayağımın ağrısında herhangi bir değişiklik yoktu. İki saat kadar evde kalıp yemek yiyip çayımı içtikten sonra, biraz da erzak alarak köyden çıktım. Bu arada köylü, ağrı kesici gibi bazı ilaçlar da verdi ve ayrıca yarın Norşin'e inip bana ilaç getireceğini söyledi. Beni saklayabileceğini, bu durumda bir yere gitmemin doğru olmayacağını, zaten bir yere gidemeyeceğimi de söyledi. Aslında kalabilirdim. Ev sahibi güvenilir bir insandı. Beni düşmana teslim etmeyeceğini biliyordum. Ama yine de ben bir gerillaydım. Kendi tedbirimi almak zorundaydım. Ayrıca köyü ve köylüleri de düşünmek zorundaydım. Çünkü köyde yakalanmam ya da çatışmaya girmem durumunda köyleri yakılacaktı. Köylüler evlerinden, yurtlarından, topraklarından olacaktı. O yüzden 'köyden çıksam daha iyi olur' diyerek evden ayrıldım. Ama ayrılmadan önce kendisine, arkadaşlara yaşadığıma dair bir haber gönderebilirse ya da arkadaşlar bu tarafa gelirse yaşadığımı ve bu çevrede olduğumu söylerse iyi olur dedim.

Köyden çıkıp bu kez biraz daha uzakta ve gür bir ormanın içine kadar yürüdüm eğer buna yürümek denirse. Yer yer silahımı baston gibi kullanarak adımlarımı atıyordum, yer yer de sürünerek ilerlemeye çalışıyordum. Sabaha kadar ancak güvenli bir yere varabildim.

Gecelerimi yol gözlemekle geçiriyordum

Günü o ormanın içinde geçirdim. Yemek çok fazla aklıma gelmiyordu. Sigara içip arkadaşları düşünüyordum. Tek düşüncem bir daha arkadaşlara ulaşmaktı. Bu nasıl olacaktı ve kaç gün içinde olacaktı, bilmiyorum. İşte insanı zorlayan, duygusallaştıran, boğazını düğümleyen ve ağlamaklı hale getiren de bu bilinmezlikti. Ama bir gün mutlaka arkadaşlara ulaşacağımı da biliyordum. Arkadaşlardan koptuğum ilk gün, düşmanın nasıl ve nereden geleceğini düşünmüştüm. Ondan sonraki günlerde ise arkadaşların gelebileceği yollara bakıyordum sürekli. Bir ses, bir hışırtı geldiğinde acaba geldiler mi diye çevreye kulak kabartamaya başlıyordum. Arkadaşların olmadığını anlayınca yine kabuğuma çekiliyor, bir gün mutlaka gelecekleri ümidiyle teselli buluyordum.

Köyden döndükten sonra iki gün o ormanın içinde arkadaşların yollarını gözleyerek bekledim. Ama gelmediler. Bir daha köye gitmek için yola çıkacaktım. Ama ayağımda hala ciddi bir düzelme olmamıştı. Hala eskisi kadar ağrıyor ve şişkinliği de inmemişti. Yine ayağımı sürükleyerek ve silahımı baston gibi kullanarak kendimi köye ulaştırdım. Aynı eve gittim. Ev sahibinin bana getirdiği ilaçları aldım. Ama ondan önce arkadaşlardan bir haber olup olmadığını sordum.

"Hayır, hiçbir haber yok" dedi adam. Ama birkaç yere haber ulaştırmak için girişimlerde bulunduğunu söyledi. Sevindiren tek şey buydu; getirdiği ilaç da, aldığım erzak da değildi. Büyük bir umutla çok kalmadan köyden ayrıldım.

Aynı ormana, fakat iki gün önce kaldığım yerin biraz daha üst tarafında bir yer bulup, oraya girdim. Arkadaşlardan uzak altıncı gecemi geçiriyordum. Arkadaşlardan kopmuştum. Bunun acısı ve özlemi içinde yaşıyordum. Şimdiye kadar böyle bir duygu yaşamadığım için, "Acaba kopuk kalan her arkadaş aynı şeyleri yaşıyor mu" diye düşünmeden edemiyordum. İki gün de bu yeni geldiğim noktada kaldım. Köyün ve civar köylerin çobanlarının da dolup taştığı bir yerdi. Ama hem ayağımın durumundan kaynaklı, hem de çobanların yalnız olduğumu anlamamaları için yanlarına gitmiyordum. Bir gün daha geçtikten sonra ayağımın ağrısı biraz geçti. Şişkinliği de indi. Artık bulunduğum yerde kalkıp kendi kendime dolaşabiliyordum. O yüzden artık çobanların yanına gitsem de sorun olmazdı. Çünkü çobanlardan biri beni ihbar etse bile artık oradan uzaklaşabilirdim.

O yüzden yedinci günden sonra artık geceleri çobanların yanına gitmeye başladım. Bir süre yanlarında kaldıktan sonra gidip ormanın içinde kendime yeni bir yer bulup kalıyordum. Normalde uykusu ağır biriyim. Ama bazen uykudayken en ufak bir hışırtıda uyanıp, "Arkadaşlar geldi!" diye çevreme bakınmaya başlardım. Aslında gelen ses düşmanın da olabilirdi. Ama arkadaşlara kilitlendiğim için, gelen ses kimin olursa olsun arkadaşların sesi olarak düşünüyordum. Bir süre sonra hiç kimsenin olmadığını anlayıp uzanıyordum. Geceleri sabaha kadar arkadaşların gelişini bekliyordum. Sabah olduğunda "Bu gece de gelmediler ama bir sonraki gece mutlaka gelirler" diyerek uyumaya çalışıyordum. Gündüzleri uyumaya çalışıyordum. Geceleri arkadaşların yolunu beklemeye başlıyordum. Geceleri düşman hiç aklıma gelmiyordu. Hava kararmaya başlar başlamaz arkadaşlar gelirdi aklıma. "Şimdi bir yerden çıkıp gelecekler" diyordum. Gecelerimi bu şekilde geçiriyordum. Her sabah olduğunda da, "Bu akşam da birbirimizi görmedik" kelimeleri kendiliğinden dökülüyordu dudaklarımdan.

Bazen ağlıyordum; çünkü böyle durumlar ister istemez insanı duygusallaştırıyor. Bu dağ başlarında her şeyin olan arkadaşlarından kopuk kalmak, hem de günlerce ve yürüyemeyecek durumda olmak insanı duygusallaştırıyor. Hıçkıra hıçkıra ağlıyordum. Çünkü bizim bu dağ başlarında arkadaşlarımızdan başka hiçbir şeyimiz yok, onlardan kopmuşsanız, geriye yapacak tek bir tek şey kalıyor: Yolların gözlemek... Bir gece mutlaka çıkıp gelecekler diye beklemek ve bazen de ağlamak... Ben de bunları yapıyordum. Ama öte yandan da kendimi yaşatmak, yani yaşam imkanları yaratmak durumundaydım. O yüzden de geceleri çobanların, bazen de tarlaya gelen köylülerin yanına giderek erzağımı alıyordum. Ama bunları yaparken köylülere ve çobanlara yalnız olduğumu da hissettirmemeye çalışıyordum. Çünkü yalnız olduğumu bilmeleri durumunda belki ihbar da edebilirlerdi.

Uykusuz ve yolları gözlemekle on günü geride bıraktım. Ayağım biraz daha düzeldi. Artık daha rahat hareket edebiliyordum. Ama yine de o çevreden çok uzaklaşmadım. Uzaklaşmak da istemiyordum. Çünkü arkadaşlardan o civarda kopmuştum. Arkadaşların beni orada arayacağını düşünüyordum. O yüzden oradan uzaklaşmayı hiç düşünmüyordum. Gecelerimi yol gözlemekle geçiriyordum. Günler akıp gidiyordu. Ama her biri bazen bir ay, bazen bir mevsim, bazen bir yıl kadar uzun geçiyordu. Çünkü her geçen gün biraz daha duygusallaşıyordum. Biraz daha fazla arkadaşları özlüyordum. O yüzden o çok uzun gelen günleri, daha önce arkadaşlarla yaşadığımız anıları düşünerek doldurmaya çalışıyordum. O anları düşünürken kendi kendime bazen gülüyor, bazen farkına bile varmadan gözlerimden yaşlar akıyordu.

Günlerimi arkadaşlarla yaşadığım anılarla dolduruyordum. Geceleri yol gözlediğim için çabuk geçiyordu. Ama günler değirmen taşı kadar ağır geçiyordu. Arkadaşlar olmadan geçirdiğim her gün için ağaçlara bir çentik atıyordum. Sık sık nokta değiştirdiğim için de gittiğim her yeni ağaca bir artırarak yeniden çentikler atıyordum.

Bu şekilde yirmi beşinci günümü de, bir ayımı da geride bıraktım. Ama yine gelen giden olmadı. Otuz dördüncü günün gecesi kendime erzak bulmak için bir çobanın yanına uğradım. Erzağımı alıp geri döndüm. Yerime oturup arkadaşları düşünerek, her gece yaptığım gibi yolları gözlemeye başladım.

Gece yarısına doğru çevrede bir hareketlilik olduğunu fark ettim. O kadar yakından geçiyorlardı ki ayak seslerini duyabiliyordum. Bir ara "Acaba hayvan olabilir mi" diye düşünerek iyice dinledim. Hayır, gelen insanların ayak sesleriydi. Zaten hiçbir zaman düşmanın olma ihtimalini vermedim. O yüzden de arkadaşların ayak sesleri olabilir dedim kendi kendime. Ama köylü de olabilir diye düşündüm. Arkadaşların da, köylülerin de, düşmanın da operasyonlarda kullandığı bir yerdeydim. O yüzden biraz tedbirli hareket etmek istiyordum. Ama için içime sığmıyordu. Yerimde duramıyordum. Ancak yine de "Tam netleştirmeden gidemem" dedim kendi kendime. "Bu kadar beklediğime göre birkaç saat daha bekleyebilirim" diyerek, kendimi sakinleştirmeye çalışıyordum. Sesler kesildi. Ama çok uzaklaşmadı. Zaten sabah olmak üzereydi. Hava aydınlanınca sesler yeniden gelmeye başladı. Ama yabancı seslere benzemiyordu. Ateş yakmak için kırılan odun sesleri geliyordu. Bu arkadaşlara ait bir sesti. Düşman ateş yakmak için odun kırmazdı. Bir de odun kırarken o kadar sessiz davranmazdı. O yüzden geceden beri can kulağıyla dinlediğim seslerin, arkadaşların sesi olduğuna ikna oldum.

Henüz günün ilk ışıkları vurmuştu ormanın içine. Güneş ışıkları süzülerek bana doğru geliyordu. Bir an önce güneş biraz daha yükselse de yakınlarımda kimlerin odun kırdığına baksam diyordum. Yerimde duramıyordum. Çünkü arkadaşlara duyduğum özlem yakıp geçiyordu. Bir an önce kim olduğunu anlamak istiyordum. Bir yandan da "Ya düşmansa!.." diye tedirginim. Ne yaptıysam yüreğime söz geçiremedim ve yavaş yavaş sesin geldiği yöne doğru gitmeye başladım. Ağaçların arasından baka baka gidiyordum.

Tam yaklaşmıştım. Bir süre dikkatli bakınca, odun kıranın benimle pusuya düşen arkadaş olduğunu gördüm. Meğer bir arkadaşla birlikte beni aramak için dönmüşler. Çünkü o kadar zaman geçmesine rağmen ne şahadetime ne de düşmanın eline geçtiğime dair bir haber almışlar. Durum böyle olunca arkadaşlar, gidip pusuya düştüğümüz yerde beni aramaları gerektiğine karar vermişler.

Torbamda biriktirdiklerimin hepsini döktüm

Yavaş yavaş gidip arkadaşın karşısına dikildim. Birkaç dakika hiç konuşmadan öylece birbirimize baktık. Birkaç dakikadan sonra arkadaşla birbirimize kenetlenmişçesine sıkı sıkıya sarıldık. Yine kendimi tutamayıp ağlamaya başladım. Bu seferki, sevinç gözyaşlarıydı. Arkadaşları bulduğuma sevindiğimin gözyaşlarıydı. Diğer arkadaş da geldi. Onunla da uzunca birbirimizi kucakladık. Onlar çay yapıyorlardı. Çayımızı kaynatıp içtik. Otuz beş gün sonra arkadaşlarımla oturup hem hüzün, hem sevinç, hem özlem dolu geçen günlerin hatırına çayımızı içtik. Kahvaltımızı yaptık. Kahvaltımızı yaptık diyorum, ama ben hiçbir şey yiyemedim sevinçten. Arkadaşları görmek beni doyurmuştu. Sadece çay içiyordum. Bir de onların yemek yiyişlerini izliyordum.

Akşama kadar orada kaldık. Biz pusuya düştükten sonra arkadaşların alanı terk ettiklerini, Geliye Şex Cuma'ya gittiklerini, bizim de oraya gitmemiz gerektiğini söylediler. Geliye Şex Cuma'ya gitmek için bir gecelik yolu kat etmek gerekiyordu. Ama on gecelik yol olsaydı da benim için on saatlik gibi gelirdi. Çünkü o yolun sonunda arkadaşlara ulaşacağımı biliyordum. Ancak bir an önce bitmesini istiyordum.

Hava kararınca yola çıktık. Ertesi sabah arkadaşların bulunduğu yere vardık. Arkadaşları tek tek uzunca kucakladım, kokladım. Ve bir kez daha gözlerimden yaşlar döküldü. Arkadaşlara başımdan geçenleri anlattım. Onlardan kopuk geçirdiğim gecelerde yaşadıklarımı anlattım. Geceleri yollarını gözlediğimi söyledim. Bazı geceler onlardan biri yanımdaymış gibi kendi kendimle konuştuğumu söyledim. Torbamda biriktirdiklerimin hepsini döktüm. Onlar da kopuk kaldığım günlerde benim hakkımda ne düşündüklerini anlattılar. Onlar da durmadan beni, şehit düşmüşsem de cenazemi aradıklarını söylediler. Beni aramaya gelen arkadaşların beni bulmadan döndüklerinde ne kadar üzüldüklerini anlattılar.

Yorgun ve uykusuzdum. Bir gecelik yol gelmiştik. Ama hiç aklıma bile gelmiyordu. Çünkü otuz beş gün boyunca yolunu gözlediğim arkadaşları görmüştüm.

Bir hafta boyunca arkadaşları yeniden bulmamın çocukça sevincini yaşadım. Doyasıya yaşadım. Çünkü bu dağ başında her şeyim olan arkadaşlarıma yeniden ulaşmıştım…

Ve bir daha arkadaşlardan kopmayacağıma dair defalarca ant içtim. Kopmaktansa ölmeyi her zaman yeğleyeceğime söz verdim kendi kendime…

Halen sözümü tutuyorum… Ömrüm boyunca da tutacağım…

Halen bazen olduğum yerde durup yollara bakarım. Arkadaşların yanında olmama rağmen, başkaları daha gelecek diye yol gözlüyorum.

TEK AVUNTUMUZ İNTİKAM YEMİNİMİZDİR

Adı, soyadı: **Zeynep KATAR**

Kod adı: **Arjîn Çem**

Doğum yeri ve tarihi: **Bedlîs, 1984**

Katılım tarihi: **2004, Amed**

Şehadet tarihi ve yeri: **28 Mayıs 2008, Tendürek**

Bir ömür ne ki? Anlatımcı için başlamak veya bitirmek kadar sade bir yorum! Peki yaşayan için bu anlatımın nasıl bir kıymeti harbiyesi olur? Bahara, yaza, kışa, güzün hüznüne anlam katan yaşanmışlıklar nasıl dillendirilir? Bir nefes alışını, bir soğuk su içişini, bir yalnız kalma anının hayallere daldıran rahatlatıcı duygusunu…

Ya acılar nasıl anlatır? Yapamadıklarının can alıcı acizliğini, başarısızlıkların yenilgili havasını, beklenmedik şokların donukluğunu... Betimleyebilir mi karınca yoğunluğundaki çabasıyla ortaya çıkarmak istediği eserinin kumdan kaleler gibi denizin asi dalgalarına dayanamadığını görme anını? Anlatımcı hissedebilir mi onun hedeflerine, hayallerine ulaşmaya çabalarken yaşadığı eşsiz heyecanı, coşkuyu, her şeyiyle duygularını?..

Yoksa beceriksiz bir yazıcının kalemine takılan ve beyaz sayfalara sızan üç kelimelik "başladı ve bitti" cümlesiyle özetlenebilir mi bir şehidin asla sonlanmayacak yaşamı?

Arjîn yoldaş, bugün bende acemi bir yazıcı gibi bu anlatımcıların kervanına katıldım. Bilemiyorum tüm acemiliklerime rağmen adına birkaç sayfa karalamak, yoldaşça bağlılığımızın hakkını verecek mi? Ama biçare yüreğimizi acıyla harlayan, intikam duygusuyla hırslandıran kaybını "yaşamın en diri gücü" yapmayı ve bunu bir yerlere kaydetmeyi bir borç olarak görmekteyim.

İyi bilinir sarptır Bedles kalesi. Kendi komutanlarından birine yaptıran büyük İskenderin ordusunun dahi fethedemeyeceği kadar korunaklı ve sarptır. Kahramanlıkları, destansı aşkları unutulmuş eski bir söylencenin tek şahididir Bedles toprağı. Dağlara tebessüm eden baharlarıyla reyhan ve nergiz kokusu yayılır ovalarına. Bir yalnızlık şarkısının melodisidir çokça dinlenen köprü altı kurbağa sesleri ve her boş minarenin kayıp kimliklerini arayan şaşkın, pusulasız topluluklarıdır şehrin sokaklarına doluşanlar. Zihinlere yerleştirilmek istenen hastalık mikroplarına rağmen kenti gizlice bölen derenin kendisiyle alıp götürdüğü kirliliklerden arınan bakire bir topraktır. Bedles şehrinin yeşermeye devam eden onur ve özgürlük umutlarını İdrisi Bitlisi dahi kıramamıştır.

İşte bu topraklardır asi kızımızın doğumuna şahitlik eden kutsal diyar. Ama çok kalmamıştı tarihin kök saldığı kutsal topraklarda. Kadere isyanda da olsa seçeneksiz yol almış bir sürgündü; tarihine, kültürüne yabancı olduğu yeni mekanına. Kendine ait bir tek kırıntı bulamıyordu. Yunan mitolojisinin modern zamanlarının plaj insanlarına mübalağa edilerek anlatıldığı Antalya ellerinde… Aidiyet duygusunun özsel arayışı başlar baştan lamaz tanışmıştı kaybedilmek istenen kimliğiyle. Ve '90'ların serhildan havasının metropollerde fırtına yaratan etkisi buluşturdu onu özgürlük mücadelesiyle. İlk çocukluk şarkılarını, kültüründen damıtılan motifler ve dağların destansı kahramanları olan gerilla elbiseleriyle girdiği folklor grubunda Kürt arkadaşlarıyla birlikte söylemeye başlamıştı. Söylenilen şarkılar inkarın, imhanın sıcak savaşın Kürdistan'da yarattığı etkiyi taşıyan, ama bazı umutlarını da içinde yeşerten şarkılardı. O çocukluk hayallerini bu umutlar üzerine yeşertmiş bir fidandı. Çocukluğundan aldığı kültürün ilhamıyla gençlik halaylarının da başını çekmişti. Artık aidiyetiyle tam bir tanışma haliydi yaşanan ve sonra başladı Antalya'nın Kürdistani mahallelerinde yapılan korsan eylemlerdeki eylemciliği ve gençlik kitlelerine öncülük yapma ihtiyacı.

'99 yılı gençliğin öfkesine ket vuramayacak kadar kızgın bir süreci başlattı. Her Kürt genci gibi Arjîn yoldaş da en aktif haliyle bu sürece katılmıştı. Adım adım yürüdüğü mücadele yolunu gittikçe daha iyi tanımaya başlamıştı. Tanımak ihtiyaçları yerine getirme gerekliliğini doğurunca siyasi çalışmalara da girmişti. Aktif katılımının kendisiyle yeni ihtiyaçları giderme gerekliliğini yaratacağı da kaçınılmazdı. Arjîn yoldaş başladığı bu yolda ilerlerken hiçbir durakta durmayacağına söz vermişti bir defa. Bu sözdü birkaç yıl içerisinde Arjîn yoldaşın yönünü Kürdistan'a çeviren. Biraz da şanslı sayılırdı ilk dış görevine Kürdistan'ın kalbinde başlarken.

Amed onu zindan direnişlerinin kahramanlık öyküleri ve başkent gururunun insanı yücelten duygularıyla karşılarken, o da kaygısızca başlamıştı yürüteceği gençlik çalışmalarına. Sıcakkanlılığı, yüksek çalışma azmi, dost canlılığı alandaki yapıyla kaynaştırmıştı onu.

Birbirinden uzak bölgelerde kalıyor olsak da yürüttüğümüz gençlik çalışmaları bir araya gelişimize vesile oluyordu. Arjîn yoldaşın belleğimden hiç silinmeyen en belirgin karesi ilk karşılaşmamızdaki ağız dolusu gülüşüydü. Yine pırlanta parlaklığındaki gözlerini üzerime kilitleyip merhaba demesiydi. Onda dikkatleri üzerine toplayan, kendini erken fark ettiren bir tılsım vardı sanki. Gençliğin geniş katılımlı bir tartışma zemininde sade, ama merak yüklü yüz ifadesinin etrafı tesiri altında bıraktığı anlık bir bakışmayla hiç bitmeyen coşkusu, heyecanı, yüzüne yansıyan merakıyla karşı karşıya kalmıştım. Daha sonra birçok defa tekrarlanmıştı böyle karşılaşmalar. Birçok şey değişmişti geçen zamanla birlikte. Bir, yüzündeki çocuksu tebessüm mesken tutmuştu gül pembe yanaklarını. Bir de heyecanıydı. Bir an bile yerinde duramayacak kadar canlı kişiliğinin köşe taşıymış gibi ondan ayrılmayan. Onunla bir yerde oturup iki kelamlık bir sohbet etmek olanaksız olduğu kadar o bir pratiğe girdiğinde bir yerlere gittiğinde onun rüzgarına kapılmamak da bir o kadar olanaksızdı. Bize kalan nerede dinginleşeceğini bilmediğimiz bir rüzgara kapılmaktı.

Bulunduğumuz çalışmalarda bireysel gelişim bir rüzgar gibiydi. Kiminde fırtınalı, kiminde yumuşak bir meltemi andırıyordu. Çalışmalarımızı değerlendirdiğimiz toplantılarımızda yine pratiğe yön verecek merkezi yoğunlaşmalarda Arjîn yoldaşın gelişiminin anbean geldiği düzeyi görebiliyorduk. Belki de onu sürükleyen rüzgar gelişim arayışıydı. En son Amed Eğil'de yaptığımız toplu gezide buluşmuştuk aynı karelerde. Ve belleğimde anı defterlerimin sayfalarına sızan en kalıcı kareydi kuşe kağıtta parlayan asi kızın gülüşü.

Aktıkça yatağına doğru ilerleyen akarsular gibi başlamıştı bu yola. Bir halka hatta dünyaya mal olan bir serüvenin serüvencisiydi o da. Her heyecanı bir adım attırıyordu, her adım bir yeni heyecan yaşatıyordu.

Artık sıra daha geniş bir adım atmaya gelmişti. O bunun bilinci ve telaşıyla en büyük serüvencilere doğru yol almaya başlamıştı. 2004'te vedalaşırken tekrardan buluşuruz sözümüzün rahatlatıcı duygusu kalmıştı içimizde. Zaten yoldaşın geçtiği topraklara er ya da geç selam vermem bir yazgı gibi benimle geziniyordu. Dağa gelişte de bu tesadüfler gölge gibi bağlanmıştı bedenime. Ancak bu defa hep bir adım geride varıyordum yoldaşımın geçtiği mekanlara. Kandîl, Xînere, Metîna, Xakûrke, Zap az evvel kalkıp gitmiş Arjîn yoldaşın anılarını çınlatıyordu kulağıma. Tanıştığı her yoldaşa kalıcı bir anısını armağan etmişti. Bir toplayıcı edasıyla geride bıraktığı her anıyı yaşanmışlığı torbama sıkıştırırken Arjîn yoldaşın öyküsüne yeni bölümler eklemenin telaşına dalmaktaydım. Gerilla koşulları işte, bazen bir adım öndeki yoldaşa merhaba deme fırsatı bulamıyor insan. Belki biz de birçok kez gözlerimiz dahi buluşmadan transit geçtik mekansız diyarımızda. Daha, bir daha kavuşuruz sözümüzü yerine getirmenin uğraşısıyla çırpınırken, gönlüm bakışlarımızın buluşmasını engelleyen aceleciliğin yoldaşı kuzeye taşımasına hüzünle karışık bir gururla refleks göstermiştim.

Artık Serhat yolcusuydu Arjîn yoldaş, yüreğindeki tüm özlem ve sevgilerle birlikte. Ben ona yetişememiştim, ama kuzeyde buluşma ihtimali en sıcak ve büyük umut olarak kalmıştı ellerimde. Ne de olsa Kuzey kervancılarına katılmak için yaptığımız tüm hazırlığı sonuçlandıracağımız gün gittikçe yaklaşıyordu. Hayallerimizi süsleyen Kuzey gidişi Arjîn yoldaşın büyük bir emek sonucu gerçekleştirdiği bir gidiştir. Belki Amed'e gidiş öncelikli dileğiydi, ancak çıkan Serhat kararına karşı da kayıtsız değildi. Koşar adım başlamıştı bu serüven dolu yolculuğa. Sadece biraz ertelemişti Amed'e gidişi. Yoksa karaca dağlarında o uçsuz bucaksız tarihin sırrına ermek, Amed'de yarım bıraktıklarını bir gerilla olarak tamamlamak, önüne koyduğu en büyük hedefti. Tarihin en canlı tanığı olan Ben u Sen burcu, Keçi burcu, şehri içine alan tüm surlar, yine suriçi mahallelerinin taşlı dar köşelerinde daha önce attığı turlar bu defa bir gerilla ordusunda askeri bir nizam ile baştanbaşa özgürce dolaşmayı hayal etmeye devam etmekteydi. O ilk defa Amed'de düşman gerçekliğini tüm çıplaklığıyla görmüştü. Halkı ve hareketi Önderliksiz bırakma, istek ve girişimleri, inkarı ve imhayı, açlık politikalarını, gençliği düşürme, yozlaştırma oyunlarını gördükçe tepkisi artıyordu. Zaten bu tepkiydi dağa gelişini ve erkenden sıcak savaş ortamına geçmesini tetikleyen.

Uzun yıllardan sonra Serhat'a giden ilk kadın grubunda yer alması ciddi misyonunun ağırlıyla pratiğe girmesini sağlamıştı. Çok şey hedeflemişti, kadın gerillacılığa yabancılaşmış bu alanda. Ve ilk adımları zorda olsa atılmıştı artık. Ama ilklere sevdalı yoldaşım uzun yıllardan sonra Serhat'ta ilk kadın şehit olma gerçeğiyle de baş başa bıraktı bizi. Şimdi gözlerimizi buluşturmayan hayırsız yıllara dönüp bakarken tek avuntum olan intikam yeminimi yeniliyorum.

Anıları mücadelemize önderdir

KÜRT HALKININ BİRLİĞİ ULUSAL KONGRE İLE PEKİŞECEKTİR

Ulusal Kongre onlarca yıldır Kürt halkının ve Kürt siyasetçilerinin gündemindedir. Belki de hiçbir halkta olmadığı kadar bir ulusal kongre isteği Kürt halkında bulunmaktadır. Kürt siyasi güçleri de hem halkın bu özlemlerinin gereği hem de Kürdistan ve Ortadoğu gerçeğinin böyle bir ulusal kongreyi zorunlu kılmasından dolayı ulusal kongreye kendi programlarında yer verdikleri gibi, sık sık bir ulusal kongrenin toplanması gerektiğini dillendirmişlerdir. Eğer Kürt siyasi güçlerinin onlarca yıl içindeki söylemlerine, değerlendirmelerine, materyallerine, hatta programlarına bakılırsa ulusal kongrenin önemli bir yer teşkil ettiği görülür. Ulusal kongrenin Kürt toplumu içinde bu kadar anlamlı ve değerli olmasının tarihsel, güncel ve bölgesel nedenleri vardır.

Kürdistan coğrafyası tüm tarih boyunca büyük güçlerin üzerinde hakim olmak için mücadele ettiği bir coğrafya olmuştur. Bir nevi Batı ve Doğu güçlerinin savaş alanı haline gelmiştir. Yunan'larla Perslerin, Roma'yla Sasani'lerin Bizans'la Safevi devletleri arasındaki mücadele dikkate alındığında, Kürdistan coğrafyasının her zaman önemli bir siyasal değer taşıdığı anlaşılmaktadır. Bu nedenle birçok güç Kürdistan üzerinde mücadele yürütmüştür. Kürdistan'a hakim olmak bir nevi bölgeye hakim olmak anlamına gelmiştir. Bu nedenle dış güçler Kürdistan'da hakim olmak için her zaman Kürtleri parçalayarak zayıflatıp hakim olmayı hedeflemişlerdir. Bu açıdan işbirlikçi Kürtler yaratmışlardır. Yine Kürtlerin güç olmasını engellemek için Kürtler arasındaki çatışmaları derinleştirmişlerdir. Osmanlı'nın klasik politikası bilinir: Bir Kürt beyi güçlendiğinde, diğer beyliklerle güçlenen beyi zayıflatmışlardır. Daha sonra başkası güçlendiğinde diğer beylikleri onun üzerine sürüp onu zayıflatmışlardır. Böylelikle Kürdistan'da herhangi bir siyasi gücün, siyasi otoritenin gelişmesini engellemeye çalışmışlardır. Bu da tarih içinde Kürtler arası çatışmayı ve bölünmeyi derinleştirmiştir. Bu da Kürtler arası işbirliğin sağlanmasında önemli bir engel olmuştur.

Tüm Kürt isyanları iç ihanet sonucu başarısız kalmıştır

Şeyh Sait direnişi, Dersim 1938, Ağrı, Bedirhan Beyler ve Şeyh Ubeydullah hareketleri araştırıldığında görülecektir ki, bu direnişlerin, isyanların bastırılmasında içteki bölünmenin ve ihanetin çok önemli etkileri olmuştur. Öyle ki isyanlarda en büyük darbeleri yakınlarından yemişlerdir. Bedirhan Bey'in yeğeni tarafından hançerlendiği bilinmektedir. Seyit Rıza'nın yeğenleri bizzat devletle işbirliği yapmışlardır. Dersim isyanının en değerli şahsiyetlerinden Alîşêr yine iç ihanet nedeniyle katledilmiştir. Seyit Rıza'nın yeğeni Raber'in hainliği dillere destandır. Dersim'de çocuklara Raber ismi verilmemektedir. Şeyh Sait isyanında da yine iç ihanet vardır. Çeşitli aşiretler Şeyh Sait hareketine karşı devletin yanında yer almışlardır. Bütün bunlar Kürt toplumunda bir travma ortaya çıkarmıştır.

Kürtlerin parçalanmışlığı, bir yönüyle Kürdistan üzerindeki egemenliğin en temel zemini olmuştur. Tarih içinde böyle olduğu gibi 20. yüzyılda da Kürdistan'ın dört parçaya bölünmesi, zayıf düşürülmesi, Kürdistan üzerindeki egemenliğin kolay yürütülmesini sağlamıştır. Aşiret kavgaları olmuştur, ihanetler olmuştur. 20. yüzyılda da Kürdistan dört parçaya bölünmüş, ruhsal, duygusal, ideolojik, örgütsel, siyasi birlik ortadan kaldırılmıştır. Bütün bunlar Kürt halkının özgürlük ve demokrasi mücadelesine büyük zararlar vermiştir. Kürtler tarihte iç parçalanmışlıktan çok çekmiştir. Bunun acısını iliklerine kadar hissetmişlerdir. Kürtler 20. yüzyılda direnmişler, isyan etmişler, ancak başarıya ulaşamamışlardır. Hatta soykırım düzeyinde büyük katliamlarla karşı karşıya gelmişlerdir. Büyük bedeller ödemelerine rağmen özgürlüğü kazanamamışlardır. Bunda Kürtler arası parçalanmışlığın rolü görüldüğünden bir ulusal kongre olmadan, ulusal birlik sağlanmadan Kürtlerin özgürlüğü ve demokratik yaşamı sağlanmayacağı bilinci Kürt halkında kökleşmiştir. Kürt halkındaki bu travma, bu duygular doğrudan Kürt siyasetine de yansımıştır. Çünkü Kürdistan'da siyasetle ilgilenen herkes biraz siyasal mücadele yürüttüğünde görmüştür ki Kürtler arasındaki parçalanmışlık, Kürtlerin birlik olamaması, ortak davranamaması mücadeleyi çok olumsuz etkilemektedir. Bu yönüyle Kürtler arası birlik, dayanışma, mücadele hem Kürt halkında çok köklü bir özlem olarak vardır, hem de Kürdistan'da siyaset yapanlar başarılı olmak için Kürtler arasında birliğin gerekli olduğunu görmüşlerdir.

Bu gerçeklik, özellikle son kırk elli yıldır bir ulusal kongre ihtiyacını çok acil bir konu haline getirmiştir. Neredeyse bir ulusal kongre Kürtlerin her zaman gündeminde olmuştur. Hiçbir zaman gündemden düşmemiştir. Siyasal mücadelenin geliştiği, zorlukların ortaya çıktığı her dönemde bir ulusal kongrenin Kürt sorununun çözümü önündeki engellerin aşılması, Kürtlerin mücadelesini zayıflatan etkenlerin ortadan kaldırılması açısından çare olarak görülmüştür. Kürt toplumu da böyle bir kongrenin olmasını istemiş, Kürt ulusal siyasi güçleri de böyle bir kongrenin gerçekleşmesini gündemde tutmuşlardır. Ulusal kongre gündeminin bu düzeyde dillendirilmesinin böyle çok köklü tarihi nedenleri vardır.

Yakın zamanda Güney Kürdistan'da YNK ile KDP arasındaki çatışmalar, orada da bir birlik ihtiyacını ortaya çıkarmıştı. Kuzey Kürdistan'da geçmiş direnişlerdeki ortaya çıkan olumsuzluklar, Türk devletinin özellikle aşiretleri birbirine karşı kullanması, PKK'nin öncülük ettiği Kürt özgürlük hareketine karşı korucuların çıkarılması, yine günümüzde olduğu gibi siyasi korucuların yaratılmak istenmesi, Kürt toplumunda bir ulusal kongre ihtiyacını zorunlu kılmaktadır. Ulusal kongrenin toplumdan gelen bir talep olduğu açıktır. Toplumsal temeli vardır, psikolojik temeli vardır. Bu hayali, sübjektif bir talep değildir, duygusal bir yaklaşım değildir; tarihi gerçeklerden süzülmüş toplumsal bilincin bir ulusal kongre bilinci ve özlemi olarak ortaya çıkmasıdır.

Diğer yandan 20. yüzyılda Kürtler dört parçaya bölünmüş, bunun acısını çok çekmişlerdir. Bu durum Kürtleri güçsüz bıraktığı gibi, neredeyse dört parçada ortaya çıkan Kürt hareketlerinin birbirlerine karşı kullanılma pratiklerini ortaya çıkarmıştır. Devletler, kendi egemenlikleri altındaki Kürtlerin örgütlenmemesi, direnişe geçmemesi için bir kısım Kürt örgütlerini kullanmışlardır. 'Bizim sınırlarımız içinde örgütlenmezseniz size destek veririz' gibi yaklaşımlarla her devlet kendi sınırları içindeki Kürtlerin mücadelesini bu tür ilişkilerle sınırlamaya, engellemeye çalışmıştır. Bunlar da tarihsel gerçeklerdir. Eğer Kürt tarihi araştırılırsa, Kürdistan'ın belirli parçalarındaki mücadelenin zamanında, etkili bir biçimde gelişmemesinde, hatta dünyanın her tarafında, birçok yerinde mücadele gelişirken Kürdistan'ın herhangi bir parçasında mücadelenin gelişmemesi biçiminde ortaya çıkan olumsuzlukların arkasında bu tür Kürtler arası birlik olmamanın, hatta kimi Kürt partilerini, parça örgütlerini, diğer parçalara, diğer örgütlere karşı kullanmanın da önemli bir etkisinin olduğu görülür.

Kürtler 20. yüzyıldaki gibi güçsüz, örgütsüz politikasız bir güç değildir

20. yüzyıl Kürtler için en zor yüzyıl olmuştur. Bu yüzyılda ölüm kalım mücadelesi içine girmişlerdir. Yaşamları, ulusal varlıkları tehlikeye girmiştir. Bu, Kürtlerde çok önemli kaygılar ortaya çıkarmıştır. Gelinen aşamada on yıllardır Kürt halkının siyasi güçlerinin yürüttüğü özgürlük ve demokrasi mücadelesiyle bütün parçalarda Kürt halkı önemli bir özgürlük ve demokrasi birikimi ortaya çıkarmıştır. Bu temelde örgütlenmeler ortaya çıkarmıştır. Mücadele bilinci ve azmi gelişmiştir. Şunu rahatlıkla söyleyebiliriz: On yıllardır yürütülen mücadele sonucu Kürtler hem tek tek ülkelerde, bütün parçalarda siyasi güç oldukları gibi, hem de Ortadoğu'da dikkate alınması gereken bir siyasi güç haline gelmişlerdir. Bugün Kürtler 20. yüzyıldaki gibi güçsüz, örgütsüz, politikasız bir güç değildir. Toplum bilinçsiz değildir. Onlarca yıllık mücadele Kürt toplumunu bilinçli hale getirdiği ve demokratik karakterini geliştirdiği gibi, örgütlenmesiyle, siyasal mücadelesiyle de önemli bir güç haline gelmelerini sağlamıştır. Bunlar bir gerçektir.

Bugün Ortadoğu'da eski dengeler yıkılmış, yeni dengeler de hala kurulmamıştır. 20. yüzyıl Kürtler üzerinde soykırım yüzyılıydı; ulusal varlığın tehlikede olduğu yüzyıldı. Bu yüzyılın dengelerinin yıkılarak ortadan kalkması Kürtler açısından önemli imkanlar ortaya çıkarmıştır. Özellikle de onlarca yıldır yürütülen mücadele sonucu ortaya çıkan siyasi güçlerin örgütlenmeleri eski dengelerin yıkıldığı, yeni dengelerin de kurulamadığı bu süreçte Kürtlere çok büyük avantajlar sağlamaktadır. Kürtler 20. yüzyıla göre çok önemli avantajlara sahiptir. Bugün gerçekten de Ortadoğu'da yeni dengeler kurulmaya çalışılırken, bunun mücadelesi verilirken, bir üçüncü dünya savaşı gibi Ortadoğu'da yeni dengeler mücadelesi sürerken Kürtler de bu mücadele içinde etkili olacak imkanlara sahiptir. Bunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Yeni dengelerin kurulduğu süreçte Kürtlerin 20. yüzyılda olduğu gibi statüsüz kalmaması için eski dengelerin yıkıldığı, yeni dengelerin oluşmaya başladığı süreci çok iyi değerlendirmeleri gerekmektedir. Gerçekten de bu süreçler altın değerinde süreçlerdir. Özgürlüğün yaratıldığı süreçlerdir. Özgürlük yaratımının gerçekleştiği süreçler bu tür geçiş süreçleridir. Önderlik bunu kısa an sosyolojisi, özgürlük sosyolojisi, özgürlüğün yaratıldığı sosyolojik süreçler, mücadele süreçleri olarak tanımlamıştır. Gerçekten de böyle bir süreçten geçmekteyiz. Böyle bir süreç Kürt halkı açısından, Kürt siyasi güçleri açısından ideolojik, örgütsel, siyasi ve eylemsel alanda doğru politikalar ve taktikler üretmenin ihtiyacını ortaya çıkarmaktadır. Tabii en başta da tarihte travma haline gelen Kürtler arası parçalanmışlığın, Kürt siyasi güçleri arasındaki çekişmenin, didişmenin ortadan kaldırılması gerekmektedir. Eğer bu geçiş sürecinin imkanlarından, fırsatlarından yararlanmak isteniliyorsa Kürtler mutlaka birlik olmalıdır, birliklerini güçlendirmelidir. Ancak birliklerini güçlendirirlerse, ortak hareket ederlerse önlerine çıkan bu tarihi fırsattan çok güçlü bir biçimde yararlanabilirler.

İmkanlar, fırsatlar vardır; ama imkanları ve fırsatları da ancak güç olanlar değerlendirebilir. Parçalanmış, bölünmüş, güçsüz olan örgütler bu durumu değerlendiremez. Parçalanmış bir toplum bu imkanlar ve fırsatları değerlendiremez. Bu açıdan 21. yüzyılın ilk çeyreğinde dengeler kurulurken Kürtler arası birlik, Kürtlerin ortak hareket etmesi, ortak politika belirlemesi tarihsel bir sorumluluk gerektirdiği gibi, stratejik değerde bir konudur. Bu açıdan çok ciddiye alınması gereken bir konudur. Bu durum, bu tarihi gerçekler, 21. yüzyılın ilk çeyreğindeki bu gerçeklik, eski dengelerin yıkılması, yeni dengelerin oluşmaması durumunun ortaya çıkardığı fırsatlar ve siyasal konjonktür bir ulusal kongreyi kutsallık düzeyinde önemli hale getirmektedir. Ortadoğu'nun yeniden şekillendiği, siyasal mücadelenin çok yoğun gerçekleştiği, tüm güçlerin yeni dengeler oluşurken kendi konumunu güçlendirmek istediği bir süreçte Kürtlerin ulusal birlik oluşturmaları çok önemli, tarihsel değere sahiptir. Eğer Kürtler bu süreci ulusal birlikle, ortak politikayla karşılamazlarsa gerçekten de bir nevi tarihe ve topluma karşı ihanet yapmış olurlar. Birliğin bugünkü değeri çok anlamlıdır. Her zaman anlamlıdır. Her zaman birlik, ortak hareket etmek önemlidir; ama esas olarak da sonuç alıcı bugünlerde, siyasal mücadelenin kızıştığı bugünlerde ortak hareket etmek çok önemlidir.

Devamı 21'de